

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen, 131 § i utlänningslagen och 2 kap. 1 § i polislagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, utlänningslagen, lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen och polislagen ändras.

Det föreslås att bestämmelserna om behandling av biometriska uppgifter i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, utlänningslagen och lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen ändras så att det i större utsträckning än för närvarande ska vara möjligt att behandla uppgifterna för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna. Ändringarna gäller biometriska uppgifter i polisens passregister och identitetskortsregister samt biometriska uppgifter om utlänningar i polisens och Migrationsverkets register. Det föreslås att uppgifterna ska få användas och lämnas ut bland annat för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet och för att förebygga, avslöja och utreda vissa allvarliga brott. Uppgifter ska i större utsträckning än för närvarande få lämnas ut också till Schengens informationssystem samt för att skydda försvaret av landet och skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Dessutom föreslås det att den bestämmelse i polislagen som gäller utredning av identiteten med hjälp av signalement ändras.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering bedömer och förbättrar regeringen förutsättningarna för användning av biometri för ändamål inom brottsbekämpning och brottsförebyggande. Genom de ändringar som föreslås i propositionen förverkligas målet i regeringsprogrammet.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	5
1 Bakgrund och beredning.....	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Beredning.....	6
2 Nuläge och bedömning av nuläget	7
2.1 Den allmänna dataskyddslagstiftningen och annan tillämplig allmän lagstiftning	7
2.1.1 Den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen	7
2.1.2 Dataskyddsdirektivet för brottmål och dataskyddslagen avseende brottmål.....	9
2.1.3 EU:s AI-förordning.....	11
2.1.4 Offentlighetslagen och informationshanteringslagen	13
2.2 Bestämmelser om pass och identitetskort.....	14
2.2.1 EU:s passförordning	14
2.2.2 Passlagen.....	16
2.2.3 EU:s förordning om identitetskort	17
2.2.4 Lagen om identitetskort	19
2.3 Utlänningslagen och migrationsförvaltningens personuppgiftslag	20
2.3.1 Uppgifter som förs in i polisens register.....	20
2.3.2 Uppgifter som förs in i Migrationsverkets register.....	22
2.3.2.1 Användning av uppgifter för registreringar om nekad inresa och återvändande.....	24
2.3.2.2 Användning av uppgifter vid brottsbekämpning och i registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete	26
2.4 Polisens personuppgiftslag	26
2.4.1 Behandling av personuppgifter i uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort	26
2.4.2 Behandling av personuppgifter i undersöknings- och övervakningsuppgifter samt för förebyggande och avslöjande av brott	27
2.4.3 Behandling av personuppgifter för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen	28
2.4.4 Utlämnande av personuppgifter.....	30
2.4.5 Radering av personuppgifter.....	31
2.4.6 Den registrerades rättigheter	32
3 Målsättning.....	33
4 Förslagen och deras konsekvenser	34
4.1 De viktigaste förslagen	34
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	35
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	35
4.2.1.1 Polisen och skyddspolisen	35
4.2.1.2 Migrationsverket.....	36
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	36
4.2.2.1 Polisen, Migrationsverket och övriga behöriga myndigheter	36
4.2.2.2 Dataombudsmannens byrå.....	37
4.2.3 Konsekvenser för informationshanteringen.....	37
4.2.4 Konsekvenser för skyddet för privatlivet och personuppgifter	38

4.2.5 Övriga samhälleliga konsekvenser	43
4.2.5.1 Konsekvenser för jämlikheten	43
4.2.5.2 Konsekvenser för barn	44
4.2.5.3 Konsekvenser för säkerheten	46
5 Alternativa handlingsvägar	49
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	49
5.1.1 Behandling av biometriska uppgifter i en omfattning som motsvarar EU:s gemensamma informationssystem	49
5.1.2 Beslutsförfarande	50
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	52
5.2.1 Lagring av biometriska uppgifter i pass och identitetskort samt användning av uppgifterna vid brottsbekämpning	52
5.2.2 Användning av biometriska uppgifter om utlänningar vid brottsbekämpning och i SIS-registreringar	54
6 Remissvar	55
6.1 Allmänt om responsen i remissvaren	55
6.2 Anmärkningar som gäller enskilda bestämmelser	58
6.2.1 Utredning av identiteten	58
6.2.2 Identifiering av offer	59
6.2.3 Förhindrande av betydande fara	59
6.2.4 Förebyggande, avslöjande och utredning av brott	60
6.2.5 Skydd av den nationella säkerheten samt försvar	61
6.2.6 Jämförelser, beslutsfattande och rättsskydd	62
6.2.7 Utlämnande av uppgifter	63
6.2.8 Radering av uppgifter	64
7 Specialmotivering	64
7.1 Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet	64
7.2 Lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen	95
7.3 Utlänningslagen	99
7.4 Polislagen	99
8 Ikraftträdande	100
9 Verkställighet och uppföljning	100
10 Förhållande till andra propositioner	100
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	101
11.1 Rätten till liv, personlig frihet och integritet	101
11.2 Skydd för privatlivet och personuppgifter	102
11.2.1 Nödvändigheten av speciallagstiftning om behandling av personuppgifter	104
11.2.2 Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter ...	106
11.2.3 Behandling av personuppgifter för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen	113
11.2.4 Utlämnande av personuppgifter	121
11.3 Rörelsefrihet	125
11.4 Jämlikhet	126
11.5 Rättsskydd	130
11.6 Bedömning av lagstiftningsordningen	134
LAGFÖRSLAG	138

1. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.	138
2. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen	146
3. Lag om ändring av 131 § i utlänningslagen.	149
4. Lag om ändring av 2 kap. 1 § i polislagen.	150
BILAGA	151
PARALLELLTEXTER	151
1. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.	151
2. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen	165
3. Lag om ändring av 131 § i utlänningslagen.	169
4. Lag om ändring av 2 kap. 1 § i polislagen.	171

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019, *polisens personuppgiftslag*) trädde i kraft den 1 juni 2019. Polisens personuppgiftslag innehåller bestämmelser som kompletterar den allmänna dataskyddslagstiftningen och som tillämpas på behandling av personuppgifter som behövs för skötseln av polisens uppgifter enligt 1 kap. 1 § i polislagen (872/2011). Lagen innehåller uppgifter om användning, utlämnande och radering av uppgifter i bland annat passregistret och identitetskortsregister. Lagen innehåller också bestämmelser om behandling av i 131 § i utlänningslagen (301/2004) avsedda signalement som förs in i polisens register. Bestämmelser om sådana uppgifter om utlänningsregister som förs in i polisens och Migrationsverkets register finns dessutom i utlänningslagen och lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020, *migrationsförvaltningens personuppgiftslag*).

Efter det att polisens personuppgiftslag trädde i kraft har tillåtna användningsändamål för biometriska uppgifter i passregistret och identitetsregistret behandlats i samband med bland annat regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om identitetskort, passlagen, 15 och 38 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet samt 33 a och 159 § i utlänningslagen (RP 206/2020 rd). Förvaltningsutskottet lämnade sitt betänkande om propositionen den 27 maj 2021 (FvUB 8/2021 rd). Utskottet ansåg i sitt betänkande att det är viktigt att fingeravtryck som införts i passregistret eller identitetskortsregistret kan användas åtminstone för att förebygga, avslöja eller utreda de allra allvarligaste brotten (t.ex. för att utreda ett grovt sexualbrott mot en person i utsatt ställning och ett brott mot liv i anslutning till det).

Under riksdagsbehandlingen godkände riksdagen det uttalande som förvaltningsutskottet föreslog i sitt utlåtande (FvUB 8/2021 rd). Riksdagen förutsatte att inrikesministeriet utreder de rättsliga och andra förutsättningarna för en lagändring som gör det möjligt att använda fingeravtryck som införts i passregistret eller identitetskortsregistret för att förebygga, avslöja eller utreda åtminstone de allra grövsta brotten, antingen som en del av utredningen om verkställigheten av polisens personuppgiftslagstiftning eller som en separat utredning om saken som lämnas till förvaltningsutskottet senast vid ingången av höstsessionen 2022 (RSv 81/2021 rd).

Inrikesministeriet beredde en separat utredning om användning av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret, som lämnades till förvaltningsutskottet den 6 september 2022 (EÄ 42/2022 rd). Enligt slutsatserna i utredningen bör man under den fortsatta bedömningen avväga till exempel resedokumentens betydelse för en persons fria rörlighet samt den nytta som användning av uppgifter som ursprungligen insamlats för ett resedokument medför för brottsbekämpningen. I utredningen bedömde man att nyttan med de biometriska uppgifterna i passregistret och identitetskortsregistret framhävs särskilt när det gäller att förhindra, avslöja och utreda de allvarligaste brotten.

Dessutom har grundlagsutskottet efter ikraftträdandet av polisens personuppgiftslag bedömt avvikelser från ändamålsbundenheten i samband med bland annat lagstiftningen som kompletterar förordningarna om användning av Schengens informationssystem (RP 35/2021 rd; GrUU 40/2021 rd och GrUU 23/2022 rd). Grundlagsutskottet anser att det inte finns skäl att

avvika från den förhållandevis etablerade tolkningspraxisen som gäller ändamålsbundenhet, särskilt inte i fråga om grunderna för regleringen, utan tillräckliga motiveringar och omsorgsfull prövning. En eventuell reglering som begränsar ändamålsbundenheten ska när godtagbara motiveringar föreligger motiveras och utarbetas omsorgsfullt genom ändamålsenliga konsekvensbedömningar och bedömningar av förenligheten med både de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna med beaktande även av konsekvenserna av EU:s dataskyddslagstiftning.

Grundlagsutskottet anser att förebyggande, avslöjande eller utredning av särskilt allvarliga brott kan vara förenat med sådana vägande samhälleliga intressen som går tillbaka till systemet med de grundläggande fri- och rättigheterna och som i tillräcklig mån motiverar ett undantag från ändamålsbundenheten. Grundlagsutskottet anser att det till dessa delar är möjligt i konstitutionellt hänseende att göra begränsade undantag från principen om ändamålsbundenhet, om en omsorgsfullt uppgjord reglering som helhet betraktad uppfyller kraven på de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna och är förenlig med kraven i EU-rätten. Enligt grundlagsutskottet finns det skäl att beakta detta i lagberedningen och utredningsarbetet inom statsrådet. Utskottet tog i detta sammanhang också upp utredningen om användning av fingeravtryck i passregistret eller identitetskortsregistret vid brottsbekämpning (se GrUU 23/2022 rd).

Riksdagen förutsatte i sitt svar på propositionen att regeringen noga utreder och bedömer den nationella lagstiftningen och EU-lagstiftningen om behandling av biometriska uppgifter om utlännningar, inklusive förutsättningarna för användning av biometriska uppgifter i nationella informationssystem för registreringar enligt SIS-förordningarna, och vid behov vidtar lämpliga åtgärder för att ändra den nationella lagstiftningen (RP 35/2021 rd - RSv 92/2022 rd).

Bestämmelserna om utlämnande av biometriska uppgifter som förs in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen har ändrats 2024 så att uppgifter kan lämnas ut till Schengens informationssystem i större utsträckning än tidigare (RP 26/2024 rd). I sitt betänkande om propositionen ansåg förvaltningsutskottet att det är nödvändigt att inrikesministeriet utreder och bedömer om utlämnande av personuppgifter som samlats in med stöd av 131 § i utlänningslagen är tillräckligt i den omfattning som anges i propositionen, eller borde det utvidgas. Inrikesministeriet borde också utreda och bedöma om det för fullgörandet av polisens och gränsbevakningsväsendets lagstadgade skyldigheter enligt SIS-förordningarna är nödvändigt att utöver de uppgifter som med stöd av 131 § i utlänningslagen förts in i polisens register också kunna lämna ut till exempel sådana biometriska uppgifter som med stöd av 60 d § i utlänningslagen tagits upp för uppehållstillståndskort för att användas för registreringar i SIS, och utifrån bedömningen vidta behövliga åtgärder. (se FvUB 13/2024 rd).

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering stärker regeringen brottsbekämpningen för att öka medborgarnas säkerhet och förtroendet för myndigheterna. Som en del av detta bedömer och förbättrar regeringen bland annat förutsättningarna för användning av biometri för ändamål inom brottsbekämpning och brottsförebyggande. Genom de ändringar i som föreslås i propositionen förbättras polisens och andra brottsbekämpande myndigheters möjligheter att utnyttja biometriska uppgifter i polisens och Migrationsverkets register för att förebygga, avslöja och utreda allvarliga brott.

1.2 Beredning

Den 25 september 2023 tillsatte inrikesministeriet ett lagstiftningsprojekt för att bereda ett förslag till ändring av bestämmelserna om behandlingen av biometriska uppgifter som förts in i passregistret, identitetskortsregistret och med stöd av 131 § i utlänningslagen i polisens

register. I samband med detta skulle också andra absolut nödvändiga förslag till ändring av lagstiftningen som anknyter till projektet beredas. Propositionen har beretts vid inrikesministeriets polisavdelning i samarbete med migrationsavdelningen och enheten för nationell säkerhet, Polisstyrelsen, centralkriminalpolisen och skyddspolisen.

Utkastet till proposition var på remiss den 3 februari–17 mars 2025. Begäran om utlåtande publicerades på webbplatsen utlatande.fi.

Beslutet om tillsättande av projektet, utlåtandena, ett sammandrag av utlåtandena och annat beredningsunderlag för regeringens proposition finns på inrikesministeriets webbplats, adress <https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med koden [SM048:00/2023](#).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Den allmänna dataskyddslagstiftningen och annan tillämplig allmän lagstiftning

2.1.1 Den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen

EU:s allmänna dataskyddsförordning¹ började tillämpas den 25 maj 2018. Förordningen kompletteras nationellt av dataskyddslagen (1050/2018), som trädde i kraft den 1 januari 2019. Dataskyddsförordningen innehåller bestämmelser om bland annat de allmänna principerna för behandling av personuppgifter, de rättsliga grunderna för behandlingen, den personuppgiftsansvariges och personuppgiftsbiträdets ansvar samt den registrerades rättigheter. Dataskyddslagen innehåller allmänt tillämpliga bestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen om bland annat laglig behandling, behandling av särskilda kategorier av personuppgifter, tillsynsmyndighet och dennas uppgifter och befogenheter samt rättssäkerhet och påföljder.

I artikel 5 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om principer för behandling av personuppgifter. Dessa utgörs av kravet på lagenlighet, rimlighet och öppenhet, ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering, korrekthet för personuppgifter och lagringsminimering i fråga om behandlingen av personuppgifter. Principen om ändamålsbegränsning baserar sig på artikel 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt principen om ändamålsbegränsning i artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål.

Närmare bestämmelser om laglig behandling av personuppgifter finns i artikel 6 i dataskyddsförordningen. Behandlingen av personuppgifter i polisens uppgifter enligt passlagen (671/2006) och lagen om identitetskort (663/2016) grundar sig på artikel 6.1 c, enligt vilken behandlingen är laglig när den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. De nationella bestämmelserna om användning av uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret har bedömts utgöra nationell lagstiftning som utfärdas inom ramen för det handlingsutrymme som artikel 6.3 och 6.4 i dataskyddsförordningen medger. Medlemsstaternas lagstiftning ska enligt artikel 6.3 uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Om uppgifter behandlas för andra ändamål än det för vilket de samlades in, ska regleringen bedömas utifrån principen om ändamålsbegränsning i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Bestämmelserna ska vara en nödvändig och proportionell åtgärd för säkerställande av de ändamål som anges i artikel 23.1 i den allmänna dataskyddsförordningen. Dessa mål omfattar bland annat den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten samt förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställande av straffrättsliga sanktioner, inbegripet skydd mot samt förebyggande och förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten.

Enligt definitionen i artikel 4.14 i dataskyddsförordningen avses i förordningen med biometriska uppgifter personuppgifter som erhållits genom en särskild teknisk behandling som rör en fysisk persons fysiska, fysiologiska eller beteendemässiga kännetecken och som möjliggör eller bekräftar identifieringen av denna fysiska person, såsom ansiktsbilder eller fingeravtrycksuppgifter. Enligt skäl 51 i ingressen till dataskyddsförordningen bör behandling av foton inte systematiskt anses utgöra behandling av särskilda kategorier av personuppgifter, eftersom foton endast definieras som biometriska uppgifter när de behandlas med särskild teknik som möjliggör identifiering eller autentisering av en fysisk person.

I artikel 9 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt artikel 9.1 är det förbjudet att behandla sådana biometriska uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter för att entydigt identifiera en person. Bestämmelser om grunderna för undantag finns i artikel 9.2 i förordningen. Behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter inom polisens tillståndsförvaltning grundar sig på artikel 9.2 g i förordningen, enligt vilken särskilda kategorier av personuppgifter får behandlas när behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Bestämmelserna ska även stå i proportion till det eftersträfvade syftet, vara förenliga med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

I kapitel III i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs det om den registrerades rättigheter. I dataskyddsförordningen är det delvis den rättsliga grunden för behandlingen som avgör vilka rättigheter för en registrerad som ska tillämpas på behandlingen av personuppgifter. Rätten till radering enligt artikel 17 i förordningen tillämpas inte om personuppgifter behandlas för att uppfylla en rättslig förpliktelse som kräver behandling enligt unionsrätten eller enligt en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som är ett led i myndighetsutövning som utförs av den personuppgiftsansvarige. Rätten till dataportabilitet enligt artikel 20 i förordningen tillämpas för sin del endast på behandling som grundar sig på samtycke eller ett avtal. Dessutom omfattar rätten enligt artikel 21 att göra invändningar mot behandling av uppgifter endast sådan behandling som är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning eller för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen. Polisen behandlar personuppgifter för att sköta sina lagstadgade uppgifter, så artikel 17, artikel 20 eller artikel 21 tillämpas inte på behandlingen. I polisens personuppgiftslag utesluts dessutom tillämpning av artikel 18 (se avsnitt 2.4.6). Den registrerade kan således i fråga om behandlingsändamål som omfattas av dataskyddsförordningen utöva sin rätt till tillgång till uppgifter (artikel 15) och sin rätt till rättelse av uppgifter (artikel 16). Den personuppgiftsansvarige är skyldig att tillhandahålla klar och tydlig information och kommunikation samt klara och tydliga villkor för utövandet av den registrerades rättigheter (artikel 12). I kapitel III om den registrerades rättigheter föreskrivs dessutom om information som ska tillhandahållas den registrerade om personuppgifterna samlas in från den registrerade (artikel 13), information som ska

tillhandahållas den registrerade om personuppgifterna inte har erhållits från den registrerade (artikel 14), anmälningsskyldighet avseende rättelse eller radering av personuppgifter och begränsning av behandling (artikel 19) samt automatiserat individuellt beslutsfattande, inbegripet profilering (artikel 22). I propositionen är det fråga om behandling av uppgifter som avses i 2 kap. i polisens personuppgiftslag. Registeransvarig för dessa uppgifter är Polisstyrelsen, som också ansvarar för att den personuppgiftsansvariges skyldigheter fullgörs och för att den registrerades rättigheter tillgodoses i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen (se också avsnitt 2.4.6).

Dataskyddslagen innehåller också bestämmelser om den registrerades rättigheter, rättssäkerhet och påföljder som kompletterar dataskyddsförordningen. I dataskyddslagen föreskrivs bland annat om begränsningar i den personuppgiftsansvariges skyldighet att tillhandahålla de registrerade information (33 §) samt om begränsningar i den registrerades rätt att få tillgång till de uppgifter som samlats in om honom eller henne (34 §). I lagen föreskrivs också om den registrerades rätt att föra ärendet till dataombudsmannens behandling, om den registrerade anser att lagstiftningen överträds i fråga om behandlingen av hans eller hennes personuppgifter (21 §). I lagen ingår dessutom bestämmelser om dataombudsmannens rätt att förelägga vite i fråga om vissa beslut och viss rätt att få uppgifter (22 §). I lagen föreskrivs också om sökande av ändring i dataombudsmannens beslut (25 §).

Passregistrets och identitetskortsregistrets biometriska uppgifter insamlas för utförande av uppgifter som i passlagen och lagen om identitetskort ålagts polisen, utrikesministeriet och finska beskickningar. I de bestämmelser som föreslås i propositionen är det alltså i huvudsak fråga om användning av uppgifter för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen. På motsvarande sätt avviker också de ändamål för vilka sådana biometriska uppgifter om utlänningar som förts in i polisens Migrationsverkets register föreslås få användas i många avseenden från de ursprungliga ändamålen med behandlingen, som det föreskrivs om i utlänningslagen och migrationsförvaltningens personuppgiftslag.

Med avseende på dataskyddsförordningen ska ändringar som gäller ändamålet bedömas särskilt i ljuset av principen om ändamålsbegränsning. I propositionen är det fråga om biometriska uppgifter som ursprungligen samlas in för behandlingsändamål som omfattas av dataskyddsförordningens tillämpningsområde. När uppgifterna behandlas inom tillståndsförvaltningen för att identifiera en sökande, verifiera sökandens identitet eller för att framställa en ny handling, har behandlingen bedömts vara förenlig med det ursprungliga ändamålet med uppgifterna. När det gäller andra ändamål ska nationella bestämmelser om undantag från ändamålsbegränsningen vara en nödvändig och proportionell åtgärd för säkerställande av de ändamål som anges i artikel 23.1 i den allmänna dataskyddsförordningen. I propositionen har det inte ansetts nödvändigt att föreslå nya begränsningar av tillämpningsområdet för de skyldigheter och rättigheter som föreskrivs i artiklarna 12–22 och artikel 34 samt artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen med undantag av begränsningen av principen om ändamålsbegränsning i artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen.

2.1.2 Dataskyddsdirektivet för brottmål och dataskyddslagen avseende brottmål

Den allmänna lagstiftning som tillämpas på behandlingen av personuppgifter bestäms enligt ändamålet med uppgifterna. Dataskyddsförordningen och dataskyddslagen tillämpas inte på behandling av personuppgifter som behöriga myndigheter utför i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, i vilket även ingår att skydda mot samt förebygga och förhindra hot mot den allmänna säkerheten. På behandlingen

av personuppgifter för ovannämnda ändamål tillämpas det så kallade dataskyddsdirektivet för brottmål (EU) 2016/680².

Samtidigt med dataskyddslagen, som kompletterar den allmänna dataskyddsförordningen, trädde den 1 januari 2019 i kraft lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018, *dataskyddslagen avseende brottmål*), genom vilken dataskyddsdirektivet för brottmål har genomförts nationellt. Dataskyddslagen avseende brottmål tillämpas enligt lagens 1 § 1 mom. vid sådan behandling av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter när det är fråga om 1) förebyggande, avslöjande och utredning av brott eller förande av brott till åtalsprövning, 2) åtalsprövning och annan åklagarverksamhet som har samband med brott, 3) handläggning av brottmål i domstol, 4) verkställighet av straffrättsliga påföljder, eller 5) skydd mot eller förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten i samband med verksamhet som avses i 1–4 punkten. Som en nationell utvidgning föreskrivs det dessutom i 1 § 2 mom. att dataskyddslagen avseende brottmål ska tillämpas även på Försvarmaktens, polisens och Gränsbevakningsväsendets behandling av personuppgifter i uppgifter som hänför sig till skyddet av den nationella säkerheten.

Dataskyddslagen avseende brottmål innehåller bestämmelser om bland annat principer för behandling av personuppgifter, personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde, den registrerades rättigheter, informationssäkerhet, dataskyddsombud, överföringar av personuppgifter till tredjeländer och internationella organisationer, tillsynsmyndighet och rättsskydd, skadestånd, straff och tystnadsplikt. Lagen har kompletterats med speciallagstiftning inom olika förvaltningsområden, som innehåller bestämmelser om till exempel vilka personuppgifter som ska registreras, ändamålen med dem, utlämnande av personuppgifter och förvaringstider för uppgifter.

De principer för behandlingen av personuppgifter som anges i 2 kap. i dataskyddslagen avseende brottmål motsvarar i stor utsträckning principerna i dataskyddsförordningen. Exempelvis enligt 5 § 1 mom. om ändamålsbegränsning får den personuppgiftsansvarige samla in personuppgifter endast för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och får inte behandla dem på ett sätt som står i strid med dessa ändamål. Enligt 5 § 2 mom. får personuppgifter som har samlats in för ett ändamål som anges i 1 § 1 eller 2 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål behandlas för något annat än ett i momentet angivet ändamål endast om det föreskrivs om behandlingen i lag.

Biometriska uppgifter definieras i 3 § 1 mom. 13 punkten i dataskyddslagen avseende brottmål. Med biometriska uppgifter avses på motsvarande sätt som i den allmänna dataskyddsförordningen personuppgifter som tagits fram genom en särskild teknisk behandling som rör en fysisk persons fysiska, fysiologiska eller beteendemässiga kännetecken och som möjliggör eller bekräftar unik identifiering av personen i fråga. Bestämmelser om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter ingår i lagens 11 §, och enligt 2 mom. får särskilda kategorier av personuppgifter behandlas endast om det är nödvändigt. Dessutom förutsätts det att de skyddsåtgärder som krävs för att trygga den registrerades rättigheter har vidtagits och att 1) det föreskrivs om behandlingen i lag, 2) det är fråga om handläggning av brottmål i åklagarverksamhet eller i domstol, 3) det krävs för att skydda ett intresse som är av

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF.

grundläggande betydelse för den registrerade eller en annan fysisk person, eller 4) behandlingen rör uppgifter som på ett tydligt sätt har offentliggjorts av den registrerade.

Bestämmelser om den registrerades rättigheter ingår i 4 kap. i dataskyddslagen avseende brottmål. Kapitlet innehåller bestämmelser om dataskyddsbeskrivning och skyldighet att informera (22 §), den registrerades rätt till insyn (23 §), inskränkningar i rätten till insyn (24 §), rättelse eller utplåning av personuppgifter eller begränsning av behandlingen (25 §), vägran att godkänna den registrerades yrkande (26 §), den personuppgiftsansvariges skyldighet att informera om rättelse, utplåning eller begränsning av behandlingen (27 §), begränsning av de registrerades rättigheter (28 §), utövande av rättigheter via dataombudsmannen (29 §) samt främjande av de registrerades möjligheter att utöva sina rättigheter samt avgiftsfria åtgärder (30 §). I propositionen är det fråga om behandling av uppgifter som avses i 2 kap. i polisens personuppgiftslag. Personuppgiftsansvarig för dessa uppgifter är Polisstyrelsen, som också ansvarar för att den registrerades rättigheter tillgodoses i enlighet med dataskyddslagen avseende brottmål (se också avsnitt 2.4.6).

Dataskyddslagen avseende brottmål innehåller också bestämmelser om den registrerades rättssäkerhet och om påföljder. I lagen föreskrivs bland annat om den registrerades rätt att föra ärendet till dataombudsmannens behandling, om den registrerade anser att lagstiftningen överträds i fråga om behandlingen av hans eller hennes personuppgifter (56 §). I lagen ingår dessutom bestämmelser om dataombudsmannens rätt att förelägga vite i fråga om vissa beslut och viss rätt att få uppgifter (52 §). I lagen föreskrivs också om sökande av ändring i dataombudsmannens beslut (59 §).

Största delen av de bestämmelser om behandling av personuppgifter som föreslås i propositionen omfattas av dataskyddslagen avseende brottmål. Vid den föreslagna behandlingen av personuppgifter ska iaktas förutsättningarna för behandling av biometriska uppgifter enligt dataskyddslagen avseende brottmål.

2.1.3 EU:s AI-förordning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av vissa unionslagstiftningsakter (*AI-förordningen*)³ antogs den 13 juni 2024. Förordningen trädde i kraft den 1 augusti 2024 och börjar tillämpas i etapper. Förordningen är direkt tillämplig, men i vissa avseenden kräver den också kompletterande nationell lagstiftning. I förordningen föreskrivs bland annat om under vilka förutsättningar de brottsbekämpande myndigheterna får använda bietrisk fjärridentifiering.

Enligt definitionen i artikel 3.35 i AI-förordningen avses med bietrisk identifiering automatiserad igenkänning av fysiska, fysiologiska, beteendemässiga eller psykologiska mänskliga drag för att fastställa en fysisk persons identitet genom jämförelse av personens bietriska uppgifter med bietriska uppgifter om enskilda personer som lagrats i en databas. Enligt artikel 3.36 avses med bietrisk verifiering automatiserad en-till-en-verifiering, inklusive autentisering, av fysiska personers identitet genom jämförelse av deras bietriska uppgifter med tidigare lämnade bietriska uppgifter.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828 (förordning om artificiell intelligens)

Med system för biometrisk fjärridentifiering avses i AI-förordningen ett AI-system vars syfte är att identifiera fysiska personer utan deras aktiva medverkan, vanligtvis på distans, genom jämförelse av en persons biometriska uppgifter med de biometriska uppgifterna i en referensdatabas (artikel 3.41). När det gäller system i realtid sker insamlingen av biometriska uppgifter, jämförelsen och identifieringen omedelbart, näst intill omedelbart eller under alla omständigheter utan betydande dröjsmål. Realtidssystem involverar direktupptagningar eller näst intill direktupptagningar av material, såsom videoupptagningar, genererade med kamera eller annan utrustning med liknande funktion. Efterhandssystem baseras däremot på redan insamlade biometriska uppgifter och jämförelsen och identifieringen sker med en betydande fördröjning. Detta involverar sådant material som bilder eller videoupptagningar som genereras genom övervakningskameror (CCTV) eller privat utrustning och som har genererats före användningen av systemet avseende de berörda fysiska personerna (se skäl 17 i AI-förordningens ingress samt artikel 3).

Enligt skälen 32 och 33 i AI-förordningen inkräktar användningen av system för biometrisk fjärridentifiering i realtid av fysiska personer på allmänt tillgängliga platser för brottsbekämpande ändamål särskilt på de berörda personernas rättigheter och friheter, i och med att denna användning kan påverka privatlivet för en stor del av befolkningen, kan skapa en känsla av konstant övervakning och indirekt avskräcka från utövande av mötesfrihet och andra grundläggande rättigheter. Tekniska brister i AI-system kan också leda till biaser i resultat och medföra diskriminerande effekter. De omedelbara effekterna och de begränsade möjligheterna till ytterligare kontroll eller korrigering när det gäller användningen av sådana system som fungerar i realtid innebär dessutom ökade risker för rättigheterna och friheterna för berörda personer. Användningen av sådana system för brottsbekämpning bör därför vara förbjuden, utom i de snävt definierade situationer som anges i den uttömmande förteckningen, i de fall då användningen är strikt nödvändig för att uppnå ett väsentligt allmänintresse vars betydelse är större än riskerna.

Medlemsstaterna har nationellt handlingsutrymme när det gäller att tillåta användning av biometriska system för fjärridentifiering i realtid på allmänt tillgängliga platser för brottsbekämpande ändamål när förutsättningarna enligt AI-förordningen är uppfyllda. Användning av biometriska system för fjärridentifiering i realtid på allmänt tillgängliga platser för brottsbekämpande ändamål är enligt artikel 5 i förordningen förbjuden utom i den mån sådan användning är absolut nödvändig för något av följande syften: 1) Målinriktad sökning efter specifika offer för människorov, människohandel eller sexuellt utnyttjande av människor, samt sökning efter försvunna personer. 2) Förhindrande av ett specifikt, betydande och överhängande hot mot fysiska personers liv eller fysiska säkerhet eller ett verkligt och aktuellt eller verkligt och förutsebart hot om en terroristattack. 3) Lokalisering eller identifiering av en person som misstänks ha begått ett brott, i syfte att genomföra en brottsutredning eller lagföring för brott eller verkställande av en straffrättslig påföljd för brott som avses i bilaga II och som i den berörda medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en längsta tidsperiod på minst fyra år. När biometriska system för fjärridentifiering används på allmänt tillgängliga platser för brottsbekämpande ändamål ska hänsyn tas till bland annat situationens art och konsekvenserna av användningen av systemet för alla berörda personers rättigheter och friheter. Dessutom ska användningen vara förenlig med nödvändiga och proportionella skyddsåtgärder och villkor i enlighet med nationell rätt, särskilt vad gäller tidsmässiga och geografiska begränsningar samt personbegränsningar. Inget beslut som har negativa rättsliga följder för en person får fattas enbart på grundval av utdata från systemet för biometrisk fjärridentifiering i realtid.

I regel ska användningen av ett system för biometrisk fjärridentifiering i realtid tillåtas endast om den brottsbekämpande myndigheten har slutfört en konsekvensbedömning avseende

grundläggande rättigheter och har registrerat systemet i EU-databasen. Användningen kräver dessutom ett förhandstillstånd från en rättslig myndighet eller en oberoende administrativ myndighet vars beslut är bindande. I brådskande situationer får dock användningen påbörjas utan registrering i EU:s databas eller utan tillstånd.

I AI-förordningen ställs inte lika stränga villkor för fjärridentifiering i efterhand som för fjärridentifiering i realtid. Även system som används för biometrisk identifiering i efterhand klassificeras dock i AI-förordningen som så kallade AI-system med hög risk, och i artikel 26 föreskrivs om skyldigheter för deras tillhandahållare. För ibruktagande av ett system för fjärridentifiering i efterhand ska bland annat begäras tillstånd av en rättslig myndighet eller en administrativ myndighet vars beslut är bindande och föremål för rättslig prövning. Systemet får dock användas utan tillstånd för den inledande identifieringen av en potentiell misstänkt på grundval av objektiva och verifierbara fakta med direkt anknytning till brottet. Användningen ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att utreda ett specifikt brott.

Finlands gällande nationella lagstiftningen möjliggör inte för närvarande biometrisk fjärridentifiering i realtid i polisens brottsbekämpande uppgifter. Polisen använder dock biometrisk fjärridentifiering i efterhand inom ramen för de gällande nationella befogenhetsbestämmelserna. I propositionen föreslås inga ändringar i polisens rätt att använda biometrisk fjärridentifiering för att utföra sina uppgifter. De föreslagna ändringarna gäller endast polisens rätt att behandla biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt biometriska uppgifter som samlats in med stöd av utlänningslagen. Uppgifterna kan i fortsättningen användas till exempel som jämförelsematerial vid biometrisk fjärridentifiering enligt specialvillkoren i AI-förordningen och kompletterande nationella bestämmelser. Vid biometrisk fjärridentifiering ska kraven i AI-förordningen och de nationella bestämmelser som i fortsättningen kompletterar den iaktas. Polisen ska således till exempel i enlighet med AI-förordningen begära tillstånd för att ta i bruk ett system som är avsett för fjärridentifiering i efterhand. Behoven av att ändra den nationella lagstiftningen om brottsbekämpande myndigheters biometriska fjärridentifiering i efterhand bedöms som bäst i den arbetsgrupp som arbets- och näringsministeriet tillsatt för nationellt genomförande av EU:s AI-förordning ([TEM044:00/2024](#)).

2.1.4 Offentlighetslagen och informationshanteringslagen

Polisens behandling av personuppgifter påverkas i hög grad av inte bara den allmänna dataskyddslagstiftningen utan också av bland annat lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, *offentlighetslagen*) samt lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, *informationshanteringslagen*). I offentlighetslagen föreskrivs det om rätten att ta del av myndigheternas offentliga handlingar, om handlingssekretess samt andra för skyddande av allmänna och enskilda intressen nödvändiga begränsningar av rätten att ta del av en handling. Med tanke på behandlingen av personuppgifter är i synnerhet bestämmelserna om sekretess för uppgifterna i offentlighetslagen av betydelse. Enligt 24 § 1 mom. 4 punkten i offentlighetslagen är sekretessbelagda bland annat fotografier och övriga signalement som erhållits eller tagits av en person för behandlingen av ett förvaltningsärende som gäller konstaterande eller bekräftande av identitet eller reserätt samt särskilda signum givna för en person eller ett personkort eller ett resedokument. Enligt motiveringen till 4 punkten avses punkten bli tillämpad inte endast på polisen, utan också på personkännetecken och särskilda signum för personer eller handlingar som gäller verifiering och bekräftelse av identitet och reserätt som erhållits vid behandling av förvaltningsärenden hos andra myndigheter, såsom signalementsuppgifter som har erhållits vid behandling av passärenden inom utrikesförvaltningen (RP 30/1998 rd, s. 91). I 24 § 1 mom. 24 punkten i offentlighetslagen föreskrivs att sekretessbelagda är handlingar som gäller behovet av

internationellt skydd, förutsättningarna för utlänningars inresa och uppehållsrätt i landet eller grunden för dem eller förvärv eller förlust av finskt medborgarskap eller bestämmande av medborgarskapsstatus, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur dem inte äventyrar säkerheten för parten eller partens närstående.

Vid utlämnande av information ur myndigheters personregister ska offentlighetsprincipen och sekretessbestämmelserna beaktas så som det föreskrivs i offentlighetslagen. Med stöd av offentlighetslagen bestäms också en parts rätt till information, som ofta gäller samma uppgifter som den kontrollrätt som personuppgiftslagstiftningen garanterar den registrerade.

Informationshanteringslagen är en allmän lag, som i stor utsträckning gäller informationshantering i myndigheternas verksamhet. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2020 och genom den upphävdes vissa enskilda bestämmelser i offentlighetslagen och andra lagar samt lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011) i dess helhet. Lagen innehåller bestämmelser om hur offentlighetsprincipen och kraven på god förvaltning ska iakttas i myndigheternas informationshantering. Lagen innehåller även bestämmelser om genomförande av interoperabiliteten hos informationssystem. Lagen innehåller bestämmelser som berör hela den offentliga förvaltningen och som gäller organiseringen och beskrivningen av informationshanteringen, informationsresursernas interoperabilitet, upprättandet av tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser samt tillgodoseende av informationssäkerheten. Lagens syfte är att främja en kvalitativ informationshantering och informationssäkerheten hos myndigheterna samt ett informations säkert och ansvarsfullt utnyttjande av myndigheternas informationsmaterial. Informationshanteringslagens bestämmelser måste beaktas även vid sådan behandling av biometriska uppgifter som föreslås i propositionen.

2.2 Bestämmelser om pass och identitetskort

2.2.1 EU:s passförordning

Rådets förordning (EG) 2252/2004 om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna (*EU:s passförordning*) innehåller bestämmelser om ibruktagande av biometriska kännetecken i pass och andra resehandlingar. EU:s passförordning har ändrats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 444/2009. Syftet med EU:s passförordning är att göra EU-pass säkrare genom att anta en rättsligt bindande rättsakt om minimikrav på harmoniserade säkerhetsdetaljer och samtidigt skapas en tillförlitlig koppling mellan den rättmätige innehavaren och resehandlingen genom att integrera biometriska kännetecken i handlingen.

I EU:s passförordning förutsätts att biometriska data insamlas av den som ansöker om pass och att uppgifterna lagras i handlingens tekniska del, dvs. på ett chipp. Enligt artikel 1.2 i förordningen ska passen och resehandlingarna innefatta ett mycket säkert lagringsmedium, som ska innehålla en ansiktsbild. Medlemsstaterna ska också låta två platta fingeravtryck i interoperabla format ingå. Från kravet på att lämna fingeravtryck ska enligt artikel 1.2a i förordningen undantas barn under 12 år samt personer på vilka det är fysiskt omöjligt att ta fingeravtryck.

Enligt artikel 4.3 i förordningen får vid tillämpningen av passförordningen de biometriska kännetecknen i pass och resehandlingar endast användas för att kontrollera passets eller resehandlingens autenticitet samt innehavarens identitet genom direkt tillgängliga jämförbara kännetecken, när uppvisande av pass eller resehandling krävs enligt lag.

I skäl 8 i passförordningens ingress sägs att beträffande vilka personuppgifter som ska behandlas i samband med pass och resehandlingar gäller Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, som har upphävts genom EU:s allmänna dataskyddsförordning. Enligt artikel 94.2 i dataskyddsförordningen ska hänvisningar till det upphävda direktivet anses som hänvisningar till dataskyddsförordningen. Behandlingen av personuppgifter i polisens uppgifter enligt passförordningen och den nationella passlagen omfattas av EU:s allmänna dataskyddsförordning.

EU:s passförordning innehåller inga bestämmelser om lagring av biometriska uppgifter i ett nationellt register eller annan behandling av dem i enlighet med medlemsstaternas nationella lagstiftning. Enligt ordalydelsen begränsar förordningen inte lagring av biometriska uppgifter som insamlats av den som ansöker om pass i nationella databaser eller behandling av biometriska uppgifter som lagrats i nationella databaser för andra ändamål än de som anges i passförordningen. Enligt skäl 5 i ingressen till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av EU:s passförordning (EG) nr 444/2009 påverkar inte EU:s passförordning någon annan användning eller lagring av biometriska uppgifter som samlas in och lagras i lagringsmediet för pass och resehandlingar i enlighet med medlemsstaternas nationella lagstiftning. Förordningen utgör inte en rättslig grund för att skapa eller upprätthålla databaser för lagring av dessa uppgifter i medlemsstaterna; denna fråga omfattas nämligen helt och hållet av den nationella lagstiftningen. Nationell lagstiftning om skapande och användning av databaser på nationell nivå ska uppfylla dataskyddslagstiftningens krav.

Europeiska unionens domstol (EU-domstolen) har behandlat tagandet av fingeravtryck för pass i ärendet C-291/12 (*Schwarz mot Stadt Bochum*), där det är fråga om giltigheten av artikel 1.2 i EU:s passförordning. Schwarz från Tyskland har vägrat att lämna sina fingeravtryck i samband med beviljandet av pass. Stadt Bochum avslog hans ansökan. Michael Schwarz överklagade beslutet till den hänskjutande domstolen och yrkade att Stadt Bochum skulle föreläggas att utfärda passet till honom utan att registrera hans fingeravtryck. EU-domstolen erinrar i sitt avgörande om att de rättigheter som följer av artiklarna 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna inte är några absoluta rättigheter, utan måste bedömas utifrån deras funktion i samhället. Domstolen fastställer att artikel 52 i stadgan tillåter nämligen att utövandet av sådana rättigheter begränsas, under förutsättning att begränsningarna föreskrivs i lag, att de är förenliga med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och, med beaktande av proportionalitetsprincipen, är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller mot behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter. Artikel 1.2 i EU:s passförordning har två tydliga syften, nämligen dels att förebygga att pass förfalskas, dels förhindra att de används i bedrägligt syfte. Artikeln eftersträvar alltså ett mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen. Enligt domstolen kan det intrång i rätten till respekt för privatlivet och skydd för personuppgifter som artikel 1.2 i passförordningen innebär motiveras för att uppnå syftet att förhindra att pass används i bedrägligt syfte.

Den hänskjutande domstolen frågade också huruvida artikel 1.2 i EU:s passförordning är proportionerlig, eftersom det finns en risk att fingeravtrycken kan komma att lagras centralt och användas för andra syften än dem som anges i förordningen. Härvid konstaterar EU-domstolen att EU:s passförordning inte kan tolkas så att den utgör rättslig grund för en eventuell centralisering av insamlade uppgifter eller för att dessa uppgifter används i andra syften än att förhindra att personer olagligen inreser till unionen. Riskerna med en sådan eventuell centralisering kan således inte påverka giltigheten av EU:s passförordning och bör i förekommande fall prövas om någon vid behörig domstol invänder mot lagstiftning som föreskriver centraliserad lagring av fingeravtryck.

2.2.2 Passlagen

Nationellt föreskrivs det om ansökan om samt utfärdande och indragning av pass i passlagen. Det första biometriska kännetecknet som fogades till passen, ansiktsbild, togs i bruk i Finland genom den nya passlagen som trädde i kraft i augusti 2006. Från och med 2006 har passen på motsvarande sätt innehållit en maskinläsbar teknisk del, dvs. ett chipp. Genom den ändring av passlagen (456/2009), som trädde i kraft i juni 2009 fogades till passen ett annat biometriskt kännetecken, fingeravtryck. Förutom för vanligt pass tas fingeravtryck även av den som ansöker om tillfälligt pass och sjömanspass. Dessa handlingar innehåller inget chipp med fingeravtryck, utan uppgifterna lagras endast i passregistret. I passregistret lagras också biometriska uppgifter om den som ansöker om diplomatpass och tjänstepass.

Bestämmelser om avläsning av fingeravtryck finns i 5 b § i passlagen, enligt vilken fingeravtryck som har lagrats på passets chipp får avläsas endast så som bestäms i EU:s passförordning. Fingeravtryck får avläsas av en passmyndighet som avses i 10 § och av en polis- eller gränskontrollmyndighet. Vid avläsning av fingeravtryck får fingeravtryck tas av passinnehavaren och de får jämföras med de fingeravtryck som lagrats i passets tekniska del för konstaterande av passets äkthet och fastställande av passinnehavarens identitet. Enligt motiveringen till bestämmelsen (RP 234/2008 rd, s. 45) får polisen avläsa fingeravtryck som lagrats på chippet för fastställande av identitet också med stöd av sina befogenheter som avser förundersökning och övrig polisundersökning. Polisens rätt att läsa fingeravtryck som lagrats på chippet begränsas i enlighet med EU:s passförordning till att gälla enbart konstaterande av att ett dokument är äkta och fastställande av identitet. Bestämmelsen möjliggör inte exempelvis utredning av brott med hjälp av fingeravtryck som lagrats på ett chipp. Passlagen innehåller inga särskilda bestämmelser om avläsning av ansiktsbilder.

Genom 2009 års lagändring föreskrevs det också nationellt om fogande av fingeravtryck till polisens register. Enligt 6 a § 3 mom. i passlagen lagras fingeravtrycken i passets tekniska del och i passregistret. Fingeravtryck som införts i passregistret ska hållas åtskilda från signalementen för personer som är misstänkta för brott. Bestämmelser om passregistret finns i 29 § i passlagen, enligt vars 1 mom. polisen ska föra passregistret för utförande av de uppgifter som enligt passlagen ankommer på polisen, utrikesministeriet och en sådan finsk beskickning som avses i lagens 10 §. Utöver de andra uppgifter som uppräknas i 29 § 1 mom. införs i registret fingeravtryck som tagits av sökanden vid ansökan om pass samt de fotografier av personer och namnteckningsprov som personerna lämnat till polisen, utrikesministeriet eller till en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om pass.

Det huvudsakliga syftet med lagringen av biometriska uppgifter är att garantera att ansökningsprocessen är säker och att identiteten säkerställs på ett tillförlitligt sätt. Enligt 29 § 2 mom. finns bestämmelser om användning av uppgifterna i passregistret i 11–15 § i polisens personuppgiftslag. Bestämmelser om utlämnande och radering av uppgifterna i passregistret finns i 4 kap. och i 38 § i den lagen. Ändringen av villkoren för att använda biometriska uppgifter som lagrats i passregistret bedöms inte föranleda några behov av ändringar i passlagen.

2.2.3 EU:s förordning om identitetskort

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1157 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet (*EU:s förordning om identitetskort*) trädde i kraft i början av augusti 2019. Förordningen tillämpas från den 2 augusti 2021. Syftet med EU:s förordning om identitetskort var att förbättra tillförlitligheten och säkerheten i fråga

om identitetskort som utfärdas till EU-medborgare och uppehållshandlingar som utfärdas till EU-medborgare och deras familjemedlemmar. Genom att öka tillförlitligheten på identitetskort och uppehållshandlingar främjas utövandet av rätten till fri rörlighet i en trygg miljö.

EU:s förordning om identitetskort tillämpas på identitetskort med rätt att resa. På motsvarande sätt som i EU:s passförordning förutsätter också EU:s förordning om identitetskort att biometriska uppgifter insamlas av den som ansöker om en handling och att uppgifter lagras i handlingens tekniska del, dvs. på ett chipp. Enligt artikel 3.5 i förordningen ska identitetskort innefatta ett mycket säkert lagringsmedium som innehåller en ansiktsbild av innehavaren och två fingeravtryck i interoperabla digitala format. Enligt artikel 3.7 i förordningen får barn under tolv år undantas från kravet att lämna fingeravtryck. Barn under sex år och personer för vilka upptagning av fingeravtryck är fysiskt omöjlig ska undantas från kravet att lämna fingeravtryck.

I artikel 10 i förordningen föreskrivs det om insamling av biometriska kännetecken. I artikel 10.3 sägs att utom när de krävs för behandling i enlighet med unionsrätten och nationell rätt ska biometriska kännetecken som lagras för personalisering av identitetskort eller uppehållshandlingar förvaras på ett mycket säkert sätt och endast fram till den dag då handlingen hämtas ut, dock aldrig längre än 90 dagar från den dag då handlingen utfärdats.

I artikel 11 i förordningen föreskrivs det om skydd av personuppgifter och ansvar. Enligt artikel 11.6 får biometriska uppgifter som lagrats på lagringsmedium på identitetskort och uppehållshandlingar bara användas i enlighet med unionsrätten och nationell rätt av vederbörligen bemyndigad personal vid behöriga nationella myndigheter och unionsbyråer i syfte att kontrollera följande: a) Identitetskortet eller uppehållshandlingens äkthet. b) Innehavarens identitet genom direkt tillgängliga jämförbara detaljer, när uppvisande av identitetskort eller uppehållshandling krävs enligt lag eller annan författning.

Europeiska datatillsynsmannen föreslog i sitt utlåtande om förslaget till EU:s förordning om identitetskort att det i förordningen skulle föreskrivas uttryckligen om skyddsåtgärder för att hindra medlemsstaterna från att inrätta nationella fingeravtrycksdatabaser i samband med genomförandet av förordningen. Enligt utlåtandet borde det till förordningen ha fogats en bestämmelse där det uttryckligen konstateras att biometriska uppgifter som behandlas i ett adekvat sammanhang ska raderas genast efter att de lagrats på mikrochippet och att de får inte senare behandlas för andra ändamål än de som uttryckligen föreskrivs i förslaget. Någon sådan bestämmelse togs ändå inte in i den slutliga förordningen. Enligt skäl 21 i EU:s förordning om identitetskort utgör förordningen inte någon rättslig grund för att upprätta eller underhålla databaser på nationell nivå för lagring av biometriska uppgifter i medlemsstaterna, vilket är en fråga för nationell rätt som måste vara förenlig med unionsrätten avseende dataskydd. I enlighet med sin ordalydelse reglerar förordningen om identitetskort endast tillåtna ändamål med biometriska uppgifter som lagrats på lagringsmedium på identitetskort och uppehållshandlingar, dvs. på handlingens chipp (artikel 11). På motsvarande sätt konstateras i förordningen till exempel i fråga om förvaringstiden för uppgifter att utom när de krävs för behandling i enlighet med unionsrätten och nationell rätt ska biometriska kännetecken förvaras endast fram till den dag då handlingen hämtas ut, dock aldrig längre än 90 dagar från den dag då handlingen utfärdats (artikel 10).

Europeiska unionens domstol meddelade den 21 mars 2024 avgörande i ärendet C-61/22 (*RL mot Landeshauptstadt Wiesbaden*). EU-domstolen fastslår i sitt avgörande att målet att motverka dokumentbedrägeri, vilket bland annat innefattar att motverka tillverkning av falska identitetskort och identitetsstöld, utgör ett av unionen erkänt mål av allmänt samhällsintresse (se också C-291/12, *Schwarz mot Stadt Bochum*). Den begränsning av de i artiklarna 7 och 8 i stadgan garanterade rättigheterna som följer av skyldigheten att införa två hela fingeravtryck i

lagringsmediet i identitetskort kan enligt EU-domstolen inte anses gå utöver vad som är absolut nödvändigt. EU-domstolen konstaterar dock att EU:s förordning om identitetskort saknar giltighet, eftersom den felaktigt har antagits med stöd av artikel 21.2 FEUF och med tillämpning av det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Enligt EU-domstolen ingår EU:s förordning om identitetskort bland de rättsakter som omfattas av det specifika tillämpningsområdet för artikel 77.3 FEUF. Den föreskriver ett särskilt lagstiftningsförfarande och i synnerhet enhällighet i rådet. Verkningarna av förordningen ska bestå till dess att en ny – med stöd av artikel 77.3 FEUF antagen – förordning som ersätter den träder i kraft, vilket ska ske inom skälig tid, dock senast inom två år räknat från den 1 januari året efter det att denna dom meddelades. Den nya förordningen ska således träda i kraft senast den 1 januari 2027.

Generaladvokaten hänvisar i sitt förslag till avgörande i ärendet C-61/22 (29.6.2023) till förbehållet i artikel 10.3 i EU:s förordning om identitetskort. I den punkten föreskrivs det att myndigheterna förvarar fingeravtryck temporärt och att de är skyldiga att förvara dessa biometriska kännetecken på ett mycket säkert sätt ”utom när de krävs för behandling i enlighet med unionsrätten och nationell rätt”. Enligt generaladvokaten fastställs i detta förbehåll inte någon rättslig grund för något annat syfte än de som specifikt anges i den förordningen. I förbehållet hänvisas de facto uttryckligen till ytterligare lagstiftning som härrör antingen från Europeiska unionen eller från medlemsstaterna, vilket innebär att varje begränsning av de rättigheter som garanteras i artiklarna 7 och 8 i stadgan ska prövas endast mot bakgrund av denna andra lagstiftning.

I EU-domstolens avgörande behandlas inte förbehållet i artikel 10.3 i förordningen, som gäller behandling i enlighet med unionsrätten och nationell rätt. EU-domstolen hänvisar över huvud taget inte till förbehållet i punkt 112 i avgörandet, som gäller artikel 10.3 i förordningen, utan konstaterar följande: Vidare föreskrivs i artikel 10.3 i förordningen att dessa ”biometriska kännetecken [ska] förvaras ... endast fram till den dag då handlingen hämtas ut, dock aldrig längre än 90 dagar från den dag då handlingen utfärdats” och att ”[e]fter denna tidsperiod ska de biometriska kännetecknen omedelbart raderas eller förstöras”. Enligt EU-domstolen följer av detta bland annat att artikel 10.3 i förordning 2019/1157 utgör hinder för att medlemsstaterna behandlar biometriska uppgifter för andra ändamål än de som föreskrivs i förordningen. Denna bestämmelse utgör även hinder för en centraliserad lagring av fingeravtryck som går utöver den tillfälliga lagringen av fingeravtryck för personalisering av identitetskort (se punkt 113 i avgörandet). I EU-domstolens avgörande behandlas således lagringen av biometriska uppgifter endast med avseende på den rättsliga grund som föreskrivs i EU:s förordning om identitetskort. Behandling enligt nationell rätt har i skäl 21 i förordningen konstaterats vara en fråga för nationell rätt som måste vara förenlig med unionsrätten avseende dataskydd.

Europeiska kommissionen antog den 23 juli 2024 ett förslag till rådets förordning om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och säkrare uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet, som ska ersätta den upphävda förordningen om identitetskort (COM(2024) 316 final). Syftet med förslaget till förordning var att inleda förfarandet för att på lämplig rättslig grund, nämligen artikel 77.3 i EUF-fördraget, anta en ny förordning om säkrare identitetskort för unionsmedborgare och säkrare uppehållshandlingar som utfärdas till unionsmedborgare och deras familjemedlemmar när de utövar rätten till fri rörlighet. Rådets förordning (EU) 2025/1208 antogs den 12 juni 2025 och tillämpas från och med den 10 juli 2025. Inrättandet av nationella biometriska databaser ska enligt förordningen fortfarande omfattas av nationell reglering. Enligt skäl 20 i förordningens ingress utgör förordningen inte någon rättslig grund för att upprätta eller underhålla databaser på nationell nivå för lagring av biometriska uppgifter i medlemsstaterna, vilket är en fråga för nationell rätt som måste vara förenlig med unionens dataskyddslagstiftning, inbegripet nödvändighets- och proportionalitetskraven. Förordningen

utgör heller inte någon rättslig grund för att upprätta eller underhålla en centraliserad databas på unionsnivå. Enligt artikel 10.3 i förordningen ska biometriska kännetecken som lagras för personalisering av identitetskort eller uppehållshandlingar förvaras på ett mycket säkert sätt och aldrig längre än 90 dagar från den dag då handlingen utfärdats. Efter denna period ska de biometriska kännetecknen omedelbart raderas eller förstöras. Detta ska inte påverka lagring av dem när detta krävs enligt unionsrätten eller nationell rätt, i enlighet med unionens dataskyddslagstiftning. Enligt skäl 23 i ingressen bör förordningen inte tolkas som ett förbud mot behandling av dessa uppgifter när behandling krävs enligt unionsrätten eller nationell rätt, i enlighet med unionens dataskyddslagstiftning.

På samma sätt som EU:s passförordning bedöms inte heller EU:s förordning om identitetskort medföra några hinder för lagring av biometriska uppgifter i nationella databaser eller användningen av lagrade uppgifter för andra ändamål än ändamålen enligt förordningen om identitetskort. Den nationella lagstiftningen om inrättande och användning av databaser på nationell nivå ska uppfylla kraven enligt dataskyddslagstiftning. Exempelvis behandling av uppgifterna för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen ska således bedömas mot principen om ändamålsbegränsning med iakttagande av de förutsättningar enligt den allmänna dataskyddsförordningen som beskrivs i avsnitt 2.1.1.

2.2.4 Lagen om identitetskort

Nationellt föreskrivs det om ansökan om samt utfärdande och indragning av identitetskort i lagen om identitetskort. Genom lagen om identitetskort utfärdas bestämmelser som kompletterar EU:s förordning om identitetskort. Bestämmelser som kompletterar förordningen om identitetskort utfärdades genom den ändring av lagen om identitetskort som trädde i kraft den 2 augusti 2021 (694/2021). Enligt 5 a § i lagen om identitetskort får de fingeravtryck och den ansiktsbild som har lagrats i identitetskortets tekniska del avläsas endast på det sätt som föreskrivs i EU:s förordning om identitetskort. Fingeravtryck får avläsas av en utfärdande myndighet som avses i 18 §, av polisen och av Gränsbevakningsväsendet. Dessutom får fingeravtryck avläsas av Tullen när den är förundersökningsmyndighet eller fullgör uppgifter som gränskontrollmyndighet. Polisen får även med stöd av sina befogenheter vid förundersökning och annan polisutredning avläsa fingeravtryck som är lagrade på chipp för att säkerställa innehavarens identitet, på motsvarande sätt som i fråga om fingeravtryck som är lagrade på passets chipp. I bestämmelsen har beaktats att också Gränsbevakningsväsendet och Tullen, som hör till förundersökningsmyndigheterna, har behov av att avläsa fingeravtryck som är lagrade på chipp för att säkerställa identiteten inom ramen för sina befogenheter.

För en minderårig sökande får ett identitetskort utfärdas, om vårdnadshavarna ger sitt samtycke till det (16 §). Fingeravtryck tas inte om sökanden är under 12 år (9 a §). För en minderårig sökande får också ett särskilt identitetskort för minderårig utfärdas utan vårdnadshavarnas samtycke. Identitetskort för minderåriga och temporära identitetskort innehåller ingen teknisk del, dvs. inget chipp, så på dem lagras inte heller fingeravtryck eller biometriska ansiktsbilder.

Förutom för finska medborgare får identitetskort även utfärdas för utlänningar som vistas i Finland. Förutsättningen är enligt 14 § i lagen om identitetskort 1) att sökanden har ett giltigt uppehållstillstånd eller uppehållskort eller att sökandens uppehållsrätt är registrerad, 2) att sökanden har hemkommun i Finland i enlighet med lagen om hemkommun (201/1994), och 3) att uppgifter om sökanden har registrerats i befolkningsdatasystemet.

Behandlingen av personuppgifter i uppgifter enligt lagen om identitetskort omfattas av EU:s allmänna dataskyddsförordningen. Bestämmelser om det nationella identitetskortsregistret finns i 31 § i lagen om identitetskort. Polisen för identitetskortsregistret för utförande av de

uppgifter som enligt lagen om identitetskort ankommer på polisen och finska beskickningar. I identitetskortsregistret införs i huvudsak samma uppgifter som i passregistret, om vilket det föreskrivs i 29 § i passlagen. I registret införs således vid sidan av andra uppgifter de fingeravtryck som tagits av sökanden vid ansökan om identitetskort samt de fotografier av personer och namnteckningsprov som personerna lämnat till polisen, utrikesministeriet eller en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om identitetskort. Den bestämmelse om införande av fingeravtryck i registret som föreslogs av nationella orsaker fogades till lagen om identitetskort i samband med de bestämmelser som kompletterar EU:s förordning om identitetskort. Bestämmelsen om lagring av fingeravtryck har i regeringens proposition konstaterats utgöra lagstiftning som utfärdas inom ramen för det nationella handlingsutrymme som artikel 6.3 och artikel 9.2 g i den allmänna dataskyddsförordningen medger (RP 206/2020 rd, s. 13).

Enligt 31 § 2 mom. i lagen om identitetskort finns bestämmelser om användning av uppgifterna i identitetskortsregistret i 11–15 § i polisens personuppgiftslag. Bestämmelser om utlämnande och radering av uppgifter finns i 4 kap. och i 38 § i den lagen. Regleringen motsvarar således även till denna del passlagen och det har inte ansetts nödvändigt att föreslå några ändringar i lagen om identitetskort.

2.3 Utlänningslagen och migrationsförvaltningens personuppgiftslag

2.3.1 Uppgifter som förs in i polisens register

Enligt 131 § 1 mom. i utlänningslagen får polisen eller gränskontrollmyndigheten ta fingeravtryck, fotografier och andra signalement på en utlänning 1) som har ansökt om asyl eller uppehållstillstånd på grund av alternativt skydd eller tillfälligt skydd, 2) som har ansökt om uppehållstillstånd på grund av familjeband, 3) som har fått uppehållstillstånd i egenskap av en utlänning som tagits till Finland inom flyktingkvoten, 4) som enligt beslut ska avvisas eller utvisas, eller 5) vars identitet är oklar. Signalement får tas för verifiering av identitet, för behandling, beslut och övervakning av utlänningars inresa och utresa samt vistelse och arbete och för trygghet av statens säkerhet.

De signalement som avses ovan införs enligt 131 § 2 mom. i ett register som polisen för. Uppgifterna ska hållas åtskilda från signalementen för personer som är misstänkta för brott och från de fingeravtryck som registreras i enlighet med 10 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag och som tas för ansökan om uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort eller uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem. I 3 mom. föreskrivs det om jämförelse av fingeravtrycksuppgifter som ingår i signalementsuppgifter med andra register. Fingeravtrycksuppgifter får jämföras med fingeravtrycksuppgifter som behandlas för polisens undersöknings- och övervakningsuppgifter samt med fingeravtrycksuppgifter som registrerats i Migrationsverkets register för ansökningar om främlingspass och resedokument för flykting och med fingeravtrycksuppgifter som registrerats för ansökningar om uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort eller uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem. Dessutom får fingeravtrycksuppgifter för kontroll av inreseförutsättningarna jämföras med fingeravtryck som ingår i signalementsuppgifter enligt tvångsmedelslagen (806/2011) och som avses i polisens personuppgiftslag, till den del de redan registrerade fingeravtrycksuppgifterna har samband med ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år.

131 § i utlänningslagen innehåller också bestämmelser om utlämnande av signalement som är införda i polisens register till utlandet. Uppgifter kan trots sekretessbestämmelserna, för identifiering av en utlänning, lämnas ut till en utländsk myndighet och till Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån med beaktande av den allmänna dataskyddsförordningen,

dataskyddslagen avseende brottmål och polisens personuppgiftslag. Uppgifter får dessutom trots sekretessbestämmelserna och trots vad som föreskrivs i 15 § 4 mom. i polisens personuppgiftslag lämnas ut till det SIS-system som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU 1) för införande av sådana registreringar om återvändande som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna, 2) för införande av sådana registreringar om nekad inresa och vistelse som avses i artikel 24 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller, 3) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som kompletterar förordningarna om användning av Schengens informationssystem (RP 35/2021 rd) föreslogs inte att biometriska uppgifter ska lämnas ut för införande av registreringar i SIS med undantag för signalementsuppgifter som insamlas på grund av brott. Användning av biometriska uppgifter som insamlats för andra ändamål i SIS-registreringar ansågs under beredningen strida mot principen om ändamålsbegränsning, som grundar sig på dataskyddsbestämmelserna och grundlagsutskottets vedertagna praxis. Enligt artikel 4 i SIS-återvändandeförordningen (EU) 2018/1860 samt artiklarna 20 och 22 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller (EU) 2018/1861 och SIS-förordningen om polissamarbete (EU) 2018/1862 ska uppgifterna föras in i SIS, om de är tillgängliga. Förordningarna anger inte närmare vad som avses med tillgängliga uppgifter i detta sammanhang. De nationella personuppgiftslagarna innehåller betydande begränsningar av införandet av registreringar, särskilt när det gäller behandling och utlämnande av information som gäller biometriska uppgifter. I propositionen ansågs det att nationellt insamlade biometriska uppgifter inte var tillgängliga på det sätt som avses i SIS-förordningarna.

Under riksdagsbehandlingen av propositionen fogades emellertid ett nytt 5 mom. till 131 § i utlänningslagen. Momentet gäller utlämnande av uppgifter för sådana registreringar enligt artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete som gäller försvunna eller sårbara personer som behöver hindras från att resa. Riksdagen förutsatte dessutom i sitt svar på propositionen (RSv 92/2022 rd) att regeringen noga utreder och bedömer den nationella lagstiftningen och EU-lagstiftningen om behandling av biometriska uppgifter om utlännningar, inklusive förutsättningarna för användning av biometriska uppgifter i nationella informationssystem för registreringar enligt SIS-förordningarna, och vid behov vidtar lämpliga åtgärder för att ändra den nationella lagstiftningen. Också kommissionen tog i samband med Finlands Schengenutvärdering sommaren 2023 upp frågan om utlämnande av nationellt insamlade biometriska uppgifter till SIS. I utvärderingsrapporten enligt rådets förordning (EU) 2022/922 ligger Finlands praxis att inte lämna ut biometriska uppgifter för SIS-registreringar om återvändande och nekad inresa och vistelse inte i linje med den rättsligt bindande regleringen i SIS-återvändandeförordningen och SIS-förordningen om in- och utresekontroller. Kommissionen har i de rekommendationer som antogs genom genomförandebeslutet [C\(2024\) 1960 final](#) den 23 juli 2024 betonat att Finland borde i sin nationella lagstiftning göra det möjligt att lämna ut biometriska uppgifter för SIS-registreringar om återvändande och nekad inresa och vistelse (bilaga 2, rekommendation nr 13).

131 § 5 mom. i utlänningslagen ändrades genom den lag som trädde i kraft den 1 september 2024 (472/2024) så att till momentet fogades en bestämmelse om rätt att lämna ut biometriska uppgifter som införts i polisens register med stöd av utlänningslagen för införande av registreringar om återvändande och nekad inresa och vistelse i SIS. I den gällande 131 §

föreskrivs det dock inte om möjlighet att lämna ut signalementsuppgifter om utlännningar för andra registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete än sådana registreringar enligt artikel 32 i förordningen som gäller försvunna eller sårbara personer. De biometriska uppgifter som insamlas med stöd av 131 § i utlänningslagen bedöms avsevärt förbättra möjligheterna att lagra biometriska uppgifter som är väsentliga för att tillförlitligt identifiera personer även för vissa andra registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete, för vilka behövliga biometriska uppgifter ofta inte finns i andra tillgängliga register. Ändringsbehov har bedömts hänföra sig särskilt till registreringar enligt artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete för gripande, överlämnande och utlämnande på grundval av en europeiska arresteringsorder eller ett utlämningsavtal samt för registreringar enligt artikel 36.3 och 36.4 som gäller diskreta kontroller, undersökningskontroller och särskilda kontroller. Registreringar enligt SIS-förordningarna och förutsättningarna för lagring av dem beskrivs i större utsträckning i regeringens proposition med förslag till lagstiftning som kompletterar förordningarna om användning av Schengens informationssystem (RP 35/2021 rd).

I övrigt ingår bestämmelser om användning, radering och utlämnande av signalement som avses i 131 § i utlänningslagen i polisens personuppgiftslag, som behandlas i avsnitt 2.4 i denna proposition. I regeringens proposition som gäller polisens personuppgiftslag (RP 242/2018 rd) har man bedömt att fingeravtryck, fotografier och andra signalement som avses i 131 § i utlänningslagen hör till sådana personuppgifter enligt 5 och 6 § i polisens personuppgiftslag som behandlas i samband med undersöknings- och övervakningsuppgifter.

2.3.2 Uppgifter som förs in i Migrationsverkets register

I 8 kap. i utlänningslagen föreskrivs om resedokument som beviljas utlännningar i Finland; främlingspass och resedokument för flykting. Lagens 133 a § innehåller en hänvisning till passlagens bestämmelser om tagande av fingeravtryck. Bestämmelser om behandling av uppgifter om fingeravtryck som tagits för ansökningar om främlingspass och resedokument för flykting ingår i 9 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag. De ursprungliga ändamålen med fingeravtryck som förs in i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden är verifiering av identiteten och tillverkning av främlingspass eller resedokument för flykting. Polisen får behandla uppgifterna för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen under samma förutsättningar som biometriska uppgifter i pass och identitetskort, dvs. för att identifiera ett offer som annars förblivit oidentifierat.

I 60 d § i utlänningslagen föreskrivs det om biometriska kännetecken, fingeravtryck och ansiktsbilder, som insamlas för uppehållstillståndskort. Enligt 161 § i utlänningslagen tillämpas 60 d § också på uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar. Bestämmelser om behandling av uppgifter om fingeravtryck som tagits för ansökningar om uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort eller uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem finns i 10 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag. De ursprungliga ändamålen med fingeravtryck som förs in i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden är verifiering av autenticiteten av uppehållstillståndskort och identiteten hos innehavaren av ett uppehållstillstånd, behandling av och beslut och övervakning i ärenden som gäller utlänningsars inresa och utresa samt vistelse och arbete och skydd av den nationella säkerheten. Dessutom förutsätts i bestämmelsen att fingeravtrycken får endast användas inom ramen för befogenheter i anknytning till de ändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 punkten samt inom ramen för befogenheter i anknytning till en säkerhetsutredning enligt lagen om säkerhetsutredningar (726/2014). Ändamålen enligt 1 § 1 mom. 1 punkten i migrationsförvaltningens personuppgiftslag är behandling av, beslut om och övervakning av utlänningsars inresa och utresa samt vistelse. Polisens får behandla även fingeravtrycksuppgifter som insamlats med stöd av 60 d § i utlänningslagen för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen under samma förutsättningar som

biometriska uppgifter i pass och identitetskort, dvs. för att identifiera ett offer som annars förblivit oidentifierat.

Med stöd av 10 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag registreras i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden fingeravtryck som tagits av en större grupp utlänningar än vad som förs in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen. Delvis är det dock fråga om samma människor vilkas uppgifter redan har förts in i polisens register i enlighet med 131 § i utlänningslagen på grundval av behov av internationellt skydd, tillfälligt skydd eller familjeband, eller vilkas uppgifter senare får registreras för att utreda personens identitet eller med stöd av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut, dvs. beslut om återvändande.

Enligt 8 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag får den personuppgiftsansvarige behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig med tanke på behandlingsändamålet. Lagen innehåller inga särskilda bestämmelser om förutsättningar för att behandla fotografier som förs in i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden.

Enligt 14 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag får Migrationsverket, utrikesministeriet, beskickningar, polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen, trots sekretessbestämmelserna, till Europeiska unionens gemensamma informationssystem, vilka inrättats genom förordningar som antagits med stöd av avdelning V kapitel 2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, lämna ut personuppgifter enligt vad som föreskrivs i de förordningarna. Enligt förvaltningsutskottets betänkande är de uppgifter som ska ingå i registreringar om nekad inresa och registreringar om återvändande sådana uppgifter som Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet i enlighet med 3 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag behandlar i behandlingssyfte enligt 1 § 1 mom. 1 punkten och som behövs för skötseln av uppgifter enligt 9 kap. i utlänningslagen (FvUB 10/2020 rd, s. 46).

När det gäller förutsättningarna att behandla biometriska uppgifter i främlingspass och resedokument för flykting enligt 9 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag har inga ändringsbehov iakttagits i anslutning till polisens uppgifter. Även i fortsättningen är det ändamålsenligt att kunna behandla uppgifterna på motsvarande sätt som i nuläget för att identifiera ett offer som annars förblivit oidentifierat.

De viktigaste ändringsbehoven när det gäller migrationsförvaltningens personuppgiftslag hänför sig till de biometriska uppgifter enligt lagens 10 § som insamlas för ansökan om uppehållstillstånd, ansökan om uppehållstillståndskort och ansökan om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem. Enligt de gällande bestämmelserna får uppgifterna inte användas för att förhindra, avslöja eller utreda brott och inte för registreringar som förs in i Schengens informationssystem (SIS). Biometriska uppgifter som är nödvändiga för att förhindra, avslöja eller utreda brott som hänför sig till statens säkerhet och andra allvarliga brott eller biometriska uppgifter som ska fogas till SIS-registreringar fås inte i samtliga fall ur polisens register, utan uppgifterna har till vissa delar registrerats endast i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden.

2.3.2.1 Användning av uppgifter för registreringar om nekad inresa och återvändande

Med beslut om återvändande avses enligt artikel 2.3 i SIS-återvändandeförordningen avgöranden, enligt vilka en tredjelandsmedborgares vistelse är olaglig, vilka ålägger eller fastställer en skyldighet att återvända och vilka är förenliga med Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av

tredjelandssmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (nedan *återvändandedirektivet*). I artikel 24 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller finns det bestämmelser om villkoren för införande av registreringar om nekad inresa och vistelse. Enligt artikel 24.1 b ska en medlemsstat föra in en registrering om nekad inresa och vistelse när den har utfärdat ett inreseförbud för en tredjelandssmedborgare i enlighet med förfarandena som är förenliga med återvändandedirektivet. Bestämmelserna om återvändande och utfärdande av inreseförbud i återvändandedirektivet har genomförts nationellt genom bestämmelser som fogats till 9 kap. i utlänningslagen. Behöriga myndigheter att fatta beslut om återvändande och inreseförbud är enligt 151 och 152 § i utlänningslagen polisen och gränskontrollmyndigheten samt Migrationsverket. De facto fattar Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet beslut om återvändande och inreseförbud.

Enligt artikel 3 i SIS-återvändandeförordningen ska en registrering om återvändande föras in i SIS utan dröjsmål efter utfärdandet av beslutet om återvändande. Migrationsverket, polisen eller Gränsbevakningsväsendet kan upprätta en registrering om återvändande i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden, varifrån registreringarna sänds automatiskt till SIS.

Enligt artikel 24.3 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller ska den medlemsstat som gör registreringen om nekad inresa och vistelse i landet säkerställa att registreringen är synlig i SIS så snart den berörda tredjelandssmedborgaren har lämnat medlemsstaternas territorium eller så snart som möjligt när den registrerande medlemsstaten har fått tydliga indikationer på att tredjelandssmedborgaren har lämnat medlemsstaternas territorium, i syfte att förhindra den tredjelandssmedborgarens återinresa. Enligt artikel 6.2 i SIS-återvändandeförordningen ska den registrerande medlemsstaten radera registreringen utan dröjsmål efter att ha mottagit bekräftelse på återvändandet. I tillämpliga fall ska en registrering om nekad inresa och vistelse föras in utan dröjsmål i enlighet med artikel 24.1 b i SIS-förordningen om in- och utresekontroller.

Enligt artikel 2.3 i återvändandedirektivet ska direktivet inte tillämpas på personer som har rätt till fri rörlighet enligt gemenskapslagstiftningen i enlighet med artikel 2.5 i kodexen om Schengengränserna. Enligt artikel 2.5 i kodexen om Schengengränserna (EU) 2016/399 avses med personer som åtnjuter fri rörlighet enligt unionsrätten unionsmedborgare, i den mening som avses i artikel 20.1 i EUF-fördraget, samt tredjelandssmedborgare vilka är familjemedlemmar till en unionsmedborgare som utövar sin rätt till fri rörlighet och vilka omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (nedan *direktivet om fri rörlighet*). SIS-återvändandeförordningen tillämpas inte på sådana tredjelandssmedborgare som har rätt till fri rörlighet i unionen, eftersom en registrering om återvändande enligt SIS-återvändandeförordningen ska göras om sådana tredjelandssmedborgare beträffande vilka en medlemsstat har fattat ett beslut om återvändande enligt återvändandedirektivet.

I direktivet om fri rörlighet fastställs villkor för unionsmedborgares och deras familjemedlemmars utövande av rätten att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium samt rätten att permanent uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar. Dessutom fastställs i direktivet begränsningar i de ovannämnda rättigheterna av hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa (artikel 1).

I artikel 26 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller föreskrivs om villkor för införande av registreringar om tredjelandsmedborgare som åtnjuter rätten till fri rörlighet i unionen. Enligt artikel 26.1 ska en registrering om en tredjelandsmedborgare som åtnjuter rätten till fri rörlighet i unionen i enlighet med direktiv 2004/38/EG eller med en överenskommelse mellan unionen eller unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och ett tredjeland, å andra sidan, stå i överensstämmelse med de bestämmelser som antas för att genomföra det direktivet eller den överenskommelsen. Bestämmelserna om meddelande av inreseförbud i direktivet om fri rörlighet har genomförts nationellt genom bestämmelser som fogats till 10 kap. i utlänningslagen. Enligt 171 § i utlänningslagen beslutar Migrationsverket om meddelande av inreseförbud med stöd av 170 §. Även polisen eller gränskontrollmyndigheten kan besluta om meddelande av inreseförbud med stöd av den paragrafen för högst fem år.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som kompletterar förordningarna om användning av Schengens informationssystem (RP 35/2021 rd) anfördes att vid utlämnande av biometriska uppgifter som tagits för ansökningar om uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort eller uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar med tanke på registreringar om inreseförbud eller återvändande kan det anses vara fråga om utlämnande av uppgifter så som avses i 10 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag för behandling av och för beslut och övervakning i ärenden som gäller utlänningsars inresa och utresa samt vistelse och arbete. Det är alltså fråga om utlämnande av uppgifter för ett ändamål som motsvarar det ursprungliga behandlingsändamålet. I propositionen föreslogs ändå inte möjlighet att lämna ut uppgifter, eftersom fingeravtrycksuppgifter som lämnats ut till SIS är möjliga att använda för brottsbekämpande ändamål i större utsträckning än den nationella lagstiftningen tillåter. Utlämnande till SIS av fotografier som tagits för ansökningar om uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort eller uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar ansågs i propositionen inte nödvändigt på det sätt som förutsätts i grundlagsutskottets utlåtandep Praxis och 8 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag.

131 § 5 mom. i utlänningslagen har på det sätt som konstateras ovan ändrats genom den lag som trädde i kraft den 1 september 2024 (472/2024), så att biometriska uppgifter som med stöd av utlänningslagen förts in i polisens register får lämnas ut för registreringar om återvändande samt om nekad inresa och vistelse som förs in i SIS. Dessutom har kommissionen betonat att Finland borde i sin nationella lagstiftning göra det möjligt att lämna ut biometriska uppgifter för SIS-registreringar om återvändande och nekad inresa och vistelse (se avsnitt 2.3.1). Det kan anses nödvändigt att lämna ut biometriska uppgifter som upptagits för ansökningar om uppehållstillstånd och uppehållstillståndskort för registreringar om nekad inresa och återvändande, för att tillförlitlig identifiering ska kunna säkerställas också i fråga om sådana personer vilkas uppgifter inte har förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen. Rätten att använda biometriska uppgifter i både polisens och Migrationsverkets register för registreringar skulle också göra det möjligt att hämta biometriska uppgifter för registreringarna ur det registret där de är mest ändamålsenligt tillgängliga med tanke på det tekniska genomförandet. Det är dock inte nödvändigt att föreskriva om utlämnande av fingeravtrycksuppgifter om unionsmedborgares familjemedlemmar för registreringar om återvändande, eftersom SIS-återvändandeförordningen inte tillämpas på sådana tredjelandsmedborgare som åtnjuter rätten till fri rörlighet i unionen.

2.3.2.2 Användning av uppgifter vid brottsbekämpning och i registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete

I 131 § 5 mom. i utlänningslagen föreskrivs om utlämnande av uppgifter för sådana registreringar enligt artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete som gäller försvunna eller sårbara personer som behöver hindras från att resa. För att skydda sårbara personer ska till dessa

registreringar vid behov också fogas biometriska uppgifter som upptagits för ansökningar om uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort och uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem.

I fråga om andra registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete varierar förutsättningarna att använda biometriska uppgifter som förts in i Migrationsverkets register enligt om det är fråga om uppgifter som upptagits för ansökan om uppehållstillstånd eller uppehållstillståndskort eller om uppgifter som upptagits för ansökan om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem. Det bedöms vara motiverat att använda uppgifter som upptagits av unionsmedborgares familjemedlemmar för att förhindra, avslöja och utreda brott under samma förutsättningar som biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret. Sålunda vore det också möjligt att lämna ut uppgifter även för registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete för i första hand brottsbekämpande ändamål under samma förutsättningar som uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret. Uppgifter som upptagits för ansökan om uppehållstillstånd eller uppehållstillståndskort kan åter behandlas för att förhindra, avslöja och utreda brott under samma förutsättningar som signalement som upptagits med stöd av 131 § i utlänningslagen.

2.4 Polisens personuppgiftslag

Polisens personuppgiftslag innehåller bestämmelser som kompletterar den allmänna dataskyddslagstiftningen, och som tillämpas på behandling av personuppgifter som behövs för skötseln av polisens uppgifter enligt 1 kap. 1 § i polislagen. Enligt lagens 2 § ska vid behandlingen av personuppgifter bestämmelserna i 1 kap. i polislagen om respekt för de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, proportionalitetsprincipen, principen om minsta olägenhet och principen om ändamålsbundenhet iakttas. Lagen innehåller också en bestämmelse om ett allmänt diskrimineringsförbud.

2.4.1 Behandling av personuppgifter i uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort

Uppgifterna i passregistret och identitetskortsregistret hör till de uppgifter som polisen enligt 11 § i polisens personuppgiftslag får behandla för uppgifter som anknyter till tillståndsförvaltning samt för sådana övervakningsuppgifter som omfattas av dataskyddsförordningen. Innehållet i de uppgifter som behandlas har preciserats i 12 §, och enligt 1 mom. 5 punkten får polisen för skötseln av ärenden enligt lagen om identitetskort och passlagen behandla biometriska fingeravtrycksuppgifter och den ansiktsbild som tagits av sökanden vid ansökan om identitetskort eller pass. I 1 mom. 4 punkten föreskrivs dessutom om behandling av fotografier i annan än biometrisk form. Enligt 4 punkten får polisen för syften som avses i 11 § behandla de fotografier av en person och namnteckningsprov som personen har lämnat till polisen, utrikesministeriet eller en myndighet inom utrikesförvaltningen vid ansökan om ett tillstånd eller beslut som fotografiet och namnteckningsprovet behövs för.

Behandlingen av personuppgifter i polisens uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort grundar sig på det sätt som beskrivs i avsnitt 2.1.1 på artikel 6.1 c i EU:s allmänna dataskyddsförordning, enligt vilken behandlingen är laglig när den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. De nationella bestämmelserna om användning av uppgifterna i identitetskortsregistret och passregistret har ansetts utgöra nationell lagstiftning som utfärdas inom ramen för det handlingsutrymme som artikel 6.3 och 6.4 i den allmänna dataskyddsförordningen medger. Medlemsstaternas lagstiftning ska enligt artikel 6.3 uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter i polisens uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort grundar sig på artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen, enligt vilken särskilda kategorier av personuppgifter får behandlas när behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Bestämmelserna ska även stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenliga med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Polisen får behandla särskilda kategorier av personuppgifter för att utföra sina uppgifter under de förutsättningar som föreskrivs i polisens personuppgiftslag. Till dessa uppgifter hör exempelvis de biometriska fingeravtrycksuppgifter och den ansiktsbild som avses i 12 § 1 mom. 5 punkten i polisens personuppgiftslag och som tagits av sökanden vid ansökan om identitetskort eller pass för utförande av de uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen. Behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter ska enligt 15 § 1 mom. i polisens personuppgiftslag vara nödvändig för ändamålet med behandlingen.

Registreringen av fingeravtryck samt identifieringen av sökanden med hjälp av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret har bedömts skydda personens rätt till sina egna personuppgifter och en korrekt användning av dem. Exempelvis genom att jämföra sökandens fingeravtryck med fingeravtryck i databasen kan man försäkra sig om att personen inte ansöker om pass eller identitetskort med flera identiteter. På så sätt kan man också försäkra sig om att dokument utfärdas med sökandens uppgifter för en enda person. Likaså kan man med fingeravtryck som registrerats i databasen fastställa en persons identitet i situationer där chippet i ett dokument som personen visar upp har gått sönder eller söndrats. Vidare kan identiteten fastställas när en person inte kan visa upp något dokument som styrker identiteten till exempel på grund av att dokumentet förkommit eller av någon annan anledning. Genom tillförlitliga och säkra resedokument förebyggs även hot mot den inre säkerheten, och i synnerhet sådana som hänför sig till gränsöverskridande brottslighet. Registreringen av fingeravtryck och behandlingen av biometriska uppgifter har således ansetts öka både individens och samhällets säkerhet (se t.ex. RP 234/2008 rd och RP 206/2020 rd). Det har inte ansetts nödvändigt att föreslå några ändringar i behandlingen av uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret för det ursprungliga ändamålet.

2.4.2 Behandling av personuppgifter i undersöknings- och övervakningsuppgifter samt för förebyggande och avslöjande av brott

I 5 och 6 § i polisens personuppgiftslag föreskrivs om behandling av personuppgifter för utförandet av en uppgift som anknyter till förundersökning, polisundersökning eller någon annan utredning av brott eller till att föra brott till åtalsprövning, för utförandet av en uppgift som anknyter till upprätthållande av allmän ordning och säkerhet och för utförandet av någon annan övervakningsuppgift som föreskrivits för polisen. I lagens 7 och 8 § föreskrivs om behandling av personuppgifter för förebyggande eller avslöjande av brott. Sådan behandling av personuppgifter som avses i bestämmelserna omfattas av dataskyddslagen avseende brottmål.

I lagens 5 och 7 § föreskrivs om de kategorier av personer, vilkas uppgifter polisen får behandla för att utföra undersöknings- och övervakningsuppgifter samt för att utföra uppgifter som anknyter till förebyggande eller avslöjande av brott. Innehållet i de uppgifter som behandlas har preciserats i 6 och 8 §. Enligt såväl 6 som 8 § får polisen vid sidan av andra uppgifter behandla signalementsuppgifter för fastställande av identiteten, inklusive biometriska uppgifter. Behandlingen av biometriska uppgifter och andra uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter ska enligt 15 § 1 mom. vara nödvändig för ändamålet med behandlingen. I propositionen har det inte ansetts nödvändigt att föreslå ändringar i behandlingen av

personuppgifter i undersöknings- och övervakningsuppgifter eller för förebyggande och avslöjande av brott, eftersom bestämmelserna redan i nuläget möjliggör behandling av biometriska uppgifter.

2.4.3 Behandling av personuppgifter för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen

I 13 § i polisens personuppgiftslag finns bestämmelser om behandling av personuppgifter för andra ändamål än det ursprungliga. Enligt 13 § 1 mom. får polisen behandla de personuppgifter som avses i 5–9, 11 och 12 § för andra ändamål med behandlingen än det ursprungliga för 1) att förebygga eller avslöja ett brott, 2) att utreda ett brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse, 3) att påträffa en efterlyst, 4) en utredning som stöder det att någon är oskyldig, 5) förhindrande av betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada, 6) skyddande av den nationella säkerheten, 7) att utreda identiteten i samband med en sådan polisåtgärd som nödvändigt kräver att identiteten styrks, 8) inriktning av polisens verksamhet. Uppgifter får behandlas även för laglighetsövervakning, analys, planering och utveckling, utbildning samt för ett förvaltningstillstånd eller beslut på de villkor som anges i paragrafens 2 och 3 mom. I 14 § föreskrivs om behandling av personuppgifter för andra ändamål än det ursprungliga vid tillståndsprövning och tillsyn över tillstånd.

Exempelvis fotografier i passregistret och identitetskortsregistret samt fotografier som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen får användas för de ändamål som anges i 13 § när det är fråga om behandling av uppgifter i annan form än bietrisk. Bestämmelsen gör det således möjligt att jämföra fotografier med hjälp av ögonen för att förebygga brott eller utreda brott som kan leda till fängelse. Bestämmelsen täcker dock inte till exempel utredning av brott med hjälp av automatisk jämförelse av ansiktshilder genom att utnyttja bietriska pass- och identitetskortsfoton eller foton som ingår i utlänningsars signalement, eftersom behandlingen av bietriska uppgifter berörs av de striktare begränsningarna i 15 §. Behandling av uppgifter om fingeravtryck anses åter i enlighet med den allmänna dataskyddslagstiftningen alltid som behandling av bietriska uppgifter, så bestämmelserna i 13 § är inte tillämpliga på fingeravtrycksjämförelse.

På behandlingen av bietriska uppgifter tillämpas bestämmelserna i 15 § i polisens personuppgiftslag om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt paragrafens 1 mom. får polisen behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om det är nödvändigt för ändamålet med behandlingen. För behandling av bietriska uppgifter som förts in i polisens signalementsregister på grund av brott har inte ställts några andra specialvillkor än att behandlingen ska vara nödvändig.

I 2 mom. föreskrivs om noggrannare begränsning av användningen av bietriska uppgifter som behandlas för utförande av de uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och i passlagen. Dessa uppgifter får användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna endast om det är nödvändigt för att identifiera ett offer för en naturkatastrof, storolycka eller någon annan katastrof eller ett offer för ett brott eller ett offer som annars förblivit oidentifierat. Enligt 3 mom., som preciserades i samband med kompletterandet av EU:s förordning om identitetskort, får bietriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen dessutom användas om det är nödvändigt för att identifiera en person som ansökt om identitetskort eller pass när han eller hon senare ansöker om en identitetshandling, och får med samtycke av den berörda personen användas också för framställning av en sådan handling. För att identifiera den sökande kan bietriska uppgifter till exempel jämföras automatiskt med uppgifter i passregistret och

identitetskortsregistret. Genom att jämföra uppgifterna försöker man förhindra bland annat att någon olagligt uppträder som en annan person samt att någon ansöker om identitetskort under flera olika identiteter.

I samband med beredningen av passlagen 2009 var möjligheten att använda fingeravtrycksuppgifterna i pass även för att utreda de allvarligaste brotten med ända till remissbehandlingen av propositionen. Förslaget motiverades med att förhindrandet och utredningen av särskilt grova och samhälleligt allvarliga brott skulle effektivieras genom att göra det möjligt att använda de fingeravtrycksuppgifter som registrerats om dem som ansökt om pass. Enligt förslaget skulle polisen ha kunnat använda fingeravtrycksuppgifter som registrerats om sökande för att förebygga eller utreda brott som avsågs i 5 a § kap. 3 § i den gällande tvångsmedelslagen. I bestämmelsen skulle det ha förutsatts att uppgiften kunde anses vara synnerligen viktig för att utreda brottet. Det skulle ha handlat om bland annat brott för vilka det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år. Förslaget ströks i regeringens proposition innan den överlämnades. Regeringens proposition med förslag till reform av passlagen (RP 234/2008 rd) innehöll således inget förslag om att använda fingeravtryck i pass för att bekämpa de allvarligaste brotten. Däremot innehöll propositionen ett förslag om att polisen skulle ha fått använda fingeravtrycksuppgifter i pass för att utreda identiteten i samband med ett sådant enskilt polisuppdrag som nödvändigtvis förutsätter att identitetens säkerställs.

Grundlagsutskottet ansåg inte att den bestämmelse som föreslogs i polisens personuppgiftslag var ändamålsenlig, särskilt inte med avseende på det krav på exakthet och noga avgränsning som ställs på definitionen av användningsändamål (GrUU 14/2009 rd). På grund av grundlagsutskottets utlåtande godkändes bestämmelsen i ändrad form under riksdagsbehandlingen (FvUB 9/2009 rd). Enligt den ändrade bestämmelsen får polisen använda fingeravtrycksuppgifter i pass för andra ändamål än de som uppgifterna har samlats in och registrerats för endast om det är nödvändigt för att identifiera ett offer för en naturkatastrof, storolycka eller någon annan katastrof eller för ett brott eller ett offer som annars förblivit oidentifierat. I 15 § 2 mom. i polisens nya personuppgiftslag, som trädde i kraft 2019, intogs en bestämmelse med motsvarande innehåll, som utvidgades till att förutom fingeravtrycksuppgifter i pass gälla alla biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret.

I 3 mom. föreskrivs det om nödvändig användning av biometriska uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret för ett annat ändamål än det ursprungliga i samband med ansökan om och framställning av en handling. Enligt momentet, som ändrats genom lag 696/2021, får biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen användas om det är nödvändigt för att identifiera en person som ansökt om identitetskort eller pass när han eller hon senare ansöker om en identitetshandling. Genom bestämmelsen har det gjorts möjligt att utnyttja biometriska uppgifter som upptagits i samband med ansökan om identitetskort vid ansökan om pass och att nyttja biometriska uppgifter i passregistret i samband med ansökan om identitetskort (se RP 206/2020 rd, s. 36–37).

Signalement som avses i 131 § i utlänningslagen får enligt 15 § 4 mom. i polisens personuppgiftslag behandlas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna i de fall som avses ovan i 2 mom., dvs. för att identifiera ett offer som annars förblivit oidentifierat. Dessutom får uppgifterna användas om det är nödvändigt för att förebygga, avslöja eller utreda ett brott som avses i 11–14 kap., 17 kap. 2–4, 7, 7 c eller 8 a §, 34 kap. 3 eller 5 §, 34 a kap. eller 46 kap. 1 eller 2 § i strafflagen. Dessa brott har ansetts ha ett nära samband med det ursprungliga behandlingsändamålet att skydda statens säkerhet (se FvUB 39/2018 rd, s. 41). Behandlingen av uppgifter för brottsbekämpande ändamål är således

tillåten i begränsad utsträckning till skillnad från biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret.

De ändringsbehov som är viktigast med tanke på propositionens syften hänför sig till de gällande 15 § 2 och 4 mom. i polisens personuppgiftslag. Begränsningarna i 2 mom. av användningen av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret förhindrar helt och hållet att dessa uppgifter behandlas för att förhindra, avslöja och utreda även de allvarligaste brotten. I 4 mom. ställs åter alla sådana brott, även de allvarligaste, som inte har ansetts ha ett nära samband med skyddandet av statens säkerhet utanför ändamålet med behandlingen av biometriska uppgifter som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen. Dessutom bedöms det vara nödvändigt att precisera det gällande 15 § 3 mom., så att det föreskrivs uttryckligen i lagen om rätt för polisen att jämföra biometriska uppgifter som upptagits av den som ansöker om identitetskort eller pass med biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret.

2.4.4 Utlämnande av personuppgifter

I 4 kap. i polisens personuppgiftslag ingår bestämmelser om utlämnande av personuppgifter. I 22 § 2 mom. om övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter ingår en specialbestämmelse om biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregister, enligt vilken dessa uppgifter trots sekretessbestämmelserna får lämnas ut endast till Gränsbevakningsväsendet, Tullen, utrikesministeriet och Migrationsverket för styrkande av identiteten och konstaterande av ett dokumentets äkthet, om det är nödvändigt för behandling av ärenden som gäller en persons inresa, vistelse i landet eller utresa. I 31 § 3 mom. om övrigt utlämnande av personuppgifter till utlandet finns dessutom en bestämmelse enligt vilken biometriska uppgifter som behandlas för utförande av de uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen får lämnas ut endast för de ändamål som anges i 15 § 2 mom., dvs. för att identifiera ett offer för en naturkatastrof, storolycka eller någon annan katastrof eller ett offer för ett brott eller ett offer som annars förblivit oidentifierat. I 131 § i utlänningslagen ingår på det sätt som beskrivs ovan bestämmelser om utlämnande till utlandet av signalement som förts in i polisens register (se avsnitt 2.3.1). Polisens personuppgiftslag innehåller inga specialbestämmelser om utlämnande av biometriska uppgifter som registrerats med stöd av utlänningslagen.

När man bedömer förutsättningarna att lämna ut uppgifter måste man beakta bestämmelserna om tillåtna behandlingsändamål i 15 § för biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregister samt om tillåtna behandlingsändamål för biometriska uppgifter som behandlas för att utföra uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen. Enligt de nuvarande bestämmelserna får biometriska uppgifter således inte utlämnas till exempel i enlighet med 21 och 25 § till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål eller till brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionens medlemsstater och i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Det bör dock påpekas att de begränsningar av behandlingsändamålen som anges i 15 § 2–4 mom. inte gäller behandling av ansiktsbilder i annan än biometrisk form och inte utlämnande av biometriska uppgifter för det ursprungliga ändamålet med behandlingen av dem. När det gäller utlänningars signalement är dessutom tryggheten av statens säkerhet ett av de ursprungliga behandlingsändamålen enligt 131 § i utlänningslagen, och begränsningarna i 15 § hindrar inte att uppgifter utlämnas till exempelvis skyddspoliserna när det är nödvändigt för att skydda statens säkerhet.

Bestämmelser om utlämnande av uppgifter i polisens register till Europeiska unionens gemensamma informationssystem, såsom Schengens informationssystem, finns i lagens 27 §. Paragrafen innehåller inga uttryckliga bestämmelser om utlämnande av biometriska uppgifter.

Signalementsuppgifter som förts in i polisens register på grund av brott får användas i registreringar för Schengens informationssystem med iakttagande av SIS-förordningarna när det är nödvändigt på det sätt som förutsatts i 15 § 1 mom. Däremot har begränsningarna i 15 § 2 och 4 mom. i polisens personuppgiftslag ansetts förhindra att biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt biometriska uppgifter som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen används för SIS-registreringar (se RP 35/2021 rd, s. 23–24) med undantag för användning av uppgifter om utlännningar i vissa registreringskategorier, för vilka uppgifter får utlämnas enligt 131 § i utlänningslagen utan hinder av 15 § i polisens personuppgiftslag. Användningen av biometriska uppgifter i polisens och Migrationsverkets register för registreringar i Schengens informationssystem har bedömts ingående i förvaltningsutskottets betänkande om nationella bestämmelser som gäller Schengens informationssystem (FvUB 14/2022 rd).

Bestämmelserna om skyddspolisen har koncentrerats till lagens 7 kap., och skyddspolisen tillämpar inte lagens övriga kapitel i sin verksamhet. Skyddspolisen tillämpar resten av polisens personuppgiftslag endast när det i 7 kap. hänvisas till andra bestämmelser i lagen. En sådan hänvisning finns till exempel i lagens 52 § 1 mom., enligt vilken skyddspolisen har rätt att få sådana uppgifter som behandlas med stöd av 2 kap., om de behövs för att skyddspolisen ska kunna utföra sina uppgifter.

I propositionen har det ansetts nödvändigt att föreslå sådana ändringar i 15 § 2 och 4 mom. i polisens personuppgiftslag som gör det möjligt att använda biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt signalementsuppgifter som avses i 131 § i utlänningslagen för att förhindra, avslöja och utreda vissa allvarliga brott. På grund av de föreslagna ändringarna förändras också förutsättningarna för att lämna ut uppgifter. Med tanke på propositionens syfte har det bedömts vara ändamålsenligt att säkerställa att uppgifterna i fortsättningen kan utlämnas inom ramen för nya behandlingsändamål även till andra behöriga nationella myndigheter samt till Schengens informationssystem. Ändringarna innebär att uppgifterna dessutom i enlighet med principen om tillgänglighet får lämnas ut till brottsbekämpande myndigheter i Europeiska unionens medlemsstater och i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2.4.5 Radering av personuppgifter

Bestämmelser om radering av uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret finns i 38 § i polisens personuppgiftslag. Den tillåtna förvaringstiden förlängdes i samband med totalreformen av lagen. Personuppgifter som behandlas för utförande av tillståndsförvaltnings- och tillsynsuppgifter ska raderas senast 20 år från det att beslutet fattades eller förföll eller den i beslutet angivna giltighetstiden gick ut eller personuppgiften infördes. Det är fråga om den maximala förvaringstiden. Uppgifterna ska dock raderas senast ett år efter den registrerades död, om det inte finns särskilda skäl att fortfarande bevara dem. Behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna ska bedömas minst vart femte år.

Förvaltningsutskottet har i sitt betänkande FvUB 8/2021 rd ansett att den maximala lagringstiden på tjugo år är nödvändig också i fråga om biometriska kännetecken för att man ska kunna säkerställa en tillförlitlig identifiering av dem som ansöker om identitetskort och pass. Fingeravtrycksuppgifter för identitetskort som utfärdats utan reserätt enligt 17 § 3 mom. i lagen om identitetskort raderas dock senast 30 dygn från det att identitetskortet utfärdades.

Bestämmelser om radering av signalement som behandlas för utförande av uppgifter som anges i 131 § i utlänningslagen finns i 34 § i polisens personuppgiftslag. Uppgifterna raderas i regel 10 år efter det att den sista anteckningen om den registrerade infördes. Om en registrerad har beviljats finskt medborgarskap ska uppgifterna dock raderas ett år efter det att den

personuppgiftsansvarige fått kännedom om medborgarskapet. Dessutom raderas uppgifterna senast ett år efter den registrerades död. Uppgifterna får fortfarande bevaras, om de behövs med tanke på utredning eller övervakning eller av någon annan grundad anledning, eller för att trygga de rättigheter som den registrerade, någon annan part eller en person som hör till polispersonalen har. Behovet av fortsatt bevarande av personuppgifterna ska bedömas då minst vart femte år.

Det har bedömts att den nuvarande förvaringstiden för biometriska uppgifter fortfarande är nödvändigt särskilt för att säkerställa en tillförlitlig identifiering av personer i samband med det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna. Det anses dock nödvändigt att begränsa användningen av uppgifterna för brottsbekämpande ändamål striktare än användningen för andra behandlingsändamål. En kortare användningstid fungerar som en skyddsåtgärd som säkerställer att uppgifterna behandlas korrekt.

2.4.6 Den registrerades rättigheter

I 45 § i polisens personuppgiftslag sägs att vad som i artikel 18 i dataskyddsförordningen föreskrivs om den registrerades rätt till begränsning av behandling ska inte tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som avses i polisens personuppgiftslag. Till övriga delar innehåller polisens personuppgiftslag inga särskilda bestämmelser om begränsning av den registrerades rättigheter inom den allmänna dataskyddsförordningens tillämpningsområde, utan rättigheterna kan begränsas endast i enskilda fall inom ramen för den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen (se avsnitt 2.1.1). Exempelvis den registrerades rätt att få tillgång till de uppgifter som samlats in om honom eller henne får begränsas, om lämnandet av informationen kan skada den nationella säkerheten, försvaret eller allmän ordning och säkerhet eller försvåra förebyggande eller utredning av brott (34 § i dataskyddslagen). Om endast en del av uppgifterna om den registrerade är sådana att de inte omfattas av rätten enligt artikel 15 i dataskyddsförordningen, har den registrerade rätt att få tillgång till de övriga uppgifter som rör honom eller henne. Den registrerade ska också underrättas om orsakerna till begränsningen, om detta inte äventyrar syftet med begränsningen. Om den registrerade inte har rätt att bekanta sig med uppgifter som samlats in om honom eller henne, ska uppgifterna lämnas till dataombudsmannen på begäran av den registrerade. Undantag från skyldigheten enligt artiklarna 13 och 14 i dataskyddsförordningen att tillhandahålla den registrerade information får göras under de förutsättningar som anges i 33 § i dataskyddslagen, till exempel om det är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, försvaret eller allmän ordning och säkerhet eller för förebyggande eller utredande av brott eller för tillsynsuppgifter som anknyter till beskattningen eller den offentliga ekonomin.

Inom tillämpningsområdet för dataskyddsdirektivet för brottmål föreskrivs det nationellt om den registrerades rättigheter i dataskyddslagen avseende brottmål. Dessutom föreskrivs det om inskränkning i den registrerades rätt till insyn inom tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottmål i 42 § i polisens personuppgiftslag. Med avvikelse från 23 § i dataskyddslagen avseende brottmål gäller den registrerades rätt till insyn inte 1) uppgifter om informationskällor som avses i 9 §, 2) personuppgifter som gäller diskreta kontroller, undersökningskontroller och särskilda kontroller i det nationella systemet inom Schengens informationssystem, 3) sådana uppgifter om polisens taktiska eller tekniska metoder, observationsuppgifter, uppgifter om informationskällor eller uppgifter som används för teknisk undersökning, som ingår i de personuppgifter som avses i 5–8 §, 4) personuppgifter som erhållits genom de inhämtningsmetoder som avses i 5 kap. i polislagen och 10 kap. i tvångsmedelslagen samt med stöd av 157 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Även när det gäller dessa uppgifter kan den registrerade emellertid utöva sin rätt till insyn indirekt via dataombudsmannen. Lagen innehåller dessutom en särskild bestämmelse om tillgodoseende av den registrerades rätt till insyn (41 §). I övrigt tillämpas

dataskyddslagen avseende brottmål på inskränkning av de registrerades rättigheter i polisen uppgifter (se avsnitt 2.1.2). När uppgifter utlämnas till Schengens informationssystem ska också bestämmelserna om villkoren för utlämnande av uppgifter och skydd av personuppgifter i de direkt tillämpliga SIS-förordningarna iakttas.

Personuppgiftsansvarig för polisens uppgifter som avses i propositionen är Polisstyrelsen, som också ansvarar för att den personuppgiftsansvariges skyldigheter fullgörs och för att den registrerades rättigheter tillgodoses. Polisstyrelsen har också meddelat en anvisning om de registrerades rättigheter och dataskydd vid polisen (POL-2022-144428), som kompletterar polisstyrelsens föreskrift om polisens informationshantering (POL-2022-59874).⁴ I anvisningen beskrivs behandlingen av personuppgifter vid polisen som helhet och principerna för behandlingen samt hur man vid polisen följer principerna och skyldigheterna som gäller dataskydd med tanke på tillgodoseende av den registrerades rättigheter. Enligt anvisningen skapas vid polisen förutsättningar för att tillgodose den registrerades rättigheter enligt lagstiftningen. Heltäckande information ges om polisens register, de personuppgifter som polisen behandlar för olika användningsändamål och den registrerades rättigheter. Den registrerade ges också tillfälle att utöva sin rätt till insyn och kräva att uppgifter rättas, utplånas och att behandlingen begränsas på det sätt som lagstiftningen berättigar till. Samtidigt sörjer polisen också för att de registrerades övriga rättigheter tillgodoses. Polisstyrelsen ansvarar för att det vid polisen har fastställts ansvar, skyldigheter, processer och metoder för genomförande i de ärenden som gäller den registrerades rättigheter. Till Polisstyrelsens ansvar hör också att ge aktuella och innehållsmässigt relevanta anvisningar om hur den registrerades rättigheter ska tillgodoses vid polisen, att ställa omfattande och uppdaterat informationsmaterial till den registrerades förfogande, att ordna utbildning för personalen på det sätt uppgifterna förutsätter och att skapa tillräckliga verksamhetsförutsättningar för uppgifter som gäller den registrerades rättigheter. Polisenheterna ansvarar för att det finns tillräckliga resurser, tillräcklig kompetens och handledning i enheten för uppgifterna som gäller tillgodoseendet av den registrerades rättigheter och att organiseringen, skötseln, ansvaren och tillsynen av uppgifterna följer dataskyddslagstiftningen och Polisstyrelsens styrning.

3 Målsättning

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering stärker regeringen brottsbekämpningen för att öka medborgarnas säkerhet och förtroendet för myndigheterna. Som ett led i detta bedömer och förbättrar regeringen förutsättningarna för användning av biometri för ändamål inom brottsbekämpning och brottsförebyggande. Genom de ändringar som föreslås i propositionen förverkligas målet i regeringsprogrammet. Målet är särskilt att det ska vara möjligt att i större utsträckning än nu använda biometriska uppgifter som finns hos polisen och Migrationsverket för att bekämpa de allvarligaste brotten. Förhindrandet, avslöjandet och utredningen av dessa brott bedöms vara förenat med ett vägande samhälleligt intresse. Genom ändringarna främjas också skyddandet av försvaret av landet samt skyddandet av den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Utöver en effektiv brottsbekämpning samt säkerheten i samhället och för individer bör i bestämmelserna dessutom beaktas tillgodoseendet av andra grundläggande och mänskliga rättigheter samt kraven i den allmänna lagstiftning som ska tillämpas på behandlingen av personuppgifter.

Ett syfte med propositionen är också att komplettera de direkt tillämpliga SIS-förordningarna genom att i större utsträckning än nu göra det möjligt att lämna ut biometriska uppgifter i polisens och Migrationsverkets register för registreringar som förs in i Schengens

⁴ <https://poliisi.fi/sv/anvisningar-och-foreskrifter>

informationssystem. På så sätt stöds syftet med SIS-återvändandeförordningen att stärka genomförandet och effektiviteten hos EU:s återvändandepolitik och syftet med SIS enligt SIS-förordningen om in- och utresekontroller och SIS-förordningen om polissamarbete att med hjälp av information som överförs genom detta system säkerställa en hög säkerhetsnivå inom området med frihet, säkerhet och rättvisa i unionen, inbegripet bevarande av allmän säkerhet och allmän ordning och skydd av säkerheten på medlemsstaternas territorier, samt att säkerställa tillämpningen av bestämmelserna i kapitel 2 i tredje delen avdelning V i EUF-fördraget avseende rörlighet för personer på deras territorier.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det ändringar i bestämmelserna i polisens personuppgiftslag och migrationsförvaltningens personuppgiftslag om användning av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt av biometriska uppgifter som insamlats med stöd av utlänningslagen för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen. Enligt förslaget ska uppgifterna kunna behandlas bland annat för att förhindra betydande fara samt för att förhindra, avslöja och utreda vissa allvarliga brott. Enskilda uppgifter ska också få behandlas för att utreda identiteten inom ramen för bestämmelserna om myndigheternas befogenheter.

När det gäller brottsbekämpning begränsas möjligheten att använda uppgifterna till sådana i bestämmelserna specificerade brott som det kan anses särskilt viktigt att effektivt förhindra, avslöja och utreda med tanke på individernas och samhällets säkerhet. Det är fråga om bland annat landsförräderi- och spioneribrott samt terroristbrott, allmänfarliga brott, brott som vanligtvis har kopplingar till organiserad brottslighet, brott med anknytning till sexuellt utnyttjande av barn samt brott för vilka det i lag föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år.

I polisens personuppgiftslag föreslås det också bestämmelser om rätt för polisen att lämna ut sådana biometriska uppgifter som avses i propositionen till andra säkerhetsmyndigheter när det är nödvändigt för skötseln av dessa myndigheters lagstadgade uppgifter. Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten kan således få information endast för sådana brott som det hör till deras uppgifter att förhindra, avslöja eller utreda. Skyddspolisen har inga befogenheter att utreda brott, så till skyddspolisen får information utlämnas endast för att förhindra och avslöja brott i den mån det hör till skyddspolisens uppgifter.

Skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheter har såväl ett civilt och militärt underrättelseuppdrag och ett uppdrag att förhindra och avslöja brott som hotar den nationella säkerheten. För militärunderrättelsemyndigheternas del är det fråga om brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret (86 § 1 mom. i den gällande lagen om militär underrättelseverksamhet och brottsbekämpning inom försvarsmakten), dvs. olaglig militär underrättelseverksamhet, samt om brott som annars kan hota försvaret, statsskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet (93 § 1 mom. i den av riksdagen antagna nya lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten). Det föreslås att polisens personuppgiftslag ändras så att de myndigheter som ansvarar för skyddet av den nationella säkerheten, dvs. skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheter, kan få biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Militärunderrättelsemyndigheter ska också kunna få uppgifter för att skydda försvaret. Ändringen gäller inte biometriska

uppgifter som samlas in för polisens eller Migrationsverkets register med stöd av utlänningslagen, eftersom skyddande av statens säkerhet hör till de ursprungliga ändamål med behandlingen av dessa uppgifter som anges i utlänningslagen och migrationsförvaltningens personuppgiftslag. Uppgifter om utläningar kan således också i fortsättningen användas för att skydda statens säkerhet på samma sätt som i nuläget.

Det föreslås att till polisens personuppgiftslag och migrationsförvaltningens personuppgiftslag fogas bestämmelser om utlämnande av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt av biometriska uppgifter som förts in i Migrationsverkets register för vissa registreringar i SIS. Det föreslås att bestämmelsen i 131 § i utlänningslagen om utlämnande av uppgifter för SIS-registreringar kompletteras så att uppgifterna i större utsträckning än nu får utlämnas för införande av registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete. Dessutom föreslås det att polislagens bestämmelser om utredning av identiteten med hjälp av registeruppgifter samt polisens personuppgiftslags bestämmelser om användning av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret i samband med ansökan om handlingar inom tillståndsförvaltningen förtydligas.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

För att de bestämmelser som ändras ska kunna tillämpas i full utsträckning förutsätts ändringar i polisens och Migrationsverkets informationssystem. I propositionen förutsätts ändå inte att informationssystemen ändras genast när bestämmelserna träder i kraft, utan ändringarna kan genomföras inom ramen för de disponibla resurserna till exempel i samband med andra informationssystemprojekt. Informationssystemkostnaderna av engångsnatur och de årliga tilläggskostnaderna för driften av informationssystemen granskas i fortsättningen vid behov separat i samband med budgetprocessen.

4.2.1.1 Polisen och skyddspolisen

Polisens signalementsystem samt pass- och identitetskortssystem behöver ändras särskilt på grund av de nya fingeravtrycksjämförelserna. Informationssystemkostnaderna av engångsnatur uppgår enligt polisens uppskattning till cirka 430 000 euro. I uppskattningen ingår förutom de nya behandlingsändamålen också de jämförelser enligt de gällande bestämmelser som görs i samband med tillståndprocesser (ca 380 000 euro). Dessutom orsakar ändringarna årliga driftskostnader på cirka 40 000 euro.

Kostnaderna för automatisk ansiktsbildsjämförelse är lägre än för fingeravtrycksjämförelse. Engångskostnaden är enligt polisens uppskattning cirka 25 000 euro, och systemens driftskostnader ökar inte kännbart på grund av ändringen.

Systemkostnader orsakas förutom av fingeravtrycks- och ansiktsbildsjämförelserna också av eventuell utveckling av automatik i anslutning till SIS-registreringarna, som å andra sidan skulle minska Sirenekontorets arbetsmängd.

Enligt skyddspolisens uppskattning skulle det orsaka en engångskostnad på cirka 100 000 euro att genomföra de jämförelsemöjligheter som föreslås i propositionen i skyddspolisens informationssystem.

4.2.1.2 Migrationsverket

Ett fullskaligt genomförande av de nya funktionerna skulle enligt Migrationsverkets uppskattning föranleda betydande ändringsbehov i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden. Kostnader skulle orsakas särskilt av de nya anslutningar till ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden som behövs och av den ökade automatiseringen. För att genomföra de registreringar om återvändande som avses i artikel 3 i SIS-återvändandeförordningen och de registreringar om nekad inresa och vistelse som avses i artikel 24 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller kan följande alternativ identifieras: 1) Registreringarna skickas från ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden utan biometriska uppgifter och Sirenekontoret fogar biometriska uppgifter till alla registreringar. Alternativets konsekvenser skulle belasta polisens verksamhet eftersom Sirenekontorets arbetsmängd ökar. 2) Registreringarna skickas automatiskt från ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden med de biometriska uppgifter som finns där och Sirenekontoret fogar biometriska uppgifter till de registreringar som skickas från ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden utan biometriska uppgifter. 3) Registreringarna skickas automatiskt från ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden med de biometriska uppgifter som finns där och de uppgifter som saknas hämtas ur polisens system.

Enligt Migrationsverkets bedömning borde de registreringar som ska införas i Schengens informationssystem behandlas automatiskt, så att de växande behoven av att överföra biometriska uppgifter till unionens informationssystem och de åtgärder som Schengenutvärderingarna förutsätter av Finland kan genomföras kostnadseffektivt. Automatiseringen kan på lång sikt medföra kostnadsbesparingar, eftersom den minskar myndigheternas arbetsmängd och driftkostnaderna. De mer exakta informationssystemkostnaderna är beroende av det sätt som väljs att genomföra ändringarna. Utvecklingskostnaden för Migrationsverkets informationssystem är enligt en preliminär uppskattning cirka 900 000–1 850 000 euro. Det är ändamålsenligt att bedöma utvecklingen av Migrationsverkets informationssystem som en helhet, eftersom även andra EU-bestämmelser orsakar behov av systemändringar.

De föreslagna nya användningsmöjligheterna kan till vissa delar tas i bruk redan inom ramen för det nuvarande informationssystemutförandet. Exempelvis fingeravtrycksuppgifter i Migrationsverkets register kan redan i nuläget fogas manuellt till SIS-registreringar i Sirenekontoret.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

4.2.2.1 Polisen, Migrationsverket och övriga behöriga myndigheter

De föreslagna bestämmelserna om behandling av biometriska uppgifter har en ökande inverkan på arbetsmängden. Polisen och Migrationsverket orsakas administrativ börda av till exempel fullgörandet av den personuppgiftsansvariges skyldigheter enligt den allmänna dataskyddslagstiftningen och det ökade behovet av intern kontroll. Om biometriska uppgifter ska fogas manuellt till SIS-registreringar ökar arbetsmängden vid Sirenekontoret vid centralkriminalpolisen. Arbetsmängden minskar till denna del om automatiseringen eventuellt utvecklas i Migrationsverkets system. Även den nya uppgift som i propositionen föreslås för centralkriminalpolisen att utföra jämförelser och det ökade behovet av jämförelseutlåtanden ökar centralkriminalpolisens arbetsmängd.

Arbetsmängden ökar också i någon mån för de myndigheter till vilka uppgifter får utlämnas för nya behandlingsändamål. Ändringarna kan å andra sidan också antas ha en effektivitetshöjande

inverkan på verksamheten, eftersom möjligheterna att förhindra, avslöja och utreda brott förbättras jämfört med nuläget framför allt tack vare den mer omfattande möjligheten att jämföra ansiktsbilder.

Den föreslagna regleringen är inte av förpliktande karaktär, utan bestämmelserna gör det möjligt att införa nya funktioner inom ramen för de disponibla resurserna. Tillämpningen av de nya bestämmelserna i den operativa verksamheten förutsätter inte att myndigheternas personresurser utökas omedelbart. Inverkan på resurserna granskas i fortsättningen vid behov separat i samband med budgetprocessen.

De bestämmelser som ändras förutsätter också att personalen utbildas. Utbildningskostnaderna täcks med budgetfinansiering.

4.2.2.2 Dataombudsmannens byrå

Den föreslagna behandlingen av personuppgifter, som vore mer omfattande än i nuläget, ökar behovet av tillsyn och inverkar således på arbetsmängden för dataombudsmannens byrå. Dataombudsmannen, som är nationell tillsynsmyndighet, ska övervaka behandlingen av personuppgifter i enlighet med dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och dataskyddslagen avseende brottmål. Tillräckliga tillsynsresurser är väsentliga för att dataombudsmannen ska klara av sin tillsynsuppgift. Enligt justitieministeriets uppskattning kan de ändringar som följer av propositionen antas förutsätta tilläggsresurser motsvarande minst ett årsverke (90 000 euro). Beslut om anslagen för dataombudsmannens byrå fattas som ett led i beredningen av ramarna för statsfinanserna och statsbudgeten.

4.2.3 Konsekvenser för informationshanteringen

I informationshanteringslagen föreskrivs det bland annat om ordnande och beskrivning av informationshanteringen, interoperabilitet mellan informationslager, genomförandet av tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser samt genomförande av informationssäkerheten. Genom informationshanteringslagen säkerställs en enhetlig hantering och informationssäker behandling av myndigheternas informationsmaterial i syfte att genomföra offentlighetsprincipen.

De föreslagna bestämmelserna orsakar inga betydande ändringar i uppfyllandet av kraven på informationssäkerhet enligt informationshanteringslagen och annan allmän lagstiftning. Ändringarna bedöms inte heller medföra något behov av att föreskriva om informationssäkerhetsåtgärder i större utsträckning än nu i den sektorspecifika speciallagstiftningen om behandling av personuppgifter. Vid bedömningen av propositionens risker för informationssäkerheten bör man beakta att jämfört med nuläget föreslås det inte att några nya uppgifter ska samlas in till polisens och Migrationsverkets register. Förslaget gäller att de uppgifter som förs in i registren med stöd av redan gällande bestämmelser ska användas för nya behandlingsändamål och lämnas ut till andra myndigheter och till SIS. Polisen och andra säkerhetsmyndigheter behandlar biometriska uppgifter för att förhindra, avslöja och utreda brott även inom ramen för de gällande bestämmelserna. Polisen och Migrationsverket samt de myndigheter som tar emot uppgifter från polisen ska även i fortsättningen iaktta samma stränga krav vid behandlingen av biometriska uppgifter som redan nu förutsätts vid behandling av särskilda kategorier av personuppgifter och känsliga uppgifter.

Bestämmelserna bedöms inte heller ha några betydande konsekvenser för sättet att lämna ut uppgifter jämfört med nuläget. Vid utlämnandet av uppgifter iakttas förutom de myndighetsspecifika personuppgiftslagarna kraven i den allmänna dataskyddslagstiftningen,

offentlighetslagen och informationshanteringslagen. När det gäller SIS ska vid utlämnande och annan behandling av uppgifter dessutom iaktas de förutsättningar som anges i de direkt tillämpliga SIS-förordningarna.

I propositionen föreslås inga ändringar i ansvarsfördelningen i fråga om driften av informationssystemen och registerföringen. Polisen, andra behöriga myndigheter som är informationshanteringsenheter enligt informationshanteringslagen och Migrationsverket ska bedöma konsekvenserna av förändringar i informationshanteringen i enlighet med 5 § 3 mom. i informationshanteringslagen och vid behov uppdatera sin informationshanteringsmodell, beskrivningen av handlingars offentlighet samt annan behövlig dokumentation så att den motsvarar verksamhetsmodellerna enligt de nya bestämmelserna. I propositionen föreslås det inte heller några ändringar i de gällande bestämmelserna om handlingars offentlighet eller sekretess.

4.2.4 Konsekvenser för skyddet för privatlivet och personuppgifter

I propositionen föreslås det bestämmelser med stöd av vilka biometriska uppgifter som insamlats för polisens och Migrationsverkets register i större utsträckning än nu får behandlas för något annat ändamål än det för vilket uppgifterna ursprungligen har insamlats. Biometriska uppgifter hör till de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i den allmänna dataskyddsförordningen och i dataskyddslagen avseende brottmål som är särskilt känsliga med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna. Dataskyddslagstiftningens krav och grundlagsutskottets utlåtandep Praxis i anslutning till behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter behandlas mer ingående i samband med bedömningen av nuläget (avsnitt 2.1.1 och 2.1.2) samt i det avsnitt som gäller propositionens förhållande till grundlagen (kapitel 11).

De föreslagna bestämmelser gör det möjligt att använda nästan alla biometriska uppgifter om finska medborgare och sådana biometriska uppgifter om utlänningar som registrerats i Finland med stöd av utlänningslagen som jämförelsematerial i situationer där förutsättningarna enligt de nya bestämmelserna är uppfyllda. De föreslagna ändringarna gäller för det första finska medborgare för vilka pass eller identitetskort har utfärdats. Identitetskort utfärdas också för utlänningar som har ett giltigt uppehållstillstånd eller uppehållskort eller registrerad uppehållsrätt. Propositionen gäller också utlänningar vilkas biometriska uppgifter insamlas med stöd av utlänningslagen för Migrationsverkets eller polisens register. Detta betyder dem som ansöker om uppehållstillstånd eller uppehållstillståndskort samt dem som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem samt de kategorier av personer som avses i 131 § i utlänningslagen, såsom asylsökande samt utlänningar som det har beslutats att ska avvisas eller utvisas samt utlänningar vilkas identitet är oklar.

I passregistret och identitetskortsregistret finns sammanlagt cirka fyra miljoner personers fingeravtryck och nästan fem miljoner personers ansiktsbild. Enligt uppgifter från polisen är antalet personer som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen cirka 79 000 (Polisens informationssystem Polstat). Enligt uppgifter från Migrationsverket har sedan 60 d § i utlänningslagen trädde i kraft i april 2018 med stöd av paragrafen insamlats biometriska kännetecken om cirka 260 000 personer. Från och med 2012, då biometriska uppgifter började samlas in för uppehållstillståndskort, har biometriska uppgifter insamlats om cirka 457 000 personer. År 2024 insamlades biometriska kännetecken om mer än 50 000 personer. I siffrorna ingår personer av vilka något biometriskt kännetecken har insamlats för uppehållstillstånd eller uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem. Kännetecknet kan vara vilken som helst kombination av ansiktsbild, underskrift och fingeravtryck. Alla av vilka biometriska uppgifter har insamlats har i slutändan inte beviljats uppehållstillstånd, och då har uppgifterna inte hamnat på ett uppehållstillstånds- eller uppehållskort.

Enligt propositionen ska jämförelser med biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregister samt polisens och Migrationsverkets register kunna göras bland annat för att förhindra, avslöja och utreda vissa allvarliga brott samt för att förhindra betydande fara. Det föreslås inte att registrens nuvarande informationsinnehåll ska utvidgas. Särskilt när det gäller uppgifter om fingeravtryck bör det också beaktas att jämförelser kommer i praktiken på fråga i mycket sällsynta fall. Polisstyrelsen har 2024 i fråga om vissa brottsrubriceringar utrett i hur många ouppklarade fall som oidentifierade fingeravtryck skulle ha funnits tillgängliga (trafiksabotage, mord, mordförsök, våldtäkt, dråpförsök, dråp, äventyrande av andras hälsa, sabotage, grovt narkotikabrott, grov utpressning, grov misshandel, grovt rån, grovt frihetsberövande). Av de 8118 polisanmälningar som hänför sig till dessa brottsrubriceringar har det endast i samband med 70 anmälningar tagits till vara sådana oidentifierade fingeravtryck som skulle kunna identifieras. Detta betyder att jämförelser med fingeravtryck i passregistret och identitetskortsregistret med stöd av de föreslagna bestämmelserna skulle till exempel i samband med de ouppklarade brotten 2024 ha kunnat göras endast 70 gånger i fråga om dessa brottsrubriceringar.

Antalet anmälda brott som omfattas av propositionen och som antalsmässigt hör till de vanligaste kan kontrolleras i polisens statistik. I följande statistik ingår antalen anmälda brott som tillhör de 25 vanligaste och som omfattas av projektet åren 2020–2025. Enligt statistiken hänför sig de största antalen till grova narkotikabrott, våldtäkter och grov misshandel. (Källa: Polstat 03/2025.)

Anmälda st.	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Föregående 5 år och innevarande
Summa	6 225	6 557	6 127	7 448	7 495	1 184	35 036
GROVT NARKOTIKABROTT	1 411	1 601	1 304	1 795	1 906	275	8 292
VÅLDTÄKT	1 171	1 516	1 392	1 653	1 881	286	7 899
GROV MISSHANDEL	1 416	1 343	1 400	1 467	1 309	211	7 146
GROVT RÅN	372	377	389	452	477	82	2 149
FÖRSÖK TILL GROV MISSHANDEL	354	309	335	344	339	60	1 741
DRÅPFÖRSÖK	353	332	309	327	325	59	1 705
SABOTAGE	203	156	163	176	208	26	932
GROV VÅLDTÄKT	130	145	133	160	172	23	763
GROVT SKJUTVAPENBROTT	159	148	125	132	150	28	742
FÖRSÖK TILL SABOTAGE	139	121	96	104	121	25	606
FÖRSÖK TILL VÅLDTÄKT	119	126	117	109	98	20	589
FÖRSÖK TILL GROVT RÅN	76	64	65	106	96	26	433
FÖRSÖK TILL GROV UTPRESSNING	20	18	22	298	35	3	396
GROVT FRIHETSBERÖVANDE	58	63	58	91	90	10	370
DRÅP	56	49	54	44	57	13	273
GROV UTPRESSNING	54	30	29	60	45	10	228
MORDFÖRSÖK	36	48	45	33	59	6	227
FÖRBEREDELSE TILL GROVT BROTT MOT LIV ELLER HÄLSA	18	29	24	31	42	11	155
MORD	33	35	26	19	35	1	149
GROVT SABOTAGE	13	13	13	15	20	4	78
FÖRSÖK TILL GROVT SABOTAGE	11	8	7	15	16	2	59
FÖRSÖK TILL GROV VÅLDTÄKT	6	11	15	4	3	2	41
TRAFIKSABOTAGE	13	7	3	8	7	1	39

Anmällda st.	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Föregående 5 år och innevarande
ÄVENTYRANDE AV ANDRAS HÅLSA	4	8	3	5	4	0	24

Den behandling av biometriska uppgifter för att utreda brott som föreslås i propositionen aktualiseras i fråga om dessa brott främst i fall där man varit tvungen att avbryta utredningen av ett brott som omfattas av lagförslaget. Man kan bli tvungen att avbryta utredningen, om det inte går att få mer information med hjälp av de tillgängliga utredningsåtgärderna. Enligt utredningen i polisens utlåtande fanns det i februari 2025 7372 sådana avbrutna brottsutredningar som omfattas av lagförslaget där man inte hade någon kännedom om de misstänkta. De flesta fallen hänförde sig till utredningar av våldtäkter (2499 st.), grova narkotikabrott (1705 st.) och grov misshandel (1624 st.). Dessa tre brottsrubriceringars andel av det totala antalet var således nästan 80 procent. Den fjärde största gruppen av avbrutna utredningar gällde grova rån (552 st.). Vid granskningstidpunkten fanns det 136 avbrutna utredningar av dråp eller mord och 267 avbrutna utredningar av försök till dråp eller mord. Enligt statistiken korrelerar antalet brott som förblir ouppklarade och antalet dylika brott som anmäls.

En förutsättning för jämförelse är också i samtliga dessa fall att det finns oidentifierat bildmaterial eller fingeravtryck som lämpar sig för jämförelse. Dessutom måste bilderna eller fingeravtrycken vara av sådan kvalitet att de duger att användas för jämförelse. Enligt centralkriminalpolisens preliminära uppskattning skulle fingeravtryck kunna jämföras i ungefär 250 fall per år. När det gäller ansiktsbilder finns ingen motsvarande statistik att tillgå, men ansiktsbildsjämförelser uppskattas vara användbara i flera fall än fingeravtrycksjämförelser.

Inom tillståndsförvaltningen behandlas biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret i samband med varje ansökan om en handling. Antalet beviljande pass och identitetskort har under åren 2020–2024 varierat från cirka 700 000 till cirka 1 400 000 handlingar per år. I samband med behandlingen av ansökningarna jämförs sökandens biometriska kännetecken med de ansiktsbilder och fingeravtryck som lagrats tidigare om sökanden. Efter det tekniska utförandet är avsikten att jämföra både sökandens ansiktsbild och fingeravtryck på det sätt som redan den gällande lagstiftningen möjliggör med alla uppgifter som tidigare förts in i passregistret och identitetskortsregistret för att identifiera den som ansöker om en handling. Alla ansiktsbilder och fingeravtryck i passregistret och identitetskortsregistret används således för jämförelser för tillståndsförvaltningens ändamål cirka 700 000–1 400 000 gånger per år. Den föreslagna behandlingen av uppgifterna för att förhindra, avslöja eller utreda brott skulle vara av betydligt mindre omfattning än användningen av uppgifterna inom tillståndsförvaltningen. Jämförelserna för att utreda brott kan således inte anses leda till att någon annan verksamhet än den som är förknippad med det ursprungliga ändamålet blir det huvudsakliga ändamålet eller ens ett viktigt ändamål med registret (se t.ex. GrUU 15/2018 rd).

I undersökningar har man sett att tekniken för att identifiera fingeravtryck är långt utvecklad och leder till mycket exakta resultat. Den godkännandegrad som beskriver hur ofta systemet identifierar en person korrekt har i fråga om fingeravtryck enligt en undersökning varit 99,4 procent och i fråga om ansiktsbilder 96–99 procent. Resultaten påverkas dock av till exempel i vilket skick huden på fingertopparna är och i fråga om ansiktsbilder av bland annat belysningen.⁵ I undersökningarna har det också påpekats att tillförlitligheten hos flera

5 Jain, Anil K. – Nandakumar, Karthik – Ross, Arun, 50 years of biometric research: Accomplishments, challenges, and opportunities. Pattern Recognition Letters, Volume 79, 2016, s. 80–105.

ansiktsigenkänningssystem fortfarande är tämligen låg.⁶ Även i den utredning som inrikesministeriet lämnade till förvaltningsutskottet 2022 (EÅ 42/2022 rd) påpekades att med hjälp av den teknik som används för automatisk ansiktsigenkänning nås inte samma identifieringsnoggrannhet som med hjälp av fingeravtrycksuppgifter. Med tanke på bedömningen av förutsättningarna att använda teknik är det också av betydelse att användningen av ansiktsidentifieringssystem har konstaterats vara förenad med risker som eventuellt undergräver de grundläggande fri- och rättigheterna med avseende på både privatlivet och kravet på icke-diskriminering. Ansiktsigenkänningssystem kan till exempel systematiskt producera mindre noggranna prognoser för vissa befolkningsgrupper. Å andra sidan är de bästa ansiktsigenkänningsalgoritmerna mycket tillförlitliga och producerar nästan identiska resultat för olika befolkningsgrupper.⁷

Polisen använder redan för närvarande maskinell jämförelse av ansiktshalter, där man som jämförelsematerial kan använda ansiktshalter som registrerats på grund av brott samt de uppgifter som avses i 131 § i utlänningslagen inom de gränser som 15 § i personuppgiftslagen tillåter. Maskinell ansiktsigenkänning baserar sig på en biometrisk modell som med hjälp av systemet skapats av en människas ansiktshalter och till vilken man försöker hitta motsvarigheter på den ansiktshalterjämförelseserver som myndigheterna använder. Vid användningen av polisens system har man beaktat att de resultat som erhållits från systemet, dvs. de kandidater som sållats fram med bildens hjälp, alltid är riktgivande och jämförelseresultatet kan inte som sådant ses som en identifiering som med fullständig säkerhet visar identiteten. En människas ansiktsdrag förändras avsevärt med åren till följd av till exempel åldrande, viktförändringar, kirurgiska ingrepp eller ändrad frisy, vilket måste beaktas vid identifieringen.

Algoritmen är bäst på att identifiera ansiktet på en person som tittar rakt in i kameran, och utifrån det hämtar systemet motsvarigheter på ansiktshalterjämförelseservern. Som svar ger det ansiktsigenkänningssystem som polisen använder den tjänsteman som gör ansiktsidentifieringen en förteckning över de personer som matematiskt sett mest liknar jämförelsehalten. Med hjälp av de riktgivande svaren kan antalet personer begränsas. Därefter jämför den person som gör identifieringen de återstående bilderna med ursprungsbilden och eventuellt andra bilder som finns av den person som ska identifieras i enlighet med sin utbildning om saken. Ett motsvarande förfarande ska också tillämpas på sådan behandling av biometriska uppgifter som föreslås i propositionen.

De risker som de nya behandlingsändamålen medför för skyddet av personuppgifter reduceras genom att föreskriva exakt och i detalj om förutsättningarna för behandling av uppgifterna och lämpligt behandlingsförfarande. De föreslagna jämförelserna för att förhindra betydande fara för liv, hälsa eller frihet samt för att förhindra, avslöja och utreda brott förutsätter beslut av en anställningsberättigad tjänsteman. Möjligheterna att använda uppgifterna för brottsbekämpning begränsas till sådana i bestämmelserna specificerade brott som det kan anses vara särskilt viktigt att effektivt förhindra, avslöja och utreda med tanke på såväl individernas som samhällets säkerhet. Innan en jämförelse görs ska man enligt bestämmelserna alltid säkerställa att det inte är möjligt att identifiera personen med hjälp av uppgifter som behandlas för polisens undersöknings- och övervakningsuppgifter eller för förebyggande och avslöjande av brott, såsom så kallade signalementsuppgifter som grundar sig på brott. Jämförelser ska få göras

⁶ Regulating facial recognition in the EU. European Parliamentary Research Service ([https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2021/698021/EPRS_IDA\(2021\)698021_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2021/698021/EPRS_IDA(2021)698021_EN.pdf)).

⁷ National Institute of Standards and Technology, Face Recognition Vendor Test (FRVT) Part 3: Demographic Effects (<https://nvlpubs.nist.gov/nistpubs/ir/2019/NIST.IR.8280.pdf>)

endast av en särskilt utsedd tjänsteman som är anställd vid centralkriminalpolisen och som har fått lämplig utbildning. Andra polisenheter och myndigheter som har rätt att få uppgifter ska inte ha rätt att få tillgång till passregistret, identitetskortsregistret eller biometriska uppgifter som insamlats med stöd av utlänningslagen för att göra automatiska jämförelser med undantag av i syfte att identifiera ett offer som annars förblivit oidentifierat eller jämföra ansiktshalter för att preliminärt identifiera en person. I lagen föreslås dessutom bestämmelser om förutsättningarna för att polisen ska få behandla resultaten av jämförelsen samt om de ändamål för vilka resultaten av jämförelserna får utlämnas till andra säkerhetsmyndigheter.

Det ska fortfarande vara möjligt att använda och utlämna biometriska uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen för att förebygga, avslöja och utreda vissa brott med nära anknytning till statens säkerhet under förutsättningar som motsvarar de gällande bestämmelserna. Det föreslås inte heller några ändringar i användningen av biometriska uppgifter som insamlats med stöd av utlänningslagen i polisens och Migrationsverkets register för att skydda statens säkerhet. I propositionen möjliggörs däremot jämförelser även med passregistret och identitetskortsregistret för att skydda den nationella säkerheten från verksamhet som allvarligt hotar den samt för att skydda landets försvar. När det gäller dessa ändamål ska jämförelser kunna göras av skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheter, för att man ska kunna säkerställa att de biometriska uppgifter som används som jämförelsematerial behandlas på det sätt som deras höga informationssäkerhetsklassificering förutsätter.

I artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen och i 20 § i dataskyddslagen avseende brottmål föreskrivs det om skyldighet för den personuppgiftsansvarige att göra en konsekvensbedömning avseende dataskydd om behandlingen av personuppgifter sannolikt leder till en hög, eller när det gäller dataskyddslagen avseende brottmål en betydande, risk för fysiska personers rättigheter och friheter. Innan behandlingen inleds ska polisen göra en konsekvensbedömning i enlighet med förutsättningarna i den allmänna dataskyddslagstiftningen. Den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen innehåller dessutom detaljerade bestämmelser om den personuppgiftsansvariges andra skyldigheter samt om den registrerades rättigheter, informationssäkerhet, tillsyn över behandlingen av personuppgifter och påföljder för olaglig behandling av personuppgifter. På motsvarande sätt föreskrivs det i dataskyddslagen avseende brottmål om bland annat den registrerades rättigheter, informationssäkerhet, tillsynsmyndighet och rättsskydd, skadestånd, straff och tystnadsplikt. I propositionen föreslås inga ändringar i de gällande bestämmelserna om den registrerades rättigheter och rättsmedel, som beskrivs i avsnitt 2 och som tryggar tillgodoseendet av skyddet för privatlivet. När uppgifter utlämnas till Schengens informationssystem måste man också iaktta bestämmelserna om förutsättningarna för utlämnande av uppgifter och skydd av personuppgifter i de direkt tillämpliga SIS-förordningarna.

Automatisk ansiktshalterjämförelse och jämförelse av fingeravtryck är på det sätt som anges ovan alltid riktigivande, och man får inte vidta åtgärder som påverkar en persons grundläggande rättigheter enbart utifrån automatisk jämförelse. Man måste försöka verifiera resultaten av automatisk jämförelse även med andra till buds stående metoder. Det slutliga beslutet om identifiering av en person fattas alltid av en fysisk person, dvs. en tjänsteman som också fattar beslut om de åtgärder som följer av saken. I propositionen föreslås inga bestämmelser som gör det möjligt att fatta sådana automatiserade individuella beslut som avses i artikel 22 i den allmänna dataskyddsförordningen och 13 § i dataskyddslagen avseende brottmål.

Polisen kan använda de biometriska uppgifter som avses i propositionen som jämförelsematerial vid biometrisk fjärridentifiering enligt EU:s AI-förordning (se avsnitt 2.1.3). I denna proposition

föreslås ändringar endast i ändamålen med behandling av biometriska uppgifter i polisens och Migrationsverkets register. Vid biometrisk fjärridentifiering ska man alltid iaktta de specialvillkor som uppställs för identifiering i den direkt tillämpliga AI-förordningen samt i de nationella bestämmelser som kompletterar AI-förordningen och som bereds i ett separat projekt.

4.2.5 Övriga samhällseliga konsekvenser

4.2.5.1 Konsekvenser för jämlikheten

Enligt den gällande lagstiftningen är det inte alls möjligt att använda biometriska uppgifter som förts in i passregistret, identitetsregistret och Migrationsverkets register för att förhindra, avslöja och utreda brott. Uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen får användas vid brottsbekämpning, men endast för att förebygga, avslöja och utreda vissa brott med nära anknytning till statens säkerhet. Av de uppgifter som avses i propositionen får dessutom endast biometriska uppgifter som insamlats med stöd av 131 § i utlänningslagen användas för vissa SIS-registreringar i begränsad utsträckning. De föreslagna ändringarna bedöms öka jämlikheten, eftersom lagändringarna gör det möjligt att i större utsträckning än nu använda biometriska uppgifter om både finska medborgare och personer som registrerats med stöd av utlänningslagen för olika behandlingsändamål.

Olika grupper av personer befinner sig dock även i fortsättningen i något olika ställning med avseende på realiseringen av straffrättsligt ansvar och omfattningen av behandlingen av känsliga uppgifter. Bland utlänningarna berörs i huvudsak medborgare i andra EU-länder som uppehåller sig i Finland inte av propositionens konsekvenser. EU-medborgare som vistas i landet kortare tid än tre månader behöver inte registrera sin vistelse. När en unionsmedborgare registrerar sin uppehållsrätt upptas inte heller biometriska uppgifter om honom eller henne.⁸ Medborgare i andra EU-stater kan således löpa mindre risk att bli fast för ett brott i Finland och ställas till svars för det än största delen av finska medborgare eller utlänningar som registrerat sig i enlighet med utlänningslagen. En del unionsmedborgare kan dock ha identitetskort för utlänning som beviljats i Finland, varvid deras uppgifter finns i identitetskortsregistret och således berörs av propositionens konsekvenser.

Skillnader mellan olika grupper av personer uppkommer också av att det föreslås att användningen av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregister och om dem som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem vid brottsbekämpning ska begränsas något striktare än i fråga om andra personer som registrerats med stöd av utlänningslagen. Finska medborgare är inte heller tvungna att ansöka om pass eller identitetskort och på så vis bli registrerade i passregistret eller identitetskortsregistret, medan andra utlänningar än EU-medborgare måste lämna sina biometriska uppgifter för registrering med stöd av utlänningslagen för att kunna vistas i Finland. Å andra sidan behöver även finska medborgare de facto skaffa pass eller identitetskort som officiellt identitetsbevis för att kunna sköta sina rättshandlingar, så den faktiska valfriheten är inte särskilt stor och ger således inte i denna avseende upphov till någon betydande skillnad när det gäller jämlikheten jämfört med registreringen av utlänningar.

Konsekvenserna för jämlikheten och tillgodoseendet av det straffrättsliga ansvaret bedöms inte utgöra något betydande problem, eftersom skillnaderna mellan olika grupper av människor är jämförelsevis små och det är inte fråga om att endast en grupp av människor skulle försättas i

⁸ Enligt Statistikcentralen har åren 2019–2023 i medeltal 6900 EU-medborgare per år registrerat sig i Finland.

en annorlunda ställning på grund av till exempel etnisk bakgrund. Skillnaderna mellan användningen av biometriska uppgifter i passregistret, identitetskortsregister och om dem som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem samt användningen av biometriska uppgifter om andra personer som registrerats med stöd av utlänningslagen baserar sig på att uppgifterna redan i princip har registrerats för olika ändamål. En mer omfattande användning vid brottsbekämpning av uppgifter som insamlats med stöd av utlänningslagen ska vara möjlig endast i fråga om sådana brott som redan i den gällande lagstiftningen har bedömts ha nära anknytning till skydd av statens säkerhet, som hör till de ursprungliga ändamålen med behandling av biometriska uppgifter som registreras med stöd av utlänningslagen. De nya utvidgningar som föreslås i propositionen till användning av uppgifterna för brottsbekämpande ändamål motsvarar varandra i fråga om alla registrerade grupper. Propositionen bedöms inte heller ha några betydande konsekvenser för jämställdheten mellan könen.

4.2.5.2 Konsekvenser för barn

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter har varje barn rätt till sitt privatliv (artikel 16). Om ett barn misstänks för att ha begått ett brott, har barnet rätt att få sitt privatliv till fullo respekterat under alla stadier i förfarandet (artikel 40 2.b vii). Rätten till privatliv gäller alla barn på samma sätt (artikel 2) oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares personliga egenskaper, ställning, verksamhet, åsikter, tro eller någon annan omständighet som syftar till åtskillnad. Vid alla åtgärder och beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3.1). Konventionen om barnets rättigheter betonar att barn ska skyddas mot all sådan verksamhet som hotar barnets välfärd och hälsa. Samtidigt har barn rätt att påverka sådant som gäller dem själva i överensstämmelse med den fortlöpande utvecklingen av barnets förmåga.

Barnets rätt till sin integritet har lyfts fram i allmänna kommentar nr 25/2021 från kommittén för barnets rättigheter om barnens rättigheter i den digitala miljön. Uppgifter om barn ska behandlas med beaktande av det lagliga behandlingsändamålet, uppgiftsminimering, behandlingens proportionalitet och barnets bästa. Barnens rätt till integritet kan begränsas endast genom en lag, och då ska lagen dessutom innehålla bestämmelser om kraftiga skyddsåtgärder, öppenhet, oberoende tillsyn och rättsmedel.⁹ I den gemensamma allmänna kommentaren nr 22 om de allmänna principerna för barns mänskliga rättigheter i samband med internationell migration från kommittén för barnets rättigheter och den kommitté som behandlar gästarbetares och deras familjemedlemmars rättigheter har man också tagit ställning till insamling och användning av biometriska uppgifter. Enligt punkt 17 i den allmänna kommentaren bör barns personuppgifter, särskilt biometriska uppgifter, användas endast för barnskyddsändamål, varvid reglerna om insamling, användning och bevarande av uppgifterna och erhållande av uppgifter iakttas strikt.

Propositionen har konsekvenser för sådana barn beträffande vilka känsliga uppgifter behandlas i större utsträckning än tidigare på grund av de föreslagna ändringarna. Pass och identitetskort kan beviljas även minderåriga. Av barn under 12 år tas dock inte fingeravtryck, utan endast ansiktsbild, för handlingar. I fråga om fingeravtryck som samlas in med stöd av 60 d § i utlänningslagen anges inte någon undre åldersgräns i den nationella lagen, men enligt artikel 4 b i rådets förordning (EG) nr 1030/2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredjeland ska fingeravtryck som registreras på ett lagringsmedium på uppehållstillståndskort tas från och med sex års ålder. I fråga om de signalement som samlas in med stöd av 131 § i utlänningslagen föreskrivs ingen nedre åldersgräns och det finns inga

⁹ General comment No. 25 (2021) on children's rights in relation to the digital environment.

bestämmelser om hur biometriska kännetecken ska samlas in. I praktiken tas inga fingeravtryck av små barn, eftersom fingeravtrycken i allmänhet inte har utvecklats tillräckligt för att uppfylla kvalitetskraven på avtryck. Polisens registrerar fingeravtrycksuppgifter om barn endast i enstaka fall. Utöver fingeravtryck registreras inte heller ansiktsbilder av små barn systematiskt. I registret finns emellertid också biometriska uppgifter om minderåriga utlänningar. Den behandling av biometriska uppgifter som föreslås i propositionen ingriper således i skyddet för barns integritet. En så tillförlitlig identifiering som möjligt av både minderåriga misstänkta och minderåriga offer kan dock anses ligga i även barns intresse.

I enstaka uppdrag kan man bli tvungen att jämföra en minderårigs biometriska uppgifter med registeruppgifter till exempel när det är fråga om att identifiera ett offer för ett brott eller en katastrof eller att förhindra fara. Särskilt möjligheten att använda minderåriga offers biometriska bilduppgifter även för att förhindra, avslöja och utreda brott bedöms ge effektivare möjligheter att ingripa i bland annat sexuellt utnyttjande av barn i webbvärlden. Även vid brott som begås av minderåriga, såsom rån och förnedringsvåld mellan unga, och som har ökat avsevärt de senaste åren, är offret vanligtvis minderårigt. Bildmaterial är ofta det enda verktyget att identifiera offret i situationer med förnedringsvåld, där offret på grund av eventuell hämnd inte vågar anmäla brottet till polisen.

En minderårig kan också vara misstänkt för ett brott eller en brottslig handling, så man kan också bli tvungen att använda uppgifter om minderåriga för att identifiera en misstänkt. I fråga om minderåriga handlar det inte enbart om att utreda det straffrättsliga ansvaret, utan också om att identifiera den minderåriga som är misstänkt för en brottslig gärning och snabbt koppla in barnskyddet. Med tanke på barnets intresse är det viktigt att den handling där ett barn kan vara misstänkt, offer eller annars delaktig, utreds snabbt och att också eventuell oskuld avgörs snabbt så att ett utdraget förfarande inte orsakar onödig olägenhet för barnets utveckling och välfärd.

Särskilt antalet brott mot liv som misstänks ha begåtts av unga (15–20-åringar) har enligt polisens statistik ökat avsevärt de senaste åren. Våldsbrottsligheten bland unga har ökat även i fråga om andra brott än brott mot liv. Exempelvis 2023 registrerades sammanlagt cirka 12 000 brottsmisstankar gällande våldsbrott, där den misstänkte var under 21 år. År 2023 ökade antalet brottsmisstankar med 35 procent i fråga om personer under 15 år, med 20 procent i fråga om personer i åldern 15–17 år och med 11 procent i fråga om personer i åldern 18–20 år jämfört med föregående år. Antalet brottsmisstankar som gällde minderåriga var 2023 nästan tre gånger större än 2015. År 2023 noterades cirka 2 350 allvarliga våldsbrott (brott mot liv och försök därtill, grov misshandel, grovt rån, rån och försök därtill) där den misstänkta var under 21 år. När det gäller den ökande gängkriminaliteten tycks risken bli allt större att barn under 15 år utnyttjas som gärningsmän.

På samma sätt som i fråga om vuxna skulle endast en liten del av de brottsmisstankar som gäller unga leda till biometrisk identifiering av den misstänkta eller offret. Jämförelse skulle vara möjlig endast i situationer där man har tillgång till en jämförbar bild eller jämförbara fingeravtryck av den misstänkta eller offret. Dessutom skulle jämförelse förutsätta att nödvändighetskriteriet och de andra föreslagna kriterierna är uppfyllda. Jämförelsernas användbarhet påverkas också av att tillförlitligheten hos automatisk ansiktsbildjämförelse är sämre för barn än för vuxna personer. På det sätt som konstateras ovan är automatisk ansiktsbildjämförelse och fingeravtrycksjämförelse dock alltid riktgivande, och åtgärder som påverkar en persons grundläggande fri- och rättigheter kan inte vidtas enbart utifrån automatisk jämförelse. Det slutliga beslutet om identifiering av en person fattas alltid av en fysisk person som också beslutar om de fortsatta åtgärder som följer i ärendet.

Ungas ställning vid förundersökning regleras i förundersökningslagen. När en person som inte har fyllt 15 år är misstänkt för en brottslig gärning ska enligt 3 kap. 5 § i förundersökningslagen förundersökning göras endast vid behov för att utreda om någon som har fyllt 15 år har medverkat i gärningen eller 1) på begäran av målsäganden, för att återfå egendom som har gått förlorad genom gärningen eller för att säkerställa målsägandens rätt till skadestånd, 2) för att utreda om det finns förutsättningar för förverkandepåföljd, eller 3) för att utreda om det finns behov av barnskyddsåtgärder för den misstänkte eller andra utredningsbehov som hänför sig till den misstänktes intressen. Bestämmelser om bemötande av barn under 18 år vid förundersökning finns i 4 kap. 7 § i förundersökningslagen, enligt vilken en minderårig ska vid förundersökning bemötas så som hans eller hennes ålder och utvecklingsnivå förutsätter. Det ska särskilt ses till att undersökningsåtgärderna inte i onödan orsakar personen olägenheter i skolan, på arbetsplatsen eller i någon annan omgivning som är viktig för honom eller henne. Undersökningsåtgärder som gäller en person som inte har fyllt 18 år ska i möjligaste mån utföras av utredare som är särskilt förtrogna med denna uppgift. Förundersökningsmyndigheten ska vid behov rådfråga en läkare eller någon annan sakkunnig om huruvida en person som inte har fyllt 18 år kan utsättas för undersökningsåtgärder.

I SIS-förordningarna ingår inga bestämmelser om undre åldersgräns för lagring av registreringar, så SIS-registreringar får lagras även i fråga om minderåriga. Proportionaliteten i SIS-förordningarnas bestämmelser om behandling av biometriska uppgifter har bedömts i samband med beredningen av SIS-förordningarna. I SIS-förordningarna föreskrivs det dessutom på det sätt som krävs enligt skyddet för personuppgifter i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och enligt den allmänna dataskyddsförordningen om annan behandling av personuppgifter som förts in i SIS, den registrerades rättigheter och rättsmedel samt tillsynsmyndigheterna. Bestämmelserna om skyddet av personuppgifter i SIS-förordningen om in- och utresekontroller kan bedömas garantera även barnens rätt till integritet.

4.2.5.3 Konsekvenser för säkerheten

Propositionen bedöms ha positiva konsekvenser för enskildas säkerhet samt för den allmänna och den nationella säkerheten. De föreslagna lagändringarna effektiviserar förundersökningsmyndigheternas möjligheter att identifiera dem som gjort eller som gör sig skyldiga till brott, eftersom myndigheterna har möjlighet att använda betydligt mer omfattande jämförelsematerial med biometriska kännetecken än tidigare. Särskilt möjligheten att använda ansiktsbilder i pass- och identitetskortsregistren anses medföra betydande nytta för brottsbekämpningen, eftersom bild- och videomaterialets betydelse vid undersökning och förhindrande av brott har ökat i och med digitaliseringen. Den förbättrade förmågan att identifiera bildmaterial har bedömts effektivisera bland annat utredandet av sexualbrott (inrikesministeriets utredning till förvaltningsutskottet 2022, EÄ 42/2022 rd). Vissa brott, såsom sabotage, kan vara sådana att jämförelse av en bild som hittas i övervakningskameramaterial med polisens register kan i praktiken vara den enda möjligheten att identifiera gärningsmannen. Utredningsprocenten för sådana brott kan antas stiga med lagändringen, när polisen kan jämföra en ansiktsbild med ett betydligt större biometriskt material än för närvarande. När förundersökningsmyndigheterna har tillgång till ett större jämförelsematerial än tidigare blir det också möjligt att snabbare konstatera eventuell oskuld.

Användningen av biometriska uppgifter i pass- och identitetskortsregistren ansågs i inrikesministeriets utredning (EÄ 42/2022 rd) effektivisera utredningen av särskilt de allvarligaste brotten, såsom mord och grovt frihetsberövande. I propositionen föreslås möjlighet att använda biometriska uppgifter för att förhindra, avslöja och utreda inte bara de allra allvarligaste brotten (maximistraff 6 år) utan också bland annat grovt frihetsberövande, grov utpressning och grovt skjutvapenbrott och vissa andra brott som ofta hänför sig till organiserad

brottslighet. Effektivare förhindrande och utredning av dessa brott har också vidare samhällslig inverkan, eftersom det bedöms kunna effektivisera bekämpningen av organiserad brottslighet. Marknaden för organiserad brottslighet i Finland består till stor del av narkotikahandel, som också är förknippad med skjutvapenbrott och våld. Digitaliseringen av handel och kommunikation har påskyndat nätverksbildningen inom den organiserade brottsligheten och största delen av brottsligheten verkar åtminstone delvis i datanätet och i sociala medier.¹⁰

Genom de ändringar som föreslås i propositionen strävar man också efter att påverka fenomenet med gatugång samt ungas våldsbrott, som har ökat på det sätt som beskrivs i samband med konsekvenserna för barn. De senaste åren har ungdomsbrottsligheten blivit räre och det har till exempel blivit vanligare med förnedringsvåld mellan unga. Förnedringsvåld förknippas i många fall med fotografering och videoinspelning av situationerna. Möjlighet att identifiera gärningsmän och offer med hjälp av bildmaterial skulle förbättra polisens möjligheter att effektivt ingripa i situationen. Identifiering bidrar också till att straffprocessen effektiviseras, och målet för åtgärderna i anslutning till detta är enligt åtgärdsprogrammet för förebyggande och bekämpning av ungdoms- och gängbrottslighet från 2024 att identifiera en begynnande brottsspiral och snabbt bryta den, utreda avslöjade brott effektivt och ställa gärningsmännen till straffrättsligt ansvar samt att genom myndighetssamarbete styra unga gärningsmän bort från brottets väg.¹¹

Genom propositionen främjas också polisens möjligheter att föregripa farliga situationer. Betydande faror är också förknippade med brådska och livsfara. Polisen kan få information om en hotfull situation, där den person som är föremål för hotet kan identifieras endast genom att jämföra hans eller hennes uppgifter med ett omfattande bildmaterial. Polisen måste snabbt kunna få information om vem personen är för att kunna nå honom eller henne och förhindra att hotet realiserar. Tillgång till mer omfattande jämförelsematerial än tidigare med biometriska uppgifter främjar polisens möjligheter att skydda enskilda personer mot hotande farliga situationer. Användningen av biometriska kännetecken främjar likaså en snabb identifiering av den person som orsakar hotet i förebyggande syfte i situationer där det är fråga om en betydande fara för liv, hälsa eller frihet. Genom snabb identifiering kan man likaså ingripa i till exempel terrorist- och våldsgärningar innan de förverkligas, när personen i fråga kan gripas i tid. Exempelvis i den svenska propositionen om biometri i brottsbekämpning har man också bedömt att medvetenheten om den förhöjda risken att bli upptäckt kan bidra till att förebygga brott och farliga situationer (Prop. 2024/25:37).

I brottsbekämpningshänseende hänför sig propositionens största betydelse till den mera omfattande behandlingen än nu av ansiktsbilder som lagras i biometrisk form. Mer omfattande behandling än nu av fingeravtryck som finns i passregistret och identitetskortsregistret kommer på fråga mera sällan än jämförelse av ansiktsbilder. Den tekniska kvaliteten på fingeravtryck som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen är bättre i det nuvarande systemet än i passregistret och identitetskortsregistret. När det gäller de allvarliga brott som avses i propositionen är utrednings- och förhindrandeintresset samt den samhällsliga betydelsen även i fråga om enstaka brott i princip stor, så även genom behandling av fingeravtryck kan man i enskilda fall uppnå betydande nytta från säkerhetssynpunkt.

¹⁰ Statsrådets principbeslut om strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av organiserad brottslighet 2025–2030 (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166142>).

¹¹ Åtgärdsprogrammet för förebyggande och bekämpning av ungdoms- och gängbrottslighet 2024–2027 (<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165576>).

Indirekt kan propositionen i viss mån bidra till att vissa brott eller försöken till dem ökar. När de registrerade vet att biometriska uppgifter som de lämnat för pass och identitetskort i fortsättningen också kan användas för brottsbekämpande ändamål kan de försöka undvika registrering. Eftersom identitetsbevis dock i praktiken är nödvändigt i många situationer, kan försöken att förfalska pass och identitetskort, dokumentstölderna eller identitetsstölderna eventuellt öka. Det är dock osäkert om brottsligheten ökar och risken kan inte betraktas som lika betydelsefull som den uppskattade brottsbekämpande nyttan med de föreslagna ändringarna.

Även möjligheten att för vissa SIS-registreringar använda uppgifter om utlänningar i polisens och Migrationsverkets register samt uppgifter i passregistret och identitetskortsregister har positiva konsekvenser för säkerheten. Möjligheten att föra in biometriska kännetecken i SIS bedömdes vid beredningen av den kompletterande nationella regleringen till SIS-förordningarna vara central med tanke på registreringarnas effektivitet. I propositionen föreslogs ändå inte att andra än sådana signalementsuppgifter som registrerats på grund av brott skulle användas i SIS-registreringar. De nationella inskränkningarna i användningen av biometriska uppgifts ansågs befästa skyddet för personuppgifter jämfört med SIS-förordningarna, enligt vilka biometriska uppgifter ska föras in i samtliga registreringar om de finns att tillgå. På samma gång ansågs de nationella inskränkningarna dock leda till att SIS-förordningarnas målsättning angående skydd för individer, brottsbekämpning och säkerhet inte kan nås fullt ut. Hur pass väl målet att hantera migrationen uppfylls bedömdes på motsvarande sätt påverkas av att det inte heller var möjligt att föra in biometriska uppgifter som samlats in med stöd av utlänningslagen i registreringar som avses i SIS-förordningen om in- och utresekontroller och SIS-återvändandeförordningen (se RP 35/2021 rd, s. 34).

Den reglering som kompletterar SIS-förordningarna ändrades under riksdagsbehandlingen av propositionen och ytterligare genom den lagändring som trädde i kraft 2024 (472/2024), så att uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen får lämnas ut för registreringar enligt artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete som gäller försvunna eller sårbara personer, registreringar om återvändande samt registrering om nekad inresa och vistelse (se avsnitt 2.3.1). Med hjälp av biometriska uppgifter som innehas av Migrationsverket samt biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret kan man dock ytterligare effektivisera användningen av biometriska kännetecken som är nödvändiga för tillförlitlig identifiering i SIS-registreringar och på så vis bättre än nu uppnå SIS-förordningarnas målsättning angående skydd för individer, brottsbekämpning och säkerhet samt hantering av migrationen.

De ändringar som föreslås i polisens personuppgiftslag främjar också skyddet av den nationella säkerheten. Skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheter får i enlighet med de nya bestämmelserna använda biometriska kännetecken i betydligt större utsträckning än tidigare när de ska skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Militärunderrättelsemyndigheter får dessutom använda uppgifterna för att skydda försvaret av landet. Andra informationskällor som innehåller biometriska uppgifter som är betydelsefulla för att skydda den nationella säkerheten är särskilt signalementsuppgifter som förts in i polisens informationssystem på grund av brott samt utlänningars signalementsuppgifter som behandlas med stöd av utlänningslagen och som redan för närvarande får behandlas för att skydda statens säkerhet. Det finns dock situationer där uppgifter av tillräckligt god kvalitet inte finns att tillgå någon annanstans än i passregistret eller identitetskortsregistret. Trots att hot mot den nationella säkerheten vanligtvis härrör från utlandet, kan till exempel i hybridverksamhet utnyttjas även personer som fått finskt medborgarskap och som inte nödvändigtvis har brottslig bakgrund. När det gäller finska medborgare kan det också handla om till exempel extrema rörelsers verksamhet och terroristverksamhet.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Behandling av biometriska uppgifter i en omfattning som motsvarar EU:s gemensamma informationssystem

Under beredningen av propositionen har man bedömt möjligheten att ge de brottsbekämpande myndigheterna rätt att behandla biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt biometriska uppgifter som samlas in i polisens och Migrationsverkets register med stöd av utlänningslagen för att i större utsträckning än förslaget användas för att förhindra, avslöja eller utreda allvarliga brott. I flera rättsakter som gäller Europeiska unionens gemensamma informationssystem tillåts sökningar i systemen i brottsbekämpande syfte att förebygga, förhindra, avslöja och utreda terroristbrott och andra allvarliga brott. Exempelvis enligt artikel 3.1.24 i förordningen om ett in- och utresesystem (EU) 2017/2226¹² avses med terroristbrott ett brott enligt nationell rätt som motsvarar eller är likvärdigt med ett av de brott som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF. Med grovt brott avses enligt förordningen om ett in- och utresesystem ett brott som motsvarar eller är likvärdigt med ett av de brott som avses i artikel 2.2 i rådets rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna om det enligt nationell rätt kan bestraffas med fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år.

Myndigheterna kan på vissa villkor som anges i förordningen om ett in- och utresesystem få åtkomst till uppgifter i in- och utresesystemet, om det är nödvändigt och proportionellt i vissa enskilda fall och om det finns bevis för eller rimliga skäl att anta att inhämtande av uppgifter i in- och utresesystemet kommer att bidra till att något terroristbrott eller grovt brott förebyggs, förhindras, upptäcks eller utreds. I de bestämmelser i polisens personuppgiftslag som kompletterar förordningen om ett in- och utresesystem hänvisas i fråga om allvarliga brott till sådana i 3 § 2 mom. i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) avsedda brott för vilka det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst tre år.

Bland annat i den respons som insamlades för inrikesministeriets utredning till förvaltningsutskottet 2022 (EÄ 42/2022 rd) framfördes som ett alternativ att det skulle kunna vara motiverat att begränsa användningen av biometriska uppgifter för brottsbekämpande ändamål till terroristbrott och allvarliga brott på motsvarande sätt som i EU:s gemensamma informationssystem. Förslaget skulle kunna betraktas som motiverat särskilt i fråga om biometriska uppgifter som insamlas med stöd av 131 § i utlänningslagen, eftersom uppgifterna motsvarar i stor utsträckning de uppgifter som insamlas för Eurodac-systemet. Definitioner av terroristbrott och grova brott som motsvarar förordningen om ett in- och utresesystem har också tagits in i den nya Eurodacförordningen (EU) 2024/1358.¹³ Användning av de biometriska

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2226 av den 30 november 2017 om inrättande av ett in- och utresesystem för registrering av in- och utreseuppgifter och av uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar medlemsstaternas yttre gränser, om fastställande av villkoren för åtkomst till in- och utresesystemet för brottsbekämpande ändamål och om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och förordningarna (EG) nr 767/2008 och (EU) nr 1077/2011.

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1358 av den 14 maj 2024 om inrättande av Eurodac för jämförelse av biometriska uppgifter för att effektivt tillämpa Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2024/1351 och (EU) 2024/1350 och rådets direktiv 2001/55/EG, och identifiera

uppgifter som avses i propositionen för bekämpning av alla sådana i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen avsedda brott som kan leda till fängelse i tre år kan dock enligt den bedömning som gjordes under beredningen inte betraktas som nödvändig och proportionerlig (se också GrUU 51/2018 rd). Däremot föreslås det att användningen av uppgifter för brottsbekämpande ändamål begränsas på det sätt som beskrivs mer ingående i specialmotiveringen till de brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. Dessutom föreslås användning tillåtas för vissa lindrigare brott som specificeras i bestämmelserna och vilkas förhindrande, avslöjande och utredande bedöms vara förknippat med ett vägande samhälleligt intresse.

Den föreslagna inskränkningen har ingen inverkan på förutsättningarna för att uppgifter i EU:s gemensamma informationssystem ska få användas i brottsbekämpande syfte. Till denna del är det fråga om direkt tillämplig EU-rätt som inte kan begränsas genom nationell lagstiftning inom ramen för det nationella handlingsutrymme som gäller EU:s gemensamma informationssystem.

5.1.2 Beslutsförfarande

I inrikesministeriets utredning (EÄ 42/2022 rd) bedömde man möjliga inskränkningar i anslutning till beslutsnivån och förfarandet, med vilkas hjälp riskerna i anslutning till användningen av biometriska uppgifter för brottsbekämpning skulle kunna reduceras. Ett alternativ som lyftes fram i den respons som insamlats för utredningen var att besluten skulle fattas i en domstol. I utredningen konstaterade man att det skulle kunna vara motiverat att granska besluten om användning av registeruppgifter för brottsbekämpning i förhållande till besluten om användning av hemliga tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information. Under beredningen av propositionen har man också behandlat möjligheten att den personuppgiftsansvarige skulle ansvara för besluten om användning av uppgifter för brottsbekämpning, eftersom det uttryckligen är fråga om beslutsfattande i anslutning till behandlingen av personuppgifter.

Under beredningen har man beslutat att föreslå ett förfarande i två steg, där jämförelser för att identifiera offer, förhindra fara samt förhindra, avslöja och utreda brott ska förutsätta ett skriftligt beslut av en anhållningsberättigad polisman. Jämförelserna ska alltid göras av en särskilt utsedd tjänsteman som är anställd vid centralkriminalpolisen och har fått lämplig utbildning med undantag av identifiering av offer och jämförelse av ansiktsbilder för en preliminär identifiering av en person. Utlämnande av uppgifter till andra brottsbekämpande myndigheter ska förutsätta ett skriftligt beslut om begäran om uppgifter som fattats av en anhållningsberättigad tjänsteman som är anställd vid Gränsbevakningsväsendet eller Tullen och för Försvarsmaktens del av en tjänsteman vid Försvarsmaktens Huvudstab som förordnats till brottsbekämpningsuppdrag och som utövar de befogenheter som har föreskrivits för en anhållningsberättigad tjänsteman, eller av en militärjurist eller annan tjänsteman vid Huvudstaben som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information och som har förordnats till brottsbekämpningsuppdrag som gäller brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret. Beslut om användning av uppgifter för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den eller

tredjelandsmedborgare och statslösa personer som vistas olagligt och om framställningar från medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol om jämförelse med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013.

för att skydda försvaret av landet fattas av en polisman som hör till befälet vid skyddspolisen eller av en militärjurist eller annan tjänsteman som är särskilt förtrogen med metoder för inhämtande av information. Skyddspolisen och militärmyndigheten ansvarar i dessa fall också för att jämförelserna görs på det sätt som uppgifterna höga informationssäkerhetsklassificering förutsätter.

Med det valda förfarandet kan ansvaret för beslutsfattandet anvisas den aktör som de facto bäst kan säkerställa att en jämförelse i brottsbekämpande syfte är nödvändig. Den personuppgiftsansvarige ansvarar dessutom för all behandling av personuppgifter i enlighet med den allmänna dataskyddslagstiftningen. Trots att användningen av motsvarande uppgifter för brottsbekämpning i många stater förutsätter beslut av en domstol eller åklagare, har man till exempel i Sverige i det betänkande som färdigställdes i juni 2023 ([SOU2023:32](#), *Biometri – för en effektivare brottsbekämpning*) bedömt att det inte är motiverat att förutsätta beslut i en domstol i fråga om jämförelse av uppgifter i passregistret. Vid registerjämförelse är det enligt betänkandet inte fråga om hemliga tvångsmedel, där det ofta har ansetts ändamålsenligt att besluten fattas av en domstol.

Även i Finland föreskrivs det till stor del att beslutsfattandet om tvångsmedel är en uppgift för domstolarna, trots att även vissa andra tvångsmedel utöver anhållande kan användas genom beslut av en anhållningsberättigad tjänsteman och beslut om vissa tvångsmedel fattas av chefen för centralkriminalpolisen eller polisinspektionen eller av en anhållningsberättigad tjänsteman som är särskilt utbildad i hemligt inhämtande av information och som utsetts till uppdraget. I propositionen är det dock inte fråga om bestämmelser om tvångsmedel med undantag av den ändring som föreslås i 2 kap. 1 § i polislagen, utan de föreslagna bestämmelserna gäller förutsättningar att behandla personuppgifter som är införd i myndigheternas register. Lagstiftningen om behandling av personuppgifter innehåller egna rättsmedel som avviker från tvångsmedelslagens systematik och som beskrivs ovan i avsnitt 2 (Nuläge och bedömning av nuläget) samt nedan i avsnitt 11.5 (Rättsskydd). Under beredningen har inga sådana situationer identifierats där den gällande nationella lagstiftningen skulle förutsätta förhandstillstånd eller tillstånd i efterhand av en domstol för behandling av personuppgifter som finns i ett register. Det har inte ansetts ändamålsenligt att i propositionen avvika från den allmänna systematiken i lagstiftningen om behandling av personuppgifter och föreslå rättsmedel som avviker från annan nationell lagstiftning om behandling av personuppgifter. Inte heller EU-rätten har bedömts förutsätta tillstånd av en domstol för den föreslagna behandlingen av biometriska uppgifter i syfte att identifiera en person eller verifiera identiteten, eftersom det inte går att dra detaljerade slutsatser om en persons privatliv med hjälp av uppgifterna i fråga.

Med tanke på både domstolarnas och de behöriga myndigheternas resurser är det också av betydelse att om beslutsfattandet skulle anvisas domstolarna skulle det i fråga om biometrisk fjärridentifiering enligt EU:s AI-förordning ofta innebära dubbelt förhandstillståndsförfarande. För användningen av ett system för biometrisk fjärridentifiering i efterhand ska enligt AI-förordningen med vissa undantag begäras tillstånd av av rättslig myndighet eller en administrativ myndighet vars beslut är bindande och föremål för rättslig prövning. Således skulle tillstånd i samma ärende begäras separat för användning av registeruppgifter och för användning av ett system för biometrisk fjärridentifiering (se också avsnitt 11.5 Rättsskydd).

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

5.2.1 Lagring av biometriska uppgifter i pass och identitetskort samt användning av uppgifterna vid brottsbekämpning

För den utredning som inrikesministeriet lämnade till riksdagens förvaltningsutskott 2022 genomfördes med Polisstyrelsens hjälp en enkät om lagring av biometriska uppgifter i pass och identitetskort samt användning av uppgifterna vid brottsbekämpning i EU:s medlemsstater och vissa andra europeiska stater. Ett jämförbart svar erhöles i fråga om fingeravtryck från 25 stater och i fråga om fotografier från 23 stater. Enligt utredningen varierar förutsättningarna att använda biometriska uppgifter i pass och identitetskort i olika stater när det gäller såväl nationell lagring av uppgifterna som möjligheterna att använda dem för brottsbekämpning. I vissa stater förs alla biometriska uppgifter in i en databas och får användas utan särskilda begränsningar, medan de i en del stater inte förs in någon annanstans än i dokumentets tekniska del eller så är användningen av dem vid brottsbekämpning förbjuden i samtliga fall.

Det är under vissa förutsättningar tillåtet att använda ansiktsbilder i pass eller identitetskort som förts in i ett register i Bulgarien, Irland, Italien, Österrike, Kroatien, Lettland, Litauen, Norge, Frankrike, Rumänien, Tyskland och Ungern. Det är under vissa förutsättningar tillåtet att använda fingeravtrycksuppgifter i pass eller identitetskort som förts in i ett register vid brottsbekämpning i Österrike, Kroatien, Lettland, Litauen, Frankrike, Ungern och Estland. Av de stater som besvarade enkäten angav Lettland, Litauen och Kroatien i sina svar inga begränsningar i anslutning till användning av uppgifterna för brottsbekämpning. I de andra staterna är användningen av biometriska uppgifter begränsad till exempel på grundval av brottets allvarlighetsgrad eller så att det förutsätts beslut av en domstol eller åklagare. I flera stater är användningen av fingeravtryck striktare begränsad än användningen av ansiktsbilder.

I enkäten utreddes inte om biometriska uppgifter förs in i det nationella registret i så kallad sökbar form, som möjliggör automatisk jämförelse med fingeravtryck eller ansiktsbilder som är införda i databasen. Exempelvis sökningar med fingeravtrycksuppgifter från en brottsplats eller automatisk ansiktsbildsjämförelse med pass- eller identitetskortsfoton är inte möjliga i alla stater där den nationella lagstiftningen tillåter att fingeravtryck eller ansiktsbilder används för brottsbekämpande ändamål. Utredningen finns på projektets webbplats, kod [SM00500/2022](#).

Lagstiftningen i Estland har ändrats efter inrikesministeriets utredning 2022 så att förutom fingeravtrycksuppgifter får även ansiktsbilder som tagits för pass och identitetskort under vissa förutsättningar användas för att utreda brott. Bestämmelser om användningen av uppgifter finns i straffprocesslagen (*kriminaalmenetluse seadustik*). I den estniska lagen om identitetsbevis (*isikut tõendavate dokumentide seadus*) föreskrivs om bland annat pass och identitetskort. I lagens 15–4 och 15–5 § föreskrivs om behandling av personuppgifter i ABIS-databasen. I ABIS-databasen införs biometriska uppgifter, bland annat biometriska uppgifter i pass och identitetskort. Det är tillåtet att använda uppgifterna för att identifiera personer och verifiera identiteten, om det föreskrivs om saken genom lag. Enligt den lagreform som trädde i kraft i slutet av 2023 får man för att säkerställa en brottsteknisk undersökning som förordnats vid straffrättsligt förfarande med stöd av 99–2 § i straffprocesslagen (*kriminaalmenetluse seadustik*) använda bland annat fingeravtrycksuppgifter och ansiktsbilder som har insamlats i ABIS-databasen för andra än straffrättsliga ändamål. En förutsättning för att använda uppgifterna är att det inte är möjligt att samla in bevis med andra metoder eller att det är anmärkningsvärt svårt eller att det sannolikt skadar brottsprocessuella intressen. En ytterligare förutsättning är att det är fråga om ett brott av första graden eller ett uppsåtligt brott av andra graden, för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år. För att använda uppgifterna förutsätts tillstånd av en domstol.

Av de nordiska länderna förs fingeravtrycksuppgifter i pass och identitetskort inte in i något register i Norge. Ansiktsbilder för pass och identitetskort registreras däremot. Bestämmelser om användning av uppgifterna för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen ingår i passlagen (*lov om pass*) och identitetskortslagen (*lov om nasjonalt identitetskort*). Användningen av ansiktsbilder i brottsbekämpning tillåts enligt 11 § i passlagen (*lov om pass*) och 12 § i identitetskortslagen (*lov om nasjonalt identitetskort*) till exempel för att identifiera anhållna personer eller förebygga, avslöja och utreda allvarliga brott i fall där brottet kan medföra fängelse i mer än 6 månader. I Danmark förs enligt inrikesministeriets utredning från 2022 biometriska uppgifter i identitetskort och pass inte in i något nationellt register. I Island registreras passfoton och fingeravtrycksuppgifter i pass, men de får inte användas vid brottsbekämpning. Uppgifterna får dock användas för att identifiera ett offer som annars förblivit oidentifierat. I Island registreras inte biometriska uppgifter i identitetskort.

I Sverige förs fingeravtrycksuppgifter och biometriska ansiktsbilder inte in i passregistret eller identitetskortsregistret enligt den gällande lagstiftningen. Ansiktsbilder får dock föras in i registret utan biometriska uppgifter. Sveriges regering har den 10 oktober 2024 till riksdagen överlämnat en proposition om användning av biometri i brottsbekämpning (Prop. [2024/25:37](#), *Biometri i brottsbekämpningen*). Propositionen baserar sig på det betänkande som färdigställdes i juni 2023 ([SOU 2023:32](#)). Lagändringarna har godkänts och de trädde i kraft den 1 juli 2025.

I det svenska betänkandet från 2023 föreslogs inga ändringar i förutsättningarna för att använda biometriska uppgifter i identitetskortsregistret, eftersom den lagstiftning som gäller identitetskort utvärderas separat (se [SOU 2019:14](#), *Ett säkert statligt ID-kort –med e-legitimation*). I betänkandet föreslogs däremot att biometriska uppgifter om passfoton ska föras in i passregistret och att polisen ska få begränsad möjlighet att automatiskt jämföra ansiktsbilder med uppgifter om misstänkta som förblivit oidentifierade. För jämförelser skulle enligt betänkandet uppställas strikta krav och möjligheten skulle begränsas till undersökning av endast vissa allvarliga brott. Det skulle inte vara tillåtet att använda uppgifter som registrerade under 15 år vid jämförelser. I den proposition som lämnades till riksdagen den 10 oktober 2024 ingick ändå inte förslaget om att använda biometriska uppgifter i passregistret vid brottsbekämpning. Regeringen fortsätter att bereda ett separat förslag som gäller passregistret (se Prop. 2024/25:37, s. 44).

I den franska förordningen om behandling av personuppgifter i pass och identitetskort (*décret no 2016-1460 autorisant la création d'un traitement de données à caractère personnel relatif aux passeports et aux cartes nationales d'identité*) föreskrivs det om ett behandlingssystem för personuppgifter (*titres électroniques sécurisés*), i vilket uppgifter i pass och identitetskort förs in, samt om behandling av uppgifterna. I systemet införs bland annat ansiktsbild och bild av fingeravtryck. I lagen angivna tjänsteman vid polisen och gendarmen får enligt artikel 4 i sina uppdrag använda andra uppgifter i fråga än digital bild av fingeravtryck under de förutsättningar som anges i artikel L222-1 i lagen om den inre säkerheten (*code de la sécurité intérieure*). I artikeln föreskrivs det om polisens och gendarmens rätt att få information för att förhindra och avslöja angrepp mot nationens grundläggande intressen. Enligt utredningen från 2022 är det av tekniska orsaker inte praktiskt möjligt att använda uppgifterna för att identifiera personer.

5.2.2 Användning av biometriska uppgifter om utläningar vid brottsbekämpning och i SIS-registreringar

Det europeiska migrationsnätverket genomförde 2024 en enkät om behandlingen av biometriska uppgifter, och en översikt av resultaten publicerades den 19 december 2024¹⁴. I enkäten utredde man bland annat om biometriska uppgifter som samlas in i samband med migrationsförvaltningens processer förs in i nationella databaser i migrationsnätverkets medlemsstater och observatörsstater och får uppgifter i nationella databaser användas vid brottsbekämpning eller för att skydda den nationella säkerheten. Det kom svar från 27 stater. I största delen av de stater som svarade får migrationsförvaltningens biometriska uppgifter under vissa förutsättningar användas för brottsbekämpande ändamål och/eller för att skydda den nationella säkerheten (22 stater).

Exempelvis i Estland får biometriska uppgifter som insamlats i samband med migrationsförvaltningens processer och förts in i det nationella registret användas för att utreda brott liksom uppgifter i pass och identitetskort. Enligt den norska utlänningslagen (*utlendingsloven*) får ansiktsbilder i migrationsförvaltningens register lämnas ut till polisen i begränsad utsträckning till exempel för att identifiera personer som ska anhållas, förhindra förseelser som föreskrivs i utlänningslagen samt förebygga och avslöja allvarliga brott i fall där brottet kan medföra fängelse i mer än sex månader.

I den svenska regeringens ovannämnda proposition om användning av biometri i brottsbekämpningen (Prop. 2024/25:37) föreslås de brottsbekämpande myndigheterna få rätt att göra automatiska ansiktsbilds- och fingeravtrycksjämförelser med det svenska Migrationsverkets register vid undersökningen av vissa allvarliga brott. Förslaget gäller både ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter i registret. Enligt det betänkande som föregick propositionen (SOU 2023:32) görs redan nu automatiska jämförelser med stöd av beslut om Migrationsverket fattar i enskilda fall. Regeringen anser dock att det är nödvändigt att precisera förutsättningarna för automatiska jämförelser på lagstiftningsnivå. Lagändringarna har godkänts och de trädde i kraft den 1 juli 2025.

I Frankrike får polisen och gendarmen med stöd av artikel L222-1 i lagen om den inre säkerheten använda fingeravtryck och ansiktsbilder som lagrats om utläningar som kommit till landet på vissa grunder för att förhindra och avslöja angrepp mot nationens grundläggande intressen och terroristgärningar. Närmare förutsättningar beträffande de uppgifter som behandlas och de utländska personer som behandlingen berör föreskrivs i artikel L142-1 och -2 i utlänningslagen (*code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile*).

I det europeiska migrationsnätverkets enkät utredde man också om medlemsstaterna lämnar ut biometriska uppgifter för registreringar i SIS. Praxisen varierar enligt land och registreringstyp. Av de 27 stater som besvarade enkäten tillåter 14 att migrationsförvaltningens biometriska uppgifter som förts in i ett nationellt register används för SIS-registreringar om förbjuden inresa och 15 att uppgifterna används för SIS-registreringar om återvändande. I vissa stater får uppgifterna dessutom användas för registreringar som avses i SIS-förordningen om polissamarbete. Exempelvis i Estland är det tillåtet att använda uppgifterna för alla SIS-registreringar. För Norges del innehåller enkätresultaten svaret på SIS-registreringar om förbjuden inresa och SIS-registreringar om återvändande, för vilka migrationsförvaltningens biometriska uppgifter får användas. I Sverige tolkar Migrationsverket och polismyndigheterna

¹⁴ EMN inform: Processing the biometric data of third-country nationals (https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2024-12/EMN_INFORM_Biometric-data.pdf)

möjligheten att använda biometriska uppgifter för SIS-registreringar om förbjuden inresa och SIS-registreringar om återvändande på olika sätt. Om registreringen har gjorts och lagrats av en svensk polismyndighet, används de fingeravtryck som lagrats i den nationella databasen för fingeravtryck för registreringar. Om fingeravtrycken har samlats in med stöd av Eurodacförordningen, får de inte användas för registreringar eftersom det saknas nationell lagstiftning. I Sverige får migrationsförvaltningens biometriska uppgifter enligt migrationsnätverkets enkät också användas för registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete.

6 Remissvar

6.1 Allmänt om responsen i remissvaren

Det kom in 40 remissyttranden om propositionsutkastet. De säkerhetsmyndigheter som yttrade sig och vissa ministerier understödde målen med de föreslagna bestämmelserna. Särskilt Polisstyrelsen, centralkriminalpolisen, skyddspolisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen ansåg att de föreslagna ändringarna är viktiga och bör understödas.

Flera remissinstanser lyfte i sina utlåtanden fram att de föreslagna bestämmelserna är känsliga med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna och att det är nödvändigt att väga deras proportionalitet och nödvändighet. I utlåtandena framfördes att de föreslagna bestämmelserna innebär mycket långt gående begränsningar av skyddet för personuppgifter. I utlåtandena påpekades också att känsliga biometriska uppgifter hör till kärnan i skyddet av personuppgifter och bestämmelser om deras behandling måste vara noga avgränsade och exakta. De föreslagna bestämmelserna måste motsvara EU-rättens samt konstitutionella specialvillkor om inskränkningarnas nödvändighet och proportionalitet. Vikten av att väga bestämmelsernas proportionalitet påpekades i utlåtandena från till exempel justitieministeriet, försvarsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, justitiekanslern i statsrådet, riksdagens justitieombudsman, Åklagarmyndigheten, dataombudsmannens byrå, Finlands Advokater, Amnesty International Finländska sektionen och Flyktingrådgivningen rf.

Justitieministeriet påpekar bland annat att propositionen måste innehålla en heltäckande bedömning av de grundläggande fri- och rättigheterna, så att man kan säkerställa att bestämmelserna motsvarar EU-rättens och konstitutionella ramvillkor för nödvändiga och proportionerliga begränsningar. De föreslagna bestämmelserna innehåller vagheter och oklarheter, som gör det svårt att få en helhetsbild av bestämmelserna och deras konsekvenser. Bland annat EU-regleringens handlingsutrymme måste bedömas mer ingående i propositionen. Motiveringen till lagstiftningsordningen behöver kompletteras bland annat med en bedömning av EU-domstolens rättspraxis i fråga om behandlingen av känsliga personuppgifter och dataskyddsdirektivet för brottmål i förhållande till propositionen. Det är också skäl att komplettera propositionen med en utredning om AI-förordningens ramvillkor eller huruvida avsikten är att föreskriva om ramvillkoren till exempel i de nationella bestämmelser som genomför AI-förordningen.

Enligt justitieministeriet förblir det oklart i utkastet till proposition huruvida de föreslagna undantagen från ändamålsbegränsningen är tillräckligt avgränsade på det sätt som grundlagsutskottet hittills förutsatt. När det gäller godtagbarheten och proportionaliteten hos begränsningarna av grundläggande fri- och rättigheter påpekar justitieministeriet att man i propositionen borde kunna motivera varför de föreslagna begränsningarna än nödvändiga för att uppnå de mål som hänför sig till exempelvis brottsbekämpning och skydd av den nationella säkerheten. Utkastet till proposition innehåller inte någon separat proportionalitetsbedömning

när det gäller de intressen som hänför sig till förhindrande, avslöjande och utredning av brott, skydd av den nationella säkerheten och förhindrande av betydande fara.

När det gäller proportionaliteten påpekar justitieministeriet också att i de föreslagna bestämmelserna görs det ingen skillnad mellan användningen av biometriska uppgifter i fråga om fingeravtryck eller ansiktsbilder. Bestämmelserna möjliggör således mer omfattande behandling av uppgifter än vad brottsbekämpningsintresset förutsätter i samtliga situationer. Till proportionaliteten hänför sig också frågan om koppling av rätten att behandla biometriska uppgifter till vissa brottsrekvisit, för vilkas del utkastat till propositionen inte innehåller någon egentlig rekvisitspecifik proportionalitetsavvägning. Det förblir också oklart i sin helhet huruvida de föreslagna befogenheterna är nödvändiga på grund av ett vägande samhälleligt intresse när ingen separat finansiering har reserverats för utövandet av befogenheterna. Justitieministeriets utlåtande innehåller också anmärkningar om likabehandlingen i fråga om de förslag som gäller olika förutsättningar för att behandla personuppgifter om finska medborgare, medborgare i Europeiska unionen och deras familjemedlemmar samt tredjelandsmedborgare.

Riksdagens justitieombudsman konstaterar att utkastet till proposition inte innehåller några uppgifter om att brottsligheten skulle förändras på ett sådant sätt som motiverar förslagen. Riksdagens justitieombudsman är inte helt övertygad om att förslagen till alla delar stödjer sig på sådana samhälleliga intressen som går tillbaka till systemet med grundläggande fri- och rättigheter och som tillräckligt motiverar undantag från ändamålsbegränsningen. Riksdagens justitieombudsman ser det också som problematiskt att personer som redan är registrerade i pass- eller identitetskortsregistret inte har möjlighet att överväga ansökan om en handling, utan deras samtliga biometriska kännetecken kan användas för ett ändamål som avviker från det ursprungliga. Ansökan om pass är ett förvaltningsärende, där man måste iaktta de principer om god förvaltning som garanteras i 21 § i grundlagen. Till dem hör i enlighet med 6 § i förvaltningslagen den så kallade principen om skydd för berättigade förväntningar, som förslaget strider mot. Denna dimension av grundlagens 21 § bör bedömas i propositionen.

Med avseende på proportionalitetskravet påpekar riksdagens justitieombudsman att polisen redan har befogenheter som utvidgats avsevärt över tiden när det gäller hemligt inhämtande av information och hemliga tvångsmedel samt underrättelseinhämtning. När det gäller proportionaliteten väcker åtminstone de mindre brott som ingår i propositionen, för vilka maximistraffet är endast fängelse i två år, frågor. Med tanke på det stora antalet brottsrubriceringar som nämns i förslaget anser riksdagens justitieombudsman också att det är möjligt att verksamhet som inte hänför sig till det ursprungliga användningsändamålet i praktiken kan bli åtminstone ett betydande användningssätt, vilket skulle strida mot grundlagsutskottets utlåtandepaxis. De föreslagna undantagen från ändamålsbegränsningen är inte heller och åtminstone inte till alla delar ringa, och den föreslagna verksamheten saknar ett nära samband med det ursprungliga insamlings- och lagringsändamålet. De föreslagna bestämmelserna om möjlighet att lämna ut uppgifter till andra myndigheter ökar betydelsen av användningssätt som avviker från det ursprungliga ändamålet. Av utkastet till proposition framgår inte heller vilken felmöjlighet som hänför sig till fjärridentifiering och i utkastet har man inte dryftat behov av nya rättsskyddsarrangemang i händelse av till exempel felaktig ansiktsidentifiering. Det krav på att begränsningar ska vara nödvändiga som ingår i proportionaliteten har dock beaktats på så sätt att innan en jämförelse görs ska det alltid säkerställas att personen inte kan identifieras med hjälp av uppgifter som behandlas för polisens undersöknings- och övervakningsuppgifter eller för förebyggande och avslöjande av brott.

Dataombudsmannens byrå anser att under den fortsatta beredningen måste uppmärksamhet fästas vid ytterligare bedömning av proportionaliteten och utveckling av motiveringen. De föreslagna bestämmelserna i denna form står inte i proportion till det eftersträvade syftet och är

inte förenliga med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd på det sätt som avses i artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen. Bedömd utifrån kapitel II artikel 4 c i dataskyddsdirektivet för brottmål är den föreslagna behandlingen av biometriska personuppgifter också mycket omfattande jämfört med de ändamål för vilka de kommer att behandlas enligt förslaget. Under den fortsatta beredningen bör uppmärksamhet också fästas vid bland annat att den föreslagna behandlingen av de biometriska personuppgifter som avses i förslaget och som förts in i pass- och identitetskortsregistret inte har ett nära samband med det ursprungliga ändamålet med insamlingen eller lagringen av personuppgifterna på det sätt som grundlagsutskottet har förutsatt i sina utlåtanden. Under den fortsatta beredningen bör dessutom förslagets förenlighet med proportionalitetsprincipen samt med EU-domstolens dom C-61/22 bedömas. Under den fortsatta beredningen bör man beakta att förslaget inte innehåller någon konsekvensbedömning av de risker som de registrerade eventuellt utsätts för, och inte heller någon bedömning av behandlingsändamålets förenlighet. Den internationella jämförelsen i utkastet till proposition borde utvidgas. De behandlingssätt för biometriska uppgifter som eventuellt konkretiseras i framtiden inom bietrisk fjärridentifiering enligt EU:s AI-förordning bör inte användas som grund för utvidgning av behandlingen av biometriska personuppgifter i denna proposition. Dataombudsmannens byrå påpekar också att byråns nuvarande resurser inte möjliggör en effektiv tillsyn över den föreslagna behandlingen av personuppgifter.

Enligt utlåtandet från justitiekanslern i statsrådet förblir det oklart utifrån utkastet till proposition hur man kan säkerställa att det sekundära ändamålet med användningen av uppgifterna inte de facto blir ett betydande användningsändamål. Det är osäkerhet om det i förslaget är fråga om ett begränsat undantag från principen om ändamålsbegränsning samt huruvida regleringen uppfyller kraven på grundläggande och mänskliga rättigheter och är förenlig med de krav som EU-rätten (både dataskydds- och AI-regleringen) ställer. Justitiekanslern i statsrådet lyfter också fram att i såväl EU-domstolens som Europadomstolens praxis förutsätter en dylik avvikelse från ändamålsbegränsningen i princip tillstånd av domstol eller något annat motsvarande oberoende organ. Till denna del förefaller de bestämmelser som föreslås i regeringens proposition stå i konflikt med EU-domstolens och Europadomstolens praxis. Utkastet till proposition är enligt justitiekanslern bristfälligt med avseende på rättsskyddet. Propositionen bör också innehålla en bedömning av vilka faktiska risker som eventuellt hänför sig till de föreslagna bestämmelserna samt en bedömning av huruvida den föreslagna lagstiftningen uppfyller kraven enligt artikel 22 i dataskyddsförordningen och artikel 11 i dataskyddsdirektivet för brottmål. I propositionen bör det också ingå en detaljerad bedömning av bestämmelsernas förhållande till AI-förordningen.

I utlåtandena betonades också behovet av tillsyn och rättsmedel i anslutning till de föreslagna bestämmelserna. En del av remissinstanserna föreslog att de tillåtna behandlingsändamålen skulle begränsas striktare än förslaget och en del motsatte sig förslaget helt och hållet. I vissa utlåtanden föreslogs också att det nuvarande registret som innehåller fingeravtryck i pass och identitetskort skulle tas bort. Dessutom påpekade flera remissinstanser behovet av att komplettera propositionens konsekvensbedömning i fråga om bland annat nyttan i brottsbekämpningshänseende, riskerna för den registrerade samt konsekvenser för barn och för jämlikheten.

Under den fortsatta beredningen har propositionen kompletterats utifrån den beskrivna responsen. Särskilt propositionens avsnitt om huvudsakliga konsekvenser, alternativa handlingsvägar, specialmotivering samt förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning har ändrats och kompletterats. Också avsnittet om nuläget och bedömning av nuläget har kompletterats på grund av utlåtandena. Under beredningen har skyddet för berättigade förväntningar, som hör till grunderna för god förvaltning, inte bedömts begränsa lagstiftarens möjligheter att ändra de gällande bestämmelserna om behandling av personuppgifter.

Responserna som gäller enskilda bestämmelser och de ändringar som gjorts i de föreslagna paragraferna på grund av responsen beskrivs i följande avsnitt 6.2 Anmärkningar som gäller enskilda bestämmelser.

Efter remissbehandlingen sändes det bearbetade utkastet till regeringens proposition till justitiekanslern i statsrådet för förhandsgranskning den 5 augusti 2025 och för ytterligare granskning den 1 september 2025. Propositionens motivering har kompletterats på grund av anmärkningarna i justitiekanslersämbetets förhandsgranskningspromemoria (19.8.2025) och andra förhandsgranskningspromemoria (4.9.2025). Dessutom har 15 f § i lagförslag nr 1 ändrats på grund av förhandsgranskningen så att det i fortsättningen inte ska vara möjligt att behandla biometriska uppgifter som registrerats med stöd av utlänningslagen i syfte att förhindra, avslöja och utreda diskriminering enligt 11 kap. 11 § i strafflagen. Till propositionen har också fogats den detaljerade beskrivning av responsen i remissvaren som förutsattes i promemorian och de ändringar som gjorts på grund av responsen.

6.2 Anmärkningar som gäller enskilda bestämmelser

6.2.1 Utredning av identiteten

Justitieministeriet anser att bestämmelsens egentliga syfte och konsekvenserna av de föreslagna ändringarna jämfört med nuläget förblir oklara. Propositionen borde också innehålla innehållsmässiga skäl till att polislagens bestämmelser om utredning av identiteten ändras så att de börjar motsvara gränsbevakningslagens bestämmelser. Det framgår inte direkt av utkastet huruvida bestämmelsen utgör en befogenhetsgrund för att uppta signalement för jämförelse. Av bestämmelsen framgår inte heller att vad som händer med de biometriska uppgifter som upptagits för jämförelse efter jämförelsen. Dessutom förblir bestämmelsens förhållande till bestämmelsen om upptagande av signalement i 9 kap. 3 § i tvångsmedelslagen oklart.

Kommunikationsministeriet konstaterar att enligt propositionen skulle användningen av uppgifter för att utreda identiteten vara noggrant avgränsad till endast enstaka sökningar för att verifiera identiteten, och bestämmelsen skulle inte möjliggöra mera omfattande jämförelser med uppgifter om andra registrerade. Enligt ministeriets uppfattning utgör dock alla biometriska uppgifter som förts in i polisens och Migrationsverkets register jämförelsematerial. Sålunda förefaller den straffrättsliga nyttan av den föreslagna åtgärden tämligen liten i förhållande till den personuppgiftsmassa som den föreslagna behandlingen i själva verket avser.

Polisstyrelsen understöder ändringen och konstaterar att det är av största vikt att identiteten på en person av intresse för polisverksamheten kan säkerställas på ett tillförlitligt sätt genast när åtgärder inleds. Sakens betydelse har beaktats även i den gällande lagstiftningen och en polisman har i vissa situationer rätt att utreda identiteten på en person av intresse även med hjälp av tvångsmedel genom att transportera personen till polisens lokaler för upptagande av signalement. Verksamhetsmodellen kan emellertid inte betraktas som förnuftig eller förenlig med principen om minsta olägenhet i situationer där personens identitet skulle kunna utredas redan på platsen till exempel med hjälp av fingeravtrycksläsare.

Motiveringen till bestämmelsen har kompletterats bland annat med ett omnämnande av att bestämmelsen inte utgör en ny befogenhetsgrund för upptagande av signalement. Användningen av uppgifterna ska vara begränsad till situationer där en polisman enligt polislagen har rätt att utreda identiteten med hjälp av signalement. I motiveringen har det också preciserats att uppgifterna ska raderas efter det att identiteten utretts, om inte det är nödvändigt att behandla dem för undersöknings- och övervakningsuppgifter under de förutsättningar som anges i 5–6 § eller för att förebygga eller avslöja brott under de förutsättningar som anges i 7–

8 §. Motiveringen till 2 kap. 1 § i polislagen har preciserats med att det är nödvändigt att säkerställa identiteten hos en person som är föremål för ett tjänsteuppdrag även i polisens uppgifter på samma sätt som i Gränsbevakningsväsendets uppgifter. Bestämmelsen gör det endast möjligt att verifiera identiteten, varmed avses automatiserad en-till-en-verifiering genom att jämföra personens biometriska uppgifter med enskilda biometriska uppgifter som lämnats tidigare. Bestämmelsen möjliggör alltså inte identifiering av en person genom att jämföra personens uppgifter med hela passregistret och identitetskortsregistret eller alla uppgifter som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen, utan endast betydligt mera begränsad verifiering av identiteten med hjälp av en-till-en-verifiering.

6.2.2 Identifiering av offer

Domstolsverket konstaterar att det utifrån propositionen förblir oklart vilken slags dokumentation som uppkommer i fråga om jämförelse av biometriska uppgifter, när de uppgifter som tagits för jämförelsen ska raderas omedelbart efter jämförelsen, och utifrån vilket slags material domstolen kan bedöma till exempel om jämförelsen varit korrekt och felfri, om den ifrågasätts i efterhand. Domstolen lyfter också fram eventuellt behov av att föreskriva om särskild rätt för domstolen att behandla de biometriska uppgifterna i fråga.

Polisstyrelsen anser att förslaget kan understödhas och ser inga situationer där det skulle vara skäl att genom lagstiftning begränsa en effektiv utredning av offrets identitet. Genom biometrisk identifiering kan offrets identitet ofta utredas snabbt och på så vis kan polisen också underrätta rätta personer om dödsfallet samt fortsätta med behövlig brottsutredning eller dödsorsaksutredning.

Under den fortsatta beredningen har motiveringen till bestämmelsen preciserats så att bestämmelsen inte hindrar att uppgifter förvaras och behandlas för ett annat ändamål när de lagstadgade förutsättningarna för behandling av uppgifterna är uppfyllda. Det har inte bedömts nödvändigt att föreslå separat rätt för domstolarna att behandla uppgifter, eftersom bestämmelserna om domstolar bedöms redan nu täcka den behövliga behandlingsrätten. Under den fortsatta beredningen har dessutom bestämmelsen om rätt att använda uppgifter flyttats till de nya 15 g och 15 h §, där det föreskrivs om fattande av beslut om jämförelse av uppgifter och om det förfarande som ska tillämpas vid jämförelsen.

6.2.3 Förhindrande av betydande fara

Bland andra justitieministeriet, riksdagens justitieombudsman och dataombudsmannens byrå hade anmärkningar till bestämmelsen i sina utlåtanden. I utlåtandena påpekades att den föreslagna bestämmelsen inte är exakt och noggrant avgränsad. I motiveringen beskrivs det inte tillräckligt vad som avses med betydande fara för liv, hälsa eller frihet. Bestämmelsen ger således centralkriminalpolisen betydande prövningsrätt när det gäller att bedöma när det är nödvändigt och således lagligt att behandla biometriska uppgifter. I motiveringen hänvisas det dessutom endast till jämförelse av ansiktsbilder, men paragrafen utesluter ändå inte att uppgifter om fingeravtryck används. Justitieministeriet påpekar också att i paragrafen föreslås inga bestämmelser om behandling av uppgifter i identifieringssyfte eller för att verifiera identiteten, utan jämförelse ska vara möjlig enligt vidare och lösare kriterier.

Under den fortsatta beredningen har den föreslagna bestämmelsen preciserats så att den möjliggör behandling av uppgifter uttryckligen för att identifiera en person eller för att verifiera identiteten. Dessutom har motiveringen samt propositionens avsnitt om förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning kompletterats. Propositionen har bland annat preciserats så att nödvändighetskravet som gäller behandlingen av uppgifter samt de tillämpliga principerna

för behandling av personuppgifter och de principer som anges i 1 kap. i polislagen begränsar förutsättningarna att använda ansiktsbilder och fingeravtryck.

6.2.4 Förebyggande, avslöjande och utredning av brott

I utlåtandena framfördes flera anmärkningar som gällde bland annat de föreslagna bestämmelsernas exakthet och noggranna avgränsning samt behov av att precisera motiveringen. Exempelvis justitieministeriet konstaterar att det inte framgår av paragrafen och motiveringen vad som i bestämmelsen avses med uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag. Av paragrafen framgår inte i vilken utsträckning avsikten är att paragrafen ska möjliggöra och ge självständig och ny befogenhet att samla in biometriska uppgifter i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag. Motiveringen ger inte heller en tillräckligt heltäckande bild av vilka brott som faktiskt omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde och möjliggör jämförelse av biometriska uppgifter. Förhållandet mellan den bestämmelse som gäller identifiering av offret eller verifiering av identiteten i brottsbekämpningssyfte till den identifiering av offret som föreslås ovan förblir oklar. Av motiveringen framgår inte klart varför det vore nödvändigt att använda uppgifter om fingeravtryck och ansiktsbild för att hitta en person. När det gäller proportionaliteten hos de begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna som följer av bestämmelsen påpekar justitieministeriet också att enligt motiveringen varierar möjligheterna att utnyttja fingeravtryck och ansiktsbilder beroende på typen av brott. Det har ändå inte gjorts någon skillnad mellan bestämmelserna enligt vilka brott som ger rätt att behandla ansiktsbilder, vilka som ger rätt att behandla fingeravtryck och vilka som eventuellt ger rätt att behandla båda.

När det gäller utkastet till paragraf om rätt att behandla utlänningars biometriska uppgifter uppmärksammar justitieministeriet bland annat bestämmelsernas konsekvenser för jämlikheten. Justitieministeriet lyfter också fram att i propositionen används målet att förhindra brott som motivering till en potentiellt omfattande användning av biometriska uppgifter. Enligt underrättelsetillsynsombudsmannen förblir den föreslagna bestämmelsen om behandling av uppgifter om utlänningar för brott som har ett nära samband med det ursprungliga användningsändamålet oklar.

Finlands Advokater anser att lagförslagets motivering till de brottsrubriceringar som omfattas av jämförelseförfarandet är snäv. I motiveringen borde man noggrannare bedöma när tillräckligt vägande samhälleliga skäl kan anses föreligga för att avvika från den huvudsakliga principen om ändamålsbegränsning. I lagförslaget har det inte heller bedömts tillräckligt vilken mekanism som ska säkerställa att uppgifter som hänför sig till lindrigare brottsmisstankar, och som eventuellt uppdragats i samband med jämförelse av uppgifter som hänför sig till förhindrande eller utredning av brott som hör till de föreslagna bestämmelsernas tillämpningsområde, inte utnyttjas grundlöst till exempel i polisens verksamhet eller i verksamhet som bedrivs av en utländsk myndighet som fått informationen. Även dataombudsmannens byrå anser att motiveringen till de olika brottsrubriceringarna och straffmekanismerna är snäv.

Polisstyrelsen anser att det är viktigt att i förslaget har beaktats även förhindrande och avslöjande av brott och förhindrande av fara vid sidan av utredning av brott. När det gäller vissa brottsrubriceringar, såsom dråp och mord, är effektivare förhindrande av brott till och med ett viktigare mål än egentlig brottsutredning. Polisstyrelsen påpekar i sitt utlåtande att den föreslagna användningen av uppgifter för brottsbekämpning skulle vara begränsad till endast mycket grova brott för vilka maximistraffet är fängelse i minst 6 år och vissa andra allvarliga brott. Avgränsningen utesluter ett stort antal brott som definierats som grova i den finska strafflagen och för vilka maximistraffet i allmänhet är fängelse i 4 år. Polisstyrelsen konstaterar också att innehav och särskilt spridning av bild som på ett sexuellt sätt visar barn är globalt

erkända skadliga brottsfenomen och det vore skäl att tillåta att uppgifterna används för att bekämpa även dessa brott. Polisstyrelsen finner det dessutom problematiskt att förutsättningarna för att använda uppgifter i pass- och identitetskortsregistret, som innehåller uppgifter om finska medborgare, och uppgifter i polisens och Migrationsverkets register, som innehåller uppgifter om utlänningar, i stor utsträckning sammanfaller. Särskilt när man granskar förutsättningarna att använda uppgifter i signalementsregistret enligt 131 § i utlänningslagen bör hänsyn tas till den allmänneuropeiska lagstiftningsramen och att det redan nu är tillåtet att använda bl.a. biometriska uppgifter i Eurodac-systemet för brottsbekämpning i även större utsträckning än enligt förslaget.

Centralkriminalpolisen ser i sitt utlåtande det som ett problem för i synnerhet polisens EU-samarbete att i EU:s lagstiftning har användningen av biometriska kännetecken för brottsbekämpning möjliggjorts för utredning av allvarliga brott och terroristbrott på ett sätt som avviker från det ursprungliga användningsändamålet med lägre tröskel än vad som föreslås nationellt. Enligt centralkriminalpolisens åsikt har man i bestämmelserna inte heller i tillräckligt stor utsträckning beaktat behovet av att jämföra biometriska uppgifter vid bekämpningen av sexuellt utnyttjande av barn.

Under den fortsatta beredningen har propositionens motivering preciserats utifrån anmärkningarna i utlåtandena. Bland annat de brottsrubriceringar som omfattas av regleringen samt förutsättningarna för att behandla fingeravtryck och ansiktusbilder har förtydligats i motiveringen. Av orsaker som har att göra med begränsningarnas godtagbarhet och proportionalitet har man i propositionen stannat för att inte föreslå att uppgifterna ska få användas för att förhindra, avslöja och utreda alla sådana brott för vilka det maximala straffet är 3 eller 4 år. Till de föreslagna bestämmelserna har dock fogats vissa försvarsbrott och landsförräderibrott samt innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn och spridning av bild som på ett sexuellt sätt visar barn.

6.2.5 Skydd av den nationella säkerheten samt försvar

Justitieministeriet konstaterar att i utkastet till proposition möjliggörs jämförelse av biometriska uppgifter, om det är nödvändigt för att skydda den nationella säkerheten från verksamhet som allvarligt hotar den. Detta kriterium är mycket lös, och till exempel den som är registrerad kan inte utifrån det få en klar bild av i vilka situationer hans eller hennes känsliga uppgifter behandlas. Justitiekanslern i statsrådet påpekar att motiveringen i utkastet till proposition förefaller delvis rikta sig mera mot brottsbekämpning än nationell säkerhet och underrättelsemyndigheternas verksamhet. Skydd av den nationella säkerheten är något annat än förhindrande och undersökning av allvarliga brott. Regleringen är annorlunda, det handlar delvis om olika myndigheter och övervakningen är också ordnad på olika sätt. Riksdagens justitieombudsman konstaterar att hänvisningen till grundlagsutskottets uttalanden om skydd av den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar dem i samband med ändringen av grundlagen inte räcker till som sådan exakt reglering som krävs av en begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna, utan kravet på exakthet förutsätter noggrannare bestämmelser i lag.

Skyddspolisen anser att ett tydligare alternativ med tanke på den nuvarande logiken i polisens personuppgiftslagen skulle vara att bestämmelserna om skyddspolisen särskiljs från de övriga bestämmelserna om polisen och att det föreskrivs om behandlingen av uppgifter vid skyddspolisen i 7 kap. i polisens personuppgiftslag. Skyddspolisen anser att det är nödvändigt att den ges möjlighet att även själv utföra jämförelser som hör till dess ansvarsområde. Försvarsmakten lyfter i sitt utlåtande fram behovet att av beakta särdragen hos behandlingen av militär underrättelseinformation för att säkerställa den nationella säkerheten.

Under den fortsatta beredningen har bestämmelserna om skyddspolisen överförts till 7 kap. i polisens personuppgiftslag, där det också föreskrivs om annan behandling av personuppgifter vid skyddspolisen. På grund av försvarsministeriets utlåtande samt de diskussioner som förts med Försvarsmakten och försvarsministeriet under den fortsatta beredningen föreslås också en separat bestämmelse i polisens personuppgiftslag om utlämnande av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt identitetskortslagen och passlagen till militärunderrättelsemyndigheterna. Såväl skyddspolisens som militärunderrättelsemyndigheterna ges möjlighet att göra jämförelse själv på det sätt som jämförelseuppgifternas höga informationssäkerhetsklass förutsätter. Dessutom har propositionens motivering kompletterats med bland annat en noggrannare beskrivning av de samhälleliga intressen som hänför sig till skydd av den nationella säkerheten och försvaret.

6.2.6 Jämförelser, beslutsfattande och rättsskydd

Bland andra social- och hälsovårdsministeriet, justitiekanslern i statsrådet, riksdagens justitieombudsman och domstolsverket fäster i sina utlåtanden uppmärksamhet vid att rättsskyddsmedlen är bristfälliga. I utlåtandena påpekar man att i EU-domstolens och Europadomstolens praxis förutsätts ett sådant undantag från ändamålsbegränsningen som det föreslagna i princip tillstånd av domstolen eller något annat oberoende organ. Propositionen bör utökas med en redogörelse för individens rättigheter och rättsskydd i samband med den föreslagna regleringen.

Justitiekanslern i statsrådet påpekar att propositionen inte innehåller något förfarande som innebär att begäran om jämförelse och de uppgifter som utlämnas på grund av den ska vara i skriftlig form eller att det upprättas protokoll över jämförelsen, så att grunderna för begäran och besvarandet av den skulle kunna bedömas av utomstående i efterhand. Förslaget innehåller inte något förfarande där begäran om jämförelse skulle bedömas på förhand av en utomstående myndighet, till exempel underrättelsetillsynsombudsmannen eller dataombudsmannen. Det innehåller inte heller något förfarande för att en jämförelse skulle ens i efterhand anmälas till en utomstående myndighet eller domstol. Det innehåller inget förfarande där den person som varit föremål för jämförelse skulle underrättas i efterhand om jämförelsen. I propositionen borde det bedömas i större utsträckning hur det föreslagna förfarandet ska övervakas internt och externt, och hur det ska rapporteras. I propositionen bör det i detalj redovisas för de skyddsåtgärder som gäller den föreslagna behandlingen av personuppgifter och som tryggar den registrerades rättigheter.

Polisstyrelsen och centralkriminalpolisen fäster i sina utlåtanden uppmärksamhet vid att enligt lagförslaget ska jämförelser i brottsbekämpningssyfte alltid utföras vid centralkriminalpolisen. Förslaget är motiverat särskilt i fråga om fingeravtryck, eftersom manuell jämförelse av fingeravtryck kräver sådan specialkompetens som i Finland är centraliserad till centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium. När det gäller ansiktsbilder är det ändå inte ändamålsenligt att begränsa den preliminära identifieringen bara till centralkriminalpolisen, eftersom största delen av även allvarliga brott utreds av lokalpolisen. Jämförelse av bilder till exempel för att inrikta utredningen kan till skillnad från förslaget vara möjlig även vid andra polisenheter. Egentliga jämförelseutlåtanden ska fortfarande begäras av centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium.

Tullen föreslår i sitt utlåtande att bestämmelsen om rätt för polisen att behandla resultaten av en jämförelse när det gäller jämförelser som Tullen begärt ska preciseras så att detta förutsätter förhandstillstånd av Tullen. Utifrån förslagen förblir det också i någon mån oklart hur jämförelse i praktiken kommer i andra hand jämfört med identifiering med hjälp av andra uppgifter när någon annan myndighet än polisen begär jämförelse.

Försvarsministeriet anser att det är bra att jämförelse alltid utförs vid centralkriminalpolisen, som innan jämförelsen utförs kontrollerar att begäran är lagenlig och att de föreskrivna förutsättningarna för jämförelse är uppfyllda. Genom det förfarande som valts i propositionen kan beslutsansvaret anvisas den aktör som de facto bäst kan säkerställa att jämförelsen är nödvändig. I propositionen måste man dock beakta särdragen hos behandlingen av militär underrättelseinformation som hänför sig till skydd av den nationella säkerheten.

Under den fortsatt beredningen har propositionen ändrats så att det föreslås ingå bestämmelser om det förfarande och beslutsfattande som ska tillämpas på jämförelse av biometriska uppgifter i separata paragrafer i polisens personuppgiftslag. I bestämmelserna förutsätts bland annat att beslutet om jämförelse ska ha skriftlig form och det föreskrivs om innehållet i beslutet. Bestämmelserna om utförandet av jämförelse har ändrats så att förutom centralkriminalpolisens anställda får också någon annan särskilt utsedd tjänsteman som är anställd vid polisen och som har fått lämplig utbildning utföra jämförelser av ansiktssbilder för preliminär identifiering av en person. I lagen föreslås också en bestämmelse om skyldighet för Polisstyrelsen att föra statistik över den i lagförslaget avsedda behandlingen av biometriska uppgifter och att årligen lämna dataombudsmannen en redogörelse för behandlingen. I motiveringen till propositionen har intagits en mer heltäckande beskrivning av den registrerades rättigheter som är tillämpliga på behandlingen och om tillsynen över behandlingen av personuppgifter. Avsnittet om propositionens förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning har kompletterats med ett nytt avsnitt om rättsskydd och till motiveringen har fogats en noggrannare beskrivning av bland annat varför man under beredningen har ansett att EU-domstolens rättspraxis inte förutsätter förhandstillstånd av domstol för jämförelse av uppgifter.

6.2.7 Utlämnande av uppgifter

Enligt justitieministeriet förblir det utifrån utkastet till proposition i någon mån oklar vilka uppgifter som kan utlämnas och i vilken utsträckning. Av paragrafen framgår inte heller uttryckligen att den myndighet som har rätt att lämna ut uppgifter är polisen, vilket dock framgår av motiveringen. Regleringen är svårtolkad också därför att det inte klart framgår att uppgifter får utlämnas bara när den myndighet som får uppgifterna själv har begärt jämförelse. Av motiveringen framgår inte heller tydligt huruvida uppgifter får lämnas ut endast till den myndighet som har begärt jämförelse av uppgifter, eller får uppgifter utlämnas till skyddspolisen på grund av en begäran från till exempel Gränsbevakningsväsendet.

Dataombudsmannens byrå påpekar att bestämmelsen om utlämnande av uppgifter utvidgar behandlingen av biometriska personuppgifter avsevärt, eftersom fyra andra myndigheter vid sidan av polisen blir behandlare. Underrättelsetillsynsombudsmannen konstaterar att det är motiverat att begränsa uppgifter om brott som lämnas ut till skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheterna till uppgifter om brott som hotar den nationella säkerheten och som hör till dessa myndigheternas uppgiftsfält.

Under den fortsatta beredningen borde det enligt Migrationsverket preciseras huruvida det är ändamålsenligt att i migrationsförvaltningens personuppgiftslag begränsa rätten att lämna ut uppgifter om unionsmedborgares familjemedlemmar för SIS-registreringar till enbart Migrationsverket. Tullen föreslår att polisen ska ha möjlighet att lämna ut uppgifter till Tullen för att utreda identiteten också i uppgifter som omfattas av dataskyddsförordningen.

Försvarsministeriet konstaterar att Försvarsmakten har befogenhet att undersöka även brott som betraktas som mycket allvarliga. I utkastet till proposition har det dock föreslagits snävare rätt för Försvarsmakten att få uppgifter än för polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet. Försvarsmakten konstaterar också att i den nya lagen om militär disciplin och brottsbekämpning

inom Försvarmakten (89/2025) föreskrivs det om motsvarande rätt för Huvudstaben att utreda identiteten som för polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet.

Under den fortsatta beredningen har de förslag till bestämmelser kompletterats och preciserats som gäller utlämnande av uppgifter till andra nationella myndigheter samt det beslutsfattande som förutsätts för utlämnande, det förfarande som ska tillämpas på utlämnande och tillsynen över behandlingen av uppgifter. Dessutom föreslås rätt för Gränsbevakningsväsendet och Tullen att få enskilda uppgifter för utredning av identiteten förutom i fråga om brottsmål även när det handlar om uppgifter som omfattas av den allmänna dataskyddsförordningen, och Försvarmakten föreslås få rätt att få enskilda uppgifter för utredning av identiteten inom tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottsmål. På grund av de diskussioner som förts med Migrationsverket, Polisstyrelsen och Gränsbevakningsväsendets stab föreslås också rätt för polisen och Gränsbevakningsväsendet i migrationsförvaltningens personuppgiftslag att lämna ut uppgifter om unionsmedborgares familjemedlemmar för SIS-registreringar. Motiveringen till propositionen har också kompletterats.

6.2.8 Radering av uppgifter

Justitieministeriet anser att under den fortsatta beredningen bör man på ett heltäckande sätt och i fråga om enskilda bestämmelser bedöma lagringen av uppgifter för de nya användningsändamålen och säkerställa att behandlingen av känsliga uppgifter begränsas till vad som är nödvändigt. Justitieministeriet konstaterar att enligt polisens personuppgiftslag förvaras biometriska personuppgifter mycket långa tider. Justitieministeriet förhåller sig reserverat till att känsliga biometriska uppgifter nu ska kunna behandlas lika länge även för nya användningsändamål utan att saken till alla delar har bedömts och motiverats i motiveringen till lagstiftningsordning.

På grund av utlåtandet har den motivering som gäller radering av uppgifter kompletterats under den fortsatta beredningen. Som en skyddsåtgärd föreslås att rätten att använda uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret begränsas till 10 år från det att uppgiften infördes på motsvarande sätt som i det utkast till proposition som var ute på remiss.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

3 §. Definitioner. Det föreslås att *1 punkten* ändras så att i slutet av punkten tillfogas ett kortnamn för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU. Det hänvisas till denna förordning (*SIS-förordningen om polissamarbete*) i det nya 2 mom. som föreslås bli fogat till 27 §, där det föreskrivs om utlämnande av uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret för vissa registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete i Schengens informationssystem. Till övriga delar förblir bestämmelsen oförändrad.

15 §. Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Bestämmelser om användning av biometriska uppgifter som förts in i passregistret för det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna, dvs. utförande av uppgifter enligt passlagen, ingår i 11 och 12 § i polisens personuppgiftslag. I 11 och 12 § ingår också bestämmelser om behandling av biometriska uppgifter i identitetskortsregistret för det

ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna enligt polisens personuppgiftslag. Biometriska uppgifter i såväl passregistret som identitetskortsregister får enligt den gällande lagen användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen endast med iakttagande av 15 § 2 och 3 mom. I 2 mom. föreskrivs det om användning av uppgifterna för att identifiera ett offer som annars förblivit oidentifierat och i 3 mom. om användning av uppgifterna i samband med ansökan om och framställning av en handling.

I fortsättningen föreskrivs det i den nya 15 c § om användning av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregister för att identifiera ett offer. Bestämmelser om behandling av uppgifterna för ansökan om och framställning av en handling föreslås ingå i 15 a §. Uppgifterna föreslås dessutom få behandlas i syfte att utreda identiteten med iakttagande av 15 b §, för att förhindra fara med iakttagande av 15 d § samt för att förhindra, avslöja och utreda brott med iakttagande av 15 e §. Den nuvarande bestämmelsen i 2 mom. om behandling av uppgifterna för att identifiera ett offer föreslås av denna orsak ersättas med en hänvisning till 15 a–15 e §, i enlighet med vilka biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret i fortsättningen får användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna. I bestämmelsen hänvisas dessutom till de föreslagna 15 g och 15 h §, där det föreskrivs om fattande av beslut om jämförelse av uppgifter och om det förfarande som ska tillämpas vid jämförelsen. Det föreslås att 3 mom. upphävs som onödigt.

I paragrafens gällande 4 mom. föreskrivs det om användning av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter som föreskrivs i 131 § i utlänningslagen för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna. Uppgifterna får användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen under samma förutsättningar som uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret, dvs. för att identifiera ett offer som annars förblivit oidentifierat. Dessutom får uppgifterna användas om det är nödvändigt för att förebygga, avslöja eller utreda ett brott som avses i 11–14 kap., 17 kap. 2–4, 7, 7 c eller 8 a §, 34 kap. 3 eller 5 §, 34 a kap. eller 46 kap. 1 eller 2 § i strafflagen. Bestämmelser om de ursprungliga ändamålen med behandlingen av uppgifterna finns i 131 § i utlänningslagen, enligt vilken uppgifterna upptas för verifiering av identitet, för behandling, beslut och övervakning av utlänningars inresa och utresa samt vistelse och arbete och för tryggnad av statens säkerhet.

Uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen ska enligt lagförslaget få behandlas i syfte att utreda identiteten med iakttagande av 15 b §, för att identifiera ett offer med iakttagande av 15 c §, för att förhindra fara med iakttagande av 15 d § samt för att förhindra, avslöja och utreda brott och skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den med iakttagande av 15 f §. Det föreslås att det nuvarande 4 mom. ändras på motsvarande sätt så att det hänvisas till dessa lagbestämmelser i bestämmelsen. I bestämmelsen hänvisas dessutom till de föreslagna 15 g och 15 h §, där det föreskrivs om fattande av beslut om jämförelse av uppgifter och om det förfarande som ska tillämpas vid jämförelsen.

15 a §. Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen i syfte att identifiera sökanden och i samband med en ny ansökan. Bestämmelser om upptagande av fingeravtryck av den som ansöker om pass och identitetskort och om fogande av ansiktsbild till ansökan om pass eller identitetskort ingår i passlagen och lagen om identitetskort. I passlagen och lagen om identitetskort ingår också bestämmelser om införande av fingeravtryck och fotografier i polisens register. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om polisens rätt att använda biometriska uppgifter som förts in i passregistret och identitetskortsregistret i samband med processen för ansökan om identitetskort och pass och framställningen av handlingarna.

Lagbestämmelsen motsvarar i saken det gällande 15 § 3 mom., men det föreslås att ordalydelsen förtydligas. Enligt 15 § 3 mom. ändrat genom 696/2021 får biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen användas om det är nödvändigt för att identifiera en person som ansökt om identitetskort eller pass när han eller hon senare ansöker om en identitetshandling. Enligt förarbetena till lagändringen är strävan med biometriska uppgifter att säkerställa en tillförlitlig identifiering av dem som ansöker om identitetskort och pass. Genom att jämföra sökandens biometriska kännetecken med uppgifterna i registret strävar man efter att förhindra bland annat obehörigt uppträdande som en annan person och att någon ansöker om identitetskort med flera olika identiteter. Syftet med den gällande bestämmelsen är att fingeravtrycksuppgifter som tagits i samband med ansökan om identitetskort ska kunna användas också vid ansökan om pass och att fingeravtryck som förts in i passregistret vid ansökan om pass i sin tur ska kunna utnyttjas vid ansökan om identitetskort. Tack vare användningen av registrerade fingeravtryck kan den som ansöker om identitetskort eller pass sköta sina ärenden elektroniskt och behöver inte personligen besöka tillståndsmyndigheten när han eller hon förnyar resedokumentet (se t.ex. FvUB 8/2021 rd, s. 5 och 8). Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra jämförelse av inte bara fingeravtryck utan också av både sådana biometriska fotografiuppgifter som lagrats i identitetskortsregistret och sådana som lagrats i passregistret, i syfte att identifiera sökanden i samband med ansökningsprocessen i fråga om båda handlingarna (se RP 206/2020 rd, s. 37).

Det föreslås att bestämmelsens ordalydelse ändras så att i 15 a § föreskrivs uttryckligen om rätt för polisen att jämföra biometriska uppgifter som upptagits av den som ansöker om identitetskort eller pass med biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret. Det ska vara möjligt att jämföra biometriska uppgifter om sökanden för att identifiera sökanden eller verifiera sökandens identitet. Med identifiering avses på samma sätt som definitionen av biometriska identifiering i EU:s AI-förordning automatiserad igenkänning av fysiska, fysiologiska, beteendemässiga eller psykologiska mänskliga drag för att fastställa en fysisk persons identitet genom jämförelse av personens biometriska uppgifter med biometriska uppgifter om enskilda personer som lagrats i en databas (artikel 3.35). Med verifiering av identiteten avses åter på samma sätt som definitionen av biometrisk verifiering i EU:s AI-förordning automatiserad en-till-en-verifiering av fysiska personers identitet genom jämförelse av deras biometriska uppgifter med tidigare lämnade biometriska uppgifter (artikel 3.36). Bestämmelsen ska således gälla endast automatisk identifiering och automatisk verifiering av identiteten, och genom bestämmelsen begränsas inte polisens rätt att med hjälp av ögonen titta på enskilda ansiktsbilder som förts in i passregistret och identitetskortsregistret. Också enligt skäl 51 i den allmänna dataskyddsförordningens ingress omfattas fotografier enligt dataskyddsförordningen av definitionen för biometriska uppgifter endast i sådana fall där de behandlas med särskild teknik som möjliggör identifiering eller autentisering av en fysisk person. Genom att jämföra sökandens biometriska kännetecken i handlingen med de uppgifter som finns i registret försöker man säkerställa att flera personer inte använder samma identitet och att samma person inte obehörigt använder flera olika identiteter.

Biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregister ska dessutom på motsvarande sätt som nu med sökandens samtycke kunna användas för att framställa en identitetshandling, dvs. identitetskort eller pass, som personen i fråga ansöker om senare. Bestämmelsens ordalydelse preciseras dock även till denna del så att biometriska uppgifter får med samtycke av den berörda personen fogas till en ansökan om identitetshandling som personen lämnar in senare. Användning av uppgifterna för framställningen av en handling som söks senare går i praktiken till så att polisen fogar de biometriska kännetecknen till ansökan och ansökan behandlas därefter i enlighet med den normala ansökningsprocessen.

Behandlingen av personuppgifter i polisens uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort grundar sig på artikel 6.1 c i EU:s allmänna dataskyddsförordning, enligt vilken behandlingen är laglig när den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Vid automatisk jämförelse av sökandens fingeravtryck och ansiktsbilder med registeruppgifter är det fråga om sådan behandling av biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person som avses i artikel 9.1 i dataskyddsförordningen och därmed behandling av känsliga kategorier av personuppgifter. Behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter i polisens uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort baserar sig på artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen, enligt vilken särskilda kategorier av personuppgifter får behandlas när behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt.

Också den behandling av biometriska uppgifter som är nödvändig för att upprätta en identitetshandling behövs i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse och i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 9.2 g med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse. Användning av de uppgifter som förts in i ett register för en ansökan som gäller en senare handling ska även i fortsättningen förutsätta sökandens samtycke som en extra skyddsåtgärd.

15 b §. *Behandling av biometriska uppgifter som behandlats för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att utreda identiteten.* I 1 mom. föreskrivs det om verifiering av en persons identitet med hjälp av biometriska uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret samt biometriska uppgifter som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen. Den föreslagna bestämmelsen är ny jämfört med den gällande lagen. Med verifiering avses på samma sätt som i 15 a § automatiserad en-till-en-verifiering av fysiska personers identitet genom jämförelse av deras biometriska uppgifter med enskilda tidigare lämnade biometriska uppgifter. Bestämmelsen gör det således inte möjligt att identifiera en person genom att jämföra uppgifterna om honom eller henne i större utsträckning med hela passregistret och identitetskortsregistret eller med alla uppgifter som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen, utan endast betydligt mera begränsad verifiering av identiteten med hjälp av en-till-en-verifiering.

Bestämmelsen utgör inte någon ny behörighetsgrund för att ta signalement. Användningen av uppgifterna ska vara begränsad till situationer där en polisman enligt polislagen har rätt att utreda identiteten med hjälp av personsignalement. Bestämmelser om utredande av identiteten med hjälp av signalement ingår i 2 kap. 1 § 2 mom. i polislagen, i vars ordalydelse det föreslås ändringar nedan. Förslaget till 15 b § gör det möjligt att verifiera en närvarande persons identitet genom att jämföra biometriska uppgifter som tagits av honom eller henne i enlighet med befogenhetsbestämmelserna med enskilda tidigare registrerade uppgifter i en situation där förutsättningarna för att utreda identiteten är uppfyllda i enlighet med befogenhetsbestämmelserna. Förfarandet kompletterar andra identifieringsmetoder som polisen förfogar över och som kommer i första hand.

Rätten att behandla uppgifter ska vara bunden till nödvändighetskriteriet. Härmed avses att de biometriska uppgifter som avses i bestämmelsen inte får behandlas för att utreda identiteten, om syftet med behandlingen, dvs. utredning av identiteten, kan uppnås på något annat sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter. Utöver andra tillgängliga identifieringsmetoder bör polisen innan biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregister används försöka verifiera identiteten även med hjälp av uppgifter i passets eller identitetskortsregistrets tekniska del. Bestämmelser om avläsning av fingeravtryck som lagrats i passets tekniska del finns i 5 b § i passlagen och bestämmelser om avläsning av fingeravtryck och ansiktsbilder som

lagrats i identitetskortets tekniska del finns i 5 a § i lagen om identitetskort. De uppgifter som lagrats i handlingens tekniska del är emellertid inte alltid tillgängliga för verifiering av identiteten till exempel om handlingens chipp har gått sönder eller personen på grund av att handlingen försvunnit eller av någon annan orsak inte kan visa upp någon handling som bevis på sin identitet. Personen kan också vägra att visa upp handlingen.

Det är av största vikt att identiteten hos en person som är föremål för polisverksamhet kan identifieras tillförlitligt genast när åtgärder inleds. Exempelvis uppvisande av förfälskade handlingar, uppvisande av någon annan persons handling eller avsiktligt lämnande av felaktiga uppgifter kan avsevärt försvåra korrekt inriktning av åtgärderna. Lämnande av oriktiga personuppgifter i syfte att vilseleda en myndighet är straffbart enligt 16 kap. 5 § i strafflagen.

Enligt 2 kap. 1 § 3 mom. i polislagen har en polisman rätt att för identifiering gripa en person som vägrar lämna uppgifter enligt 1 mom. eller som lämnar sannolikt falska uppgifter om de nämnda omständigheterna, förutsatt att gripandet är nödvändigt för att klarlägga identiteten. Den som gripits ska enligt bestämmelsen frigges så snart uppgifterna har fått, dock senast 24 timmar efter gripandet. Gripande av en person kan dock inte anses vara förenligt med principen om minsta olägenhet i en situation där det skulle vara möjligt att verifiera den berörda personens identitet på plats utan gripande till exempel med hjälp av fingeravtryck. Polisen får i nuläget använda sådana biometriska uppgifter som personer som registrerats i polisens signalementsregister på grund av brott i syfte att utreda identiteten. Om jämförelsematerialet utvidgas till uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt uppgifter som registrerats med stöd av utlänningslagen skulle möjligheten att fastställa identiteten utan längre gående metoder förbättras avsevärt.

Polisens rätt att utreda identiteten är i 2 kap. 1 § i polislagen bunden till utförande av ett visst uppdrag. Beroende på uppdragets natur handlar det vid behandling av biometriska uppgifter i syfte att utreda identiteten om behandling av personuppgifter som omfattas av antingen den allmänna dataskyddsförordningen eller dataskyddslagen avseende brottmål. På behandlingen tillämpas den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddslag som kompletterar den eller dataskyddslagen avseende brottmål i enlighet med bestämmelserna om tillämpningsområdet för dessa allmänna författningar. Vid behandlingen av uppgifter ska även de förutsättningar som anges i polisens personuppgiftslag tillämpas. Uppgifterna ska således förstöras efter att identiteten har utretts, om det inte är nödvändigt att behandla dem för undersöknings- och övervakningsuppgifter under de förutsättningar som anges i 5–6 § eller för att förebygga eller avslöja brott under de förutsättningar som anges i 7–8 §.

I 2 mom. föreslås en informativ hänvisning till utlänningslagen och lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen. Genom hänvisningen förtydligas att bestämmelser om verifiering av identiteten i utlänningsärenden finns i de nämnda lagarna i stället för i polisens personuppgiftslag.

15 c §. *Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de förutsättningar under vilka polisen får behandla biometriska uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret samt biometriska uppgifter som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen för att identifiera ett offer eller för att verifiera offrets identitet. Uppgifterna får användas på motsvarande sätt som enligt gällande 15 § 2 och 4 mom. när det är nödvändigt för att identifiera ett offer för en naturkatastrof, storolycka eller någon annan katastrof eller ett offer för ett brott eller ett offer som annars förblivit oidentifierat. Det föreslås att bestämmelsens ordalydelse preciseras jämfört med nuläget så att det i bestämmelsen hänvisas till både identifiering och verifiering av identiteten på motsvarande sätt som i 15 a och

15 d–15 f §. Offrets identitet ska således kunna säkerställas antingen genom jämförelse med enskilda registeruppgifter (verifiering) eller genom att jämföra offrets uppgifter i större omfattning med tidigare registrerade uppgifter (identifiering). Rätten att behandla uppgifter ska vara bunden till nödvändighetskriteriet. Härmed avses att de biometriska uppgifter som avses i bestämmelsen inte får behandlas för att identifiera ett offer eller verifiera offrets identitet, om syftet med behandlingen, dvs. verifiering av offrets identitet, kan uppnås på något annat sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter.

Med ett oidentifierat offer avses på samma sätt som i nuläget avlidna samt offer som befinner sig i allvarlig fara för liv eller hälsa och som kan identifieras endast med hjälp av fingeravtrycksuppgifter eller andra biometriska uppgifter, till exempel då offret länge är i medvetslöst tillstånd. Uppgifter om ett offer för ett brott ska inte heller i fortsättningen kunna behandlas med stöd av den föreslagna bestämmelsen i syfte att utreda brott, utan endast för att utreda offrets identitet. Inte heller den bestämmelse som togs in i 16 a § i polisens upphävda personuppgiftslag (761/2003) i motsvarande form som det gällande 15 § 2 mom. ansågs göra det möjligt att använda registeruppgifterna i fråga till exempel för brottsutredning (FvUB 9/2009 rd). Bestämmelser om polisens striktare begränsade rätt att behandla uppgifter om ett offer för att förhindra, avslöja och utreda vissa allvarliga brott föreslås ingå i de nya 15 e och 15 f §.

Enligt gällande 15 § 2 och 4 mom. har endast den rätt att använda uppgifterna som nödvändigtvis måste använda dem för skötseln av sina arbetsuppgifter. Mer exakta bestämmelser än nu om beslut om behandling av uppgifter och det förfarande som ska tillämpas vid jämförelse av uppgifter föreslås ingå i 15 g och 15 h §.

Uppgifter som tagits av ett offer för att göra en jämförelse ska enligt bestämmelsen även i fortsättningen förstöras omedelbart efter jämförelsen. Jämförelsen kan anses ha upphört när man lyckats identifiera offret eller offrets identitet har verifierats. Bestämmelsen hindrar ändå inte att uppgifterna bevaras och behandlas även för andra ändamål när de lagstadgade förutsättningarna för behandling av uppgifterna är uppfyllda. Exempelvis ett brottsoffers ansiktsbilder måste ofta bevaras som en del av förundersökningsmaterialet. Då används ansiktsbilderna emellertid inte på det sätt som avses i lagbestämmelsen för att identifiera offret eller verifiera identiteten.

15 d §. *Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att förhindra fara.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de förutsättningar under vilka polisen får behandla biometriska uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret samt biometriska uppgifter som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet. Den föreslagna bestämmelsen är ny jämfört med den gällande lagen.

I bestämmelsen föreslås inga nya befogenheter för polisen att samla in biometriska uppgifter, utan det är fråga om behandling av uppgifter som polisen redan innehar. Det föreslagna ändamålet med behandlingen motsvarar i fråga om betydande fara 5 kap. 54 § 5 mom. i polislagen och 10 kap. 56 § 5 mom. i tvångsmedelslagen, enligt vilka överskottsinformation som fått genom hemligt inhämtande av information och tvångsmedel också får användas för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. På motsvarande sätt föreskrivs det i 13 § i polisens personuppgiftslag om rätt för polisen att använda polisens registeruppgifter för förhindrande av betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. Lagens 13 § tillämpas ändå inte på biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter som föreskrivs i passlagen, lagen om identitetskort och 131 § i utlänningslagen, eftersom

behandlingen av dessa uppgifter för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen är striktare begränsat i lagens gällande 15 §.

I den nya 15 d § föreslås det att de tillåtna ändamålen med behandling av de nämnda biometriska uppgifterna utvidgas så att de får behandlas för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet på samma sätt som andra personuppgifter som polisen behandlar. Eftersom de biometriska uppgifter som regleringen gäller är känsliga, föreslås i bestämmelsen ändå inte att biometriska uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret eller biometriska uppgifter som registrerats med stöd av utlänningslagen ska få användas för att förhindra betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. En förutsättning för behandling är också att den är nödvändig med tanke på ändamålet med behandlingen. Härmed avses att de biometriska uppgifter som avses i bestämmelsen inte får behandlas för att förhindra betydande fara, om syftet med behandlingen, dvs. förhindrande av fara, kan uppnås på något annat sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter.

Jämförelsen ska vara begränsad till biometriska uppgifter som polisen får i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag. Uppgifterna ska kunna användas antingen genom jämförelse med enskilda registeruppgifter (verifiering av identiteten) eller genom att jämföra uppgifter i större omfattning med tidigare registrerade uppgifter (identifiering av en person). Bestämmelser om beslut om jämförelse och om det förfarande som ska tillämpas vid jämförelse föreslås i 15 g och 15 h §.

Med begreppet fara hänvisas till exempel i ordlistan om övergripande säkerhet till en skadlig händelse eller utvecklingsgång som mycket sannolikt inträffar, som redan har inträffat eller som pågår. Fara är en praktisk angelägenhet som ska behandlas med riskhanteringsmetoder.¹⁵ Förhindrandet av en föreliggande fara för någons liv, hälsa eller säkerhet är förenat med så pass vägande intressen med koppling till den personliga säkerheten att den föreslagna behandlingen av personuppgifter kan betraktas som nödvändig. I praktiken har särskilt ansiktsbilder som införts i polisens register bedömts vara av betydelse i polisuppdrag för att förhindra fara. Det kan vara fråga om till exempel ett brådskande behov av att identifiera en person som syns på bilder från en övervakningskamera och som man vet att är exponerad för en livshotande fara. Identifiering i akuta farliga situationer gör det möjligt att till exempel varna den person som är utsatt för faran eller på något annat sätt ingripa i en situation där en persons liv och hälsa bedöms vara utsatt för omedelbara fara. På motsvarande sätt kan man på bilder från en övervakningskamera försöka identifiera den person som orsakar hot eller offret till exempel bland personer som varit involverade i en skjutvapenincident. Snabb identifiering av personerna kan till exempel bidra till att bryta en hämndspirall mellan gatugång. Genom spaning eller tips kan polisen också få information om en hotfull situation som orsakar fara, och där den som orsakar faran och den som är utsatt för den inte kan identifieras med andra tillgängliga metoder än genom att jämföra uppgifterna om personen med ett så omfattande bildmaterial som möjligt. Man kan då försöka identifiera den som orsakar faran och den som befinner sig i fara eller den som är utsatt för en hotfull situation med hjälp av automatisk jämförelse av ansiktsbilder genom att automatiskt jämföra ansiktsbilder som fått från till exempel övervakningskameramaterial eller annars i samband med ett polisuppdrag med uppgifter i polisens register.

Vid sådan behandling av personuppgifter för att identifiera en person som avses i bestämmelsen är det vanligtvis fråga om biometrisk fjärridentifiering i efterhand inom ramen för EU:s AI-förordning och den nationella reglering som i fortsättningen kompletterar den. Vid biometrisk

¹⁵ <https://turvallisuuskomitea.fi/viestinta/kokonaisturvallisuuden-sanasto/>

fjärridentifiering i efterhand ska polisen iaktta villkoren i AI-förordningen och de nationella bestämmelser som kompletterar den.

Polisen använder inte tills vidare biometrisk fjärridentifiering i realtid. Ett behandlingsändamål som motsvarar det föreslagna förhinderande av betydande fara har dock ansetts proportionellt även i EU:s AI-förordning. Enligt förordningen ska användning av system för biometrisk fjärridentifiering i realtid på allmänt tillgängliga platser för brottsbekämpande ändamål inte betraktas som ett förbjudet AI-användningsområde i den mån sådan användning är absolut nödvändig för förhinderande av ett specifikt, betydande och överhängande hot mot fysiska personers liv eller fysiska säkerhet eller ett verkligt och aktuellt eller verkligt och förutsebart hot om en terroristattacker (artikel 5.1 h). Enligt skäl 33 i förordningens ingress kan ett överhängande hot mot en persons liv eller fysiska säkerhet också vara följden av en allvarlig driftsstörning vid kritisk infrastruktur enligt definitionen i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557¹⁶, om en driftsstörning vid eller förstörelse av sådan kritisk infrastruktur skulle leda till en omedelbar fara för en persons liv eller fysiska säkerhet, inbegripet genom allvarlig skada på tillhandahållandet av basförnödenheter till befolkningen eller på utövandet av statens kärnfunktion. I bruktagandet av biometrisk fjärridentifiering i realtid för brottsbekämpande ändamål skulle förutsätta nationella bestämmelser som kompletterar AI-förordningen, och i samband med beredningen av dem borde man särskilt bedöma även användningen av biometriska uppgifter som polisen innehar som jämförelsematerial.

Den föreslagna regleringen omfattas av dataskyddslagen avseende brottmål. På behandlingen av uppgifterna ska också tillämpas de förutsättningar som föreskrivs i polisens personuppgiftslag. Biometriska uppgifter som använts för en jämförelse ska således förstöras efter jämförelsen i syfte att förhindra en betydande fara, om inte det är nödvändigt att behandla dem för undersöknings- och övervakningsuppgifter under de förutsättningar som anges i 5–6 § eller för att förebygga eller avslöja brott under de förutsättningar som anges i 7–8 §.

15 e §. *Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen i syfte att förhindra, avslöja och utreda brott.* Den föreslagna paragrafen är ny i förhållande till den gällande lagen. I paragrafen föreslås bestämmelser om de förutsättningar under vilka biometriska uppgifter som införts i passregistret och identitetskortsregistret får användas i syfte att förhindra, avslöja och utreda brott. I bestämmelsen föreslås inga nya befogenheter för polisen att samla in biometriska uppgifter, utan det är fråga om behandling av uppgifter som polisen redan innehar. Den behandling av personuppgifter som avses i bestämmelsen omfattas av dataskyddslagen avseende brottmål.

I 1 mom. uppräknas de brott för vilkas förhinderande, avslöjande och utredande polisen ska få jämföra uppgifter som fått i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret. Den allmänna förutsättningen ska i fråga om samtliga brott i enlighet med grundlagsutskottets tolkningspraxis och kraven i den allmänna dataskyddslagstiftningen vara nödvändighet. Härmed avses att de biometriska uppgifter som avses i bestämmelsen inte får behandlas om syftet med behandlingen, dvs. förhinderande, avslöjande eller utredande av brott, kan uppnås på något annat sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter. Bestämmelser om beslut som jämförelsen förutsätter föreslås ingå i den nya 15 g § och om det förfarande som ska tillämpas vid jämförelse i den nya 15 h §.

¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 av den 14 december 2022 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG.

I 1 punkten föreslås att uppgifterna får behandlas för att förhindra, avslöja eller utreda för det första följande brott: röjande av statshemlighet (12 kap. 7 § i strafflagen), uppsåtligt framkallande av fara, uppsåtligt sprängämnesbrott, brott mot bestämmelserna om farliga föremål eller offentlig uppmaning till brott enligt 17 kap. 1 § i terroristiskt syfte (34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen), förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte (34 a kap. 2 § i strafflagen), deltagande i utbildning för ett terroristbrott (34 a kap. 4 b § i strafflagen), resa i syfte att begå ett terroristbrott (34 a kap. 5 c § i strafflagen) samt offentlig uppmaning som har anknytning till terroristbrott (34 a kap. 5 e § i strafflagen). Det strängaste straffet som föreskrivs i lag för dessa brott är fängelse i mindre än sex år. Brotten i förteckningen är dock allvarliga landsförräderi- och spioneribrott samt terroristbrott, och för att avslöja dem får enligt 5 kap. 3 § i polislagen också användas metoder för hemligt inhämtande av information som avses i 5 kap. i polislagen. På motsvarande sätt kan polisen till exempel enligt 5 kap. 5 § i polislagen ges tillstånd till teleavlyssning för att förhindra brott, om en person som på grund av sina yttranden eller hotelser eller sitt uppträdande med fog kan antas göra sig skyldig till något av brotten i förteckningen.

Uppgifterna föreslås också få användas för att förhindra, avslöja och utreda följande brott: oaktat röjande av statshemlighet (12 kap. 8 § i strafflagen), brott mot neutralitetsbestämmelserna (12 kap. 10 § i strafflagen), upprätthållande av landsförrädisk förbindelse (12 kap. 11 § i strafflagen), förberedelse till högförräderi (13 kap. 3 § i strafflagen) och olaglig militär verksamhet (13 kap. 4 § i strafflagen). Det föreskrivna strängaste straffet för de nämnda brotten är fängelse i 1–4 år, men förutom att skydda den nationella säkerheten är det också fråga om att förhindra, avslöja och utreda brott som på ett centralt sätt hänför sig till Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter. Brotten har bedömts vara förknippade med exempelvis ett starkt intresse av att skydda försvarets intressen i anslutning till trygghet av folkets livsmöjligheter, de grundläggande fri- och rättigheterna samt statsledningens verksamhetsfrihet samt till försvaret av den lagliga samhällsordningen.

I 1 punkten föreslås dessutom att uppgifterna ska få användas för att förhindra, avslöja och utreda vissa andra brott för vilka det strängaste straffet enligt lag är fängelse i fyra år. Dessa brott är förberedelse till grovt brott mot liv eller hälsa (21 kap. 6 a § i strafflagen), grovt frihetsberövande (25 kap. 2 § i strafflagen), grov utpressning (31 kap. 4 § i strafflagen), sabotage (34 kap. 1 § i strafflagen), trafiksabotage (34 kap. 2 § i strafflagen), äventyrande av andras hälsa (34 kap. 4 § i strafflagen) samt grovt skjutvapenbrott (41 kap. 2 § i strafflagen). Det kan betraktas som viktigt att effektivt förhindra, avslöja och utreda dessa allvarliga brott med avseende på såväl individers som samhällets säkerhet. Genom att ingripa i förberedelse till grovt brott mot liv eller hälsa innan gärningen framskrider kan man förhindra gärningar som eventuellt hotar flera människors liv och hälsa, såsom skolskjutningar. Grovt frihetsberövande, grov utpressning och grova skjutvapenbrott hänför sig åter ofta till annan allvarlig narkotika- och våldsbrottslighet. Rekvisiten för grovt frihetsberövande och grov utpressning förutsätter allvarlig fara eller allvarligt våld och gärningarna kan pågå länge. De andra brotten som avses i punkten är allmänfarliga brott, vilkas rekvisit inbegriper antingen allmän fara för liv eller hälsa eller synnerligen kännbar ekonomisk skada. Exempelvis vid sabotage kan jämförelse av en bild som finns i materialet från en övervakningskamera med polisens register i praktiken vara det enda möjliga sättet att identifiera gärningsmannen.

Våldsbrott, frihetsberövande, utpressning, skjutvapenbrott och förberedelse till brott mot liv och hälsa har ofta kopplingar till organiserad brottslig verksamhet, som kan anses utgöra ett betydande samhällshot. Genom att i större utsträckning än nu använda biometrisk uppgifter för att förhindra, avslöja och utreda dessa brott effektiviseras således också kampen mot organiserad brottslighet.

Förutom de ovannämnda brotten föreslås det i 1 punkten en bestämmelse om rätt för polisen att använda uppgifterna för att förhindra, avslöja och utreda spridning av bild som på ett sexuellt sätt visar barn (20 kap. 19 § i strafflagen) samt innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn (20 kap. 21 § i strafflagen). Innehav och spridning av bilder som på ett sexuellt sätt visar barn är globalt erkända skadliga brottsfenomen. Polisen kommer till exempel genom observationsuppgifter över stora mängder bildmaterial som på ett sexuellt sätt visar barn, där det ofta är omöjligt att identifiera de misstänkta och brottsoffer som förekommer i materialet utan automatisk jämförelse med ett omfattande jämförelsematerial. Genom att identifiera de personer som förekommer i materialet kan man inrikta åtgärder för att närmare utreda saken, nå de berörda parterna, identifiera offret, identifiera den misstänkta gärningsmannen och förhindra nya brott.

Enligt 2 punkten får uppgifter behandlas för att förhindra, avslöja eller utreda brott för vilka det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst sex år. Det allmänna intresset av att förhindra, avslöja och utreda brott framhävs särskilt i fråga om grova brott. Det finns en stark samhällelig förpliktelse att förhindra till exempel planerade brott mot liv eller landsförräderi som kommit till polisens kännedom även med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. Dessa brott kan i sin allvarligaste form hota flera människors liv och hälsa. Det samhällsintresse som hänför sig till förhindrandet, avslöjande och utredandet av dessa brott bedöms vara så vägande att det motiverar begränsad användning av biometriska uppgifter som finns i polisens register i enlighet med de föreslagna bestämmelserna.

Till de brott som avses i punkten hör de allvarligaste krigsförbrytelseerna och brotten mot mänskligheten (folkmord enligt 1 §, brott mot mänskligheten enligt 3 §, grovt brott mot mänskligheten enligt 4 §, aggressionsbrott enligt 4 a §, krigsförbrytelse enligt 5 §, grov krigsförbrytelse enligt 6 §, brott mot förbudet mot infanteriminor enligt 7 a §, brott mot förbudet mot kemiska vapen enligt 8 §, brott mot förbundet mot biologiska vapen enligt 9 § och tortyr enligt 9 a § i strafflagens 11 kap.), landsförräderibrott (äventyrande av Finlands suveränitet enligt 1 §, krigsanstiftan enligt 2 §, landsförräderi enligt 3 §, grovt landsförräderi enligt 4 §, spioneri enligt 5 §, grovt spioneri enligt 6 § och olovlig underrättelseverksamhet enligt 9 § i strafflagens 12 kap.), högförräderibrott (högförräderi enligt 1 § och grovt förräderi enligt 2 § i strafflagens 13 kap.), brott mot rättskipning (grov osann utsaga inför domstol enligt 3 § och grov bevisförvanskning enligt 8 § i strafflagens 15 kap.), brott mot allmän ordning (grovt ordnande av olaglig inresa enligt 17 kap. 8 a § i strafflagen), sexualbrott (våldtäkt enligt 1 §, grov våldtäkt enligt 2 §, grovt sexuellt övergrepp enligt 4 §, grovt koppleri enligt 11 §, våldtäkt mot barn enligt 12 §, grov våldtäkt mot barn enligt 13 §, sexuellt övergrepp mot barn enligt 14 §, grovt sexuellt övergrepp mot barn enligt 15 §, sexuellt utnyttjande av barn enligt 16 § och grov spridning av bild som på ett sexuellt sätt visar barn enligt 20 § i strafflagens 20 kap.), brott mot liv och hälsa (dråp enligt 1 §, mord enligt 2 §, dråp under förmildrande omständigheter enligt 3 §, grov misshandel enligt 6 §, kvinnlig könsstympning enligt 6 b § och grovt dödsvållande enligt 9 § i strafflagens 21 kap.), brott mot friheten (människohandel enligt 3 §, grov människohandel enligt 3 a § och tagande av gisslan enligt 4 § i strafflagens 25 kap.), rånbrott (rån enligt 1 § och grovt rån enligt 2 § i strafflagens 31 kap.), häleri- och penningtvättsbrott (yrkesmässigt häleri enligt 3 § och grov penningtvätt enligt 7 § i strafflagens 32 kap.), allmänfarliga brott (grovt sabotage enligt 3 §, grovt äventyrande av andras hälsa enligt 5 §, kärnladdningsbrott enligt 6 § och kapning enligt 11 § i strafflagens 34 kap.), terroristbrott (brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 1 § 1 mom. 3–8 punkten, mord som begåtts i terroristiskt syfte enligt 1 § 2 mom., brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte enligt 1 a §, ledande av terroristgrupp enligt 3 §, deltagande i en terroristgrupps verksamhet enligt 4 §, meddelande av utbildning för ett terroristbrott enligt 4 a §, rekrytering för ett terroristbrott enligt 4 c §, finansiering av ett terroristbrott enligt 5 §, finansiering av en terrorist enligt 5 a § och finansiering av terroristgrupp enligt 5 b § i strafflagens 34 a kap.),

penningsmedelsbrott (grov penningförfalskning enligt 37 kap. 2 § i strafflagen), militära brott (grovt vaktjänstbrott eller grovt våldsamt motstånd mot förman under krigstid enligt 20 § 3 mom., överlöpning enligt 22 § och farligt militärt brott enligt 23 § i strafflagens 45 kap.), miljöbrott (grov miljöförstöring enligt 48 kap. 2 § i strafflagen) samt narkotikabrott (grovt narkotikabrott enligt 2 § och grovt främjande av narkotikabrott enligt 4 a § i strafflagens 50 kap.).

Förutsättningarna för jämförelse ska vara desamma i fråga om såväl fingeravtryck som ansiktsbilder. I praktiken är det dock endast sällan nödvändigt att göra jämförelse med båda uppgiftsgrupperna. Användningen av uppgifter begränsas förutom av nödvändighetskriteriet också av att vid all behandling av personuppgifter enligt polisens personuppgiftslag ska i enlighet med lagens 2 § bestämmelserna i 1 kap. i polislagen om respekt för de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, proportionalitetsprincipen, principen om minsta olägenhet och principen om ändamålsbundenhet iakttas. Vid behandlingen ska också iakttas förutsättningarna i den allmänna dataskyddslagstiftningen, såsom principerna för behandling av personuppgifter enligt 2 kap. i dataskyddslagen avseende brottmål. Till dessa principer hör bland annat relevanskravet (6 § i dataskyddslagen avseende brottmål). De personuppgifter som behandlas ska vara adekvata och behövliga med hänsyn till ändamålet med behandlingen och får inte vara för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas.

Möjligheterna att utnyttja fingeravtryck och ansiktsbilder för att förhindra, avslöja och utreda varierar enligt typ av brott. Fingeravtryck har stor betydelse vid brott som begås genom att bland annat röra vid föremål. Vid brott som begås med hjälp av datanät är fingeravtryck åter inte nödvändigtvis av någon som helst betydelse för brottsutredningen. Bilduppgifters betydelse för brottsbekämpningen har däremot ökat kontinuerligt i takt med digitaliseringen. Övervakningskameraupptagningar i anslutning till brott har även traditionellt haft mycket stor betydelse för brottsutredningar, men antalet fall där de används har ökat på grund av den tekniska utvecklingen. Särskilt allvarliga och planmässiga brott har i och med den alla digitaliseringen nästan undantagsvis kontaktyta även med nätmiljö och digitalt material. I samband med brottsutredningar hittar man ofta video- och bildmaterial, där man kan observera grova brott. I samband med utredningar behandlar polisen numera stora mängder olika video- och bildmaterial bland annat för att identifiera misstänkta och offer. Vid vissa typer av brott, såsom sexuellt utnyttjande av barn av typen grooming, utgör bilder en central del av den brottsliga verksamheten. Vid grova våldsbrott kan man åter spela in misshandel och även tortyr av offren och dela materialet via sociala medier. Offren är ofta minderåriga och vågar inte nödvändigtvis anmäla ens grova gärningar till polisen för att undvika eventuella hämndåtgärder. Det är ofta omöjligt att utreda offrens identitet med andra metoder än att jämföra video- och bildmaterialet med bilduppgifter i en jämförelsedatabas. Offren är vanligtvis inte registrerade på grund av brott, så att utvidga jämförelsematerialet till uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret skulle förbättra identifieringsmöjligheterna avsevärt. Som exempel kan nämnas en situation där det finns bildmaterial av potentiellt sexuellt utnyttjande av ett barn. I en sådan situation är det mycket viktigt att första identifiera både det minderåriga offret för brottet och den som är misstänks för den brottsliga gärningen, varefter åtgärder kan riktas mot rätta aktörer.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om de förutsättningar under vilka polisen får behandla resultaten av en jämförelse som avses i 1 mom. för att förhindra, avslöja och utreda brott. Med polisen avses i bestämmelsen Polisstyrelsen och dess underlydande polisenheter på samma sätt som i andra bestämmelser i polisens personuppgiftslag. I 21 § föreslås bestämmelser om utlämnande av uppgifter till andra behöriga myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål på motsvarande sätt som i fråga om utlämnande av andra uppgifter som polisen innehar. Bestämmelser om beslut om begäran av uppgifter föreslås ingå i den nya 21 a §.

Dessutom föreskrivs det separat om utlämnande av uppgifter till militärunderrättelsemyndigheter (21 b §) liksom om behandling av uppgifter inom skyddspolis (52 a §).

Enligt 2 mom. får polisen använda biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret endast som en del av resultaten av en jämförelse som gjorts i enlighet med 15 h § och endast när det är nödvändigt för att identifiera en person som avses i 2 mom. 1–3 punkten eller för verifiering av personens identitet. Sådan behandling av uppgifter för att utreda brott som avses i 1 punkten kopplas till att förundersökningslagens tröskel ”skäl att misstänka” för att utföra förundersökning ska ha överskridits. I punkten beaktas dessutom separat personer under 15 år som är misstänkta för en brottslig gärning på motsvarande sätt som i tvångsmedelslagen. Enligt 11 kap. 1 b § i tvångsmedelslagen får med anledning av en i 3 kap. 5 § i förundersökningslagen avsedd brottslig gärning som någon misstänks ha gjort sig skyldig till innan han eller hon fyllt 15 år den som misstänkts för den brottsliga gärningen gripas eller får tvångsmedel enligt 4 eller 6–10 kap. i tvångsmedelslagen användas.

Uttrycket ”med fog kan antas att personen har gjort sig eller gör sig skyldig” i 2 punkten motsvarar den gällande 7 § 2 mom. 1 punkten i polisens personuppgiftslag, men ändamålet med användningen av uppgifterna begränsas striktare än i 7 § till att endast förhindra och avslöja brott som avses i 1 mom. Enligt definitionen i 5 kap. 1 § i polislagen avses med förhindrande av brott åtgärder som syftar till att förhindra brott, försök till brott och förberedelse till brott, när det utifrån iakttagelser av en persons verksamhet eller utifrån annan information om en persons verksamhet finns grundad anledning att anta att personen i fråga kommer att göra sig skyldig till brott, samt åtgärder som syftar till att avbryta ett redan påbörjat brott eller begränsa den direkta skada eller fara som brottet medför. Det är fråga om att förhindra ett brott när detta kan ske innan sådana åtgärder har vidtagits som uppfyller brottsrekvisiten (RP 224/2010 rd, s. 92–93). Det ska således inte vara möjligt att behandla uppgifter i större utsträckning i samband med förebyggande av brott och polisens förebyggande verksamhet. Enligt 5 kap. 1 § 3 mom. i polislagen avses med avslöjande av brott åtgärder som syftar till att klarlägga om det för inledande av förundersökning finns en i 3 kap. 3 § 1 mom. i förundersökningslagen avsedd grund, när det utifrån iakttagelser av en persons verksamhet eller utifrån annan information om en persons verksamhet kan antas att ett brott har begåtts.

I 3 punkten föreskrivs det om användning av uppgifter om brottsoffer. Det ska vara möjligt att använda uppgifter om ett offer om det är nödvändigt för att förhindra, avslöja eller utreda ett sådant brott som avses i 1 mom. På det sätt som konstateras ovan utgör bilder en central del av brottslig verksamhet särskilt vid vissa typer av brott. Exempelvis i samband med utredningen av sexualbrott beslagas ofta betydande mängder bild- och videomaterial. Automatisk ansiktsbildjämförelse kan ofta vara det enda sättet att identifiera ett barn eller en sårbar person som fallit offer för ett sexualbrott. I samband med grova våldsbrott kan åter misshandel eller tortyr av offer filmas och delas via sociala medier. Offren för dessa brott är ofta rädda för hämnd och vågar inte anmäla brottet till polisen. Till skillnad från bestämmelsen i 15 c § om identifiering av ett offer som annars förblivit oidentifierat är det fråga om att använda uppgifter om offret uttryckligen för ett ändamål med anknytning till förhindrande, avslöjande eller utredning av ett brott. Av denna orsak tillämpas också de striktare begränsningarna enligt 15 e § på behandling av uppgifter om offret.

I 3 mom. föreskrivs om en ytterligare förutsättning för att göra en sådan jämförelse som avses i 1 mom. Förutsättningen är att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av de uppgifter som avses i 5–8 § i polisens personuppgiftslag. Innan jämförelsen görs bör det således säkerställas att det inte är möjligt att identifiera personen med hjälp av uppgifter som behandlas till exempel för polisens undersöknings- och

övervakningsuppgifter (5–6 §) eller för förhindrande och avslöjande av brott (7–8 §), exempelvis så kallade signalementsuppgifter som baserar sig på brott. Personer som planerar till exempel allvarliga våldsbrott och brott mot liv eller terroristbrott har dock inte nödvändigtvis någon tidigare brotts historia, utan motivet till att planera och genomföra brottet kan vara ideologiskt eller ha att göra med psykiska problem. Bland annat de som förberett skolskjutningar har vanligtvis ingen betydande brottslig bakgrund. Också bland dem som utför sabotagebrott finns många förstagångsförbrytare. Av dessa orsak är fingeravtryck och ansiktsbilder av den person som förbereder ett brott sällan registrerade på grund av brott, och personen kan således inte identifieras genom att uppgifterna om honom eller henne jämförs med i 5–8 § i polisens personuppgiftslag avsedda uppgifter i anslutning till förebyggande, avslöjande och utredande av brott. Inte heller en jämförelse med uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen ger något resultat i fall där den person som jämförs inte är asylsökande och inte hör till någon annan av de grupper som avses i 131 § 1 mom. i utlänningslagen.

Användningen av uppgifterna för att förhindra, avslöja eller utreda brott förutsätter att samtliga förutsättningar som föreskrivs i 1–3 mom. är uppfyllda. Vid behandlingen blir det också på det sätt som beskrivs ovan aktuellt att tillämpa 2 § 3 mom. i polisens personuppgiftslag, enligt vilket vid behandlingen av personuppgifter ska bestämmelserna i 1 kap. i polislagen om respekt för de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, proportionalitetsprincipen, principen om minsta olägenhet och principen om ändamålsbundenhet iakttas.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om rätt för polisen att behandla enskilda biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregister i situationer där uppgifterna är nödvändiga för att hitta en person som avses i 2 mom. Till skillnad från 1–3 mom. är det inte fråga om automatisk jämförelse av uppgifterna med hela passregistret och identitetskortsregistret för att identifiera en person. Med stöd av den föreslagna bestämmelsen får polisen däremot ta en enskild ansiktsbildsuppgift ur passregistret eller identitetskortsregistret och jämföra den med till exempel material från en övervakningskamera för att hitta en brottsmisstänkt eller ett brottsoffer som avses i 1 mom.

Biometriska uppgifter om en misstänkt eller ett offer ska under de förutsättningar som anges i paragrafen få användas för biometrisk fjärridentifiering i efterhand inom ramen för EU:s AI-förordning och de nationella bestämmelser som i fortsättningen kompletterar den. Det är då fråga om till exempel en i artikel 26.10 i förordningen avsedd utredning för målinriktad sökning av en person som misstänks ha begått ett brott eller som har dömts för att ha begått ett brott, som enligt AI-förordningen förutsätter förhandstillstånd av en rättslig myndighet eller en administrativ myndighet med vissa undantag som anges i ovannämnda artikel 26.10. Vid biometrisk fjärridentifiering i efterhand ska polisen iakttä förutsättningarna i AI-förordningen och de nationella bestämmelser som i fortsättningen kompletterar den. AI-system med hög risk, som är avsedda att användas för biometrisk fjärridentifiering i efterhand, får bland annat under inga omständigheter användas för brottsbekämpande ändamål på ett icke målinriktat sätt, utan koppling till ett brott, ett straffrättsligt förfarande, ett verkligt och aktuellt eller verkligt och förutsebart hot om ett brott eller sökning efter en specifik försvunnen person. Det ska också säkerställas att inget beslut som har negativa rättsliga följder för en person får fattas av de brottsbekämpande myndigheterna enbart på grundval av utdata från sådana system för biometrisk fjärridentifiering i efterhand.

Polisen använder tills vidare inte biometrisk fjärridentifiering i realtid, vars ibruktagande för brottsbekämpande ändamål skulle förutsätta nationella bestämmelser som kompletterar AI-förordningen. Enligt artikel 5.1 h i AI-förordningen hör användning av system för biometrisk fjärridentifiering i realtid på allmänt tillgängliga platser för brottsbekämpande ändamål inte till

de förbjudna AI-användningsområdena, om och i den mån sådan användning är absolut nödvändig för något av följande syften: 1) Målinriktad sökning efter specifika offer för människorov, människohandel eller sexuellt utnyttjande av människor, samt sökning efter försvunna personer. 2) Förhindrande av ett specifikt, betydande och överhängande hot mot fysiska personers liv eller fysiska säkerhet eller ett verkligt och aktuellt eller verkligt och förutsebart hot om en terroristattack. 3) Lokalisering eller identifiering av en person som misstänks ha begått ett brott, i syfte att genomföra en brottsutredning eller lagföring för brott eller verkställande av en straffrättslig påföljd för brott som avses i bilaga II. Till de brott som avses i bilaga II hör terrorism, människohandel, sexuell exploatering av barn och barnpornografi, olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen, olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen, mord och grov misshandel, olaglig handel med mänskliga organ eller vävnader, olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen, människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan, brott som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens behörighet, kapning av flygplan eller fartyg, våldtäkt, miljöbrott, organiserad stöld eller väpnat rån, sabotage samt deltagande i en kriminell organisation inblandad i ett eller flera av de brott som förtecknas ovan. En ytterligare förutsättning är att brottet i den berörda medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en längsta tidsperiod på minst fyra år.

När system för biometrisk fjärridentifiering i realtid används på allmänt tillgängliga platser för brottsbekämpande ändamål ska enligt artikel 5 i AI-förordningen hänsyn tas till bland annat arten av den situation som ger upphov till den eventuella användningen och konsekvenserna av användningen av systemet för alla berörda personers rättigheter och friheter. Dessutom ska användningen vara förenlig med nödvändiga och proportionella skyddsåtgärder och villkor i enlighet med nationell rätt, särskilt vad gäller tidsmässiga och geografiska begränsningar samt personbegränsningar. Inget beslut som har negativa rättsliga följder för en person får fattas enbart på grundval av utdata från systemet för biometrisk fjärridentifiering i realtid. I regel ska det vara tillåtet att använda ett system för fjärridentifiering i realtid endast om den brottsbekämpande myndigheten har slutfört en konsekvensbedömning avseende grundläggande rättigheter och har registrerat systemet i EU-databasen.

Ibruktagande av biometrisk fjärridentifiering i realtid för brottsbekämpande ändamål förutsätter nationella bestämmelser som kompletterar AI-förordningen. I samband med beredningen av eventuella nationella bestämmelser bör man separat bedöma även användningen av biometriska uppgifter som polisen innehar som jämförelsematerial.

15 f §. *Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter i 131 § i utlänningslagen i syfte att förhindra, avslöja och utreda brott.* I paragrafen föreslås bestämmelser om de förutsättningar under vilka uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen får användas för att förhindra, avslöja och utreda brott. I bestämmelsen föreslås inga nya befogenheter för polisen att samla in biometriska uppgifter, utan det är fråga om behandling av uppgifter som polisen redan innehar. Den behandling av personuppgifter som avses i bestämmelsen omfattas av dataskyddslagen avseende brottmål.

Enligt det gällande 15 § 4 mom. får biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna, om det är nödvändigt för att förebygga, avslöja eller utreda vissa brott som det hänvisas till i bestämmelsen. Hänvisningen täcker 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen, där det föreskrivs om landsförräderibrott, högförräderibrott och terroristbrott. I bestämmelsen hänvisas dessutom till brott som avses i strafflagens 11 kap. (krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten), 14 kap. (brott mot politiska rättigheter), 17 kap. (brott mot allmän ordning) 2–4, 7, 7 c eller 8 a §, 34 kap. (allmänfarliga brott) 3 eller 5 § samt

46 kap. (brott som har samband med införsel och utförsel) 1 eller 2 §, som förvaltningsutskottet i sitt betänkande om polisens personuppgiftslag ansåg ha ett sådant nära samband med det ursprungliga behandlingsändamålet att skydda statens säkerhet som grundlagsutskottet förutsätter på det sätt som sägs i 131 § i utlänningslagen (se FvUB 39/2018 rd, s. 40–41).

I 1 mom. föreskrivs det på samma sätt som gällande 15 § 4 mom. om användning av uppgifterna för att förebygga, avslöja och utreda ovannämnda brott med nära samband med skyddandet av statens säkerhet. Bestämmelsen preciseras dock jämfört med det gällande 15 § 4 mom. så att den gäller uttryckligen polisens rätt att använda uppgifterna. Av brottsrubriceringarna föreslås dessutom att diskriminering (11 kap. 11 § i strafflagen) stryks, för vilken det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i högst sex månader. Även diskriminering hör till de i 11 kap. i strafflagen avsedda brotten mot mänskligheten. Förhindrande, avslöjande och utredande av diskriminering kan ändå inte anses väga lika tungt som de andra brotten som avses i bestämmelsen och för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år.

Eftersom de brott som avses i bestämmelsen bedöms ha ett nära samband med det ursprungliga ändamålet med behandlingen, ska det inte heller i fortsättningen uppställas några särskilda förutsättningar i anslutning till förfarandet. I detta avseende motsvarar bestämmelsen i sak nuläget. Rätten att behandla uppgifter ska dock även till denna del vara bunden till om de är nödvändiga med tanke på ändamålet med behandlingen och vid behandlingen av uppgifter ska den allmänna dataskyddslagstiftningens krav beaktas. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter till andra behöriga myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål i syfte att förhindra, avslöja och utreda brott och om beslut om begäran om uppgifter föreslås ingår i 21 och 21 a §.

I 2 mom. föreskrivs det om användning av uppgifterna för att förhindra, avslöja och utreda andra allvarliga brott än sådana som avses i 1 mom. Till denna del är det fråga om nya ändamål med behandlingen jämfört med den gällande lagen. De brott som uppräknas i 1 och 2 punkten motsvarar de brott som uppräknas i 15 e § 2 mom. 1 och 2 punkten med den skillnaden att i 1 mom. föreskrivs det om behandling av uppgifter för att förhindra, avslöja och utreda brott med ett nära samband med statens säkerhet.

I 3 mom. föreskrivs det om rätt för polisen att behandla resultaten av en jämförelse som avses i 2 mom. Bestämmelsen motsvarar 15 e § 2 mom. Paragrafens 4 och 5 mom. motsvarar åter 15 e § 3 och 4 mom.

15 g §. *Beslut om behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen.* I paragrafen föreskrivs det om beslut om sådan behandling av biometriska uppgifter som föreslås i propositionen. Enligt 1 mom. ska jämförelse av biometriska uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret samt biometriska uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen i syfte att identifiera ett offer (15 c §), i syfte att förhindra fara (15 d §) eller i syfte att förhindra, avslöja eller utreda brott (15 e och 15 f §) förutsätta beslut av en anhållningsberättigad polisman. Med en anhållningsberättigad polisman avses på motsvarande sätt som i polislagen en polisman som avses i 2 kap. 9 § 1 mom. 1 punkten i tvångsmedelslagen. Enligt 2 kap. 9 § 1 mom. 1 punkten i tvångsmedelslagen är anhållningsberättigade tjänstemän polisöverdirektören, vid Polisstyrelsen polisdirektörer, polisöverinspektörer och polisinspektörer, polischefer, biträdande polischefer, vid centralkriminalpolisen chefen för centralkriminalpolisen och biträdande chefer, kriminalöverinspektörer, kriminalinspektörer, kriminalöverkommissarier, överkommissarier, kriminalkommissarier och kommissarier.

Den anhållningsberättigade polismannen ska i samband med att beslutet fattas säkerställa att den jämförelse som avses i bestämmelsen är nödvändig och att de förutsättningar som föreskrivs för jämförelse är uppfyllda. Den tjänsteman som fattar beslutet ska således bland annat säkerställa att det är nödvändigt att behandla uppgifterna med tanke på ändamålet med behandlingen. Uppgifterna ska således inte få behandlas om syftet med behandlingen kan uppnås på något annat sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter. Bestämmelsen gäller inte behandling av enskilda registeruppgifter för att utreda identiteten (15 b §) eller för att hitta en person (15 e § 4 mom. och 15 f § 5 mom.) och inte i 15 f § 1 mom. avsedd behandling av uppgifter som förts in i register med stöd av 131 § i utlänningslagen för att förebygga, avslöja och utreda brott med ett nära samband med det ursprungliga ändamålet med behandlingen (15 f § 1 mom.). Behandling av en enskild biometrisk ansiktsbild eller fingeravtrycksuppgift bedöms vara ett sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter än mer omfattande jämförelse av registeruppgifter, så när det gäller sådan behandling är det inte nödvändigt att föreskriva om en uttrycklig skyldighet att fatta beslut som kompletterar skyldigheter i den allmänna lagstiftningen. Vid i 15 f § 1 mom. avsedd behandling av uppgifter som införts i register med stöd av 131 § i utlänningslagen är det igen inte motiverat att avvika från det förfarande som tillämpas i fråga om det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna, eftersom det är fråga om förebyggande, avslöjande och utredande av brott som har ett nära samband med det ursprungliga ändamålet med behandlingen. Även i fråga om behandlingen av enskilda uppgifter och 15 f § 1 mom. ska den allmänna dataskyddslagstiftningen iakttas, såsom de krav som gäller den registrerades rättigheter och rättsmedel.

Enligt 2 mom. ska beslutet fattas skriftligt. I momentet föreskrivs också om innehållet i beslutet. Av beslutet ska framgå den tjänsteman som fattat beslutet, datum då beslutet meddelats, de uppgifter för vilka jämförelse begärs samt en utredning om att de förutsättningar för jämförelse av biometriska uppgifter som anges i 15 c–15 f § är uppfyllda. Den tjänsteman som gör jämförelsen ska kunna säkerställa att förutsättningarna är uppfyllda utifrån den utredning som presenterats i beslutet. Exempelvis när det gäller förhindrande, avslöjande och utredande av brott ska således av beslutet framgå bland annat vilket i 15 e § 1 mom. eller 15 f § 2 mom. avsett brott det är fråga om. I beslutet ska också ingå en utredning om att jämförelsen är nödvändig för att förhindra, avslöja eller utreda det brott som nämns. Av utredningen ska också framgå att personen i fråga inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av de uppgifter som avses i 5–8 §.

Polisstyrelsen, som är registeransvarig, ansvarar för all behandling av personuppgifter inom polisen i enlighet med den allmänna dataskyddslagstiftningen. I den nya 60 a § föreslås dessutom bestämmelser om Polisstyrelsens skyldighet att föra statistik över de beslut som avses i bestämmelsen och de åtgärder som vidtagits med stöd av besluten.

15 h §. *Förfarande som ska tillämpas vid jämförelse av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen.* I paragrafen föreslås bestämmelser om det förfarande som ska tillämpas på sådan jämförelse av biometriska uppgifter som avses i lagförslaget. Bestämmelsen gäller inte behandling av enskilda registeruppgifter i syfte att utreda identiteten (15 b §) eller för att kunna hitta en person (15 e § 4 mom. och 15 f § 5 mom.) och inte i 15 f § 1 mom. avsedd behandling av uppgifter som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen för att förhindra, avslöja och utreda vissa brott med ett nära samband med skyddandet av statens säkerhet (15 f § 1 mom.).

I 1 mom. preciseras att endast en särskilt utsedd tjänsteman som är anställd vid centralkriminalpolisen och som har fått lämplig utbildning får göra jämförelser i syfte att förhindra fara som avses i 15 d § och förhindra, avslöja och utreda brott som avses i 15 e § 1

mom. eller 15 f § 2 mom. Polisstyrelsen och centralkriminalpolisen ska ansvara för att lämplig utbildning ordnas för de tjänstemän som centralkriminalpolisen utser att göra jämförelser. I praktiken är sådana jämförelser av fingeravtryck som kräver specialkompetens centraliserad till centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium. Centralkriminalpolisen svarar också för den granskning av uppgifter som avses i 5–8 § i polisens personuppgiftslag och som är en förutsättning för jämförelse. När det gäller jämförelser av ansiktsbilder svarar centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium också för behövliga jämförelseutlåtanden till exempel i situationer där ett utlåtande behövs som bevis. Andra polisenheter har inte rätt att få tillgång till passregistret, identitetskortsregistret eller biometriska uppgifter som avses i 131 § i utlänningslagen för att göra sådana jämförelser som avses i bestämmelsen när det fråga om att förhindra fara eller förhindra, avslöja eller utreda ett brott.

I momentet föreskrivs det dessutom om identifiering av ett offer som avses i 15 c §, som i fortsättningen kan göras av inte bara centralkriminalpolisen utan också av någon annan särskilt utsedd tjänsteman som är anställd vid polisen och som har fått lämplig utbildning. Enligt gällande 15 § 2 och 4 mom. har rätt att använda uppgifterna för att identifiera ett offer endast den som nödvändigtvis måste använda dem för skötseln av sina arbetsuppgifter. Rätten att använda uppgifterna preciseras således jämfört med de nuvarande bestämmelserna.

I 2 mom. föreskrivs det om ett undantag som gäller jämförelse av biometriska ansiktsbilder för en preliminär identifiering av en person. Bestämmelsen gäller jämförelse i syfte att identifiera ett offer och i syfte att förhindra fara samt i syfte att förhindra, avslöja eller utreda brott. Polisen har tillgång till ett maskinellt ansiktsidentifieringssystem, som används redan för närvarande i polisenheterna för att jämföra ansiktsbilder som registrerats på grund av brott samt för att jämföra ansiktsbilder som avses i 131 § i utlänningslagen inom ramen för de gällande bestämmelserna. En tjänsteman som är anställd vid polisen och har fått lämplig utbildning i användning av systemet och utförande av ansiktsbildjämförelse ska enligt den föreslagna bestämmelsen få behandla sådana biometriska ansiktsbilder som avses i lagförslaget för en preliminär bedömning av en person. Även jämförelse av ansiktsbilder för preliminär identifiering av en person ska i enlighet med 15 g § förutsätta ett skriftligt beslut av en anställningsberättigad polisman. Resultaten av jämförelsen får i detta fall användas endast för inriktning av polisens verksamhet, och en jämförelse som gjorts för preliminär identifiering ska således inte kunna användas till exempel som bevis i ett brottmål. Egentliga jämförelseutlåtanden ska vid behov begäras av centralkriminalpolisens kriminaltekniska laboratorium i enlighet med 1 mom.

Inledande identifiering har beaktats även i artikel 26.10 i EU:s AI-förordning, som gäller biometrisk fjärridentifiering i efterhand. Ett system som är avsett för fjärridentifiering i efterhand får användas utan det förhandstillstånd som förutsätts i övriga fall för inledande identifiering av en potentiell misstänkt på grundval av objektiva och verifierbara fakta med direkt anknytning till brottet. Varje användning ska även då begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att utreda ett specifikt brott.

Enligt 3 mom. ska den tjänsteman som gör jämförelsen före jämförelsen utifrån den utredning som lagts fram i det beslut som avses i 15 g § säkerställa att förutsättningarna för behandling av biometriska uppgifter uppfylls och att personen inte kan identifieras eller personens identitet verifieras utifrån de uppgifter som avses i 5–8 §. Av beslutet ska på det sätt som beskrivs i samband med 15 g § framgå de uppgifter som den tjänsteman som gör jämförelsen behöver för att säkerställa att begäran om jämförelse är lagenlig. Den tjänsteman som utför jämförelsen ska således utifrån beslutet kunnat försäkra sig om bland annat att jämförelsen är nödvändig med tanke på ändamålet med behandlingen. Jämförelse får inte utföras om syftet med behandlingen kan uppnås på något annat sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter.

16 §. Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem. I 1 mom. 8 punkten stryks författningsnumret på lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen, eftersom det hänvisas till den lagen redan i 15 b §. Inga ändringar föreslås i bestämmelsens innehåll.

21 §. Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål. Det föreslås att till paragrafen fogas fyra nya moment, där det föreskrivs om rätt för polisen att lämna ut biometriska uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret samt biometriska uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen till vissa andra brottsbekämpande myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål. Utlämnandet av uppgifter är kopplat till de ändamål med behandlingen och förutsättningar som anges i 15 b–15 f §. I den nya 21 a § föreslås bestämmelser om beslut om begäran om uppgifter. Dessutom föreskrivs det separat om utlämnande av uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret till militärunderrättelsemyndigheter (21 b §) liksom om behandling av uppgifter vid skyddspolis (52 a §).

Det nya 2 mom. gäller utlämnande av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen till Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten. Enligt momentet får polisen trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter till de ovannämnda myndigheterna under de förutsättningar som anges i 15 c § för identifieringen av ett offer, under de förutsättningar som anges i 15 d § för förhindrande av fara eller under de förutsättningar som anges i 15 e § 1 och 2 mom. för förhindrande, avslöjande eller utredning av brott. I den nya 3 mom. föreskrivs på motsvarande sätt om utlämnande av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen med den skillnaden att utlämnande av uppgifterna för förhindrande, avslöjande och utredning av brott är kopplat till de förutsättningar som anges i 15 f § 1–3 §.

En förutsättning för att få behandla uppgifter i samtliga dessa bestämmelser är nödvändighet, som också begränsar utlämnandet av uppgifter. Uppgifter ska således får utlämnas endast när det är nödvändigt för utförande av den mottagande myndighetens uppgifter. Härmed avses att de biometriska uppgifter som avses i bestämmelsen inte får utlämnas om syftena med behandlingen kan uppnås på något annat sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter. Exempelvis identifiering av offer som annars förblivit oidentifierade (15 c §) hör i regel till polisens uppgifter, men under undantagsförhållanden kan det vara nödvändigt även för Gränsbevakningsväsendet och Försvarsmakten att identifiera offer. Vid förhindrande av fara (15 d §) kan det åter såväl under normala som undantagsförhållanden vara fråga om att förhindra en fara för liv och hälsa som hänför sig till exempelvis odetonerad ammunition. Största delen av de allvarliga brott som avses i 15 e och 15 f § är sådana brott vars förhindrande, avslöjande och utredning hör till polisenheter som lyder under Polisstyrelsen. Uppgifterna ska få lämnas ut för att förhindra, avslöja och utreda brott endast i fråga om sådana brott vars förhindrande, avslöjande eller utredning hör till Gränsbevakningsväsendets, Tullens eller Försvarsmaktens uppgifter. Gränsbevakningsväsendet ska således kunna begära jämförelse till exempel när det är nödvändigt för att förhindra, avslöja eller utreda grov människohandel (25 kap. 3 a § i strafflagen) eller något annat brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att utreda enligt 4 § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet. Tullen ska kunna begära jämförelse för förhindrande, avslöjande eller utredning av till exempel ett grovt narkotikabrott (50 kap. 2 § i strafflagen) eller andra tullbrott som anges i 2 § 1 punkten i lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Det bedöms vara nödvändigt att lämna ut uppgifter till andra myndigheter, eftersom intresset av att förhindra, avslöja och utreda de brott som avses i propositionen är lika viktigt oberoende av vilken myndighet som är behörig i ärendet. På motsvarande sätt kan det anses nödvändigt att identifiera ett offer och förhindra en betydande fara samt verifiera identiteten hos en person av intresse och att hitta en person med hjälp av

enskilda jämförelser för alla myndigheter som avses i bestämmelsen när det är fråga om myndighetens lagstadgade uppgift.

Huvudstabens har enligt 89 § i den nya lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten (89/2025) till uppgift att förhindra, avslöja och utreda bland annat brott som behandlas som ett militärt rättegångsärende eller i ett militärdisciplinförfarande. Till dessa brott hör enligt 2 § i militära rättegångslagen (326/1983) bland annat allvarliga brott mot liv och hälsa, såsom dråp, mord och dråp under förmildrande omständigheter. Uppgifter ska således få utlämnas till Försvarmaktens huvudstab även för att förhindra, avslöja och utreda sådana brott när det hör till Försvarmaktens uppgifter och de förutsättningar för behandling av uppgifterna som anges i 15 e § är uppfyllda.

Försvarmaktens huvudstab svarar dessutom enligt 93 § i den nya lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten för att på det militära försvarets område upptäcka, förhindra och avslöja sådana brott som kan hota försvaret, statsskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Huvudstaben ska således kunna begära jämförelse för att förhindra och avslöja dylika brott. Enligt 93 § 3 mom. sörjer centralkriminalpolisen för att brotten reds ut.

Enligt förslaget till 4 mom. ska enskilda biometriska uppgifter få lämnas ut till Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarmakten under de förutsättningar som anges i 15 e § 4 mom. och 15 f § 5 mom. för att en person ska kunna hittas samt under de förutsättningar som anges i 15 b § för verifiering av en persons identitet i situationer där dessa myndigheter med stöd av befogenhetsbestämmelser har rätt att utreda identiteten med hjälp av signalement. På motsvarande sätt som i 2 och 3 mom. ska uppgifter få lämnas ut endast när det är nödvändigt för utförande av den mottagande myndighetens lagstadgade uppgifter och de övriga förutsättningar som föreskrivs för behandlingen är uppfyllda. För Gränsbevakningsväsendets del tillämpas på utredning av identiteten i uppgifter som omfattas av dataskyddslagen avseende brottmål gränsbevakningslagen (578/2005), och för Tullens del föreskrivs det om utredning av identiteten i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015). I 99 § i den nya lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten föreskrivs om motsvarande rätt för Huvudstaben som för polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet att utreda identiteten. En tjänsteman som utför brottsbekämpningsuppdrag vid Huvudstaben ska i fortsättningen ha rätt att utreda identiteten och, om objektet vägrar, rätt att utreda identiteten till exempel på basis av signalement eller vid behov genom att gripa personen i fråga. I momentet avsedd jämförelse av uppgifter för att utreda identiteten ska vara möjlig endast under de förutsättningar som anges i 15 b §, dvs. i situationer där det är nödvändigt för att verifiera personens identitet och identiteten inte kan verifieras på ett tillförlitligt sätt genom en identitetshandling eller andra tillgängliga uppgifter.

I det nya 5 mom. föreskrivs det om ytterligare förutsättningar för att lämna ut uppgifter. Uppgifter ska få lämnas ut på det sätt som avses i 2 och 3 mom. för identifiering av ett offer, förhindrande av fara eller förhindrande, avslöjande eller utredning av brott endast om personen inte har identifierats eller personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av uppgifter som innehas av den myndighet som begär uppgifter eller uppgifter som avses i 5–8 § i polisens personuppgiftslag. Före jämförelsen ska man således kontrollera de uppgifter som innehas av den myndighet som begär uppgifter och säkerställa att det inte är möjligt att identifiera personen med hjälp av till exempel uppgifter som fås för polisens undersöknings- och övervakningsuppgifter (5–6 §) eller uppgifter som behandlas för förebyggande och avslöjande av brott (7–8 §), till exempel så kallade signalementsuppgifter som grundar sig på brott. Bestämmelsen gäller inte sådant utlämnande av enskilda biometriska uppgifter för att hitta en

person eller utreda identiteten som avses i 4 mom. Till andra myndigheter får utlämnas endast enskilda uppgifter eller resultaten av en jämförelse som polisen gjort.

När förutsättningarna är uppfyllda gör polisen jämförelsen med iakttagande av det förfarande som anges i 15 h §. Jämförelse ska förutsätta ett beslut om begäran om uppgifter som fattats i enlighet med 21 a §. Den tjänsteman som gör jämförelsen ska utifrån den utredning som lagts fram i beslutet kontrollera att förutsättningarna för jämförelse är uppfyllda. De myndigheter som tar emot uppgifterna ska inte ha rätt att få direkt tillgång till passregistret, identitetskortsregistret eller uppgifter som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen för att göra automatiska jämförelser.

21 a §. *Beslut om begäran om biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen.* I paragrafen föreskrivs om det beslutsfattande som i 21 § 2 och 3 mom. avsett utlämnande av biometriska uppgifter förutsätter hos den myndighet som begär uppgifterna.

Enligt 1 mom. fattas beslut om begäran om uppgifter för ett ändamål som anges i 21 § 2 eller 3 mom. av en anhållningsberättigad tjänsteman som är anställd vid Gränsbevakningsväsendet eller Tullen, en tjänsteman vid Försvarsmaktens Huvudstab som förordnats till brottsbekämpningsuppdrag och som utövar de befogenheter som har föreskrivits för en anhållningsberättigad tjänsteman, eller en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information och som har förordnats till brottsbekämpningsuppdrag som gäller brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret. Beslutet ska således förutsättas för att biometriska uppgifter jämförs för att identifiera ett offer, förhindra fara eller förhindra, avslöja eller utreda brott. Bestämmelsen gäller inte i 21 § 4 mom. avsett utlämnande av enskilda registeruppgifter för att utreda identiteten eller hitta en person. Regleringen motsvarar besluten om polisens interna behandling av uppgifter (15 g §) med den skillnaden att i samband med utlämnande ska också i 15 f § 1 mom. avsett utlämnande av uppgifter som är registrerade med stöd av 131 § i utlänningslagen för förebyggande, avslöjande och utredning av brott med ett nära samband med det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna förutsätta ett beslut om begäran av uppgifter.

Bestämmelser om anhållningsberättigade tjänstemän ingår för Tullens och Gränsbevakningsväsendets del i 2 kap. 9 § i tvångsmedelslagen. Enligt 2 kap. 9 § i mom. 2 punkten i tvångsmedelslagen är anhållningsberättigade tjänstemän Tullens brottsbekämpningschef, chefen för verksamhetsenheten för Tullens brottsbekämpning och de tullöverinspektörer vid Tullens brottsbekämpning som av Tullens brottsbekämpningschef har förordnats till undersökningsledare. Enligt 3 punkten är anhållningsberättigade tjänstemän chefen och biträdande chefen för Gränsbevakningsväsendet, avdelningschefen för gräns- och sjöavdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet, avdelningschefen, biträdande avdelningschefen, enhetschefen vid enheten för brottsbekämpning, överinspektörerna för gränsbevakningsfrågor, överinspektörerna, kriminalöverinspektörerna och kriminalinspektörerna på juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet, kommandörerna och biträdande kommandörerna för gränsbevaknings- och sjöbevakningssektionerna, chefen för en gränsbyrå eller sjöbyrå vid en gränsbevaknings- eller sjöbevakningssektion, chefen och biträdande chefen för Helsingfors gränskontrollavdelning vid Finska vikens sjöbevakningssektion och en sådan gränsbevakningsman med minst löjtnants grad som genomgått den utbildning som föreskrivs för undersökningsledare inom Gränsbevakningsväsendet och som av chefen för Gränsbevakningsväsendet eller chefen för någon av dess förvaltningsenheter har förordnats till undersökningsledare.

Bestämmelser om tjänstemän vid Försvarsmaktens Huvudstab som förordnats till brottsbekämpningsuppdrag och som utövar de befogenheter som har föreskrivits för en anställningsberättigad tjänsteman finns i 94 § i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten. Enligt paragrafen utövas de befogenheter som föreskrivits för en anställningsberättigad tjänsteman av en militärjurist eller någon annan tjänsteman som förordnats till undersökningsledare. I brottsbekämpningsuppdrag enligt lagens 95 § som gäller brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret fattas beslutet av en militärjurist eller någon annan tjänsteman som förordnats till brottsbekämpningsuppdrag och som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information.

Enligt 2 mom. ska beslutet fattas skriftligt. I momentet föreskrivs det också om beslutets innehåll, som motsvarar besluten om polisens interna behandling av uppgifter (15 g §). Av ett beslut ska framgå den tjänsteman som fattat beslutet, datum då beslutet meddelats, de uppgifter för vilka jämförelse begärs samt en utredning om att de förutsättningar för jämförelse och utlämnande av uppgifter som anges i 15 c–15 f § och 21 § uppfylls. Den tjänsteman som beslutar om begäran av uppgifter ska när beslutat fattas säkerställa att den jämförelse som avses i bestämmelsen är nödvändig och att de övriga förutsättningar som föreskrivs för jämförelse är uppfyllda. Den tjänsteman som gör jämförelsen ska kunna säkerställa att förutsättningarna är uppfyllda utifrån den utredning som lagts fram i beslutet. Exempelvis när det gäller förhindrande, avslöjande och utredning av brott ska det således av beslutet framgå bland annat vilket i 15 e § 1 mom. eller 15 f § 2 mom. avsett brott det är fråga om. Beslutet ska också innehålla en utredning om att jämförelsen är nödvändig för att förhindra, avslöja eller utreda brottet i fråga. Med nödvändighet avses att syftet med behandlingen kan inte uppnås på något annat sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter. Av utredningen ska dessutom framgå att personen i fråga inte har identifierats eller att identiteten inte har kunnat verifieras med hjälp av de uppgifter som innehas av den myndighet som begär uppgifterna eller med hjälp av uppgifter som innehas av polisen och som avses i 5–8 § i denna lag.

Polisstyrelsen, som är registeransvarig, ansvarar för all behandling av personuppgifter inom polisen i enlighet med den allmänna dataskyddslagstiftningen. Den personuppgiftsansvar galler också utlämnande av personuppgifter. I den nya 60 a § föreslås dessutom bestämmelser om Polisstyrelsens skyldighet att föra statistik över de beslut som avses i bestämmelsen och de åtgärder som vidtagits med stöd av besluten.

21 b §. *Utlämnande av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen till militärunderrättelsemyndigheter.* Paragrafen är ny och i den föreskrivs det om de förutsättningar under vilka biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen får utlämnas till militärunderrättelsemyndigheter för att skydda försvaret av landet samt för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. I momentet föreslås rätt för militärunderrättelsemyndigheter att jämföra uppgifter på samma sätt som i förslaget till 52 a § föreslås för skyddspolisen i fråga om civila underrättelsemyndigheter.

Militärunderrättelsemyndigheter har med stöd av 37 § 1 mom. 20 punkten i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019), utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag, för fullgörande av uppdrag inom militär underrättelseinhämtning trots sekretessbestämmelserna rätt att få behövliga uppgifter ur polisens personregister. Militärunderrättelsemyndigheter har med stöd av 2 mom. rätt att få uppgifterna också genom teknisk anslutning eller som en datamängd. Den personuppgiftsansvarige har rätt att få uppgifterna avgiftsfritt eller mot ett vederlag som baserar sig på kostnaderna för framtagning av

uppgifterna. Den föreslagna bestämmelsen är på grund av biometriska känneteckens karaktär en specialbestämmelse som innehåller noggrannare begränsningen i förhållande till militärunderrättelsemyndigheternas allmänna rätt att få uppgifter. Det har ansetts mest ändamålsenligt att föreskriva om rätten i polisens personuppgiftslag, där det också föreskrivs om utlämnande av biometriska uppgifter till andra säkerhetsmyndigheter.

Den militära underrättelseinhämtningen inhämtar och behandlar information om militär verksamhet som riktar sig mot Finland eller som är av betydelse med tanke på Finlands säkerhetsmiljö eller om främmande staters verksamhet som allvarligt hotar det finska försvaret eller som äventyrar samhällets vitala funktioner. Informationen inhämtas till stöd för den högsta statsledningens beslutsfattande samt Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter, till exempel att övervaka och trygga territoriell integritet, trygga folkets levnadsmöjligheter, de grundläggande fri- och rättigheterna och statsledningens verksamhetsfrihet, försvara den lagliga samhällsordningen, men också för att delta i internationell militär krishantering. Föremål för den militära underrättelseinhämtningen är till exempel verksamhet och förberedelse till verksamhet som bedrivs av främmande staters beväpnade styrkor och därmed jämförbara organiserade grupper, underrättelseverksamhet som riktas mot Finlands försvar, planering, tillverkning, spridning och användning av massförstörelsevapen eller en kris som allvarligt hotar internationell fred och säkerhet, om verksamheten är att militär karaktär.

Enligt 1 mom. ska militärunderrättelsemyndigheter få jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen. Den allmänna förutsättningen för jämförelse av uppgifter är i fråga om samtliga ändamål med behandlingen i enlighet med grundlagsutskottets tolkningspraxis och kraven i den allmänna dataskyddslagstiftningen att jämförelsen är nödvändig. Militärunderrättelsemyndigheter ska få behandla uppgifter endast när det är nödvändigt för skydda försvaret av landet samt för att skydda den nationella säkerheten hos verksamhet som allvarligt hotar den. Med uttrycket hänvisas till verksamheter liknande de föremål för den militära underrättelseinhämtningen som anges i 4 § i lagen om militär underrättelseverksamhet (590/2019). Med nödvändighet avses att syftet med behandlingen kan inte uppnås på något annat sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter.

Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att säkerställa militärunderrättelsemyndigheternas förmåga att svara på en snabb förändring och försämring i säkerhetsmiljön samt på ett tillräckligt tillförlitligt sätt vid behov identifiera personer med anknytning till verksamheten, såväl sådana som är registrerade med stöd av utlänningslagen som finska medborgare. Personerna av intresse har sällan kriminell bakgrund, så biometriska uppgifter om dem har inte förts in i polisens register på grund av brott. Därför kan också uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret vara mycket centrala och nödvändiga för att identifiera personer av intresse i anslutning till skyddande av försvaret eller verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten.

Uppgifterna lämnas ut på det sätt som anges i 1 mom. genom att militärunderrättelsemyndigheter ges rätt att jämföra biometriska uppgifter med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen. Jämförelse ska enligt momentet förutsätta beslut av en militärjurist eller annan tjänsteman som är särskilt förtrogen med användningen av metoder för underrättelseinhämtning. Härigenom säkerställs att beslutet vid militärunderrättelsemyndigheten inte kan fattas av en tjänsteman som saknar tillräcklig utbildning, färdighetsnivå och förtrogenhet att bedöma om det är nödvändigt att använda uppgifterna.

På grund av arten av militärunderrättelsemyndigheternas information föreslås att vid jämförelsen ska tillämpas samma förfarande som hos de civila underrättelsemyndigheterna. Förfarandet skiljer sig från utlämnandet av uppgifter till andra behöriga myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål. Militärunderrättelsemyndigheternas information utgörs i regel av sensitiva uppgifter av hög informationssäkerhetsklass, som det förutsätts att behandlas i informationssystem avsedda för behandling av endast sådana uppgifter och som det inte är möjligt att överföra till informationssystem av en lägre informationssäkerhetsklass. De uppgifter som ska jämföras kan typiskt handla om uppgifter som fåtts med militärunderrättelsemyndigheternas metoder för underrättelseinhämtning eller om personuppgifter som fåtts från en annan stat eller en internationell organisation med stöd av 28 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten. Det föreskrivs separat om utlämnande av underrättelseuppgifter till polisen i egenskap av brottsbekämpande myndighet i 6 kap. om utlämnande av underrättelseuppgifter i vissa fall (den s.k. brandmursregleringen) i lagen om militär underrättelseverksamhet, och vid internationellt informationsutbyte bestäms det nästan undantagslöst i utlämnarens villkor om sekretess för uppgifter, tystnadsplikt, begränsningar av användningen av uppgifter, vidare utlämnande av uppgifter och återlämnande av utlämnat material. Vid behandlingen av personuppgifter som fåtts från en annan stat eller en internationell organisation binds militärunderrättelsemyndigheterna dessutom av bestämmelser i internationella avtal och andra förpliktelser som är bindande för Finland.

I 2 mom. föreskrivs det att jämförelse kommer i sista hand i förhållande till andra identifieringsmetoder. Förutsättningen för jämförelse är att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av andra uppgifter som innehas av militärunderrättelsemyndigheten. Före jämförelse ska militärunderrättelsemyndigheten försöka identifiera personen med hjälp av alla personuppgifter som den har tillgång till på grund av sina uppgifter samt i mån av möjlighet också med hjälp av andra uppgifter som militärunderrättelsemyndigheten får av polisen.

Militärunderrättelsemyndigheterna iakttar i all verksamhet och behandling av personuppgifter de allmänna grundläggande verksamhetsprinciper som anges i lagen om militär underrättelseverksamhet, till vilka hör bland annat proportionalitetsprincipen som det föreskrivs om i 1 kap. 6 § i den lagen. Enligt den ska den militära underrättelseinhämtnings åtgärder vara försvarbara i förhållande till hur viktiga de uppgifter är som erhålls genom informationsinhämtningen, till hur brådskande underrättelseuppdraget är, till det eftersträlvade målet för den militära underrättelseinhämtningen, till föremålet för den militära underrättelseinhämtningen, till den inskränkning av rättigheter som andra orsakas av att en underrättelseåtgärd används samt till andra omständigheter som påverkar saken. Åtgärden ska även ge tillräckliga faktiska möjligheter att nå de godtagbara mål som ställts upp för den militära underrättelseinhämtningen. I 1 kap. 7 § i lagen om militär underrättelseverksamhet föreskrivs det åter om principen om minsta olägenhet, enligt vilken det genom användning av den militära underrättelseinhämtnings befogenheter inte får ingripas i någons rättigheter i större utsträckning och ingen får orsakas större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att utföra uppdraget.

Den skyldighet som föreslås för polisstyrelsen i 60 a § att föra statistik över besluten och de åtgärder som vidtagits med stöd av dem ska inte gälla behandling av biometrisk uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret i militärunderrättelsemyndigheters verksamhet. Militärunderrättelsemyndigheterna omfattas av regelbunden och heltäckande laglighetsövervakning inom Huvudstaben samt inom förvaltningsområdet av Försvarsministeriets laglighetsövervakning. På samma sätt som civilunderrättelsemyndigheterna övervakas även den militära underrättelseverksamheten av den oberoende underrättelseombudsmannen, och militärunderrättelsemyndigheternas behandling av

personuppgifter övervakas dessutom dataombudsmannen i enlighet med den allmänna dataskyddslagstiftningen.

Den föreslagna bestämmelsen gäller inte behandling av biometriska uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen. När det gäller dessa uppgifter är det inte nödvändigt att föreskriva om jämförelser för att skydda landets försvar eller den nationella säkerheten, eftersom skydd av statens säkerhet hör till de ursprungliga ändamål med behandlingen som angetts i 131 § i utlänningslagen. Militärunderrättelsemyndigheter ska även i fortsättningen på motsvarande sätt som i nuläget få behandla biometriska uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen för det ursprungliga ändamålet med behandlingen när det är nödvändigt.

22 §. Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter. I paragrafen föreskrivs det om utlämnande av personuppgifter till andra myndigheter för uppgifter som omfattas av den allmänna dataskyddsförordningen. Det föreslås att bestämmelsen i 2 mom. om utlämnande av biometriska uppgifter för utförande av uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen ändras så att enskilda uppgifter får lämnas ut till Gränsbevakningsväsendet och Tullen även för verifiering av personens identitet i en situation som avses i 36 § 2 mom. i gränsbevakningslagen eller 17 § 4 mom. i tullagen (304/2016). Det är således fråga om utlämnande av uppgifter till Gränsbevakningsväsendet och Tullen när de inte agerar som behörig myndighet enligt dataskyddslagen avseende brottmål. För Gränsbevakningsväsendets del tillämpas gränsbevakningslagen på utredning av identiteten oberoende av om det är fråga om uppgifter som omfattas av dataskyddslagen avseende brottmål eller den allmänna dataskyddsförordningen. För Tullens del föreskrivs det om utredning av identiteten i uppgifter som omfattas av den allmänna dataskyddsförordningen i tullagen. I praktiken kan det vara nödvändigt att utreda identiteten till exempel i samband med tillsynsåtgärder som föreskrivits för Gränsbevakningsväsendet och i samband med Tullens tullåtgärder.

Bestämmelsen utgör inte någon ny behörighetsgrund för upptagande av signalement. Användningen av uppgifterna ska vara begränsad till situationer där en gränsbevakningsman eller tullman enligt gränsbevakningslagen eller tullagen har rätt att reda ut identiteten med hjälp av signalement. Den föreslagna bestämmelsen gör det möjligt att verifiera en närvarande persons identitet genom att jämföra biometriska uppgifter som tagits av honom eller henne i enlighet med befogenhetsbestämmelserna med enskilda tidigare registrerade uppgifter i en situation där förutsättningarna enligt befogenhetsbestämmelserna att utreda identiteten uppfylls. Bestämmelsen gör det inte möjligt att identifiera en person genom att jämföra uppgifterna om honom eller henne i större utsträckning med hela passregistret och identitetskortsregistret, utan endast betydligt mera begränsad verifiering av identiteten med hjälp av en-till-en-verifiering. Förfarandet kompletterar andra identifieringsmetoder som Gränsbevakningsväsendet och Tullen förfogar över och som kommer i första hand.

Gränsbevakningslagen och tullagen innehåller bestämmelser som motsvarar polislagen om gripande av en person för utredning av identiteten. Enligt 36 § 3 mom. i gränsbevakningslagen och 17 § 2 mom. i tullagen har en gränsbevakningsman och en tullman rätt att för utredande av identiteten gripa en person som vägrar lämna uppgifter som nämns i 1 mom. eller som lämnar sannolikt falska uppgifter om nämnda omständigheter, förutsatt att gripandet är nödvändigt för att klarlägga uppgifterna. Enligt bestämmelsen ska den som har gripits frigges så snart behövliga uppgifter erhållits, dock senast 24 timmar efter gripandet. Möjlighet att verifiera identiteten på plats till exempel med hjälp av fingeravtryck skulle förbättra också Gränsbevakningsväsendets och Tullens möjlighet att identifiera personer utan att gripa dem.

Uppgifter ska även i fortsättningen på samma sätt som i nuläget kunna lämnas ut till Gränsbevakningsväsendet, Tullen, utrikesministeriet och finska beskickningar samt

Migrationsverket för styrkande av identiteten och konstaterande av ett dokumentets äkthet, om det är nödvändigt för behandling av ärenden som gäller en persons inresa, vistelse i landet eller utresa. Till denna del föreslås inga ändringar i bestämmelsen.

27 §. *Utlämnande av personuppgifter till Europeiska unionens gemensamma informationssystem.* Med stöd av den gällande paragrafen får polisen trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter som avses i 5–8, 11 och 12 § till Schengens informationssystem med iakttagande av bestämmelserna i SIS-förordningarna. Med hjälp av Schengens informationssystem främjas bevarandet av en hög säkerhetsnivå inom unionens område för frihet, säkerhet och rätt genom att stödja de nationella behöriga myndigheternas operativa samarbete. Utnyttjandet av biometriska uppgifter i större omfattning än tidigare i Schengens informationssystem effektiviserar tillförlitligheten och verksamheten i fråga om registreringar som förs in i Schengens informationssystem.

Förordningarna om inrättande och användning av EU:s gemensamma informationssystem, såsom SIS-förordningarna, är direkt tillämplig rätt. Det har dock ansetts nödvändigt att föreskriva om utlämnandet av uppgifter med beaktande av de förutsättningar som angetts i offentlighetslagen för bestämmelser som bryter sekretessen. Vid sådant utlämnande av personuppgifter som avses i paragrafen ska SIS-förordningarna iakttas, där det föreskrivs om förutsättningarna för lagring av uppgifter samt om innehållet i de uppgifter som lagras.

I SIS-förordningarna ingår till vissa delar prövningsrätt beträffande de uppgifter som förs in i systemen. Införandet av registreringar i Schengens informationssystem enligt SIS-förordningen om polissamarbete kräver enligt artikel 22 i förordningen åtminstone följande uppgifter: efternamn, födelsedatum, orsak till registreringen och åtgärd som ska vidtas vid en träff. Även de övriga uppgifter som avses i förordningen, bland annat fingeravtrycksuppgifter, ska dock föras in i SIS, om de finns tillgängliga. När sådana uppgifter vars införande är beroende av prövning lämnas ut ska man enligt motiveringen till den gällande bestämmelsen iakttä de inskränkningar som i nationell lagstiftning föreskrivs i fråga om behandling av uppgifter, såsom bestämmelserna i 15 § i polisens personuppgiftslag om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter (RP 35/2021 rd, s. 40). Biometriska uppgifter som behandlas för utförandet av de uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen får enligt den gällande 15 § användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna endast om det är nödvändigt för att identifiera ett offer som annars förblivit oidentifierat. Det har därmed inte ansetts möjligt att biometriska uppgifter som ingår i passregistret och identitetskortsregistret registreras i SIS (se RP 35/2021 rd, s. 23).

I 15 e § föreslås det att biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret i fortsättningen ska få användas i begränsad utsträckning för att förhindra, avslöja och utreda vissa allvarliga brott. Inskränkningar i behandlingen av uppgifter i den nationella lagstiftningen ska således inte längre utgöra ett hinder för begränsat utlämnande av uppgifter för registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete då uppgifterna i första hand behandlas för brottsbekämpande ändamål. Bestämmelser om rätt för polisen att lämna ut biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret för SIS-registreringar föreslås ingå i det nya 4 mom. som fogas till 27 §. Det föreskrivs även i fortsättningen om utlämnande av biometriska uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen för SIS-registreringar i 131 § i utlänningslagen, som det föreslås att ändras.

Enligt 1 punkten får uppgifter lämnas ut till Schengens informationssystem för införande av sådana registreringar om försvunna eller sårbara personer som behöver hindras från att resa som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete. Förutom om försvunna personer ska enligt artikel 32 i SIS på begäran av den behöriga myndigheten i den registrerande

medlemsstaten införas registreringar om barn som löper risk att bortföras av en förälder, familjemedlem eller vårdnadshavare och som behöver hindras från att resa samt om barn som behöver hindras från att resa på grund av en konkret och uppenbar risk för att de avlägsnas från eller lämnar en medlemsstats territorium och blir offer för människohandel, eller för tvångsäktenskap, kvinnlig könsstympning eller andra former av könsrelaterat våld, blir offer för eller involveras i terroristbrott, eller blir inkallade eller värvas till väpnade grupper eller tvingas delta aktivt i fientligheter. Dessutom ska registreringar införas om sårbara myndiga personer som för sin egen säkerhet behöver hindras från att resa på grund av en konkret och uppenbar risk för att de avlägsnas från eller lämnar en medlemsstats territorium och blir offer för människohandel eller könsrelaterat våld. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till innehållet det gällande 131 § 5 mom. utlänningslagen, enligt vilket signalement på en utlännings får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut till SIS för införande av sådana registreringar som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete. Bestämmelsen gör det möjligt att foga biometrisk uppgifter till registreringarna även i de fall där den försvunna eller sårbara personen är finsk medborgare.

I 2 *punkten* föreskrivs det om utlämnande av uppgifter för införande av sådana registreringar som avses i artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete. I SIS införs under de förutsättningar som anges i artikel 26 registreringar om personer som är efterlysta för att gripas och överlämnas på grundval av en europeisk arresteringsorder eller ett utlämningsavtal. För dessa registreringar är det i enlighet med de gällande bestämmelserna möjligt att använda endast signalement som polisen registrerat på grund av brott när det nödvändigt på det sätt som förutsätts i 15 §. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska för en registrering också kunna utlämnas biometrisk uppgifter i passregistret eller identitetskortsregistret när den som ska registreras har gjort sig skyldig till eller det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett sådant brott som avses i 15 e § 1 mom. Uppgifterna ska således få användas i registreringar enligt artikel 26 endast när det är fråga om ett sådant brott för vars förhindrande, avslöjande eller utredning det är tillåtet att använda uppgifterna även nationellt.

Enligt 3 *punkten* ska uppgifter få utlämnas för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.3 i SIS-förordningen om polissamarbete. I artikel 36.3 föreskrivs det om införande av registreringar i SIS för diskreta kontroller, undersökningskontroller eller särskilda kontroller för att förebygga, förhindra, avslöja, utreda eller lagföra brott, verkställa en straffrättslig påföljd och förebygga hot mot den allmänna säkerheten. Rätten att lämna ut uppgifter ska även till denna del vara begränsad till situationer där det är fråga om ett sådant brott som avses i 15 e § 1 mom.

Enligt 4 *punkten* ska uppgifter få lämnas ut för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete. Det är på samma sätt som i föregående punkt fråga om registreringar som förs in i SIS för diskreta kontroller, undersökningskontroller eller särskilda kontroller. Enligt artikel 36.4 får registreringar föras in på begäran av de myndigheter som ansvarar för den nationella säkerheten i enlighet med nationell rätt om det finns konkreta tecken på att de uppgifter som avses i artikel 37.1 i förordningen är nödvändiga för att avvärja ett allvarligt hot som den berörda personen utgör eller andra allvarliga hot mot statens inre eller yttre säkerhet. Ändamålet med registreringarna har således koppling till skydd av den nationella säkerheten.

Enligt artikel 43.1 och 43.2 i SIS-förordningen om polissamarbete får fotografier, ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter som finns tillgängliga i SIS användas för att bekräfta identiteten på en person som har lokaliserats efter en alfanumerisk sökning i SIS. En sökning i fingeravtrycksuppgifter för att identifiera en person får göras i samtliga fall, om det inte går att fastställa personens identitet på annat sätt. Enligt artikel 43.3 får en sökning i

fingeravtrycksuppgifter i SIS avseende registreringar som förts in i enlighet med artiklarna 26, 32, 36, 37a och 40 också göras med användande av fullständiga eller ofullständiga uppsättningar fingeravtryck eller handavtryck som upptäckts på platsen för ett grovt brott eller terroristbrott som utreds, om det med stor sannolikhet kan fastställas att dessa uppsättningar avtryck tillhör en gärningsman, förutsatt att sökningen görs samtidigt i medlemsstaternas relevanta nationella fingeravtrycksdatabaser. Även i biometriska uppgifter som Finland lämnar ut för SIS-registreringar ska sökningar kunna göras under den förutsättning som anges i artikel 43 också när det inte är fråga om ett sådant brott som avses i 15 e § i polisens personuppgiftslag. Till denna del är det fråga om direkt tillämplig EU-rätt, som inte kan begränsas genom nationell lagstiftning inom det nationella handlingsutrymme som SIS-förordningarna medger.

31 §. Övrigt utlämnande av personuppgifter till utlandet. Enligt det gällande 3 mom. får biometriska uppgifter som behandlas för utförande av de uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen lämnas ut endast för de ändamål som anges i 15 § 2 mom., dvs. för att identifiera ett offer för en naturkatastrof, storolycka eller någon annan katastrof eller ett offer för ett brott eller ett offer som annars förblivit oidentifierat. Hänvisningen till 15 § 2 mom., som upphävs, ersätts med en hänvisning till identifiering av ett offer som förblivit oidentifierat eller verifiering av offrets identitet i situationer som avses i 15 c §. I detta avseende motsvarar bestämmelsen i sak nuläget.

Biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret får enligt polisens gällande personuppgiftslag inte lämnas ut till utländska myndigheter för behandlingsändamål med anknytning till exempelvis förhindrande, avslöjande eller utredning av brott. Enligt lagens 25 § 1 mom. får polisen dock trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter som avses i 5–8, 11 och 12 § till sådana behöriga myndigheter i andra medlemsstater i Europeiska unionen och i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som behandlar personuppgifterna för de ändamål som anges i artikel 1.1 i dataskyddsdirektivet för brottmål, under samma förutsättningar som polisen själv får behandla personuppgifterna i fråga. Biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen hör till de personuppgifter som avses i lagens 11 och 12 §. Eftersom det i fortsättningen ska vara tillåtet att använda dessa uppgifter för att förhindra, avslöja och utreda brott under de förutsättningar som anges i 15 e §, ska polisen också få lämna ut uppgifterna till andra behöriga myndigheterna i EU- eller EES-området under motsvarande förutsättningar. I 27 § föreslås det dessutom att biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret ska få lämnas ut för införande av vissa registreringar i Schengens informationssystem. Av denna orsak preciseras början av 31 § 3 mom. om övrigt utlämnande av personuppgifter till utlandet så att uppgifter i enlighet med bestämmelsen får lämnas ut för identifiering av offer utöver det som föreskrivs i 25 och 27 §.

38 §. Radering av personuppgifter som behandlas i polisens övriga lagstadgade uppgifter. Biometriska uppgifter i pass och identitetskort får i enlighet med huvudregeln i 1 mom. bevaras i registret 20 år från det att beslutet fattades eller förföll eller den i beslutet angivna giltighetstiden gick ut eller personuppgiften infördes. Det föreslås att till 2 mom. fogas en ny 8 punkt, som striktare begränsar den i 15 e § avsedda användningen av biometriska uppgifter i identitetskortsregistret och passregistret för att förhindra, avslöja och utreda brott. Det ska vara tillåtet att behandla uppgifterna för dessa ändamål som avviker från det ursprungliga ändamålet med behandlingen i endast 10 år från det att uppgiften infördes i registret. På grund av tillfogandet av den nya punkten görs en teknisk ändring i 2 mom. 7 punkten så att punkten ändras till ett kommatecken.

Enligt den gällande 34 § 2 mom. 6 punkten raderas signalementsuppgifter som behandlas för utförande av de uppgifter som föreskrivs i 131 § i utlänningslagen 10 år efter det att den sista

anteckningen om den registrerade infördes; om en registrerad har beviljats finskt medborgarskap ska uppgifterna dock raderas ett år efter det att den personuppgiftsansvarige fått kännedom om medborgarskapet. Det har inte föreskrivits om någon särskild tidsmässig begränsning för användningen av uppgifterna för brottbekämpande ändamål. Uppgifter som förts in i polisens register med stöd av utlänningslagen får användas för att förhindra, avslöja och utreda brott som avses i 15 § 4 mom. tills de raderas ur polisens register i enlighet med 34 §. Den tioåriga behandlingstid för användning av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret för brottbekämpande ändamål som föreslås den nya 38 § 8 punkten stämmer således överens med den tillåtna behandlingstiden för biometriska uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen.

52 a §. *Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen i syfte att skydda den nationella säkerheten.* Jämfört med den gällande lagen handlar det om en ny paragraf och i den föreskrivs om de förutsättningar under vilka skyddspolisens får behandla biometriska uppgifter som förts in i passregistret och identitetskortsregistret för att förhindra eller avslöja brott samt för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Bestämmelsen är en specialbestämmelse som innehåller noggrannare begränsningar än 52 § 1 mom., enligt vilket skyddspolisens har rätt att av polisen få nödvändiga uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter med stöd av 2 kap. i denna lag.

Enligt 1 mom. ska skyddspolisens få jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort. En allmän förutsättning för jämförelse av uppgifter ska i fråga om alla behandlingsändamål vara nödvändighet i enlighet med grundlagsutskottets tolkningspraxis och kraven i den allmänna dataskyddslagstiftningen. Skyddspolisens ska således kunna använda uppgifterna endast när det är nödvändigt för att förhindra och avslöja brott som avses i 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen samt när det är nödvändigt för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Med nödvändighet avses att syftet med behandlingen kan inte uppnås på något annat sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter.

Skyddspolisens har enligt 10 § i polisförvaltningslagen (110/1992) till uppgift att bland annat inhämta information för att skydda den nationella säkerheten samt upptäcka, förhindra och avslöja sådan verksamhet, sådana förehavanden och sådana brott som kan hota statsskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Enligt de gällande bestämmelserna har skyddspolisens rätt att behandla, utlämna och få personuppgifter och andra uppgifter för att utföra sina uppdrag, dvs. bland annat skydda den nationella säkerheten. För behandling av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret ställs dock med beaktande av arten av de uppgifter som ska jämföras en högre tröskel än för behandling av andra personuppgifter i skyddspolisens uppdrag. Uppgifter ska få behandlas endast för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Med uttrycket hänvisas till verksamheten liknande föremålen för civil underrättelseinhämtning enligt 5 a kap. 3 § i polislagen. Med verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten avses verksamhet som hotar den demokratiska stats- och samhällsordningen, grundläggande samhällsfunktioner, ett stort antal människors liv eller hälsa eller internationell fred och säkerhet. Det kan röra sig om verksamhet som allvarligt hotar Finlands nationella säkerhet och som hänför sig till terrorism, våldsbejakande radikalisering eller utländska underrättelsetjänsters verksamhet eller om oroligheter i en stat som är central med tanke på Finlands säkerhet (se regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 10 § i Finlands grundlag, RP 198/2017 rd, och grundlagsutskottets betänkande om propositionen, GrUB 4/2018 rd). Skyddspolisens ska kunna göra en jämförelse med biometriska uppgifter som insamlats med stöd av passlagen och lagen

om identitetskort endast om det föreligger verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten eller när det är fråga om att förhindra eller avslöja sådana i momentet uppräknade brott som allvarligt hotar den nationella säkerheten. Jämförelse ska enligt 1 mom. förutsätta beslut av en polisman som hör till befälet vid skyddspolisen. Polismän som hör till befälet vid skyddspolisen är enligt 5 kap. 7 § i polislagen chefen eller en biträdande chef för skyddspolisen eller en avdelningschef, överinspektör eller inspektör vid skyddspolisen.

Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att säkerställa säkerhetsmyndigheternas förmåga att svara på en snabb förändring och försämring i säkerhetsmiljön. Centrala hot mot säkerheten av civil karaktär är terrorism, utländska staters spionage eller underrättelseverksamhet mot Finland och dess intressen, försök att sprida massförstörelsevapen och produkter med dubbel användning samt sådan internationell organiserad brottslighet som strävar efter att påverka det samhälleliga beslutsfattandet eller infiltrera sig i de statliga strukturerna. Personerna av intresse för skyddspolisens inhämtande av information har sällan kriminell bakgrund, så biometriskas uppgifter om dem har inte förts in i polisens register på grund av brott. Personerna av intresse för inhämtandet av information kan förutom personer som registrerats med stöd av utlänningslagen också vara finska medborgare. Av denna orsak är uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret mycket centrala och nödvändiga för att identifiera personer av intresse i anslutning till verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten eller brott som riktas mot den.

I 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen, som det hänvisas till i momentet, föreskrivs att landsförräderibrott, högförräderibrott och terroristbrott är straffbara. I de gärningar som är straffbara enligt 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen är det fråga om straffrättsliga uttrycksformer för de föremål för civil underrättelseinhämtning som avses i 5 a kap. 3 § i polislagen. Genom att förhindra och avslöja landsförräderi-, statsbedrägeri- och terroristbrott skyddas den nationella säkerheten och förhindrande och avslöjande av dessa brott hör av denna orsak till skyddspolisens uppgifter. Förhindrandet och avslöjandet av dessa brott som hotar den nationella säkerheten är förenat med ett motsvarande betydande samhällsintresse som skyddandet av den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Eftersom landsförräderibrott, statsbedrägeribrott och terroristbrott i sin helhet hör till de brott som hotar den nationella säkerheten, hänvisas det i bestämmelsen till de nämnda kapitlen i deras helhet. Eventuella ändringar som görs i dessa kapitel i strafflagen ändrar inte karaktären av hot mot den nationella säkerheten hos de gärningar som är straffbara enligt dessa kapitel.

Det förfarande som tillämpas vid jämförelse motsvarar militärunderrättelsemyndigheternas och skiljer sig från det förfarande som tillämpas när uppgifter utlämnas till andra behöriga myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål. Jämförelse av uppgifter vid skyddspolisen ska inte förutsätta att jämförelsen i enlighet med 15 h § görs vid polis som lyder under Polisstyrelsen, eftersom detta skulle förutsätta att uppgifter som behandlas vid skyddspolisen utlämnas till polisen för jämförelsen. De uppgifter som ska jämföras är vanligtvis uppgifter som fåtts med skyddspolisens metoder för underrättelseinhämtning, och det föreskrivs särskilt om utlämnande av dem till polisen. De uppgifter som skyddspolisen fått genom internationellt informationsutbyte omfattas också på ett heltäckande sätt av begränsningar av vidareutlämnandet av uppgifterna som hindrar skyddspolisen från att lämna uppgifter som fåtts vid internationellt samarbete, dvs. av andra säkerhets- och underrättelsetjänster, vidare till andra myndigheter. De uppgifter som skyddspolisen behandlar är vanligtvis känsliga och det förutsätts att de behandlas på det sätt som deras höga informationssäkerhetsklassificering kräver. Sålunda är det inte möjligt att överföra uppgifterna till informationssystem av lägre informationssäkerhetsklass. Sålunda är det nödvändigt att göra det möjligt för skyddspolisen att även själv göra jämförelser.

I 2 mom. föreskrivs det att jämförelse kommer i sista hand i förhållande till andra identifieringsmetoder. Förutsättningen för jämförelse är att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av andra uppgifter som innehas av skyddspolis. Innan en jämförelse görs ska skyddspolis försöka identifiera personen med hjälp av alla personuppgifter som skyddspolis har tillgång till på grund av sina uppdrag samt med hjälp av uppgifter som innehas av annan polis och som skyddspolis har tillgång till. Skyddspolis iakttar i all verksamhet och behandling av personuppgifter de allmänna verksamhetsprinciperna enligt polislagen, till vilka hör bland annat proportionalitetsprincipen enligt 1 kap. 3 § i polislagen. Enligt principen ska polisens åtgärder kunna försvaras i förhållande till hur viktigt, farligt och brådskande dess uppdrag är, det mål som eftersträvas samt uppträdande, ålder, hälsa och andra motsvarande omständigheter som gäller den person som är föremål för åtgärden och övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen. En annan central princip är principen om minsta olägenhet, som det föreskrivs om i 1 kap. 4 § i polislagen. Enligt den får det genom polisens åtgärder inte ingripas i någons rättigheter i större utsträckning och ingen får orsakas större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att utföra uppdraget.

Det skyldighet som i 60 a § föreslås för Polisstyrelsen att föra statistik över beslut och de åtgärder som vidtagits med stöd av besluten ska inte gälla behandlingen av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret i skyddspolisens uppdrag. Skyddspolis är föremål för oberoende laglighetsövervakning som utförs av underrättelseombudsmannen. Dessutom övervakar dataombudsmannen skyddspolisens behandling av personuppgifter i enlighet med den allmänna dataskyddslagstiftningen.

Den föreslagna bestämmelsen gäller inte behandling av biometriska uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen. När det gäller dessa uppgifter är det nödvändigt att föreskriva om jämförelser för att skydda den nationella säkerheten, eftersom skydd av statens säkerhet hör till de ursprungliga ändamålen enligt 131 § i utlänningslagen med behandling av uppgifterna. Skyddspolis ska även i fortsättningen på samma sätt som i nuläget få behandla biometriska uppgifter som avses i 131 § i utlänningslagen för det ursprungliga ändamålet med behandlingen när det är nödvändigt.

60 a §. *Tillsyn över behandlingen av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen.* I paragrafen föreslås bestämmelser om skyldighet för Polisstyrelsen att föra statistik över den i lagförslaget avsedda behandlingen av biometriska uppgifter och att årligen lämna dataombudsmannen en redogörelse för behandlingen.

Polisstyrelsen är enligt 60 § personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som avses i 2 kap. Polisstyrelsen ombesörjer således de förpliktelser som föreskrivs för den personuppgiftsansvarige i den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen avseende brottmål även i fråga om de biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen. Polisstyrelsen svarar för den personuppgiftsansvariges skyldigheter enligt den allmänna dataskyddslagstiftningen också när uppgifterna behandlas för de nya ändamål som föreslås i propositionen. Den personuppgiftsansvarige ansvarar för att personuppgifter behandlas lagenligt och vidtar vid behov de tekniska och organisatoriska åtgärder som ansvaret förutsätter. Den personuppgiftsansvarige ska bland annat både vid tidpunkten för beslut om hur behandlingen av personuppgifter ska utföras och vid tidpunkten för själva behandlingen av personuppgifter genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder för att säkerställa att behandlingen är laglig och att den registrerades rättigheter skyddas.

I 1 mom. föreskrivs det om uttrycklig skyldighet för Polisstyrelsen att föra statistik över polisens beslut om den föreslagna jämförelsen av biometriska uppgifter i polisens uppgifter. Skyldigheten gäller också Gränsbevakningsväsendets, Tullens och Försvarsmaktens beslut när jämförelser begärs. Skyldigheten gäller däremot inte den föreslagna behandlingen av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret i skyddspolisens och militärunderrättelsemyndigheternas uppgifter, eftersom jämförelserna i dessa fall inte utförs vid polisen utan skyddspolisen och militärmyndigheterna svarar själva för att jämförelserna utförs på det sätt som uppgifternas höga informationssäkerhetsklassificering förutsätter. Utöver den interna laglighetsövervakningen är skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheterna föremål för heltäckande oberoende laglighetsövervakning från underrättelseombudsmannens sida. Dessutom övervakar dataombudsmannen skyddspolisens och militärunderrättelsemyndigheternas behandling av personuppgifter i enlighet med den allmänna dataskyddslagstiftningen.

Dessutom ska Polisstyrelsen föra statistik över de åtgärder som vidtagits med stöd av besluten samt över andra jämförelser som polisen gör för att identifiera offer, förhindra fara eller förhindra, avslöja eller utreda brott. Till de andra jämförelser som det ska föras statistik över hör också sådana jämförelser som med stöd av 15 f § 1 mom. gjorts med uppgifter som avses i 131 § i utlänningslagen och som inte förutsätter ett särskilt skriftligt beslut. Skyldigheten att föra statistik gäller ändå inte användningen av enskilda registeruppgifter för att verifiera identiteten eller hitta en person, utan endast jämförelser som gjorts för att identifiera en person. Behandling av en enskild biometrisk ansiktsbild eller fingeravtrycksuppgift bedöms vara ett sätt som ingriper mindre i den registrerades rättigheter än mer omfattande jämförelse av registeruppgifter, så när det gäller sådan behandling är det inte nödvändigt att föreskriva om en uttrycklig skyldighet att föra statistik som kompletterar skyldigheter i den allmänna lagstiftningen. Även när det gäller enskilda jämförelser ska emellertid den allmänna dataskyddslagstiftningen tillämpas, inklusive den registrerades rättigheter och rättsmedel.

Utöver statistikföringsskyldigheten ska den föreslagna behandlingen av biometriska uppgifter även i övrigt dokumenteras i enlighet med kraven i allmän lagstiftning. Polisstyrelsen ansvarar i egenskap av personuppgiftsansvarig för att de logguppgifter som förutsätts i dataskyddslagstiftningen bevaras. Enligt 19 § i dataskyddslagen avseende brottmål ska den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet se till att logguppgifter bevaras över insamling, ändring, läsning, utlämnande, överföring, sammanförande och utplåning av personuppgifter som utförts i deras automatiserade behandlingssystem. De logguppgifter som gäller läsning och utlämnande ska göra det möjligt att utreda grund, datum och tidpunkt för läsning och utlämnande och i möjligaste mån vem som har läst eller lämnat ut personuppgifterna samt mottagarnas identitet. Logguppgifterna får användas endast för att kontrollera om behandlingen är lagenlig, för intern kontroll, för att säkerställa personuppgifternas integritet och säkerhet samt inom ramen för straffrättsliga förfaranden.

Även i informationshanteringslagen förutsätts att myndigheterna samlar in logguppgifter. Enligt 17 § i informationshanteringslagen ska en myndighet ombesörja att logginformation insamlas om användning av dess informationssystem och om utlämnande av information från dem, om användningen förutsätter identifiering eller annan registrering. Syftet med logginformationen är uppföljning av användningen och utlämnandet av information från informationssystem samt utredning av tekniska system. Enligt motiveringen till bestämmelsen är syftet med och grunden för insamling av logginformation att genomföra informationssäkerheten i fråga om myndigheternas informationssystem så att det är möjligt att med stöd av logginformationen utreda felsituationer och övervaka användningen av systemen, bland annat i syfte att förverkliga rättssäkerheten och fastställa tjänsteansvaret. Syftet med logginformationen är också att dokumentera överföringar från informationssystem och samtidigt säkerställa att det funnits en

laglig grund för utlämnandet. Enligt motiveringen är en omständighet som inverkar på behovsprövningen också de i den allmänna dataskyddsförordningen stadgade kraven som gäller genomförande av tekniska och organisatoriska åtgärder i syfte att skydda personuppgifter (se RP 284/2018 rd, s. 102–103).

I 2 mom. föreskrivs det om skyldighet för Polisstyrelsen att årligen lämna dataombudsmannen en redogörelse för den behandling av biometriska uppgifter som föreslås i propositionen i syfte att identifiera offer, förhindra fara eller förhindra, avslöja eller utreda brott. I redogörelsen ska ingå både information om behandlingen av uppgifter vid polisen och information om biometriska uppgifter som utlämnats till Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten med stöd av 21 §. I redogörelsen ska dessutom beskrivas hur behandlingen av uppgifter har övervakats vid polisen. Av redogörelsen ska framgå på vilka grunder och hur många gånger biometriska uppgifter har behandlats under året med stöd av de nämnda bestämmelserna. Genom den skyldighet att föra statistik som föreslås i 1 mom. säkerställs bland annat att de uppgifter som behövs för redogörelsen samlas in.

Dataombudsmannen är den myndighet som utövar tillsyn över efterlevnaden av både den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen avseende brottmål. Dataombudsmannen utövar tillsyn över efterlevnaden av lagstiftningen både på eget initiativ och på basis av begäranden om åtgärder som lämnas in till ombudsmannen. Bestämmelser om dataombudsmannens uppgifter och befogenheter finns i den allmänna dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och dataskyddslagen avseende brottmål. Dataombudsmannen har bland annat rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de uppgifter som behövs för skötseln av sina uppgifter (18 § i dataskyddslagen och 47 § i dataskyddslagen avseende brottmål). Genom Polisstyrelsen skyldighet att årligen lämna dataombudsmannen en redogörelse säkerställs att dataombudsmannen regelbundet får sådan information om behandlingen av biometriska uppgifter som är av betydelse för tillsynsuppgiften utan separat begäran i varje enskilt fall. Dataombudsmannen och Polisstyrelsen kan i samarbete komma överens om de praktiska detaljerna och arrangemangen i anslutning till redogörelsens innehåll och tidpunkten då den lämnas. Dataombudsmannen har med stöd av sin ovannämnda rätt att få uppgifter rätt att utöver den årliga redogörelsen få även andra uppgifter om behandlingen av biometriska uppgifter som eventuellt behövs för skötseln av ombudsmannens uppgifter. Rättsmedlen i anslutning till behandlingen av personuppgifter och tillsynen över polisens behandling av personuppgifter beskrivs också i propositionens avsnitt 11.5 om rättsskydd.

7.2 Lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

9 §. *Behandling av uppgifter om fingeravtryck som tagits för ansökningar om främlingspass och resedokument för flykting.* Enligt det gällande 2 mom. har polisen rätt att använda fingeravtryck som registreras i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden med stöd av 9 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen med iakttagande av 15 § 2 mom. i polisens personuppgiftslag, dvs. för att identifiera ett offer som annars förblivit oidentifierat. Det föreslås att hänvisningen till 15 § 2 mom. i polisens personuppgiftslag, som upphävs, ersätts med en hänvisning till identifiering av ett offer som annars förblivit oidentifierat eller verifiering av offrets identitet i situationer som avses i 15 c §. Bestämmelsen motsvarar i sak nuläget.

10 §. *Behandling av uppgifter om fingeravtryck som tagits för ansökningar om uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort eller uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem.* Enligt det gällande 3 mom. har polisen rätt att använda fingeravtryck som registreras i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden med stöd av 10 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag för något annat ändamål än det ursprungliga

ändamålet med behandlingen med iakttagande av 15 § 2 mom. i polisens personuppgiftslag, dvs. för att identifiera ett offer som annars förblivit oidentifierat. Det föreslås att momentet ändras så att polisen får använda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort och uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem och som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen med iakttagande av 15 b, 15 c och 15 d § i polisens personuppgiftslag. Uppgifterna ska således få användas för att verifiera en närvarande persons identitet, för att identifiera ett offer eller för att verifiera offrets identitet samt för att förhindra betydande fara mot liv, hälsa eller frihet under samma förutsättningar som biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt biometriska uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen.

Polisen ska också få använda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållstillstånd och uppehållstillståndskort och som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen med iakttagande av 15 f § i polisens personuppgiftslag. Polisen ska således få använda uppgifterna för att förhindra, avslöja och utreda brott under samma förutsättningar som biometriska uppgifter som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen.

Dessutom ska polisen få använda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem och som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärende för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen med iakttagande av 15 e § i polisens personuppgiftslag. Polisen ska således få använda uppgifterna för att förhindra, avslöja och utreda brott under samma förutsättningar som biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret. Det är fråga om tredjelandsmedborgare som avses i direktivet om fri rörlighet och som är unionsmedborgares familjemedlemmar som har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet och för vilkas del även förutsättningarna för inresa och vistelse skiljer sig från dem som ansöker om uppehållstillstånd. Det är motiverat att tillämpa motsvarande begränsningar på behandlingen av uppgifter om unionsmedborgares familjemedlemmar som på behandlingen av uppgifter om finska medborgare.

Enligt 8 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag får den personuppgiftsansvarige behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig med tanke på behandlingsändamålet. Migrationsförvaltningens personuppgiftslag innehåller inga särskilda bestämmelser om behandling av ansiktsbilder. Biometriska ansiktsbilder får behandlas för samma ändamål och under motsvarande förutsättningar som uppgifter om fingeravtryck.

14 §. Utlämnande av uppgifter till Europeiska unionens gemensamma informationssystem. Enligt den gällande paragrafen får Migrationsverket, utrikesministeriet, beskickningar, polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen, trots sekretessbestämmelserna, till Europeiska unionens gemensamma informationssystem, vilka inrättats genom förordningar som antagits med stöd av avdelning V kapitel 2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, lämna ut personuppgifter enligt vad som föreskrivs i de förordningarna. Varje personuppgiftsansvarig får enligt bestämmelsen lämna ut uppgifter som denne registrerat i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden direkt i enlighet med de tillämpliga förordningarna om inrättande av EU:s informationssystem. Beträffande SIS-förordningarna har det rått oklarhet om skyldigheten att lämna ut biometriska uppgifter för SIS-registreringar, så det är skäl att foga bestämmelser om saken till lagen. I propositionen görs det dessutom möjligt att med avvikelse från det ursprungliga ändamålet med behandlingen använda biometriska uppgifter även för att förhindra,

avslöja och utreda brott, så till paragrafen fogas bestämmelser om rätt för polisen att utlämna uppgifter för vissa registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete.

Trots att Migrationsverket matar in uppgifter som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden i registreringar om återvändande samt om nekad inresa och vistelse som förs in i SIS, ska i enlighet med artikel 29.1 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/817 om inrättande av en ram för interoperabilitet mellan EU-informationssystem på området gränser och viseringar, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 och (EU) 2018/1861 samt rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF den myndighet som ansvarar för manuell verifiering av olika identiteter vara Sirenekontoret i medlemsstaten i fråga om träffar som uppstår när en registrering i SIS skapas eller uppdateras i enlighet med förordning (EU) 2018/1860 och förordning (EU) 2018/1861.

Det föreslås att fyra nya moment fogas till paragrafen. Enligt förslaget till 2 mom. får Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållstillstånd och uppehållstillståndskort för registreringar om återvändande som avses i artikel 3 i SIS-återvändandeförordningen och registreringar om nekad inresa och vistelse som avses i artikel 24 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller. Enligt artikel 3.1 i SIS-återvändandeförordningen ska medlemsstater föra in registreringar i SIS om tredjelandsmedborgare som är föremål för ett beslut om återvändande i syfte att kontrollera att skyldigheten att återvända har fullgjorts och för att stödja verkställandet av besluten om återvändande. En registrering om återvändande ska föras in i SIS utan dröjsmål efter utfärdandet av beslutet om återvändande. Enligt artikel 6.2 i SIS-återvändandeförordningen ska den registrerande medlemsstaten radera registreringen om återvändande utan dröjsmål efter att ha mottagit bekräftelse på återvändandet. I tillämpliga fall ska en registrering om nekad inresa och vistelse föras in utan dröjsmål i enlighet med artikel 24.1 b i SIS-förordningen om in- och utresekontroller. Enligt artikel 24.3 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller ska den registrerande medlemsstaten säkerställa att registreringen är synlig i SIS så snart den berörda tredjelandsmedborgaren har lämnat medlemsstaternas territorium eller så snart som möjligt när den registrerande medlemsstaten har fått tydliga indikationer på att tredjelandsmedborgaren har lämnat medlemsstaternas territorium, i syfte att förhindra den tredjelandsmedborgarens återinresa.

Enligt 10 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag får fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort eller uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlemmar och som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden användas endast för att, inom ramen för befogenheter i anknytning till de ändamål som anges i 1 § 1 mom. 1 punkten samt inom ramen för befogenheter i anknytning till en säkerhetsutredning enligt lagen om säkerhetsutredningar verifiera autenticiteten av ett uppehållstillståndskort och identiteten hos innehavaren av ett uppehållstillstånd, för behandling av och för beslut och övervakning i ärenden som gäller utlänningars inresa och utresa samt vistelse och arbete och för skyddet av den nationella säkerheten. Ändamålet med registreringar om återvändande och nekad inresa och vistelse motsvarar det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna enligt 10 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag.

Enligt artikel 33.1 och 33.2 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller ska, om fotografier, ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter finns tillgängliga i en registrering i SIS sådana fotografier, ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter användas för att bekräfta identiteten på en person som har lokaliserats efter en alfanumerisk sökning i SIS. En sökning i fingeravtrycksuppgifter för att identifiera en person får göras i samtliga fall. En sökning i

fingeravtrycksuppgifter ska dock göras för att identifiera en person om det inte går att fastställa personens identitet på annat sätt. Enligt artikel 19 i SIS-återvändandeförordningen ska artikel 33 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller vara tillämplig på uppgifter som förs in i och behandlas i SIS i enlighet med SIS-återvändandeförordningen. Enligt artikel 33.3 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller får de behöriga nationella myndigheterna i de medlemsstater som tillämpar Schengenregelverket göra sökningar i fingeravtrycksuppgifter som förts in i SIS i samband med registreringar med användande av fullständiga eller ofullständiga uppsättningar fingeravtryck eller handavtryck som upptäckts på platsen för ett grovt brott eller terroristbrott. Till denna del är det dock fråga om direkt tillämplig EU-rätt som inte kan begränsas genom nationell lagstiftning inom ramen för det nationella handlingsutrymme som SIS-förordningarna medger.

Enligt förslaget till 3 *mom.* får Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem för införande av sådana registreringar om nekad inresa och vistelse som avses i artikel 26 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller, med iakttagande av villkoren i artikel 26 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller. Enligt artikel 26 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller ska en registrering om en tredjelandsmedborgare som åtnjuter rätten till fri rörlighet i unionen i enlighet med direktiv 2004/38/EG eller med en överenskommelse mellan unionen eller unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och ett tredjeland, å andra sidan, stå i överensstämmelse med de bestämmelser som antas för att genomföra det direktivet eller den överenskommelsen.

Enligt förslaget till 4 *mom.* får polisen trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållstillstånd och uppehållstillståndskort och som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden för sådana registreringar som avses i artiklarna 26 och 32 samt artikel 36.3 och 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete. Polisen ska således få lämna ut uppgifter om fingeravtryck som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden för ovan nämnda registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete under samma förutsättningar som biometriska uppgifter som insamlats med stöd av 131 § i utlänningslagen.

Enligt förslaget till 5 *mom.* får polisen trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem och som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden för registreringar som avses i artiklarna 26 och 32 samt artikel 36.3 och 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete. Polisens ska således få lämna ut uppgifter om fingeravtryck som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden för ovan nämnda registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete under samma förutsättningar som biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret.

Enligt 8 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag får den personuppgiftsansvarige behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig med tanke på behandlingsändamålet. Kravet på nödvändighet gäller utöver annan behandling av personuppgifter också utlämnande av uppgifter. Med stöd av lagens 10 § får uppgifter om fingeravtryck som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden i enlighet med lagens 8 § lämnas ut till SIS endast när det är nödvändigt. Migrationsförvaltningens personuppgiftslag innehåller inga särskilda bestämmelser om behandling av biometriska ansiktsbilder. Utlämnande av bilder för SIS-registreringar kan dock betraktas som nödvändigt på motsvarande grunder som utlämnande av uppgifter om fingeravtryck. Biometriska ansiktsbilder får således utlämnas för SIS-registreringar under samma förutsättningar som uppgifter om fingeravtryck.

7.3 Utlänningslagen

131 §. Upptagande av signalement. Enligt det gällande 5 mom. får signalement på en utlänning trots sekretessbestämmelserna och 15 § 4 mom. i polisens personuppgiftslag lämnas ut till SIS för införande av SIS-registreringar om återvändande, SIS-registreringar om nekad inresa och vistelse och i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete avsedda registreringar som gäller försvunna och sårbara personer.

I 15 f § i polisens personuppgiftslag föreslås det att biometriska uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen i fortsättningen ska få användas i begränsad utsträckning för att förhindra, avslöja och utreda vissa allvarliga brott. De begränsningar i behandlingen av uppgifter som uppställts i polisens personuppgiftslag ska således inte längre utgöra något hinder för begränsat utlämnande av uppgifter för sådana i SIS-förordningen om polissamarbete avsedda registreringar vars primära syfte är brottsbekämpning. Av denna orsak föreslås det att 131 § 5 mom. i utlänningslagen ändras så att polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut signalement på utlännings även för registreringar som avses i artikel 26 samt i artikel 36.3 och 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete. Polisen ska således få lämna ut signalement på utlännings för samma registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete som biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret. När det gäller registreringar enligt artikel 26 för gripande och utlämnande på grundval av en europeiska arresteringsorder eller ett utlämningsavtal samt registreringar enligt artikel 36 som gäller diskreta kontroller, undersökningskontroller och särskilda kontroller, ska utlämnandet av uppgifter vara kopplat till brott för vilkas förhindrande, avslöjande och utredande biometriska uppgifter som registrerats med stöd av 131 § i utlänningslagen enligt förslaget till 15 f § i polisens personuppgiftslag också får användas nationellt.

7.4 Polislagen

2 kap. Allmänna befogenheter

1 §. Identifiering. Enligt det gällande 2 kap. 1 § 1 mom. i polislagen har en polisman för utförande av ett visst uppdrag rätt att av var och en få veta dennes namn och personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsedatum och medborgarskap samt var personen i fråga är anträffbar. Om en person vägrar lämna uppgifter som avses i 1 mom. och om personen inte kan identifieras på annat sätt har polismannen enligt 2 mom. rätt att utreda identiteten med hjälp av signalement. Härvid ska i tillämpliga delar iaktas vad som i 8 kap. 33 § 2–4 mom. i tvångsmedelslagen föreskrivs om förrättande av genomsökning av personer.

I förarbetena till lagbestämmelsen sägs att om en person som är föremål för en polisåtgärd inte kan visa upp en identitetshandling eller om personens identitet inte på ett tillförlitligt sätt kan utredas på annat sätt, kan polisen med hjälp av personregister utreda identiteten till exempel genom att jämföra personens tatueringar eller ärr eller andra särskilda kännetecken med polisens personregister. Om identiteten på ett tillförlitligt sätt kan utredas med hjälp av ett ansiktsfoto i ett personregister behöver personen i fråga inte i onödan identifieras med hjälp av andra signalement. Identifieringen får inte ingripa i den gripnes rättigheter i högre grad och den gripne får inte orsakas större olägenhet genom identifieringen än vad som är nödvändigt (se RP 224/2010 rd, s. 77–78).

I 36 § 2 mom. i gränsbevakningslagen föreskrivs om rätt för en gränsbevakningsman att utreda identiteten med hjälp av signalement. I bestämmelsen sägs att om en person vägrar lämna uppgifter som avses i 1 mom. eller om personen inte kan identifieras på annat sätt har

gränsbevakningsmannen rätt att utreda identiteten med hjälp av signalement. Enligt motiveringen till bestämmelsen motsvarar gränsbevakningslagens bestämmelse 2 kap. 1 § 2 mom. i polislagen (RP 224/2010 rd, s. 167). Ordalydelsen i den första meningen i polislagens bestämmelse avviker dock från 36 § 2 mom. i gränsbevakningslagen. Det föreslås att 2 mom. förtydligas så att det ska vara möjligt att utreda identiteten med hjälp av signalement på motsvarande sätt som enligt gränsbevakningslagen, om en person vägrar att lämna uppgifter som avses i 1 mom. eller om personen inte kan identifieras på annat sätt. Det är nödvändigt att säkerställa identiteten hos en person som är föremål för ett tjänsteuppdrag även i polisens uppgifter på samma sätt som i Gränsbevakningsväsendets uppgifter. Genom ändringen preciseras att en polisman har motsvarande rätt som en gränsbevakningsman att utreda identiteten med hjälp av personregister också i situationer där en person inte har vägrat att lämna i 1 mom. avsedda uppgifter om sin identitet. Det kan vara nödvändigt att använda personregister också i sådana situationer, eftersom identiteten sällan kan utreds på ett tillräckligt tillförlitligt sätt enbart utifrån information som personen själv lämnat.

Enligt 2 kap. 1 § 3 mom. i polislagen har en polisman rätt att för identifiering gripa en person som vägrar lämna uppgifter enligt 1 mom. eller som lämnar sannolikt falska uppgifter om de nämnda omständigheterna, förutsatt att gripandet är nödvändigt för att klarlägga identiteten. Gripande kan dock inte betraktas som förenligt med principen om minsta olägenhet i situationer där det är möjligt att verifiera identiteten hos personen av intresse med hjälp av signalement. Den föreslagna ändringen ökar polisens möjligheter att utreda identiteten med hjälp av signalement och minskar behovet av att gripa personer för att säkerställa deras identitet.

8 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt. För att genomföra de föreslagna ändringarna fullt ut förutsätts ändringar särskilt i polisens och Migrationsverkets informationssystem. I bestämmelserna förpliktas ändå inte myndigheterna att införa alla nya funktioner genast när lagen träder i kraft. Det bedöms således inte vara nödvändigt att reservera tid för genomförandet av ändringar i informationssystemen innan lagändringarna träder i kraft.

9 Verkställighet och uppföljning

Inrikesministeriet följer hur den föreslagna regleringen fungerar med hjälp av bland annat respons från de myndigheter som tillämpar lagen och andra centrala intressentgrupper samt statistiken över de nya behandlingsändamålen.

Enligt artikel 60 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller och artikel 74 i SIS-förordningen om polissamarbete ska kommissionen tre år efter den dag då förordningarna börjar tillämpas och därefter vart fjärde år utföra en övergripande utvärdering av det centrala SIS och det bilaterala och multilaterala utbytet av tilläggsinformation mellan medlemsstaterna. Kommissionen ska överlämna utvärderingsrapporten till Europaparlamentet och rådet. Enligt artikel 18 i SIS-återvändandeförordning ska kommissionen utvärdera tillämpningen av förordningen inom två år från den dag då den börjar tillämpas. Enligt artikel 19 i förordningen ska bestämmelserna om övervakning och statistik i SIS-förordningen om in- och utresekontroller vara tillämpliga på uppgifter som behandlas i SIS i enlighet med SIS-återvändandeförordningen.

10 Förhållande till andra propositioner

Vid inrikesministeriet pågår ett lagstiftningsprojekt för att ändra bestämmelserna om polisens informationsutbyte ([SM046:00/2023](#)). Projektets uppdrag är att bedöma behoven av att ändra

bestämmelserna om nationellt informationsutbyte i 4 och 7 kap. i polislagen och 3 och 4 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet i förhållande till den gällande allmänna lagstiftningen och kraven i polisens nuvarande verksamhetsmiljö och att utifrån bedömningen bereda förslag till behövliga lagstiftningsändringar. Inom ramen för projektet bereds ändringar i samma bestämmelser om informationsutbyte i polisens personuppgiftslag som föreslås bli ändrade i denna proposition. De ändringsförslag som bereds inom projekten samordnas i beredningsfasen.

Arbets- och näringsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att bereda det nationella genomförandet av EU:s AI-förordning ([TEM044:00/2024](#)). Arbetsgruppens mandatperiod är 29 april 2024–30 juni 2026. Avsikten är att arbetsgruppen också ska bereda vissa lagändringar som gäller sådan biometrisk fjärridentifiering i efterhand som avses i EU:s AI-förordning och som inverkar på förutsättningarna att använda biometriska uppgifter vid brottsbekämpning. Inom projekten bereds dock inte ändringar i samma bestämmelser. De ändringsförslag som bereds inom projekten samordnas vid behov i beredningsfasen.

Riksdagen behandlar som bäst regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 a kap. i polislagen och till vissa andra lagar (RP 29/2025 rd). Under riksdagsbehandlingen måste de hänvisningar till strafflagen som föreslås i lagförslag nr 1 i denna proposition vid behov anpassas till ändringar som görs i polislagen under riksdagsbehandlingen av proposition RP 29/2025 rd.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen är relevant särskilt med avseende på bestämmelserna om rätten till liv i 7 § och om skydd för privatlivet i 10 § i grundlagen. Propositionen bör dessutom bedömas med avseende på bestämmelserna om jämlikhet i 6 §, rörelsefrihet i 9 § samt rättsskydd i 21 § i grundlagen.

11.1 Rätten till liv, personlig frihet och integritet

Enligt 7 § 1 mom. i grundlagen har alla rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet. Också enligt artikel 2 i Europakonventionen ska envars rätt till liv skyddas genom lag. Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses, inklusive rätten till personlig säkerhet (se t.ex. GrUU 6/2024 rd). I systemet med grundläggande fri- och rättigheter kan det i extrema fall vara fråga om skydd av rätten till personlig trygghet enligt 7 § i grundlagen (GrUU 6/2024 rd, GrUU 99/2022 rd). Genom rätten till personlig trygghet understryks den offentliga maktens förpliktelser att vidta åtgärder för att skydda människor mot brott och andra rättsstridiga gärningar som riktas mot dem (GrUU 44/1998 rd).

I propositionen föreslås bestämmelser i polisens personuppgiftslag och migrationsförvaltningens personuppgiftslag som gör det möjligt att använda biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt sådana biometriska uppgifter om utlänningar som förts in i polisens och Migrationsverkets register för att förhindra, avslöja och utreda vissa allvarliga brott. Rätten att använda uppgifterna ska vara begränsad till sådana i bestämmelserna exakt specificerade brott som det på de grunder som beskrivs i specialmotiveringen till lagförslag nr 1 kan anses särskilt viktiga att förhindra, avslöja och utreda med tanke på såväl individernas som samhällets säkerhet. Förhindrande, avslöjande och utredning av dessa brott bedöms vara förenat med ett vägande samhällsintresse. Målen för den föreslagna regleringen hänför sig också till skyddet för den personliga tryggheten enligt 7 § i grundlagen. Ett starkt intresse av detta slag har enligt grundlagsutskottet i allmänhet ansetts

utgöra en acceptabel grund med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och i konstitutionellt hänseende berättiga en begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet, förutsatt att även de övriga generella villkoren för inskränkningar uppfylls (se t.ex. GrUU 6/2024 rd, GrUU 99/2022 rd, GrUU 67/2010 rd, GrUU 5/1999 rd). Även Europakonventionen identifierar personlig säkerhet som ett intresse, på grundval av vilket det kan vara möjligt att ingripa i skyddet för privatlivet, om de inskränkande åtgärder som riktas mot skyddet för privatlivet i dylika situationer kan betraktas som godtagbara och nödvändiga vid en helhetsbedömning. Den personliga säkerheten skyddas också genom den föreslagna möjligheten att behandla biometriska uppgifter i syfte att förhindra en betydande fara för liv, hälsa eller säkerhet.

I propositionen föreslås det dessutom att polislagens bestämmelser om utredning av identiteten med hjälp av signalement ska förtydligas. Genom bestämmelserna om utredning av identiteten genomförs det uppdrag som avses i 7 § 3 mom. i grundlagen att genom lag föreskriva om grunderna för ingripande i den personliga integriteten (se t.ex. GrUU 6/2024 rd). EU-domstolen har ansett tagande av fingeravtryck inte innebära något ingrepp i intimsfären, eftersom fingrarna hålls normalt synliga för andra. Åtgärden medför inte heller något större fysiskt eller psykiskt obehag, vilket också gäller för åtgärden att ta ett ansiktsfoto (C-291/12, *Schwarz mot Stadt Bochum*). Vid utredningen av identiteten ska man fortfarande på samma sätt som i nuläget iaktta tvångsmedelslagens bestämmelser om genomsökning av personer.

I polisens personuppgiftslag och migrationsförvaltningens personuppgiftslag föreskrivs det också om möjlighet att till skillnad från nuläget använda även biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt sådana biometriska uppgifter om utlänningar som förts in i polisens och Migrationsverkets register för enskilda jämförelse i situationer där förutsättningarna enligt befogenhetsbestämmelserna att utreda identiteten är uppfyllda. På de uppgifter som används vid jämförelsen tillämpas bestämmelserna om tillåtna behandlingsändamål, innehållet i de personuppgifter som behandlas och radering av uppgifterna i polisens personuppgiftslag och migrationsförvaltningens personuppgiftslag. Uppgifter som tagits för jämförelsen ska således raderas efter att identiteten utretts, om det inte är nödvändigt att behandla dem för undersöknings- och övervakningsuppgifter under de förutsättningar som anges i 5–6 § eller för att förhindra eller avslöja brott under de förutsättningar som anges i 7–8 §. På motsvarande sätt ska också Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarmakten kunna behandla uppgifter som de tagit för jämförelse med stöd av befogenhetsbestämmelserna endast i enlighet med de författningar som gäller behandling av personuppgifter inom deras förvaltningsområden.

Genom den föreslagna ändringen av polislagen och de mer omfattande rätten än nu att använda enskilda registeruppgifter minskar behovet av att använda metoder som ingriper mera i personens rättigheter, såsom gripande, som borde vara den metod som kommer i sista hand för att utreda identiteten.

11.2 Skydd för privatlivet och personuppgifter

I 10 § i grundlagen föreskrivs det om skydd för privatlivet. Enligt 1 mom. är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Enligt förbehållet i den andra meningen i momentet utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag.

Grundlagsutskottet har bedömt behandlingen av känsliga uppgifter med utgångspunkt i att inskränkningar av skyddet för privatlivet måste bedömas utifrån de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna (se GrUU 42/2016 rd och de utlåtanden som det hänvisas till där). Grundlagsutskottets vedertagna praxis har varit att

lagstiftarens handlingsutrymme dessutom begränsas av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i samma moment som skyddet för privatlivet. Lagstiftaren ska trygga denna rättighet på ett sätt som kan anses godtagbart med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna som en helhet (se t.ex. GrUU 14/2018 rd, GrUU 13/2016 rd).

Enligt artikel 8.1 i Europakonventionen (FördrS 18 och 19/1990) har var och en rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Enligt artikel 8.2 är rätten dock inte obegränsad, eftersom myndigheterna får ingripa i användningen av denna rättighet med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten eller landets ekonomiska välbefinnande, till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter. I Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas (Europadomstolen) rättspraxis har skyddet för personuppgifter ansetts vara en väsentlig del av skyddet för privat- och familjeliv i artikel 8. Enligt grundlagsutskottet förutsätter det nödvändighetskrav som hänför sig till inskränkningar av de rättigheter som skyddas i artikel 8 i Europakonventionen å sin sida att inskränkningen motiveras av ett vägande samhälleligt behov, att ingripandet och det godtagbara målet som eftersträvas står i rätt proportion till varandra och att det finns relevanta och tillräckliga skäl för inskränkningen (GrUU 35/2018 rd).

Enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer. Enligt artikel 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till skydd för egna personuppgifter. Personuppgifter ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Enligt artikel 52.1 i stadgan ska varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter. Grundlagsutskottet har ansett att det är betydelsefullt att artikel 7 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna tryggar skyddet för privatlivet och att artikel 8 tryggar vars och ens rätt till skydd för egna personuppgifter. Grundlagsutskottet har framhållit att man vid tillämpningen av EU-lagstiftningen om behandling av personuppgifter måste ta hänsyn till de här artiklarna i stadgan och att EU-domstolens domar på dessa punkter är utslagsgivande för det viktigaste innehållet i respekten för privatlivet och skyddet för personuppgifter (GrUU 14/2018 rd, GrUU 21/2017 rd).

Bestämmelser som inskränker skyddet för personuppgifter, som omfattas av skyddet för privatlivet, måste uppfylla de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. Grundlagsutskottet har även betonat att skyddet för privatlivet och personuppgifter bör stå i proportion till andra grundläggande och mänskliga rättigheter samt till andra vägande samhälleliga intressen, såsom allmän säkerhet, som i extrema fall kan gå tillbaka på den personliga säkerheten som grundläggande rättighet (GrUU 14/2018 rd, GrUU 5/1999 rd). Grundlagsutskottet har ansett att skyddet för privatlivet och personuppgifter inte har företräde framför andra grundläggande fri- och rättigheter. Bedömningen går ut på att samordna och avväga två eller flera bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna (se t.ex. GrUU 26/2018 rd, GrUU 14/2018 rd, GrUU 54/2014 rd och GrUU 10/2014 rd).

I samband med bedömningen av nationell lagstiftning som kompletterar SIS-förordningarna konstaterade grundlagsutskottet att det inte ingår i utskottets konstitutionella uppdrag att bedöma nationell genomförandelagstiftning med avseende på den materiella EU-rätten. Grundlagsutskottet anser dock att det i och för sig är klart att unionslagstiftningen enligt EU-

domstolens etablerade rättspraxis har företrädare framför nationell rätt i enlighet med de villkor som lagts fast i denna rättspraxis och att det inte finns skäl att i Finlands nationella lagstiftning gå in för lösningar som strider mot EU-lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottet är det viktigt att det, i den mån som EU-lagstiftningen möjliggör reglering på det nationella planet, tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se t.ex. GrUU 40/2021 rd och de utlåtanden som det hänvisas till där).

I propositionen föreslås bestämmelser om behandling av personuppgifter som utfärdas delvis inom det handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen och EU:s SIS-förordningar medger och delvis i form av specialbestämmelser som kompletterar den nationella genomförandelagstiftningen om dataskyddsdirektivet för brottmål. De föreslagna bestämmelserna bedöms i följande avsnitt närmare med avseende på kravet att bestämmelserna måste utfärdas genom lag och det nationella handlingsutrymmet för den allmänna dataskyddslagstiftningen (avsnitt 11.2.1), förutsättningarna för behandling av särskilda kategorier av personuppgifter (avsnitt 11.2.2), ändamålsbegränsning (avsnitt 11.2.3), förutsättningarna för utlämnande av uppgifter (avsnitt 11.2.4) samt rättsskyddet (avsnitt 11.2.5). Propositionens konsekvenser för skyddet för privatlivet och personuppgifter, jämlikheten, barn och säkerheten behandlas även i avsnitt 4.2.4 och 4.2.5.

11.2.1 Nödvändigheten av speciallagstiftning om behandling av personuppgifter

Grundlagsutskottet har inom tillämpningsområdet för EU:s dataskyddsförordning justerat sin ståndpunkt i fråga om kraven på lagstiftning om skyddet för personuppgifter. Dataskyddsförordningen föreskriver väsentligt mycket mer detaljerat om skyddet för personuppgifter än dataskyddsdirektivet (95/46/EG) och personuppgiftslagen, som stiftats för att genomföra direktivet (GrUU 14/2018 rd). Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter i fortsättningen i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lagstiftningen. Även med tanke på tydligheten bör vi förhålla oss restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Grundlagsutskottet anser det dock vara klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (se t.ex. GrUU 51/2018 rd och GrUU 14/2018 rd).

Enligt grundlagsutskottet bör bestämmelserna om behandling av personuppgifter fortfarande analyseras utifrån utskottets tidigare praxis med fokus på exakta och heltäckande bestämmelser på lagnivå i en regleringskontext där det finns ett känsligt samband med de grundläggande fri- och rättigheterna (t.ex. GrUU 26/2018 rd och GrUU 14/2018 rd). Grundlagsutskottet har särskilt velat lyfta fram behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet (GrUU 14/2018 rd).

Grundlagsutskottet ansåg i anslutning till sin justering av tolkningspraxis i fråga om 10 § i grundlagen att dataskyddsdirektivet för brottmål till skillnad från den direkt tillämpliga dataskyddsförordningen inte innehåller några detaljerade bestämmelser som skulle utgöra en tillräcklig rättslig grund för skyddet av privatlivet och personuppgifter i 10 § i grundlagen. Regleringen om behandling av personuppgifter ska i sådana här regleringssammanhang där det känsliga sambandet med de grundläggande fri- och rättigheterna accentueras fortfarande

bedömas utifrån utskottets tidigare praxis som betonar bestämmelser på lagnivå, exakthet och omfattning. Relevant i detta avseende är att dataskyddslagen avseende brottmål är en lag som blir tillämplig som allmän lag på sitt tillämpningsområde, och som ska kompletteras med speciallagstiftning för olika förvaltningsområden. Det finns dock inget hinder för att kraven på räckvidd för, exakthet hos och noggrann avgränsning av bestämmelser om skyddet för personuppgifter till vissa delar kan uppfyllas genom en allmän nationell lag utanför dataskyddsförordningens tillämpningsområde (se GrUU 26/2018 rd, GrUU 14/2018 rd, GrUU 51/2018 rd).

Enligt grundlagsutskottet är det viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se GrUU 25/2005 rd). Utskottet har framhållit att det i regeringens proposition därför finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 26/2017 rd, GrUU 2/2017 rd, GrUU 44/2016 rd).

I propositionen är det fråga om behandling av personuppgifter som omfattas delvis av den allmänna dataskyddsförordningen och delvis av dataskyddslagen avseende brottmål. Den allmänna lagstiftning som ska iakttas vid behandlingen av personuppgifter bestäms i enlighet med ändamålet med behandlingen av uppgifterna. På behandlingen av personuppgifter tillämpas den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddslag som kompletterar den i enlighet med bestämmelserna om tillämpningsområdet för dessa allmänna författningar.

Behandlingen av personuppgifter i uppgifter enligt passlagen och lagen om identitetskort samt i uppgifter med anknytning till migrationsförvaltningen baserar sig på artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen, enligt vilken behandlingen är laglig när den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (15 a § i lagförslag nr 1). Likaså omfattas det ursprungliga ändamålet med behandlingen av registreringar enligt SIS-förordningen om in- och utresekontroller och SIS-återvändandeförordningen av den allmänna dataskyddsförordningen (de nya 2 och 3 mom. i 14 § i lagförslag nr 2). Den föreslagna användningen av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt sådana biometriska uppgifter om utlänningar som förts in i polisens och Migrationsverkets register för att identifiera offer, förhindra fara och förhindra, avslöja och utreda vissa allvarliga brott omfattas av dataskyddslagen avseende brottmål (15 c, 15 d, 15 e och 15 f § i lagförslag nr 1 samt 9 och 10 § i lagförslag nr 2), liksom användningen av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret för att skydda försvaret av landet och för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den (21 a § och 52 a § i lagförslag nr 1) omfattas av dataskyddslagen avseende brottmål. Även när registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete förs in i SIS är det fråga om sådan behandling av personuppgifter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål (27 § 4 mom. i lagförslag nr 1, de nya 4 och 5 mom. i 14 § i lagförslag nr 2 samt den nya 5 mom. 4–6 punkten i 131 § i lagförslag nr 3). Utredning av identiteten enligt 2 kap. 1 § i polislagen och 15 b § i lagförslag nr 1 kan omfattas av antingen den allmänna dataskyddsförordningen eller dataskyddslagen avseende brottmål beroende på vilket polisuppdrag som förutsätter att identiteten utreds.

De föreslagna bestämmelserna som kompletterar den allmänna dataskyddsförordningen grundar sig på det nationella handlingsutrymmet enligt artiklarna 6 och 9 i förordningen. Den nationella lagstiftningen kan enligt artikel 6.3 innehålla bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen. Bestämmelserna kan gälla till exempel de villkor som ska gälla för laglig behandling, vilken typ av uppgifter som ska behandlas,

ändamål och lagringstid samt de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål. Medlemsstatens nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Om personuppgifter behandlas för andra ändamål än det ändamål för vilket uppgifterna samlades in, ska regleringen bedömas utifrån principen om ändamålsbegränsning i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 6.4 i dataskyddsförordningen (se avsnitt 11.2.3). Vid behandlingen av biometriska uppgifter ska dessutom iakttas bestämmelserna om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter i artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen, som beskrivs mer ingående nedan (se avsnitt 11.2.2).

I propositionen har det bedömts nödvändigt att föreslå specialbestämmelser som utfärdas inom det nationella handlingsutrymmet som den allmänna dataskyddsförordningen medger och som kompletterar den nationella genomförandelagstiftningen för dataskyddsdirektivet för brottmål. I propositionen föreslås bestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen om samtliga ovannämnda omständigheter enligt artikel 6.3 i förordningen. Bestämmelserna gäller behandling av personuppgifter för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen, det förfarande som ska tillämpas på behandlingen samt utlämnande av personuppgifter till andra myndigheter. I propositionen föreslås också bestämmelser som kompletterar EU:s SIS-förordningar om utlämnande av biometriska uppgifter för SIS-registreringar. De föreslagna ändringarna gäller biometriska uppgifter som betraktas som särskilt känsliga, och behandlingen av dessa uppgifter förutsätter exakta och noggrant avgränsade bestämmelser på grund av de risker som behandlingen medför. De föreslagna bestämmelserna har bedömts som nödvändiga även på grund av de förutsättningar för bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter som behandlas mer ingående nedan (se avsnitt 11.2.4).

11.2.2 Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter

Grundlagsutskottet har bedömt att särskilt tillåtande av behandling av känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter, vilket inneburit att inrättandet av register med sådana uppgifter måste bedömas mot villkoren för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna, särskilt lagstiftningens acceptabilitet och proportionalitet (se t.ex. GrUU 48/2018 rd och de utlåtanden som det hänvisas till där).

Grundlagsutskottet har konstaterat att bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter bör analyseras vidare utifrån praxisen för tidigare bestämmelser på lagnivå. Grundlagsutskottet har bedömt att biometriska kännetecken är i många avseende känsliga uppgifter. Fingeravtryck innehåller sådan information om en individ som gör det möjligt att exakt identifiera honom eller henne i många olika sammanhang (GrUU 29/2016 rd, se även Europadomstolens dom *S. and Marper mot Förenade kungariket*, 4.12.2008).

Grundlagsutskottet har framhåvt vilka hot som behandling av känsliga uppgifter kan medföra. Enligt utskottet medför omfattande databaser med känsliga uppgifter allvarliga risker relaterade till dataskyddet och missbruk av uppgifter som i sista hand kan utgöra ett hot mot personens identitet (GrUU 13/2016 rd, GrUU 14/2009 rd). Även enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning bör särskilda personuppgifter, som till sin natur är särskilt känsliga med hänsyn till grundläggande rättigheter och friheter, åtnjuta särskilt skydd eftersom behandlingen av uppgifterna kan innebära betydande risker för de grundläggande rättigheterna och friheterna (se GrUU 3/2021 rd).

När grundlagsutskottet behandlade förslagen till förordningar om användning av Schengens informationssystem (SIS) och bestämmelser som kompletterar SIS-förordningarna ansåg

utskottet att den viktigaste frågan i förslagen till förordningar med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter är registreringen av biometriska kännetecken. Relevant är att omfattande register med biometriska kännetecken kan medföra allvarliga risker för informationssäkerheten och för missbruk av uppgifter. Riskerna kan i sista hand utgöra ett hot mot personers identitet. Grundlagsutskottet har ansett att inrättandet av dessa register måste bedömas i ljuset av villkoren för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna och särskilt med hänsyn till inskränkningarnas acceptabilitet och proportionalitet. Enligt grundlagsutskottet genererar registrering av biometriska kännetecken dessutom ett särskilt behov av att se till att de personuppgifter som registreras i systemet skyddas mot risk för missbruk och varje form av olaglig åtkomst till och användning av uppgifterna. Utskottet påpekade därför särskilt att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om behandlingen är absolut nödvändig. Särskilt när det gäller behandlingen av uppgifter om barn påpekade utskottet att behandlingen av biometriska kännetecken som tas upp från barn ska vara nödvändig med tanke på ett godtagbart ändamål. (se GrUU 40/2021 rd samt GrUU 13/2017 rd och de utlåtanden som det hänvisas till där.)

Utskottet har också betonat att i synnerhet förvaringstiden för känsliga uppgifter bör begränsas till vad som är nödvändigt för att uppnå det mål som är orsak till att uppgifterna har registrerats i systemet (se t.ex. GrUU 3/2021 rd och de utlåtanden som det hänvisas till där, GrUU 31/2017 rd och GrUU 13/2017 rd). Utskottet har ansett att en fem års förvaringstid för känsliga uppgifter är lång (GrUU 51/2018 rd, GrUU 13/2017 rd). Utskottet har också i samband med bedömningen av förvaringstider påpekat att registrering av biometriska kännetecken medför ett särskilt behov av att skydda personuppgifter som sparas i systemet mot risken för missbruk och all slags olaglig åtkomst till och användning av dessa uppgifter (GrUU 13/2017 rd, GrUU 29/2016 rd, se också EU-domstolens avgöranden C-362/14, *Schrems* samt C-293/12 och C-594/12, *Digital Rights Ireland*).

Registreringen och användningen av fingeravtryck har också bedömts i Europadomstolens domar. Europadomstolen har konstaterat att införande av personuppgifter i en myndighets register innebär en begränsning av skyddet för privatlivet. Fingeravtryck innehåller sådan information om en individ som gör det möjligt att exakt identifiera honom eller henne i många olika sammanhang. Redan det att uppgifter om fingeravtryck förs in i ett register kan ge anledning till oro för skyddet för privatlivet (se t.ex. *S. och Marper mot Förenade kungariket*, 4.12.2008 och *Leander mot Sverige*, 26.3.1987).

I samband med fallet *S. och Marper mot Förenade kungariket* granskar Europadomstolen omfattande insamling av fingeravtryck i ett centraliserat polisregister. I fallet hade båda kändena anhallits och åtalats för brott. Polisen tog deras fingeravtryck och DNA-kännetecken i enlighet med de nationella bestämmelserna, men kändena dömdes aldrig för brotten. Med stöd av den nationella lagstiftningen kunde dock biometriska uppgifter förvaras en obegränsad tid. Europadomstolen konstaterar bland annat att i ett demokratiskt samhälle kan det anses nödvändigt att ingripa i skyddet för privatlivet för att uppnå ett berättigat syfte, om man därigenom svarar på ett tvingande samhälleligt behov och särskilt om det står i rimlig proportion till detta berättigade syfte, samt om de nationella myndigheterna lägger fram relevanta och tillräckliga motiveringar. Europadomstolen konstaterar också att ett berättigat brottsbekämpningsintresse kan vara större än intressena för dem som berörs av fingeravtrycksuppgifterna och samhällets helhetsintresse vid skyddet av personuppgifter, inklusive fingeravtryck och DNA-kännetecken. Europadomstolen anser att det är ställt utom allt rimligt tvivel att kampen mot brott, särskilt organiserad brottslighet och terrorism, som är en av utmaningarna för dagens europeiska samhällen, är i hög grad beroende av användningen av moderna vetenskapliga undersökning- och identifieringsmetoder. Europadomstolen konstaterar

dock att trots fördelarna med ett centraliserat register bör utgångspunkten vara att försöka hitta balans mellan den allmänna säkerheten och skyddet för privatlivet. Enligt domstolen försämrar skyddet för privatlivet orimligt, om det godkänns att användningen av moderna vetenskapliga brottsundersökningsmetoder till vilket pris som helst går före skyddet för privatlivet. Europadomstolen konstaterar bland annat att lagringen av personuppgifter måste stå i rätt proportion till syftet med insamlingen och att lagringstiderna måste begränsas. En allmän och urskillningslös lagring av personuppgifter utan någon tidsgräns så att personer som konstaterats oskyldiga har endast begränsad möjlighet att begära att deras personuppgifter raderas, utgjorde i detta fall ett oproportionellt ingrepp i kändenas rätt att åtnjuta respekt för privatlivet och kunde inte anses som nödvändigt i ett demokratiskt samhälle. Domstolen konstaterade att det var fråga om ett brott mot artikel 8 i Europakonventionen.

Europadomstolen har konstaterat brott mot artikel 8 i Europakonventionen i anslutning till lagringen av uppgifter om fingeravtryck även i målet *M.K. mot Frankrike*, 18.4.2013. I fallet konstaterar Europadomstolen bland annat att i de nationella bestämmelserna hade det inte gjorts någon skillnad i lagringen av personuppgifter enligt brottens allvarlighetsgrad eller enligt om personen hade dömts för brott eller inte. Det föreskrevs inte heller om tillräckliga skyddsåtgärder i lagen. I målet *Gaughran mot Förenade kungariket*, 13.2.2020, konstaterade Europadomstolen att det var fråga om ett brott mot artikel 8 i Europakonventionen då kändens DNA-profil, fotografi och fingeravtryck bevarades en obestämd tid utan hänsyn till brottets allvarlighet eller behovet av att bevara uppgifterna för en obestämd tid och utan faktisk möjlighet att få saken bedömd. Europadomstolen konstaterar i avgörandet av syftet med lagringen av biometriska uppgifter och fotografier är att undersöka brott och sålunda förhindra brottslighet, vilket är ett godtagbart syfte. Vid bedömningen av rätten till liv, som skyddas i artikel 2 i Europakonventionen, och den positiva skyldighet att agera som följer därav har Europadomstolen ansett att det finns ett starkt allmänt intresse av att undersöka och lagföra brott mot liv och gärningsmännen även flera år efter händelserna. Det finns också ett allmänt brottsbekämpningsintresse av att utreda så kallade dolda brott. Polisen måste ända utföra sin uppgift på ett sätt som är förenligt med andra individers rättigheter och friheter (se bl.a. *Osman mot Förenade kungadömet*, 28.10.1998). Förutom ett godtagbart syfte måste även kravet på proportionalitet beaktas vid bedömningen.

Europadomstolen har också granskat behandlingen av biometriska uppgifter bland annat i avgörandet *Glukhin mot Ryssland*, 4.7.2023. I fallet utnyttjade myndigheten övervakningskameror i allmänna utrymmen och ett system för ansiktsgenkänning i realtid för att identifiera, hitta och gripa en eftersökt demonstrant som man misstänkte att gjort sig skyldig till endast en administrativ förseelse. Europadomstolen konstaterar att behandlingen av sökandens personuppgifter med hjälp av ansiktsgenkänningsteknik i ett ärende som gällde en administrativ förseelse innebär en begränsning av skyddet för privatlivet. En begränsning av skyddet för privatlivet kan vara berättigad endast när den är tillåten i lag och nödvändig i ett demokratiskt samhälle för att uppnå de syften som avses i artikel 8.2 i Europakonventionen. Europadomstolen hänvisar till avgörandena i bland annat målen *S. och Marper mot Förenade kungariket* och *Gaughran mot Förenade kungariket* och konstaterar att insamling och behandling av personuppgifter förutsätter tydliga och exakta regler som erbjuder tillräckliga garantier mot missbruk och godtycklig behandling av uppgifterna. Europadomstolen anser också i detta sammanhang att det är ställt utom allt rimligt tvivel att kampen mot brott, särskilt organiserad brottslighet och terrorism, som är en av utmaningarna för dagens europeiska samhällen, är i hög grad beroende av användningen av moderna vetenskapliga undersökning- och identifieringsmetoder. I fallet är det enligt Europadomstolen inte fråga om huruvida behandling av biometriska uppgifter med hjälp av ansiktsgenkänningsteknik allmänt kan betraktas som berättigad enligt Europakonventionen. I det fall som granskas i domen anser Europadomstolen att användning av ansiktsgenkänningsteknik för att identifiera, lokalisera och

gripa en fredlig demonstrant för ett förfarande som gäller en administrativ förseelse inte kan betraktas som nödvändig i ett demokratiskt samhälle. Domstolen konstaterade att det var fråga om ett brott mot artikel 8 i Europakonventionen.

EU-domstolen har behandlat betydelsen av fingeravtryck bland annat i avgörandet C-61/22, som gäller giltigheten för EU:s förordning om identitetskort (*RL mot Landeshauptstadt Wiesbaden*). Biometriska uppgifter gör det möjligt att exakt identifiera de berörda fysiska personerna och är särskilt känsliga på grund av de betydande risker för grundläggande fri- och rättigheter som användningen av dem kan innebära. Trots att fingeravtryck gör det möjligt att exakt identifiera en person, gör enligt avgörandet ändå den information som fingeravtrycken innehåller det inte i sig möjligt att få en bild av de berörda personernas privat- och familjeliv. Sålunda fann EU-domstolen att den rättighetsbegränsning som följer av skyldigheten att införa två fingeravtryck i lagringsmediet i identitetskort utfärdade av medlemsstaterna inte strider mot det väsentliga innehållet i de grundläggande rättigheter som slås fast i artiklarna 7 och 8 i stadgan. EU-domstolen har också bedömt de skyldigheter enligt passförordningen som gäller fingeravtryck och konstaterat att det intrång i respekten för privatlivet och skyddet för personuppgifter som är förenat med dem kan motiveras med syftet att säkerställa att pass inte används i bedrägligt syfte (se avgörandet C-291/12, *Schwarz mot Stadt Bochum*, som behandlas mer ingående i avsnitt 2.2.1).

EU-domstolen har i målet C-205/21 (*Ministerstvo na vatreshnite raboti - Registrering av biometriska och genetiska uppgifter I*) hänvisat till principen om uppgiftsminimering i artikel 4 i dataskyddsdirektivet avseende brottmål, enligt vilken personuppgifter ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de syften för vilka de behandlas. EU-domstolen har också hänvisat till artikel 8, enligt vilken behandling ska vara laglig endast om och i den mån den är nödvändig för att utföra en uppgift som utförs av en behörig myndighet för de ändamål som anges i direktivet. I artikeln krävs dessutom att medlemsstaternas nationella rätt ska specificera syftet med behandlingen, vilka personuppgifter som ska behandlas och behandlingens ändamål. EU-domstolen har konstaterat att ändamålen med behandlingen av biometriska och genetiska uppgifter kan således i detta avseende inte anges i alltför allmänna termer, utan måste definieras på ett tillräckligt precist och konkret sätt för att det ska vara möjligt att bedöma huruvida denna behandling är ”absolut nödvändig” på det sätt som förutsätts i artikel 10 i direktivet. EU-domstolen ansåg i målet att polismyndigheternas behandling av biometriska och genetiska uppgifter i sin utredningsverksamhet, för att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning, är tillåten endast om medlemsstatens nationella rätt innehåller en tillräckligt klar och tydlig rättslig grund för att tillåta denna behandling. Direktivets krav på att behandlingen av känsliga uppgifter ska vara ”absolut nödvändig” innebär enligt EU-domstolen en särskilt strikt kontroll i detta sammanhang av iakttagandet av principen om uppgiftsminimering. EU-domstolen konstaterar också att dataskyddsdirektivet för brottmål och artiklarna 47 och 48 i stadgan om de grundläggande rättigheterna inte utgör något hinder för lagstiftning enligt vilken den behöriga brottmålsdomstolen fastställer att biometriska och genetiska uppgifter ska insamlas med tvång före det nationella målet. Dessutom anser EU-domstolen att dataskyddsdirektivet för brottmål utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken föreskrivs rätt för den behöriga myndigheten att samla in biometriska och genetiska uppgifter utan att pröva och visa dels att denna insamling är absolut nödvändig för att uppnå de konkreta mål som eftersträvas, dels att dessa mål inte kan uppnås genom åtgärder som utgör ett mindre allvarligt ingrepp i den berörda personens rättigheter och friheter. EU-domstolen anser också att nationell lagstiftning enligt vilken föreskrivs en systematisk insamling av biometriska och genetiska uppgifter från varje person som är misstänkt för uppsåtlig brottslighet som omfattas av allmänt åtal i princip står i strid med artikel 10 i dataskyddsdirektivet avseende brottmål.

Den hänskjutande domstolen i målet C-205/21 ställde följdfrågor, som EU-domstolen behandlade i målet C-80/23 (*Ministerstvo na vatreshnite raboti – Registrering av biometriska och genetiska uppgifter II*). Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor för att få EU-domstolen att närmare precisera kravet på en domstolsprövning av om det är ”absolut nödvändigt” att samla in biometriska och genetiska uppgifter, i den mening som avses i artikel 10 i dataskyddsdirektivet för brottmål. EU-domstolen konstaterar bland annat att det framgår av själva ordalydelsen i artikel 10 att kravet på absolut nödvändighet ska tolkas på så sätt att det innebär att förutsättningarna för laglig behandling av känsliga personuppgifter är strängare än de förutsättningar som följer av artiklarna 4.1 b och c samt 8.1 i direktivet, där det endast talas om att behandling av personuppgifter som allmänt sett omfattas av direktivets tillämpningsområde ska vara ”nödvändig”.

EU-domstolen konstaterar att den i domen i målet C-205/21 slog fast att att en nationell lagstiftning som föreskriver systematisk insamling av biometriska och genetiska uppgifter om var och en som är misstänkt för uppsåtlig brottslighet för vilken allmänt åtal gäller, utan att det föreskrivs någon skyldighet för den behöriga myndigheten att pröva och visa att insamlingen är ”absolut nödvändig”, i enlighet med den skyldighet som åligger den enligt artikel 10 i direktiv 2016/680, i princip strider mot nämnda artikel 10. En sådan lagstiftning kan leda till insamling av biometriska och genetiska uppgifter om de flesta misstänkta personer utan åtskillnad och generellt. EU-domstolen påpekar att den i målet C-205/21 angav att det ankom på den hänskjutande domstolen att pröva bland annat huruvida nationell rätt kan tolkas på ett sätt som är förenligt med unionsrätten i syfte att säkerställa effektiviteten av artikel 10 i dataskyddsdirektivet för brottmål 2016/680. EU-domstolen uppmanade därför den hänskjutande domstolen att fastställa huruvida det enligt nationell rätt är tillåtet för de behöriga myndigheterna, i den mening som avses i artikel 3 led 7 i dataskyddsdirektivet för brottmål, att bedöma om det är ”absolut nödvändigt” att samla in den berörda personens biometriska och dess genetiska uppgifter, i syfte att registrera dessa uppgifter. EU-domstolen avsåg därmed att påminna den hänskjutande domstolen om att principen om unionsrättens företräde bland annat innebär en skyldighet för den att i möjligaste mån tolka sin nationella rätt på ett sätt som är förenligt med unionsrätten. Enligt EU-domstolen angavs i målet C-205/21 till denna del endast att den hänskjutande domstolen skulle pröva huruvida nationell rätt kunde tolkas så, att de myndigheter som var behöriga att utföra denna behandling av uppgifter kunde göra den bedömning som det ankommer på dem att göra enligt artikel 10. Om den behöriga myndigheten inte enligt nationell rätt är behöriga att bedöma om behandlingen är ”absolut nödvändig”, kan en domstol inte, i stället för denna myndighet, säkerställa att den skyldighet som åligger nämnda myndighet enligt artikel 10 iakttas. Det ankommer på den behöriga myndigheten att göra den bedömning som krävs enligt artikel 10.

EU-domstolen har bedömt bland annat lagringstider för uppgifter i målet C-118/22 (*NG mot Direktor na Glavna direksia "Natsionalna politisia" pri Ministerstvo na vatreshnite raboti – Sofia*). Fallet gällde bedömning av en nationell lagstiftning som föreskriver att personuppgifter, inklusive biometriska och genetiska uppgifter, vad gäller personer som genom en lagakraftvunnen brottmålsdom har dömts för ett uppsåtligt brott som faller under allmänt åtal, ska lagras, genom polismyndigheternas försorg, för att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra brott, eller att verkställa straffrättsliga påföljder. Uppgifterna ska lagras fram till dess att den registrerade avlider. Lagstiftningen ålägger inte heller den personuppgiftsansvarige skyldigheten att regelbundet kontrollera om sådan lagring fortfarande är nödvändig, och tillerkänner inte den berörda personen rätten enligt dataskyddsdirektivet för brottmål att få uppgifterna raderade eller rätten att få behandlingen av dessa uppgifter begränsad.

EU-domstolen betonar i sitt avgörande att lagring, i ett polisregister, av uppgifter om personer som har dömts genom en lagakraftvunnen brottmålsdom, kan vara nödvändig för operativa

utredningar och närmare bestämt för att jämföras med andra uppgifter som samlats in i samband med utredningar av andra brott, även efter det att den fällande domen har raderats från belastningsregistret. EU-domstolen anser att lagring av biometriska och genetiska uppgifter om personer som redan har varit föremål för en lagakraftvunnen brottmålsdom, inbegripet fram till att dessa personer avlidit, kan visserligen anses vara absolut nödvändig i den mening som avses i artikel 10 i dataskyddsdirektivet för brottmål, bland annat för att göra det möjligt att kontrollera dessa personers eventuella inblandning i andra brott, och således att lagföra och döma gärningsmännen till dessa brott. Man bör beakta den betydelse som denna typ av uppgifter har för brottsutredningar, även många år efter det att gärningarna begicks, särskilt när dessa lagöverträdelse utgör allvarliga brott. Lagring av biometriska och genetiska uppgifter kan emellertid enbart anses uppfylla kravet att lagringen ska vara tillåten endast om det är absolut nödvändigt, i den mening som avses i artikel 10 i dataskyddsdirektivet för brottmål, om den beaktar arten och allvaret av det brott som lett till den slutliga fällande domen, eller andra omständigheter, såsom de särskilda omständigheter under vilka brottet begicks, lagringens eventuella koppling till andra pågående förfaranden eller den dömda personens tidigare bakgrund eller profil. En nationell lagstiftning som föreskriver att de berörda personernas biometriska och genetiska uppgifter som införts i polisregistret ska lagras fram till dessa personers död om de har dömts genom en lagakraftvunnen brottmålsdom, är alltför omfattande i förhållande till de ändamål för vilka uppgifterna behandlas. EU-domstolen ansåg att den nationella regleringen stred mot EU-rätten. Enligt avgörandet utgör dataskyddsdirektivet för brottmål hinder för en nationell lagstiftning som föreskriver att personuppgifter, inklusive biometriska och genetiska uppgifter, vad gäller personer som genom en lagakraftvunnen brottmålsdom har dömts för ett uppsåtligt brott som faller under allmänt åtal, ska lagras, genom polismyndigheternas försorg, för att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra brott, eller att verkställa straffrättsliga påföljder, fram till dess att den registrerade avlider, även i fall då den registrerade har rehabiliterats, utan att därvid ålägga den personuppgiftsansvarige skyldigheten att regelbundet kontrollera om sådan lagring fortfarande är nödvändig, och utan att tillerkänna den berörda personen rätten att få uppgifterna raderade på grund av att lagringen av dem inte längre är nödvändig för de ändamål för vilka de har behandlats eller, i förekommande fall, rätten att få behandlingen av dessa uppgifter begränsade.

Enligt skäl 51 i den allmänna dataskyddsförordningen bör personuppgifter som till sin natur är särskilt känsliga med hänsyn till grundläggande rättigheter och friheter åtnjuta särskilt skydd, eftersom behandling av sådana uppgifter kan innebära betydande risker för de grundläggande rättigheterna och friheterna. Biometriska uppgifter är i artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen och i 11 § i dataskyddslagen avseende brottmål avsedda uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter när de behandlas för att entydigt identifiera en fysisk person. I artikel 9 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt artikel 9.1 är det förbjudet att behandla sådana biometriska uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter för att entydigt identifiera en person. Bestämmelser om grunderna för undantag finns i artikel 9.2. När det gäller de ändamål som omfattas av dataskyddsförordningen grundar sig de bestämmelser som föreslås i propositionen på artikel 9.2 g i förordningen (15 a § i lagförslag nr 1, de nya 2 och 3 mom. i 14 § i lagförslag nr 2 samt 15 b § i lagförslag nr 1 när det är fråga om utredning av identiteten i polisuppdrag som omfattas av den allmänna dataskyddsförordningen). Enligt bestämmelsen kan ett undantag göras exempelvis om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträfvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Europadomstolens och EU-domstolens avgöranden som beskrivs ovan bedöms inte medföra något hinder för den behandling av personuppgifter som föreslås i propositionen. Med stöd av de föreslagna bestämmelserna inrättas inga nya databaser som innehåller känsliga uppgifter, utan bestämmelserna gäller förutsättningarna att behandla uppgifter som insamlas till polisens och Migrationsverkets register med stöd av den gällande lagstiftningen. I propositionen föreslås inte heller några ändringar i de förutsättningar under vilka polisen får samla in biometriska uppgifter för registrering. Den föreslagna behandlingen av uppgifter är i alla avseenden knuten till nödvändighetskravet, och den behöriga myndigheten ska säkerställa att det är uppfyllt före behandlingen. I propositionen föreslås inte heller några ändringar i polisens möjligheter att använda ansiktsigenkänningsteknik och de föreslagna bestämmelserna gör det inte möjligt att behandla biometriska uppgifter till exempel för att identifiera fredliga demonstranter.

Vid den föreslagna lagringen av biometriska uppgifter ska iakttas de lagringstider som anges för uppgifterna i den nationella lagstiftningen. I propositionen föreslås inga ändringar i polisens rätt att förvara biometriska uppgifter i samband med brottmål. Som en skyddsåtgärd föreslås dessutom att användningen av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret för brottsbekämpande ändamål begränsas till 10 år från det att uppgiften infördes (38 § i lagförslag nr 1). På raderingen av biometriska uppgifter som anknyter till brottmål tillämpas bestämmelserna i 33 § polisens personuppgiftslag om radering av signalementsuppgifter som behandlas för fastställande av identiteten. I bestämmelserna anges en maximal lagringstid för signalementsuppgifter som bestäms enligt brottets allvarlighetsgrad och den brottsmisstänktes ålder. Uppgifterna raderas dessutom tidigare om det vid utredningen har framgått att inget brott har begåtts eller att det inte längre finns skäl att misstänka personen för brott. Om uppgifterna bevaras längre än den maximala lagringstiden med tanke på utredning eller övervakning eller av någon annan grundad anledning, eller för att trygga de rättigheter som den registrerade, någon annan part eller en person som hör till polispersonalen har, ska behovet av fortsatt bevarande bedömas minst vart femte år. I propositionen föreslås inte möjlighet till allmän och urskillningslös lagring av personuppgifter. Bestämmelserna möjliggör inte lagring och behandling av uppgifterna under en obestämd tid utan hänsyn till brottets allvarlighet eller behovet av att bevara uppgifterna för en obestämd tid och utan faktisk möjlighet att få saken prövad. I propositionen föreslås inte heller begränsningar av de registrerades rätt enligt 25 § i dataskyddslagen avseende brottmål att kräva rättelse, komplettering, utplånande eller begränsning av behandlingen av personuppgifter.

I propositionen föreslås inga specialbestämmelser om sådana sakkomplex som det redan finns heltäckande och exakta bestämmelser om i den allmänna dataskyddslagstiftningen. I 6 § i dataskyddslagen föreskrivs det om de lämpliga och särskilda skyddsåtgärder som förutsätts vid behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter och som den personuppgiftsansvarige ska vidta när behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter regleras i lag eller föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. Den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen innehåller också detaljerade bestämmelser om bland annat den personuppgiftsansvariges skyldigheter och de registrerades rättigheter, informationssäkerhet och tillsyn över behandlingen av personuppgifter samt påföljder av olaglig behandling av personuppgifter. På motsvarande sätt föreskrivs det i dataskyddslagen avseende brottmål om bland annat de registrerades rättigheter, informationssäkerhet, tillsynsmyndighet och rättsskydd, skadestånd, straff och tystnadsplikt. Bestämmelser om behandling av personuppgifter som förts in i SIS, den registrerades rättigheter och rättsmedel samt tillsynsmyndigheter ingår dessutom i EU:s direkt tillämpliga SIS-förordningar.

Propositionen gäller automatisk identifiering och hittande av personer samt automatiserad verifiering av identiteten med hjälp av biometriska uppgifter. I propositionen är det fråga om

behandling av känsliga uppgifter, som berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som gäller privatlivet. I propositionen föreslås exakta och noggrant avgränsade bestämmelser om behandling av biometriska uppgifter som förts in i polisens passregister och identitetskortsregister samt av sådana biometriska uppgifter om utlänningar som förts in i polisens och Migrationsverkets register för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna. I lagarna föreskrivs det om de ändamål för vilka uppgifter får behandlas, om det förfarande som tillämpas vid behandlingen samt om de förutsättningar under vilka uppgifter får utlämnas. Trots att de jämförelser som avses i propositionen utförs med hjälp av automatisering, fattas det slutliga beslutet om identifiering av en person alltid av en fysisk person, dvs. en tjänsteman. I propositionen föreslås inga bestämmelser som möjliggör sådant automatiserat individuellt beslutsfattande som avses i artikel 22 i den allmänna dataskyddsförordningen och i 13 § i dataskyddslagen avseende brottmål.

Förutsättningarna för behandling av uppgifter ska vara desamma i fråga om såväl fingeravtryck som ansiktsbilder. Det är dock endast sällan nödvändigt att utföra jämförelse med båda uppgiftskategorierna. Behandlingen ska vara begränsad till endast situationer där den är nödvändig. Om det är möjligt att identifiera en person med hjälp av endast fingeravtryck eller endast ansiktsbilder, är det inte nödvändigt och således inte heller tillåtet att använda båda uppgifterna. Vid all behandling av personuppgifter enligt polisens personuppgiftslag ska dessutom i enlighet med lagens 2 § bestämmelserna i 1 kap. i polislagen om respekt för de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, proportionalitetsprincipen, principen om minsta olägenhet och principen om ändamålsbundenhet iaktas. Vid behandlingen ska också iaktas förutsättningarna i den allmänna dataskyddslagstiftningen, såsom principerna för behandling av personuppgifter i 2 kap. i dataskyddslagen avseende brottmål. Till dessa principer hör bland annat relevanskravet (6 § i dataskyddslagen avseende brottmål). De personuppgifter som behandlas ska vara adekvata och behövliga med hänsyn till ändamålet med behandlingen och får inte vara för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Bestämmelserna gör det inte möjligt att behandla uppgifter i större omfattning än vad brottsbekämpningsintresset förutsätter i samtliga situationer.

Den allmänna dataskyddslagstiftningen ska även i övrigt tillämpas vid behandlingen. I propositionen har det inte bedömts nödvändigt att föreslå nya begränsningar enligt artikel 23 i den allmänna dataskyddsförordningen av tillämpningsområdet för de skyldigheter och rättigheter som anges i artiklarna 12–22 och artikel 34 samt artikel 5 i förordningen med undantag av begränsningen av principen om ändamålsbegränsning i artikel 5.1 b. Bestämmelserna bedöms vara nödvändiga och proportionella på de grunder som beskrivs mera ingående i bland annat följande avsnitt 11.2.3 (Behandling av personuppgifter för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet). Bestämmelserna bedöms uppfylla de villkor som grundlagsutskottet i sin utlåtandepraxis ställt för behandlingen av känsliga uppgifter och uppfylla de krav som följer av de grundläggande och mänskliga rättigheterna.

11.2.3 Behandling av personuppgifter för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen

Grundlagsutskottet har framhållit kravet på ändamålsbegränsning, särskilt vid behandlingen av känsliga uppgifter. När det gällt omfattande register med biometriska kännetecken har det enligt grundlagsutskottet funnits orsak att förhålla sig negativt till att uppgifterna används för ändamål som ligger utanför det syfte som de egentligen samlats in och registrerats för. I de fallen har bara exakt avgränsade och mycket små undantag kunnat göras från ändamålsbegränsningen. Bestämmelserna får inte leda till att någon annan verksamhet än den som är förknippad med det ursprungliga ändamålet blir det huvudsakliga ändamålet eller ens ett viktigt ändamål (se bl.a.

GrUU 15/2018 rd, GrUU 1/2018 rd, GrUU 14/2017 rd samt GrUU 14/2009 rd om ändring av passlagen).

Grundlagsutskottet har behandlat ändamålen med behandlingen av biometriska uppgifter som förts in i passregistret i samband med den proposition som gällde en reform av passlagen (RP 234/2008 rd). I propositionen föreslogs det att polisen skulle ha fått använda fingeravtrycksuppgifter i pass för utredning av identitet i samband med ett visst uppdrag som hör till polisen och som nödvändigt kräver att identiteten styrks. Grundlagsutskottet ansåg inte att den bestämmelse som föreslogs i polisens personuppgiftslag var ändamålsenligt, särskilt inte med avseende på det krav på exakthet och noga avgränsning som ställs på definitionen av användningsändamål (GrUU 14/2009 rd).

I sitt utlåtande (GrUU 47/2010 rd) om en ändring av utlänningslagen såg utskottet det som en fråga om lagstiftningsordning att användningen av fingeravtryck som insamlats med stöd av 131 § i utlänningslagen begränsas uteslutande till ändamål som svarar mot det ändamål som de samlats in och registrerats för. Ett sådant ändamål kan enligt utskottet i sig ha samband med att hindra och utreda exakt angivna brott, men bara i den omfattningen som verksamheten har ett nära samband med det ursprungliga insamlings- och registreringsändamålet. Dessutom ansåg utskottet att bestämmelserna var suspekta med beaktande av 6 § i grundlagen i och med att de riktar sig mot vissa grupper av utlänningar.

Grundlagsutskottet bedömde i sitt utlåtande om det föregående förslaget till Eurodacförordning att den utvidgade användningen av uppgifter om fingeravtryck för bekämpning, avslöjande eller utredning av de terroristbrott eller andra allvarliga brott som avses i förslaget till Eurodacförordning inte kan betraktas som ett mindre undantag. Med allvarliga brott avses i detta sammanhang sådana brott för vilket det maximala straff som föreskrivs som påföljd i den nationella lagstiftningen är fängelse i minst tre år. En dylik utvidgning av användningsändamålet när det handlar om uppgifter om fingeravtryck skulle enligt grundlagsutskottets åsikt åtminstone inte ha varit godtagbar i samband med nationell lagstiftning i konstitutionellt hänseende (GrUU 21/2012 rd).

Grundlagsutskottet har också fäst särskild uppmärksamhet vid utvidgning av användningsändamålet för uppgifter om fingeravtryck i samband med bedömningen av polisens personuppgiftslag (GrUU 51/2018 rd). Utskottet ansåg att man i vanlig lagstiftningsordning kunde avvika från ändamålsbundenheten utan att väsentligt begränsa regleringen till det ursprungliga insamlings- och registreringsändamålet endast om användningen av fingeravtrycksuppgifter för förebyggande, avslöjande eller utredning av vissa brott som avses i EU:s Eurodacförordning krävs i den förordningen. Grundlagsutskottet bedömde att förslaget skulle ha lett till att användningen av uppgifter för att förhindra, avslöja och utreda brott skulle ha utvidgats till brott som inte ens i sin grova form riktar sig mot statens säkerhet eller mot något annat mål som nämns i 131 § i utlänningslagen. Avvärandet av dessa brott ansågs därmed inte ha något sådant nära samband med den ursprungliga avsikten med att samla in och registrera information på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter. Utskottet ansåg att om bestämmelserna i lagförslaget inte till denna del är utformad på det sätt som Eurodacförordningen kräver måste lagrummet preciseras väsentligt på så sätt att behandlingen ska ha ett nära samband med det ursprungliga insamlings- och registreringssyftet.

Grundlagsutskottet har nyligen bedömt undantag från ändamålsbundenheten i samband med lagstiftning som kompletterar förordningarna om användning av Schengens informationssystem (GrUU 40/2021 rd och GrUU 23/2022 rd, se också GrUU 18/2024 rd). Grundlagsutskottet har betonat att förhindrande, avslöjande eller utredning av särskilt allvarliga brott kan vara förenade med sådana vägande samhälleliga intressen som går tillbaka till systemet med de grundläggande

fri- och rättigheterna och som i tillräcklig mån motiverar ett undantag från ändamålsbundenheten. Grundlagsutskottet anser att det till dessa delar är möjligt i konstitutionellt hänseende att göra begränsade undantag från principen om ändamålsbundenhet, om en omsorgsfullt uppgjord reglering som helhet betraktad uppfyller kraven på de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna och är förenlig med kraven i EU-rätten. Enligt grundlagsutskottet finns det skäl att beakta detta i lagberedningen och utredningsarbetet inom statsrådet. Utskottet lyfter i detta sammanhang också fram utredningen om användning av fingeravtryck som förts in i passregistret eller identitetskortsregistret vid brottsbekämpning. Grundlagsutskottet anser dock att det inte finns skäl att avvika från den förhållandevis etablerade tolkningspraxisen som gäller bundenhet till användningsändamålet, särskilt inte i fråga om grunderna för regleringen, utan tillräckliga motiveringar och omsorgsfull prövning. En eventuell reglering som begränsar bundenheten till användningsändamålet ska när godtagbara motiveringar föreligger motiveras och utarbetas omsorgsfullt genom ändamålsenliga konsekvensbedömningar och bedömningar av förenligheten med både de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna med beaktande även av konsekvenserna av EU:s dataskyddslagstiftning.

EU-domstolen har tagit ställning till behandlingen av biometriska uppgifter som förts in i det nationella passregistret i sitt avgörande i de förenade målen C-446/12-C449/12 (*Willems*). I fallet vägrade klagandena att inkomma med biometriska uppgifter med motiveringen att insamlandet och lagrandet av dessa uppgifter utgör en allvarlig kränkning av deras fysiska integritet och deras rätt till skydd för privatlivet. Enligt klagandena uppkommer denna kränkning framför allt genom att dessa uppgifter lagras inte endast i det lagringsmedium som passet och identitetskortet innefattar, utan även i en decentraliserad databas. Dessutom ökar riskerna för dessa uppgifters säkerhet av att de kommunala decentraliserade databaserna på sikt ska sammanföras i en centraliserad databas. Klagandena hade vidare anfört att myndigheterna i framtiden kan komma att använda de biometriska uppgifterna i andra syften än dem för vilka klagandena lämnat dem.

Enligt domstolen ska EU:s passförordning tolkas så, att medlemsstaterna inte är skyldiga att i sin lagstiftning säkerställa att de biometriska uppgifter som har samlats in och lagrats med stöd av nämnda förordning inte samlas in, behandlas och används för andra ändamål än för utfärdande av pass eller resehandlingar, eftersom denna aspekt inte omfattas av förordningens tillämpningsområden. Passförordningen tillämpas enligt dess ingress utan att det påverkar någon annan användning eller lagring av uppgifter i enlighet med medlemsstaternas nationella lagstiftning och förordningen utgör inte en rättslig grund för att skapa eller upprätthålla databaser för lagring av dessa uppgifter i medlemsstaterna; denna fråga omfattas nämligen helt och hållet av den nationella lagstiftningen. När den nationella lagstiftningen omfattas av unionsrättens tillämpningsområde måste den vara förenlig med kraven i artiklarna 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Passförordningen skiljer sig således från t.ex. PNR-direktivet, som behandlas i avgörandet C-817/19 (*Ligue des droits humains*), där det föreskrivs uttömmande om ändamålen med behandlingen av de PNR-uppgifter som insamlats enligt direktivet. Under beredningen har EU:s passförordningen inte ansetts medföra något hinder för att biometriska uppgifter som förts in i ett nationellt passregister behandlas för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av dem, när villkoren för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna iakttas. Inrättandet av nationella databaser har överlåtits till den nationella lagstiftningen även i den nya förordningen om identitetskort (EU) 2025/1208, som antagits med anledning av avgörandet C-61/22, (*RL mot Landeshauptstadt Wiesbaden*), (se avsnitt 2.2.3).

EU-domstolen har under de senaste åren också meddelat flera avgöranden om tolkning av direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, vilka är av betydelse även med tanke

på den reglering som föreslås nu. I avgörandena har domstolen bedömt bland annat skyldigheten för leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster att lagra trafik- och lokaliseringssuppgifter för att bekämpa brottslighet samt för att garantera allmän och nationell säkerhet (t.ex. C-140/20 *G. D. mot Commissioner of An Garda Síochána m.fl.*, de förenade målen C-511/18, C-512/18 och C-520/18 *La Quadrature du Net m.fl. mot Premier ministre m.fl.*, C-746/18 *Prokuratuur* samt de förenade målen C-793/19 och C-794/19 *Förbundsrepubliken Tyskland mot SpaceNet AG och Telekom Deutschland GmbH*).

I ovan nämnda avgöranden konstaterar EU-domstolen att det, i enlighet med proportionalitetsprincipen, endast är bekämpning av grov brottslighet och förebyggande av allvarliga hot mot allmän säkerhet samt skydd av den nationella säkerheten som kan motivera allvarliga ingrepp i de grundläggande rättigheter som anges i artiklarna 7 och 8 i stadgan, såsom de ingrepp som följer av lagring av trafik- och lokaliseringssuppgifter. Betydelsen av målet att skydda nationell säkerhet är mer omfattande än betydelsen av målen att bekämpa grov brottslighet och att skydda allmän säkerhet. Målet att skydda nationell säkerhet kan således motivera åtgärder som innebär mer långtgående ingrepp i de grundläggande rättigheterna än dem som dessa övriga mål skulle kunna motivera. Endast ingrepp i nämnda grundläggande rättigheter vilka inte är av allvarligt slag kan motiveras av målet att förebygga, undersöka, avslöja och lagföra brott i allmänhet.

Den information som fingeravtrycken innehåller gör det enligt EU-domstolen inte i sig möjligt att få en bild av de berörda personernas privat- och familjeliv (se mål C-61/22, *RL mot Landeshauptstadt Wiesbaden*) till skillnad från de trafik- och lokaliseringssuppgifter som lagras av leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster (t.ex. C-140/20, *G.D. mot Commissioner of the Garda Síochána m.fl.*), de passagerarregisteruppgifter (PNR-uppgifter) som behandlades i domen C-817/19 (*Ligue des droits humains*) eller uppgifter som finns lagrade i en mobiltelefon (se målet C-548/21, *C.G. mot Bezirkshauptmannschaft Landeck*, som behandlas i avsnitt 11.5). Till denna del kan biometriska uppgifter som behandlas för att identifiera en person anses vara likställda med uppgifter om den fysiska identiteten, för vilkas förvaring EU-domstolen i sin rättspraxis gällande direktivet om integritet och elektronisk kommunikation har satt en lägre tröskel än för trafik- och lokaliseringssuppgifter (se 140/20, *G.D. mot Commissioner of the Garda Síochána m.fl.*). Behandling av biometriska uppgifter för att identifiera en person eller verifiera personens identitet kan i ljuset av EU-domstolens rättspraxis inte anses utgöra ett lika allvarligt ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheterna som förvaringen av trafik- och lokaliseringssuppgifter, och behandlingen av biometriska uppgifter har inte i EU-domstolens rättspraxis till alla delar kopplats till motsvarande förutsättningar som till exempel behandlingen av trafik- och lokaliseringssuppgifter (se också avsnitt 11.5 om rättsskydd). Biometriska uppgifter är emellertid särskilt känsliga och domstolen anser i sitt avgörande C-61/22 att behandlingen av dem är av sådant slag att den kan ge ytterligare information om de berörda personernas privatliv. Biometriska uppgifter som lagrats på identitetskort och upphållshandlingar som avses i förordningen om identitetskort får således enligt domstolen behandlas endast ske för ändamål som är strikt begränsade till att identifiera den berörda personen och under vissa klart avgränsade förutsättningar i den lag som innehåller kravet på uppvisande av identitetskort eller uppehållshandling. Avgörandet gäller inte uttryckligen biometriska uppgifter som registrerats i en nationell databas, men även behandlingen av uppgifter i ett nationellt register ska begränsas i enlighet med kraven i dataskyddsdirektivet för brottmål till vad som är absolut nödvändigt och i bestämmelserna ska iakttagas villkoren för behandling av särskilda kategorier av personuppgifter.

I denna proposition föreslås det sådana bestämmelser i polisens personuppgiftslag och migrationsförvaltnings personuppgiftslag som utvidgar de tillåtna användningsändamålen för biometriska uppgifter. I bestämmelserna är det fråga om användning av uppgifterna för något

annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen med undantag av utlämnandet av biometriska uppgifter i Migrationsverkets register för registreringar enligt SIS-förordningen om in- och utresekontroller och SIS-återvändandeförordningen som förs in i Schengens informationssystem. Enligt förslaget ska uppgifterna kunna behandlas till exempel när det är nödvändigt för att förhindra, avslöja och utreda vissa allvarliga brott. För brottsbekämpningens del begränsas möjligheten att använda uppgifterna till sådana i bestämmelserna exakt specificerade brott, vilkas förhindrande, avslöjande och utredning bedöms vara av särskild vikt med tanke på individernas och samhällets säkerhet.

I det föreslagna begränsade undantaget från principen om ändamålsbegränsning är det på det sätt som beskrivs mera ingående i specialmotiveringen till 15 e § fråga om allvarliga landsförräderi- och spioneribrott samt högförräderi- och terroristbrott, allmänfarliga brott, brott som vanligtvis har kopplingar till organiserad brottslighet, brott med anknytning till sexuellt utnyttjande av barn samt brott för vilka det i lag föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. Under beredningen har man bedömt att förebyggande, avslöjande eller utredning av de nämnda brotten är förenat med sådana vägande samhälleliga intressen som går tillbaka till systemet med de grundläggande fri- och rättigheterna och som enligt grundlagsutskottet i tillräcklig mån motiverar ett undantag från ändamålsbundenheten. Särskilt när det gäller brott med anknytning till sexuellt utnyttjande av barn har de föreslagna bestämmelserna också samband med tryggheten av barns rättigheter (se GrUU 40/2021 rd och GrUU 23/2022 rd). När det gäller utlännningar ska det dessutom vara tillåtet att behandla uppgifter för att förebygga, avslöja och förhindra sådana brott som bedöms ha nära samband med skyddande av statens säkerhet, som hör till de ursprungliga behandlingsändamålen. Uppgifterna ska också kunna behandlas för att förhindra betydande fara. Förhindrandet av en föreliggande betydande fara för liv, hälsa eller frihet är förenat med så pass tungt vägande intressen med anknytning till skyddet av den personliga säkerheten att den föreslagna inskränkningen av skyddet för privatlivet har bedömts som nödvändig.

I bestämmelserna om förhindrande, avslöjande och utredning av brott särskiljs de grupper av personer för vilkas identifiering eller verifiering av identiteten uppgifter får behandlas i enlighet med respektive behandlingsändamål. Under beredningen har det ändå inte bedömts nödvändigt att differentiera de brottsrubriceringar beträffande vilka det vore tillåtet att använda uppgifterna för att förhindra och avslöja brott eller för att utreda brott. Med förhindrande av brott avses enligt definitionen i 5 kap. 1 § i polislagen åtgärder som syftar till att förhindra brott, försök till brott och förberedelse till brott, när det utifrån iakttagelser av en persons verksamhet eller utifrån annan information om en persons verksamhet finns grundad anledning att anta att personen i fråga kommer att göra sig skyldig till brott, samt åtgärder som syftar till att avbryta ett redan påbörjat brott eller begränsa den direkta skada eller fara som brottet medför. Avslöjande av brott hänvisar på motsvarande sätt i enlighet med 5 kap. 1 § 3 mom. i polislagen till åtgärder som syftar till att klarlägga om det för inledande av förundersökning finns en i 3 kap. 3 § 1 mom. i förundersökningslagen avsedd grund, när det utifrån iakttagelser av en persons verksamhet eller utifrån annan information om en persons verksamhet kan antas att ett brott har begåtts. Det är således alltid fråga om att förhindra eller avslöja en konkret och specificerad gärning, och det ska inte vara tillåtet att behandla uppgifterna i större omfattning i samband med förebyggandet av brott och polisens förebyggande verksamhet.

Exempelvis de hemliga metoderna för inhämtande av information enligt 5 kap. i polislagen och de hemliga tvångsmedlen enligt 10 kap. i tvångsmedelslagen skiljer sig från varande med avseende på vilka metoderna som är tillåtna för att förhindra, avslöja och utreda vilka brottsrubriceringar. I den allmänna dataskyddslagstiftningen görs inte motsvarande åtskillnad. Enligt artikel 23 i den allmänna dataskyddsförordningen är förebyggande, förhindrande, utredning och avslöjande av brott mål som väger lika tungt, och för att garantera dem får genom

lagstiftningsåtgärder tillämpningsområdet för de skyldigheter och rättigheter som föreskrivs i artiklarna 12–22 och 34 samt artikel 5 begränsas när förutsättningarna enligt artikel 23 är uppfyllda. I dataskyddsdirektivet för brottmål fastställs åter enligt artikel 1 i direktivet bestämmelser om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter i syfte att förebygga, förhindra, utreda och avslöja brott. I direktivet föreskrivs det inte om olika förutsättningar för att behandla uppgifter beroende på om den behöriga myndigheten behandlar personuppgifter för att avslöja, förhindra eller utreda brott.

I 13 § i polisens personuppgiftslag, som stiftats med grundlagsutskottets medverkan, har det gjorts åtskillnad mellan brott som är förenade med hot om fängelse och andra brott så att polisen får behandla de personuppgifter som avses i 5–9, 11 och 12 § för andra ändamål med behandlingen än det ursprungliga för att förebygga eller avslöja ett brott oberoende av allvarlighetsgrad samt för att utreda ett brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse. Motsvarande åtskillnad behöver dock inte göras i fråga om de brottsrubriceringar som föreslås i denna proposition, eftersom det i propositionen är fråga om enbart brott som är förenade med hot om fängelse. Såväl förhindrandet och avslöjandet som utredningen av de brott som avses i propositionen bedöms vara förenat med ett vägande samhälleligt intresse.

Enskilda registeruppgifter ska också få behandlas för att utreda identiteten i situationer där myndigheternas gällande befogenhetsbestämmelser gör det möjligt att utreda identiteten med hjälp av signalement. Användningen av uppgifterna för att utreda identiteten ska vara exakt avgränsad till endast sökningar efter enskilda uppgifter för att verifiera identiteten, och bestämmelsen möjliggör inte mer omfattande jämförelser riktade till uppgifter om andra registrerade för att identifiera en person. De biometriska uppgifter som avses i propositionen ska således inte vara allmänt tillgängliga i polisens operativa uppgifter (se GrUU 47/2010 rd, GrUU 14/2009 rd). En tillförlitlig verifiering av identiteten hos den som är föremål för säkerhetsmyndigheternas åtgärder kan också anses vara av betydelse med tanke på personens rättsskydd. Rätten att använda enskilda registeruppgifter för att verifiera identiteten minskar behovet av att använda metoder som ingriper mera i personens rättigheter, såsom gripande (se också avsnitt 11.1 Rätten till liv, personlig frihet och integritet).

Det föreslås dessutom att polisens personuppgiftslag ändras så att de myndigheter som ansvarar för den nationella säkerheten, dvs. skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheter, kan få biometriska uppgifter som finns i passregistret och identitetskortsregistret när det är nödvändigt för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Militärunderrättelsemyndigheter ska kunna få uppgifter också för att skydda försvaret av landet. Det verkar som att staterna har en bred prövningsmarginal för hurdan verksamhet som de anser hota den nationella säkerheten och därmed kan berättiga till ett ingripande i de rättigheter som garanteras i artikel 8 i Europakonventionen. Den nationella säkerheten hör av tradition till statssuveräniteten (se *Bucur och Toma mot Rumänien*, 8.1.2013). Utifrån domstolens avgörandepraxis står det klart att åtminstone militärt försvar, bekämpning av terrorism och avvärjande av olaglig underrättelseverksamhet hör till den nationella säkerheten (bl.a. *Klass och övriga mot Tyskland*, 6.9.1978 och *Weber och Saravia mot Tyskland*, 29.6.2006). Med verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten avses verksamhet som hotar den demokratiska stats- och samhällsordningen, grundläggande samhällsfunktioner, ett stort antal människors liv eller hälsa eller internationell fred och säkerhet. Det kan röra sig om verksamhet som allvarligt hotar Finlands nationella säkerhet och som hänför sig till terrorism, våldsbejakande radikaliserings eller utländska underrättelsetjänsters verksamhet. Dessutom kan det handla om oroligheter i en stat som är central med tanke på Finlands säkerhet. (se GrUB 4/2018 rd). Grundlagsutskottet har ansett att staten ska sträva efter att garantera den nationella säkerheten och den allmänna ordningen under alla förhållanden (GrUU 26/2024 rd, GrUU 16/2022 rd).

Den användning av personuppgifter som föreslås i propositionen bedöms trygga sådana vägande samhälleliga intressen med stöd av vilka inskränkningar i skyddet för personuppgifter och principen om ändamålsbegränsning kan göras när inskränkningarna är nödvändiga och proportionella i ett demokratiskt samhälle och de grundläggande fri- och rättigheterna iakttas till centrala delar. Vid inskränkningarna ska förutsättningarna enligt dataskyddslagstiftningen, grundlagen och artikel 52 i stadgan iakttas. De föreslagna bestämmelserna bedöms vara påkallade av ett vägande samhälleligt behov bland annat av orsaker som hänför sig till brottslighetens utveckling (se också avsnitt 4.2.5.3 Konsekvenser för säkerheten samt specialmotiveringen till lagförslag nr 1). Biometrisk data är ofta det enda tillförlitliga sättet att identifiera en person och de personer som ska identifieras är sällan registrerade bland de signalement på grund av brott som kan användas i enlighet med de gällande bestämmelserna.

Den föreslagna regleringen baserar sig på det nationella handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen medger. Det är fråga om uppgifter som ursprungligen har insamlats för ändamål som omfattas av den allmänna dataskyddsförordningen. Om personuppgifter behandlas för andra ändamål än det ändamål för vilket uppgifterna samlades in, ska regleringen bedömas utifrån principen om ändamålsbegränsning i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Enligt artikeln ska den nationella lagstiftning som utfärdas utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1 i den allmänna dataskyddsförordningen. Dessa mål omfattar bland annat den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten samt förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställande av straffrättsliga sanktioner, inbegripet skydd mot samt förebyggande och förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten. De föreslagna ändringarna handlar om behandling av personuppgifter för att skydda den nationella säkerheten och den allmänna säkerheten samt för att förebygga, undersöka och avslöja brott.

Den föreslagna regleringen bedöms uppfylla EU-rättens krav och de villkor som ställs för undantag från ändamålsbegränsningen i grundlagsutskottets utlåtandepraxis. Regleringen har bedömts utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd för att trygga ovannämnda mål enligt artikel 23.1 i den allmänna dataskyddsförordningen. Möjligheten att använda uppgifterna vid brottsbekämpning begränsas till sådana i bestämmelserna specificerade brott, vilkas effektiva förhindrande, avslöjande och utredning kan betraktas som särskilt viktigt med tanke på såväl individers som samhällets säkerhet. Digitalt material blir hela tiden viktigare för brottsbekämpningen. Handelns och kommunikationens digitalisering har satt fart på den organiserade brottslighetens nätverkande och en stor del av brottsligheten finns åtminstone delvis på datanätet och sociala medier. Särskilt allvarliga och planmässiga brott har i och med den allmänna tekniska utvecklingen i samhället nästan undantagslöst en kontaktyta även till nätmiljön och digitalt material. Trots att den största nyttan med propositionen hänför sig till den ökade betydelse som biometrisk data fått i och med den tekniska utvecklingen, kan behandlingen av fingeravtryck i enskilda fall generera avsevärd säkerhetsnytta. När det gäller allvarliga brott är intresset samt den samhälleliga betydelsen av att utreda och förhindra även ett enskilt brott i princip stor. Enligt polisens statistik har de största antalen sådana brott som avses i propositionen under de senaste åren gällt grova narkotikabrott, våldtäkter samt grov misshandel. Nyttan av fingeravtrycksuppgifter accentueras särskilt i fall där man har varit tvungen att avbryta brottsutredningen eftersom det inte går att få ytterligare information med hjälp av de undersökningsåtgärder som används nu.

Genom ändringarna förbättras dessutom de behöriga myndigheternas möjligheter att skydda försvaret av landet och att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Syftet är att säkerställa skyddspolisens och militärunderrättelsemyndigheternas förmåga att svara på en snabb förändring och försämring i säkerhetsmiljön. Allvarliga säkerhetshot av civil

karaktär som riktar sig mot staten och som är centrala för skyddspolisen är terrorism, utländska staters spionage eller underrättelseverksamhet mot Finland och dess intressen, försök att sprida massförstörelsevapen och produkter med dubbel användning samt sådan internationell organiserad brottslighet som strävar efter att påverka det samhälleliga beslutsfattandet eller infiltrera sig i de statliga strukturerna. Den militära underrättelseinhämtningen inhämtar och behandlar information om militär verksamhet som riktar sig mot Finland eller som är av betydelse med tanke på Finlands säkerhetsmiljö eller om främmande staters verksamhet eller annan verksamhet som allvarligt hotar det finska försvaret eller som äventyrar samhällets vitala funktioner.

Genom bestämmelserna tryggas vägande samhälleliga intressen. Behandlingen av uppgifter för de föreslagna nya behandlingsändamålen ska dock vara strikt begränsad, och ingen annan verksamhet än sådan som hänför sig till det ursprungliga ändamålet med behandlingen ska således utgöra det huvudsakliga användningssättet eller ett betydande användningssätt jämfört med användningen inom tillståndsförvaltningen. De bestämmelser som möjliggör nya användningsändamål gör det möjligt att använda biometriska uppgifter endast som den identifieringsmetod som kommer i sista hand i situationer där det är nödvändigt med tanke på ändamålet med behandlingen och personen i fråga inte kan identifieras tillförlitligt med hjälp av andra uppgifter.

I ljuset av den tillgängliga statistiken har man under beredningen bedömt att den föreslagna behandlingen av uppgifter för brottsbekämpning kommer att vara av mycket liten omfattning jämfört med användningen inom tillståndsförvaltningen (se avsnitt 4.2.4 Konsekvenser för skyddet för privatlivet och personuppgifter). Även för underrättelsemyndigheternas del föreskrivs det att jämförelse kommer i sista hand i förhållande till andra identifieringsmetoder och att förutsättningen för jämförelse är förutom att den är nödvändigt också att personen i fråga inte har identifierats eller personen identitet inte har kunnat verifieras med andra uppgifter som skyddspolisen eller militärunderrättelsemyndigheten innehar. Bedömningen bedöms således även till denna del vara av liten omfattning jämfört med användningen inom tillståndsförvaltningen. Inom tillståndsförvaltningen behandlas biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret i samband med varje ansökan om en handling. Antalet beviljade pass och identitetskort har under åren 2020–2024 varierat från cirka 700 000 till cirka 1 400 000 handlingar per år. Avsikten är således att använda alla ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter i passregistret och identitetskortsregister för att utföra jämförelser för tillståndsförvaltningsändamål cirka 700 000–1 400 000 gånger per år. Annan verksamhet än sådan som hänför sig till det ursprungliga användningsändamålet blir inte registrets huvudsakliga och inte ens ett kvantitativt betydelse användningssätt jämfört med behandlingen av uppgifterna inom tillståndsförvaltningen. Under beredningen har man bedömt att de föreslagna bestämmelserna tillsammans med den gällande allmänna dataskyddslagstiftningen och andra bestämmelser i myndigheternas personuppgiftslagar innefattar sådana särskilda bestämmelser om bland annat skyddsåtgärder och de registrerades rättigheter som artikel 23.2 i dataskyddsförordningen förutsätter. Den registrerades rättigheter och de inskränkningar av dem som ska tillämpas på polisens behandling av personuppgifter beskrivs ovan i avsnitt 2 (Nuläge och bedömning av nuläget).

Ändamålen med behandlingen av uppgifter utvidgas också av de bestämmelser i SIS-förordningarna som tillämpas på biometriska uppgifter som utlämnats till SIS-systemet (se 11.2.4). I registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete är det redan i princip fråga om användning av uppgifterna i syfte att förhindra, avslöja och utreda brott. I registreringar enligt SIS-förordningen och in- och utresekontroller och SIS-återvändandeförordningen motsvarar det ursprungliga ändamålet med uppgifterna de ursprungliga ändamålen med behandlingen av uppgifter som insamlats med stöd av utlänningslagen, men efter utlämnandet

är det möjligt att använda biometriska uppgifter som utlämnats till SIS för utredning av terroristbrott och allvarliga brott i större utsträckning med stöd av artikel 33.3 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller än vad som i propositionen föreslås bli tillåtet i fråga om nationella register. Till denna del är det dock fråga om direkt tillämplig EU-rätt som inte kan begränsas genom nationell lagstiftning inom ramen för det nationella handlingsutrymme som SIS-förordningarna medger.

11.2.4 Utlämnande av personuppgifter

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis noterat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få uppgifter och möjlighet att lämna ut uppgifter har kunnat gälla behövliga uppgifter för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att informationen är nödvändig för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 31/2017 rd samt GrUU 17/2016 rd och de utlåtanden som nämns där). Å andra sidan har utskottet ansett att grundlagen inte tillåter en generös och ospecificerad rätt att få uppgifter, inte ens om den är förenad med nödvändighetskriteriet (t.ex. GrUU 71/2014 rd, GrUU 62/2010 rd och GrUU 59/2010 rd). Utskottet har i sin praxis bedömt att även tillåtandet av behandling av känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som gäller privatlivet (GrUU 37/2013 rd). I sina analyser av omfattning, exakthet och innehåll i lagstiftning om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretess har utskottet lagt vikt vid att de uppgifter som lämnas ut är av känslig art (t.ex. GrUU 38/2016 rd).

Grundlagsutskottet har i samband med bedömningen av de kompletterande nationella bestämmelser som gäller Schengens informationssystem även tagit ställning till utlämnandet av biometriska uppgifter för vissa registreringar enligt SIS-förordningen om polissamarbete. Förvaltningsutskottet föreslog i sitt utkast till betänkande att regleringen skulle kompletteras med en bestämmelse som skulle ha gjort det möjligt att avvika från ändamålsbegränsningen så att biometriska kännetecken skulle ha fått behandlas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet för att införa en registrering som avses i artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete, om den som ska registreras har gjort sig skyldig till eller misstänks ha gjort sig skyldig till ett sådant brott mot friheten som avses i 25 kap. i strafflagen och det har gjorts en sådan registrering om offret som avses i 1 punkten (se FvUB 14/2022 rd). Förvaltningsutskottets förslag till bestämmelse om behandling av biometriska kännetecken för införande av en registrering enligt artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete kunde enligt förvaltningsutskottets utkast till betänkande och grundlagsutskottets utredning inte härledas ur EU-rättens företräde. Grundlagsutskottet fäste särskild uppmärksamhet vid att enligt en utredning som utskottet fått är syftet med artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete i enlighet med dess ordalydelse i första hand brottsbekämpning och genomförande av straffansvar. Enligt grundlagsutskottet skulle rätten att lämna ut uppgifter i anslutning till artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete enligt förvaltningsutskottets utkast till betänkande ha krävt betydande fortsatt arbete för att lagförslaget skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning (GrUU 18/2024 rd, GrUU 23/2022 rd).

De bestämmelser om utlämnandet av uppgifter som föreslås i propositionen baserar sig på det nationella handlingsutrymme enligt artiklarna 6 och 9 i den allmänna dataskyddsförordningen som beskrivs mer ingående ovan. I den nationella lagstiftningen kan enligt artikel 6.3 utfärdas bestämmelser om bland annat de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål. Eftersom uppgifter enligt propositionen ska utlämnas för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen, ska förutsättningarna för utlämnande bedömas utifrån principen om ändamålsbegränsning i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 6.4 i dataskyddsförordningen. Bestämmelsen om utlämnande ska vara nödvändig och i rätt

proportion med tanke på tryggheten av de mål som avses i artikel 23.1. Dessa mål omfattar bland annat den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten samt förebyggande, förhindrande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställande av straffrättsliga sanktioner, inbegripet skydd mot samt förebyggande och förhindrande av hot mot den allmänna säkerheten. De föreslagna ändamålen med behandlingen av uppgifter bedöms ovan i avsnitt 11.2.3 (Behandling av personuppgifter för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen). I propositionen föreslås dessutom bestämmelser om utlämnande av uppgifter för SIS-registreringar som kompletterar de direkt tillämpliga SIS-förordningarna.

I 21 och 21 a § i polisens personuppgiftslag föreslås bestämmelser om de förutsättningar under vilka polisen får utlämna biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt biometriska uppgifter som avses i 131 § i utlänningslagen till vissa andra behöriga myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål. Till skillnad från nuläget ska det vara möjligt att lämna ut uppgifter till Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten för de behandlingsändamål som anges i förslagen till 15 b–15 f §. Uppgifter ska således få utlämnas till exempel för att förhindra, avslöja och utreda endast sådana brott som det hör till Gränsbevakningsväsendets, Tullens eller Försvarsmaktens uppgifter att förhindra, avslöja eller utreda. Gränsbevakningsväsendet kan begära jämförelse till exempel när det är nödvändigt för att förhindra, avslöja eller utreda grov människohandel (25 kap. 3 a § i strafflagen) eller andra brott som det enligt 4 § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet ankommer på Gränsbevakningen att undersöka. Tullen kan begära jämförelse för att förhindra, avslöja eller utreda till exempel ett grovt narkotikabrott (50 kap. 2 § i strafflagen) eller andra tullbrott som anges i 2 § 1 punkten i lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Huvudstaben har enligt 89 § i den nya lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten till uppgift att förhindra, avslöja och utreda bland annat brott som behandlas som ett militärt rättegångsärende eller i ett militärdisciplinförfarande. Till dessa brott hör enligt 2 § i militära rättegångslagen bland annat allvarliga brott mot liv och hälsa, såsom dråp, mord och dråp under förmildrande omständigheter. Uppgifter får utlämnas till Försvarsmakten för att förhindra, avslöja och utreda även sådana brott. Under beredningen har det bedömts vara nödvändigt att lämna ut uppgifter till andra myndigheter, eftersom bekämpningen av de brott som avses i propositionen är förenad med ett vägande samhälleligt intresse oberoende av vilken myndighet som är behörig i ärendet. På motsvarande sätt kan det anses nödvändigt att identifiera ett offer och förhindra en betydande fara samt verifiera identiteten hos en person av intresse och att hitta en person med hjälp av enskilda jämförelser för alla myndigheter som avses i bestämmelsen när det är fråga om myndighetens lagstadgade uppgift.

Utlämnandet av uppgifter ska vara kopplat till motsvarande förutsättningar som gäller förfarandet som vid användningen av uppgifterna i polisuppdrag. Således ska utlämnande av uppgifter för att förhindra fara eller för att förhindra, avslöja eller utreda brott alltid förutsätta begäran från en anhållningsberättigad tjänsteman eller en tjänsteman vid Försvarsmakten som utövar motsvarande befogenheter. Uppgifter ska även för dessa behandlingsändamål få utlämnas endast som en del av resultatet av en jämförelse som polisen gjort med undantag av enskilda registeruppgifter som utlämnas för utredning av identiteten under de förutsättningar som anges i befogenhetsbestämmelserna eller för att hitta personer som specificerats i bestämmelserna.

Det föreslås dessutom att polisens personuppgiftslag ändras så att de myndigheter som ansvarar för skyddet av den nationella säkerheten, dvs. skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheter, kan få biometriska uppgifter som finns i passregistret och identitetskortsregistret för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den (21 b och 52 a §). Militärunderrättelsemyndigheter ska kunna få uppgifter också för att skydda försvaret av landet. Skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheterna svarar i

dessa fall också för att jämförelserna görs på det sätt som uppgifternas höga informationssäkerhetsklassificering förutsätter. Det samhälleliga intresse som hänför sig till skyddet av den nationella säkerheten och försvaret och nödvändigheten av bestämmelserna har bedömts i avsnitt 11.2.3.

I polisens personuppgiftslag föreslås inga uttryckliga bestämmelser om utlämnande av biometriska uppgifter som förts in i polisens register med stöd av utlänningslagen till skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheter. Uppgifter får redan med stöd av de gällande bestämmelserna lämnas ut till dessa myndigheter för det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna, såsom för att skydda statens säkerhet. I 15 § i polisens personuppgiftslag har på grund av grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 51/2018 rd) intagits en allmän bestämmelse med ett nödvändighetskrav för behandling av känsliga uppgifter. Uppgifter i polisens register som hör till särskilda kategorier av personuppgifter får således även utlämnas endast om det är nödvändigt. På motsvarande sätt får enligt migrationsförvaltningens personuppgiftslag den personuppgiftsansvarige behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig för behandlingsändamålet.

I propositionen föreslås inte heller några ändringar i de bestämmelser som gäller utlämnande av personuppgifter som avses i polisens personuppgiftslag till andra brottsbekämpande myndigheter i medlemsstater i Europeiska unionen och i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. De biometriska uppgifter som avses i propositionen ska dock i enligt med principen om tillgänglighet få utlämnas även till dessa myndigheter i större utsträckning än för närvarande med stöd av den gällande lagstiftningen. Uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt uppgifter som med stöd av utlänningslagen förts in i polisens register får enligt den gällande 25 § i polisens personuppgiftslag utlämnas till de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater i Europeiska unionen och i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för de ändamål som anges i artikel 1.1 i dataskyddsdirektivet för brottmål under samma förutsättningar som polisen själv får behandla personuppgifterna i fråga.

I propositionen föreslås dessutom bestämmelser som kompletterar SIS-förordningarna om utlämnande av uppgifter till Schengens informationssystem. I 27 § i polisens personuppgiftslag och i 14 § i migrationsförvaltningens personuppgiftslag föreskrivs det om användning av biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret samt av biometriska uppgifter som förts in i Migrationsverkets register i vissa registreringar som införs i SIS och som beskrivs mer ingående i specialmotiveringen. Det föreslås att bestämmelsen om utlämnande till SIS i 131 § i utlänningslagen kompletteras så att uppgifterna i större utsträckning än nu får användas i sådana registreringar som avses i SIS-förordningen om polissamarbete. SIS-förordningarna är direkt tillämpliga, men nationella bestämmelser har bedömts nödvändiga på grund av de villkor som ställts för bestämmelser om bryter sekretessen. Uppgifterna lämnas ut till SIS för de ändamål som anges i SIS-förordningarna, och där är de tillgängliga för anställda vid de behöriga myndigheterna i andra medlemsstater och vid vissa unionsbyråer på de villkor som anges i respektive förordning.

Enligt artikel 22 i SIS-förordningen om polissamarbete och SIS-förordningen om in- och utresekontroller hör fotografier, ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter till de uppgifter som ska föras in i SIS, om de finns tillgängliga. Enligt skäl 20 i ingressen till SIS-förordningen om in- och utresekontroller och SIS-förordningen om polissamarbete bör SIS möjliggöra behandling av biometriska uppgifter för att bidra till tillförlitlig identifiering av berörda personer. I skäl 11 i ingressen till SIS-återvändandeförordningen sägs att mot bakgrund av tillförlitligheten vid identifiering av personer med hjälp av fingeravtryck och fotografier eller ansiktsbilder bör de alltid införas i registreringarna om återvändande. Registreringen och användningen av fotografier, ansiktsbilder eller fingeravtrycksuppgifter ska begränsas till vad

som är nödvändigt med avseende på de uppställda målen, den ska vara tillåten i unionsrätten, respektera de grundläggande fri- och rättigheterna, även barnets bästa, och vara förenlig med unionens dataskyddslagstiftning, även de dataskyddsbestämmelser som fastställts i SIS-förordningarna.

I samband med lagstiftningen som kompletterar förordningarna om användning av Schengens informationssystem (RP 35/2021 rd) bedömde man att begränsningar av behandlingen och utlämnandet av biometriska uppgifter i de nationella personuppgiftslagarna förhindrar att uppgifterna utlämnas för registreringar som införs i brottsbekämpningssyfte. I propositionen ansågs det att nationellt insamlade biometriska uppgifter på grund av de ovannämnda behandlingsrestriktioner inte var tillgängliga på det sätt som avses i SIS-förordningarna. I propositionen föreslås det att de tillåtna behandlingsändamålen ändras, så att även förutsättningarna för att lämna ut uppgifter till SIS ändras på motsvarande sätt. Utlämnandet av biometriska uppgifter bedöms vara påkallat av EU-rättens företrädare, eftersom uppgifterna kan användas för att förhindra, avslöja och utreda motsvarande brott även nationellt.

Enligt artikel 43.1 och 43.2 i SIS-förordningen om polissamarbete får fotografier, ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter som finns i SIS användas för att bekräfta identiteten på en person som har lokaliserats efter en alfanumerisk sökning i SIS. En sökning i fingeravtrycksuppgifter för att identifiera en person får göras i samtliga fall. En sökning i fingeravtrycksuppgifter ska dock göras för att identifiera en person om det inte går att fastställa personens identitet på annat sätt. Enligt artikel 43.3 får en sökning i fingeravtrycksuppgifter i SIS avseende registreringar som förts in i enlighet med artiklarna 26, 32, 36, 37a och 40 också göras med användande av fullständiga eller ofullständiga uppsättningar fingeravtryck eller handavtryck som upptäckts på platsen för ett grovt brott eller terroristbrott som utreds, om det med stor sannolikhet kan fastställas att dessa uppsättningar avtryck tillhör en gärningsman, förutsatt att sökningen görs samtidigt i medlemsstaternas relevanta nationella fingeravtrycksdatabaser. Även i biometriska uppgifter som Finland lämnat ut för SIS-registreringar ska sökningar kunna göras under de förutsättningar som anges i artikel 43 också när det inte är fråga om ett sådant brott som avses i 15 e eller 15 f § i polisens personuppgiftslag. Till denna del är det dock fråga om direkt tillämplig EU-rätt som inte kan begränsas genom nationell lagstiftning inom ramen för det nationella handlingsutrymme som SIS-förordningarna medger.

På motsvarande sätt ska enligt artikel 33.1 och 33.2 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller, om fotografier, ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter finns tillgängliga i en registrering i SIS sådana fotografier, ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter användas för att bekräfta identiteten på en person som har lokaliserats efter en alfanumerisk sökning i SIS. En sökning i fingeravtrycksuppgifter för att identifiera en person får göras i samtliga fall. En sökning i fingeravtrycksuppgifter ska dock göras för att identifiera en person om det inte går att fastställa personens identitet på annat sätt. Enligt artikel 19 i SIS-återvändandeförordningen ska artikel 33 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller vara tillämplig på uppgifter som förs in i och behandlas i SIS i enlighet med SIS-återvändandeförordningen. Enligt artikel 33.3 i förordningen om in- och utresekontroller får de behöriga nationella myndigheterna i de medlemsstater som tillämpar Schengenregelverket göra sökningar i fingeravtrycksuppgifter som förts in i SIS i samband med registreringar med användande av fullständiga eller ofullständiga uppsättningar fingeravtryck eller handavtryck som upptäckts på platsen för ett grovt brott eller terroristbrott. Även till denna del är det dock fråga om direkt tillämplig EU-rätt som inte kan begränsas genom nationell lagstiftning inom ramen för det nationella handlingsutrymme som SIS-förordningarna medger.

I samband med att en registrering förs in ska det alltid bedömas om det är nödvändigt att använda ansiktsbilder och fingeravtryck. Det är möjligt att föra in registreringar enligt SIS-

förordningen om polissamarbete och SIS-förordningen om in- och utresekontroller endast om det är proportionerligt. Bestämmelser om kravet på proportionalitet finns i artikel 21 i SIS-förordningen om polissamarbete och i SIS-förordningen om in- och utresekontroller. Enligt artikel 21.1 ska medlemsstaterna innan de för in en registrering och när de förlänger en registrerings giltighetstid pröva om ärendet är tillräckligt adekvat, relevant och viktigt för att motivera en registrering i SIS. Regleringens proportionalitet har bedömts i samband med beredningen av SIS-förordningarna.

11.3 Rörelsefrihet

Enligt 9 § 2 mom. i grundlagen har var och en rätt att lämna landet. Denna rätt kan begränsas genom lag, om det är nödvändigt för att säkerställa rättegång eller verkställighet av straff eller för att säkerställa att skyldigheten att försvara landet fullgörs. Enligt paragrafens 3 mom. får finska medborgare inte hindras att resa in i landet, landsförvisas eller mot sin vilja utlämnas eller föras till ett annat land. Utlämnande eller förande av finska medborgare till ett annat land får dock regleras genom lag under de förutsättningar som anges i 3 mom.

Den frihet att lämna landet som avses i 9 § 2 mom. i grundlagen och inskränkningarna i den genomförs med hjälp av bestämmelserna om pass och identitetskort. Eftersom ett pass i regel behövs för att lämna landet är förutsättningarna för att utfärda och dra in pass väsentliga med tanke på realiseringen av den i 9 § 2 mom. grundlagen garanterade rätten för var och en att lämna landet (se GrUU 27/2005 rd, GrUU 33/1997 rd). Bestämmelser om beviljande och indragning av pass ingår i passlagen, och genom den tillgodoses också den rörelsefrihet som avses i artikel 45 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Genom lagen om identitetskort preciseras på motsvarande sätt rörelsefriheten och EU:s principer om fri rörlighet till den del som identitetskort används som resehandling. I passlagen och lagen om identitetskort föreskrivs det också om upptagning av biometriska kännetecken av den som ansöker om en handling samt om införande av sökandens uppgifter i polisens passregister och identitetskortsregister.

Bestämmelser om behandlingen av uppgifter som förts in i passregistret och identitetskortsregistret finns i polisens personuppgiftslag. I propositionen föreslås det sådana bestämmelser i lagen som utvidgar de tillåtna behandlingsändamålen för biometriska uppgifter. Till skillnad från nuläget ska det vara möjligt att använda uppgifterna till exempel för att förhindra, avslöja och utreda vissa allvarliga brott samt för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Utvidgningen av de tillåtna användningsändamålen för uppgifterna kan indirekt påverka friheten att lämna landet i fråga om sådana personer som låter bli att ansöka om en handling på grund av de nya behandlingsändamålen för registeruppgifterna. I propositionen föreslås ändå inga ändringar i bestämmelserna om förutsättningarna för att bevilja och dra in pass och identitetskort, bestämmelserna om de uppgifter som tas upp av sökanden eller i passregistrets och identitetskortsregistrets informationsinnehåll. De föreslagna bestämmelserna om behandling av personuppgifter i polisens personuppgiftslag bedöms inte utgöra något faktiskt hinder för tillgodoseendet av rörelsefriheten.

Enligt 9 § 4 mom. i grundlagen regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag. En utlänning får inte utvisas, utlämnas eller återsändas, om han eller hon till följd härav riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet. I propositionen föreslås det att det i migrationsförvaltningens personuppgiftslag intas bestämmelser om användning av biometriska uppgifter som upptagits av den som ansöker om uppehållstillstånd och uppehållstillståndskort för vissa registreringar som förs in i SIS, såsom registreringar om återvändande enligt SIS-återvändandeförordningen.

De bestämmelser om behandling av personuppgifter som föreslås i propositionen ingriper inte i principen om rätt att söka asyl eller non-refoulement-principen i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, Genèvekonventionen och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. De föreslagna bestämmelserna i migrationsförvaltningens personuppgiftslag ändrar inte en persons rätt att ansöka om asyl eller bestämmelserna om avvísings- och utvisningsbeslut. En tredjelandsmedborgares ställning bedöms i enlighet med de gällande bestämmelserna redan innan en registrering om återvändande förs in i SIS. Non-refoulement-principen är förpliktande för myndigheterna även i fortsättningen när de verkställer återsändningar, trots att en registrering om återvändande har förts in om personen.

11.4 Jämlikhet

I 6 § i grundlagen finns det en allmän jämlikhetsklausul om att alla är lika inför lagen. Den allmänna jämlikhetsklausulen riktar också till lagstiftaren. Människor eller grupper av människor får inte godtyckligt genom lag ges en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra. Klausulen kräver ändå inte att alla människor i alla avseenden ska behandlas lika, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana. I sin praxis har grundlagsutskottet också konstaterat att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning följer av den allmänna jämlikhetsprincipen när en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (t.ex. GrUU 18/2024 rd, GrUU 20/2017 rd, GrUU 11/2012 rd). Det centrala är om varje differentiering kan motiveras på ett acceptabelt sätt med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna (t.ex. GrUU 67/2014 rd, GrUU 31/2014 rd, GrUU 46/2006 rd). För att skälet ska vara godtagbart måste det enligt utskottets praxis dock ha ett reellt och fast samband med lagens syfte (se t.ex. GrUU 18/2024 rd, GrUU 44/2010 rd). Ur grundlagens likabehandlingsbestämmelser har utskottet i olika sammanhang härlett kravet att särbehandlingarna inte får vara godtyckliga eller att skillnaderna inte får bli oskäligen (t.ex. GrUU 57/2016 rd, GrUU 11/2012 rd).

Den allmänna jämlikhetsklausulen kompletteras av förbudet mot diskriminering. I 6 § 2 mom. i grundlagen finns en förteckning över vissa orsaker till särbehandling som är förbjudna. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller funktionsnedsättning eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Förteckningen är dock inte uttömmande. Med de särskilt nämnda förbjudna diskrimineringsgrunderna jämföras andra omständigheter som gäller den enskilde som person (t.ex. GrUU 15/2018 rd). Grundlagsutskottet har i sin praxis utöver att bedöma om grunden kan godtas också fäst avseende vid om den valda lösningen står i rätt proportion till det eftersträfvade målet (GrUU 53/2016 rd, och GrUU 38/2006 rd).

Grundlagsutskottet har ansett att ju mera behandlingen av personuppgifter ingriper i skyddet av privatlivet, desto större än dess betydelse vid bedömningen av om registreringen kan motiveras med avseende på jämlikheten när det är fråga om att tredjelandsmedborgare försätts i en annan ställning än unionsmedborgare (t.ex. GrUU 33/2016 rd). Grundlagsutskottet har ansett att bestämmelser som innebär ett omfattande undantag från ändamålsbundenheten i fråga om fingeravtrycksuppgifter är suspekta med beaktande av jämlikhetsbestämmelserna i 6 § i grundlagen i och med att de riktar sig mot vissa grupper av utlänningar (GrUU 47/2010 rd och GrUU 21/2012 rd).

Grundlagsutskottet har också i sitt utlåtande om förslaget till Prüm II-förordning betonat behovet av att fästa särskild uppmärksamhet vid biometriska uppgifters ställning som en särskild kategori av personuppgifter. Särskilt när tekniska lösningar som gäller ansiktsbilder utvecklas och tas i bruk är det enligt grundlagsutskottet viktigt att ombesörja jämlikhet och icke-diskriminering i enlighet med 6 § i grundlagen och artiklarna 20 och 21 i stadgan om de

grundläggande rättigheterna samt bestämmelserna om diskrimineringsförbud i internationella konventioner om mänskliga rättigheter som är förpliktande för Finland (GrUU 12/2022 rd).

De nya behandlingsändamål för personuppgifter som föreslås i propositionen motsvarar i huvudsak varandra när det gäller unionsmedborgare och deras familjemedlemmar samt tredjelandsmedborgare. Sådana biometriska uppgifter om tredjelandsmedborgare som förts in i polisens och Migrationsverkets register ska dock få behandlas i större utsträckning än uppgifter om unionsmedborgare och deras familjemedlemmar för att förhindra, avslöja och utreda brott med anknytning till statens säkerhet (brott som avses i 11 kap. 1–4, 4 a–4 c, 5–7, 7 a, 8, 9, 9 a, 10 eller 10 a §, 12–14 kap., 17 kap. 2–4, 7, 7 c eller 8 a §, 34 kap. 3 eller 5 §, 34 a kap. eller 46 kap. 1 eller 2 § i strafflagen). När det gäller uppgifter som förts in i polisens register med stöd av utlänningslagen motsvarar förslaget till denna del i huvudsak det gällande 15 § 3 mom. i polisens personuppgiftslag. Av proportionalitetsskäl begränsas dock regleringen striktare än de gällande bestämmelserna så att det inte är tillåtet att använda biometriska uppgifter om utlänningar för att förhindra, avslöja eller utreda diskriminering enligt 11 kap. 11 § i strafflagen. Det strängaste föreskrivna straffet för diskriminering är fängelse i högst sex månader. Förhindrande, avslöjande eller utredning av diskriminering bedöms således inte väga lika tungt som de övriga brott som avses i bestämmelsen, för vilka det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst ett år.

När grundlagsutskottet behandlade reformen av polisens personuppgiftslag bedömde utskottet att den i propositionen föreslagna användningen av biometriska uppgifter som behandlas med stöd av 131 § i utlänningslagen för förhindrande, avslöjande och utredning av brott skulle ha utvidgats till brott som inte ens i sin grova form riktar sig mot statens säkerhet eller mot något annat mål som nämns i 131 § i utlänningslagen. Avvärjandet av dessa brott har därmed inte något så dant nära samband med den ursprungliga avsikten med att samla in och registrera information på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter. Utskottet ansåg att om regleringen inte till denna del var utformad på det sätt som Eurodacförordningen kräver måste lagrummet preciseras väsentligt på så sätt att behandlingen ska ha ett nära samband med insamlings- och registreringssyftet (GrUU 51/2018 rd).

För att beakta grundlagsutskottets utlåtande föreslog förvaltningsutskottet i sitt betänkande (FvUB 39/2018 rd) att regleringen skulle preciseras så att propositionens hänvisning till i Eurodacförordningen avsedda terroristbrott och andra grova brott ändras till hänvisningar till sådana i strafflagen avsedda brott som har ett nära samband med det ursprungliga behandlingsändamålet. Hänvisningen skulle åtminstone avse 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen där det föreskrivs om landsförräderibrott, högförräderibrott och terroristbrott. Dessutom ansåg förvaltningsutskottet att det måste finnas hänvisningar till strafflagens 11 kap. (krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten), 14 kap. (brott mot politiska rättigheter), 17 kap. 2–4, 7, 7 c och 8 a § (brott mot allmän ordning), 34 kap. 3 och 5 § (allmänfarliga brott) och 46 kap. 1 och 2 § (brott som har samband med införsel och utförsel), vilka förvaltningsutskottet ansåg ha ett sådant nära samband med det ursprungliga behandlingsändamålet att skydda statens säkerhet på det sätt som grundlagsutskottet förutsatte.

Efter detta har 15 § i polisens personuppgiftslag i sin helhet varit föremål för grundlagsutskottets bedömning i samband med de bestämmelser som kompletterade den upphävda EU-förordningen om identitetskort (RP 206/2020 rd). I samband med propositionen behandlades ändå inte uttryckligen paragrafens 3 mom., som gäller biometriska uppgifter som behandlas för utförandet av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen. Grundlagsutskottet har inte separat bedömt 3 mom. som formulerades i samband med riksdagsbehandlingen av totalreformen av polisens personuppgiftslag.

I sitt utlåtande (GrUU 47/2010 rd) om en ändring av utlänningslagen såg utskottet det som en fråga om lagstiftningsordning att användningen av fingeravtryck som insamlats med stöd av 131 § i utlänningslagen begränsas uteslutande till ändamål som svarar mot det ändamål som de samlats in och registrerats för. Ett sådant ändamål kan enligt utskottet i sig ha samband med att hindra och utreda exakt angivna brott, men bara i den omfattningen som verksamheten har ett nära samband med det ursprungliga insamlings- och registreringsändamålet. Den bestämmelse som föreslogs i förvaltningsutskottets betänkande FvUB 39/2018 bedöms motsvara de förutsättningar som anges för behandlingen av uppgifter i grundlagsutskottets utlåtande 47/2010 rd. Krigsbrott och brott mot mänskligheten, landsförräderibrott, högförräderibrott, brott mot politiska rättigheter, terroristbrott samt de brott mot allmän ordning som avses i bestämmelsen, allmänfarliga brott och brott som har samband med införsel och utförsel har under beredningen fortfarande bedömts ha ett nära samband med det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna på det sätt som förvaltningsutskottet anser. Det föreslås dock att diskriminering, som är ett brott mot mänskligheten och för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i sex år, stryks ur bestämmelsen. Förutsättningen för behandling i fråga om de brottsrubriceringar som avses i bestämmelsen ska också i enlighet med grundlagsutskottets utlåtandep Praxis och den allmänna dataskyddslagstiftningen vara att uppgifterna är nödvändiga med tanke på ändamålet med behandlingen.

Skyddande av statens säkerhet är på motsvarande sätt ett av de ursprungliga behandlingsändamålen med biometrisk uppgifter som förts in i Migrationsverkets register. Av orsaker som bottnar i direktivet om fri rörlighet bedöms det dock vara motiverat att tillämpa motsvarande restriktioner på behandlingen av uppgifter om unionsmedborgares familjemedlemmar som på behandlingen av uppgifter om finska medborgare. När det gäller unionsmedborgares familjemedlemmar är det fråga om tredjelandsmedborgare som avses i direktivet om fri rörlighet, och som är unionsmedborgares familjemedlemmar som har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet och för vilkas del även förutsättningarna för inresa och vistelse skiljer sig från dem som ansöker om uppehållstillstånd. I artikel 24 i direktivet föreskrivs det om likabehandling. I artikel 24.1 sägs att om inte annat följer av sådana specifika bestämmelser som uttryckligen anges i fördraget och sekundärlagstiftningen skall alla unionsmedborgare som enligt detta direktiv uppehåller sig i den mottagande medlemsstaten åtnjuta samma behandling som den medlemsstatens egna medborgare inom de områden som omfattas av fördraget. Även familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat, men som har uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt, skall åtnjuta denna rättighet.

Grundlagsutskottet har i samband med behandlingen av reformen av polisens personuppgiftslag konstaterat att vid tillämpningen bör avseende fästas vid de krav på nödvändighet, proportionalitet, jämlikhet och icke-diskriminering som följer också av unionsrätten. Även om de principiella bestämmelserna i polislagen är tillämpliga också vid tillämpningen av polisens personuppgiftslag, måste lagförslaget enligt utskottet kompletteras med den typ av principiella bestämmelser som finns i 1 kap. 2–5 § i polislagen. Lagförslaget måste dessutom kompletteras med ett allmänt utformat diskrimineringsförbud (GrUU 51/2018 rd). Enligt 2 § 3 mom. i polisens personuppgiftslag ska vid behandlingen av personuppgifter bestämmelserna i 1 kap. i polislagen om respekt för de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, proportionalitetsprincipen, principen om minsta olägenhet och principen om ändamålsbundenhet iakttas. Enligt 2 § 4 mom. får behandlingen av personuppgifter inte utan godtagbart skäl grunda sig på en persons ålder, kön, ursprung, nationalitet, bosättningsort, språk, religion, övertygelse, åsikt, politiska verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuella läggning eller någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Polislagens och polisens personuppgiftslags principbestämmelser och diskrimineringsförbud blir tillämpliga också på den i propositionen föreslagna behandlingen av personuppgifter för att förhindra, avslöja och utreda brott.

Uppgifter om utlännningar ska enligt förslaget också kunna utlämnas i större utsträckning än uppgifter i passregistret och identitetskortsregister för sådana registreringar som ska införas i SIS och som inte införs om finska medborgare. För dessa registreringar enligt SIS-förordningen om in- och utresekontroller och SIS-återvändandeförordningen får enligt den gällande nationella regleringen användas uppgifter som förts in i polisens register med stöd av utlänningslagen, men inte biometriska uppgifter i Migrationsverkets register. Verifiering av identiteten eller en tillförlitlig identifiering av personer behövs med tanke på de ändamål för registreringar som anges i SIS-återvändandeförordningen och SIS-förordningen om in- och utresekontroller, för att det ska gå att säkerställa att återreseförpliktelsen har iakttagits, stödja verkställigheten av beslut om avlägsnande ur landet och förhindra att den som meddelats inreseförbud återvänder till Schengenområdet. De ändringar som föreslås i migrationsförvaltningens personuppgiftslag säkerställer tillförlitlig identifiering av personer även i situationer där biometriska uppgifter om den person som är föremål för en registrering inte har förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen. I propositionen föreslås inga ändringar i förutsättningarna för att föra in registreringar, utan det föreskrivs om dem i de direkt tillämpliga SIS-förordningarna. Grundlagsutskottet har också i samband med bedömningen av den gällande utlänningsmöjligheten till Schengens informationssystem hänvisat till EU-rättens företrädare. Enligt utskottet fanns det inte något konstitutionellt hinder för att i högre grad än vad som föreslogs använda biometriska kännetecken för att trygga rättigheterna för personer i en sårbar ställning, till exempel barn, eller i någon annan situation eller för något annat ändamål när det krävs på grund av att de SIS-förordningar som då skulle kompletteras har företrädare i egenskap av EU-rätt. Utskottet förutsatte att förvaltningsutskottet noggrant utreder innehållet i den gällande EU-rätten och försäkras sig om att regleringen är förenlig med denna (GrUU 40/2021 rd).

I 6 § 3 mom. i grundlagen, som gäller jämlik behandling av barn, betonas det att barn ska bemötas som jämlika individer i förhållande till vuxna, i princip med samma grundläggande fri- och rättigheter samt sinsemellan jämlikt. Å andra sidan utgör bestämmelsen ett argument för särskilt skydd och särskild omsorg för barn eftersom de utgör en omyndig och svagare grupp än de vuxna (t.ex. GrUU 27/2016 rd, GrUU 58/2006 rd). De bestämmelser om utlämnande av biometriska uppgifter för SIS-registreringar om försvunna och sårbara personer som föreslås i polisens personuppgiftslag och migrationsförvaltningens personuppgiftslag är av betydelse även med tanke på barns rättigheter. SIS-förordningen om polissamarbete och de nationella bestämmelser som kompletterar den gör det redan nu möjligt att föra in förebyggande registreringar om barn som hotas av till exempel våld, tvångsäktenskap eller kidnappning från en förälders sida. Enligt förordningens ingress bör SIS innehålla registreringar om försvunna personer eller om sårbara personer som behöver hindras från att resa för att säkerställa deras säkerhet eller förebygga hot mot den allmänna säkerheten eller den allmänna ordningen. När det gäller barn bör dessa registreringar och motsvarande förfaranden tjäna barnets bästa i enlighet med artikel 24 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 3 i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter av den 20 november 1989.

När grundlagsutskottet behandlade den nationella lagstiftningen som kompletterar SIS-förordningen fäste utskottet särskild uppmärksamhet vid SIS-förordningens bestämmelser om förebyggande registreringar. Enligt grundlagsutskottets uppfattning skulle den föreslagna regleringen ha begränsat användningen av biometriska kännetecken på ett sätt som skulle ha äventyrat syftet med regleringen (se GrUU 40/2021 rd, GrUU 23/2022 rd). Grundlagsutskottet ansåg att den reglering i 131 § 5 mom. 1 punkten i utlänningslagen som föreslogs i förvaltningsutskottets utkast till betänkande inte utgjorde något hinder för att lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning (GrUU 23/2022 rd).

I registreringar om försvunna och sårbara personer kan enligt de gällande nationella bestämmelserna användas biometriska uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen, men inte uppgifter i passregistret eller identitetskortsregistret eller biometriska uppgifter i Migrationsverkets register. De ändringar som föreslås i propositionen gör det möjligt att föra in biometriska uppgifter som är nödvändiga för tillförlitlig identifiering av en person i SIS-registreringar om försvunna och sårbara personer också när uppgifterna inte har förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen. Bestämmelserna främjar till denna del tillgodoseendet av barns rättigheter.

Propositionens konsekvenser för jämlikheten och barn behandlas även ovan i avsnitt 4.2.5.

11.5 Rättsskydd

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller ens rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Enligt 2 mom. i paragrafen ska offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag. Paragrafen förutsätter att principerna om rättvis rättegång och god förvaltning uppfylls som helhet. Därutöver ger den ett institutionellt skydd för de viktigaste elementen i denna helhet (RP 309/1993 rd). Grundlagsutskottet har ansett att när de grundläggande fri- och rättigheterna inskränks måste ett adekvat rättsskydd ombesörjas vid sidan av övriga allmänna krav på inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 25/1994 rd).

Grundlagsutskottet har i samband med bedömningen av den gällande polislagen ansett att det bör framgå av lagen vilken domstol eller myndighet som är behörig i respektive ärende (GrUU 67/2010 rd). Grundlagsutskottet har speciellt i samband med bestämmelser som har kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna ansett det nödvändigt att den behöriga myndigheten entydigt eller annars exakt framgår av lagen eller att åtminstone principerna för myndigheternas behörighetsförhållanden och villkoren för delegering av behörighet framgår tillräckligt exakt av lagen (GrUU 3/2014 rd och de utlåtanden som det hänvisas till där).

Enligt artikel 47 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, med beaktande av de villkor som föreskrivs i artikeln. Dessutom har var och en rätt att inom skälig tid få sin sak prövad i en rättvis och offentlig rättegång och inför en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag. Var och en ska ha möjlighet att erhålla rådgivning, låta sig försvaras och företräddas. Även Europakonventionen innehåller bestämmelser om rätt till effektiva rättsmedel.

Vid behandlingen av personuppgifter garanteras den registrerades rättsskydd av rättsmedlen enligt den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddsdirektivet för brottmål. I kapitel VIII i dataskyddsdirektivet för brottmål ingår bestämmelser om den registrerades rättsmedel, den personuppgiftsansvariges ansvar och sanktioner för överträdelse av bestämmelser som antas enligt direktivet. Alla registrerade personer som anser att behandling som avser dem står i strid med de bestämmelser som antas i enlighet med direktivet har rätt att lämna in ett klagomål till en enda tillsynsmyndighet. Den tillsynsmyndighet som mottagit klagomålet ska överlämna det till den behöriga tillsynsmyndigheten, om klagomålet inte inlämnats till den myndighet som är behörig. Varje person ska också ha rätt till effektiva rättsmedel mot en tillsynsmyndighet samt mot en personuppgiftsansvarig eller ett personuppgiftsbiträde. Var och en som lidit materiell eller immateriell skada till följd av en olaglig behandling av personuppgifter eller av

någon annan åtgärd som står i strid med de nationella bestämmelser som antas i enlighet med direktivet ska ha rätt till ersättning för denna skada från den personuppgiftsansvarige eller varje annan myndighet som är behörig enligt medlemsstaternas nationella rätt. Nationellt föreskrivs det om den registrerades rättsskydd och om påföljder i fråga om brottmål i dataskyddslagen avseende brottmål. I lagens 9 kap. om rättsskydd ingår bestämmelser om bl.a. den registrerades rätt att föra ärenden till dataombudsmannen (56 §), den registrerades rätt att anföra besvär hos förvaltningsdomstolen, om dataombudsmannen försummar att iaktta den tidsfrist på tre månader som föreskrivs för en begäran om åtgärder (57 §) samt om sökande av ändring i dataombudsmannens beslut (59 §). I dataskyddslagen avseende brottmål ingår också bestämmelser om den personuppgiftsansvariges skyldighet att ersätta den registrerade eller någon annan person för ekonomisk skada och annan skada som denne har tillfogats av att personuppgifter har behandlats i strid med denna lag (60 §) samt om uppgifter och befogenheter för dataombudsmannen som är tillsynsmyndighet (8 kap.).

Myndigheterna är dessutom bundna av laglighetsprincipen i förvaltningen, myndigheterna måste också iaktta allmänna förvaltningslagar. Den lagenliga behandling av personuppgifter som sker vid myndigheter hör till tjänsteplikten för dem som arbetar hos myndigheterna. Tjänsteansvaret kan vara ett straffrättsligt tjänsteansvar, disciplinärt tjänsteansvar och skadeståndsansvar. Över en myndighets verksamhet kan också förvaltningsklagan anföras hos en högre myndighet. Myndigheternas behandling av personuppgifter övervakas också av justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman, vilkas uppgifter omfattar tillsyn över att de grundläggande och mänskliga rättigheter som gäller skydd av privatlivet och personuppgifter tillgodoses (se t.ex. GrUU 14/2018 rd).

Lagenlig behandling av personuppgifter innebär bland annat att personuppgifterna behandlas endast för de ändamål som är tillåtna i lag. Till tjänsteförpliktelserna för de aktörer som behandlar personuppgifter hör således bland annat att säkerställa att uppgifter i anslutning till lindrigare brottsmisstankar som eventuellt upptäcks i samband med jämförelse av uppgifter som hänför sig till förhindrande, avslöjande eller utredning av brott inom den föreslagna regleringens tillämpningsområde inte utnyttjas utan lagstadgad grund. Polisstyrelsen, som är personuppgiftsansvarig, ansvarar för all behandling av personuppgifter vid polisen i enlighet med den allmänna dataskyddslagstiftningen. Användningen av systemen övervakas regelbundet som ett led i Polisstyrelsens och polisenheternas interna laglighetsövervakning.

EU-domstolen har bedömt rättsskyddsfrågor i anslutning till tillämpningen av dataskyddsdirektivet avseende brottmål (EU) 2016/680 bland annat i målet C-548/21 (*CG mot Bezirkshauptmannschaft Landeck*), som gällde den behöriga myndighetens möjlighet att få tillgång till uppgifter som finns lagrade i en mobiltelefon för att förebygga, utreda, avslöja och lagföra brott. I målet skulle det bedömas huruvida artikel 4.1 c i dataskyddsdirektivet för brottmål, jämförd med artiklarna 7, 8 och artikel 52.1 i stadgan, utgör hinder för en nationell lagstiftning, enligt vilken behöriga myndigheter har möjlighet att bereda sig tillgång till uppgifter som finns lagrade i en mobiltelefon i syfte att förebygga, utreda, avslöja och lagföra brott i allmänhet och enligt vilken användning av detta tvångsmedel inte förutsätter en föregående prövning av en domstol eller en oberoende myndighet.

Domstolen konstaterar i sitt avgörande att utifrån en den samling av uppgifter som finns lagrade i en mobiltelefon går det i vissa fall att dra mycket precisa slutsatser om den registrerades privatliv, såsom personens dagliga vanor, stadigvarande eller tillfälliga bostadsort, dagliga eller allmänna rörelsemönster, aktiviteter, sociala kontakter och umgängeskretsar. Bland de uppgifter som finns lagrade i en mobiltelefon kan också finnas särskilt känsliga uppgifter, såsom personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse. Det är just den känsliga karaktären av sådana uppgifter som utgör skälet till att det

i artikel 10 i dataskyddsdirektivet för brottmål uppställs ett krav på särskilt skydd för dem. Detta skydds krav gäller även för uppgifter som indirekt – efter en slutledning eller jämförande kontroll – avslöjar sådan känslig information. EU-domstolen finner att det måste anses att en nationell lagstiftning av nu aktuellt slag kan medföra ett allvarligt, eller till och med synnerligen allvarligt, ingrepp i de grundläggande rättigheter som fastslås i artiklarna 7 och 8 i stadgan. I en situation där en nationell myndighets tillgång till personuppgifter utgör ett allvarligt ingrepp i den registrerades rättigheter enligt artiklarna 7 och 8 i EU:s stadga, måste förutsättningen vara att domstolen eller den oberoende myndigheten kan göra en korrekt avvägning mellan å ena sidan de intressen som gör sig gällande vid brottsbekämpning och å andra sidan respekten för privatlivet och skyddet av personuppgifter. EU-domstolen har på motsvarande sätt i sina avgörande som gällt direktivet om integritet och elektronisk kommunikation ansett att behöriga nationella myndigheters tillgång till de lagrade uppgifterna ska vara underkastad förhandskontroll genom en domstols eller oberoende förvaltningsenhets försorg, om det är fråga om tillgång till en mängd trafik- eller lokaliseringssuppgifter som kan göra det möjligt att dra exakta slutsatser om privatlivet för en användare av ett elektroniskt kommunikationsmedel och denna tillgång medför en risk för ett allvarligt ingrepp i den berörda personens grundläggande rättigheter (se t.ex. C-178/22, *Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano*).

Vid den behandling av personuppgifter som föreslås i propositionen är det fråga om sådana biometriska uppgifter för att unikt identifiera en fysisk person som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 10 i dataskyddsdirektivet för brottmål. Enligt EU-domstolen är biometriska uppgifter särskilt känsliga och domstolen har ansett att behandlingen av dem kan ge ytterligare information om de registrerades privatliv. Med hjälp av ansiktsbilder eller fingeravtryck som behandlas enbart för att identifiera en person eller verifiera personens identitet går det ändå inte att dra exakta slutsatser om en persons privatliv på det sätt som avses i avgörandet C-548/21 (*CG mot Bezirkshauptmannschaft Landeck*) och i de avgöranden som gäller direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. I de nämnda avgörandena har EU-domstolen förutsatt förhandskontroll genom en domstols eller oberoende förvaltningsenhets försorg särskilt när det är fråga om tillgång till uppgifter som gör det möjligt att dra exakta slutsatser om den registrerades privatliv. Eftersom den information som fingeravtrycken innehåller enligt EU-domstolen inte ensam gör det möjligt att få en bild av de berörda personernas privat- och familjeliv (C-61/22, *RL mot Landeshauptstadt Wiesbaden*), har det under beredningen bedömts att EU-domstolens praxis inte föranleder något krav på att föreskriva att en domstols eller något annat oberoende förvaltningsorgans förhandskontroll ska utgöra förutsättning för identifiering av en person eller verifiering av personens identitet med hjälp av ansiktsbilder eller uppgifter om fingeravtryck i polisens och Migrationsverkets register.

I propositionen föreslås inga ändringar i bestämmelserna om till exempel tvångsmedel eller polisens metoder för inhämtande av information med undantag för den ändring som föreslås i 2 kap. 1 § 2 mom. i polislagen. I propositionen är det inte heller fråga om uppgifter som omfattas av sekretessen i fråga om förtroliga meddelanden. Däremot är det fråga om bestämmelser om behandling av personuppgifter, där de rättsmedel enligt dataskyddslagstiftningen som beskrivs ovan blir tillämpliga (se också avsnitt 5.1.2 Beslutsförfarande). Behandlingen av personuppgifter som finns i myndigheternas register har inte i den gällande nationella regleringen ansetts förutsätta förhandstillstånd eller tillstånd i efterhand av en domstol. I propositionen har det således inte ens av nationella skäl bedömts nödvändigt att avvika från den allmänna systematiken i lagstiftningen om myndigheternas behandling av personuppgifter vad gäller rättsmedlen. På motsvarande sätt föreslås inte heller att man i fråga om information till den person som är föremål för behandlingen ska iakttä en liknande systematik som i fråga om hemliga tvångsmedel (10 kap. i tvångsmedelslagen) eller hemliga metoder för inhämtande av information (5 kap. i polislagen), där användningen av metoderna förutsätter att den misstänkte eller den som varit föremål för inhämtandet av information underrättas i efterhand. På

information till den registrerade och den registrerades övriga rättigheter tillämpas däremot kraven i den allmänna dataskyddslagstiftningen, såsom skyldigheten att upprätthålla en dataskyddsbeskrivning samt den personuppgiftsansvariges skyldighet att informera enligt 22 § i dataskyddslagen avseende brottmål och de registrerades rätt till insyn enligt 23 § i den lagen.

I stället för förhandskontroll av en domstol föreslås i propositionen exakta bestämmelser om det beslutsfattande som förutsätts för den föreslagna behandlingen av personuppgifter samt om det förfarande som ska tillämpas när jämförelser utförs med stöd av besluten och om en redogörelse som årligen ska lämnas till dataombudsmannen. Enligt förslaget till 15 g § ska beslut om i 15 c § avsedd jämförelse av biometriska uppgifter för att identifiera ett offer, i 15 d § avsedd jämförelse av biometriska uppgifter för att förhindra fara och i 15 f § 2 mom. avsedd jämförelse av biometriska uppgifter för att förhindra, avslöja och utreda brott fattas av en anhållningsberättigad polisman. Beslutet ska fattas skriftligen och den föreslagna 15 g § innehåller också bestämmelser om beslutets innehåll. Beslut om begäran om uppgifter när uppgifter utlämnas fattas på motsvarande sätt enligt förslaget till 21 a § av en anhållningsberättigad tjänsteman som är anställd vid Gränsbevakningsväsendet eller Tullen, en tjänsteman vid Försvarsmaktens Huvudstab som förordnats till brottsbekämpningsuppdrag och som utövar de befogenheter som har föreskrivits för en anhållningsberättigad tjänsteman, eller en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information och som har förordnats till brottsbekämpningsuppdrag som gäller brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret.

Behandlingen av enskilda registeruppgifter för att utreda identiteten (15 b §) ska inte förutsätta beslut av en anhållningsberättigad polisman eller en motsvarande tjänsteman hos Gränsbevakningsväsendet, Tullen eller Försvarsmakten, eftersom det inte är fråga om omfattande jämförelse av registeruppgifter som också riktas mot civilpersoner. Det ska vara möjligt att utreda identiteten med hjälp av de biometriska uppgifter som avses i propositionen endast under de förutsättningar som föreskrivs exakt i 2 kap. 1 § 2 mom. i polislagen, 36 § 2 mom. i gränsbevakningslagen, 2 kap. 15 § 2 mom. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen, 17 § 4 mom. i tullagen eller 99 § 2 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten. På motsvarande sätt ska inte heller behandlingen av enskilda registeruppgifter för att hitta en person (15 e § 4 mom. och 15 f § 5 mom.) förutsätta ett separat skriftligt beslut av en anhållningsberättigad polisman, eftersom det inte är fråga om mer omfattande jämförelse av biometriska uppgifter, utan endast om rätt att få en enskild biometrisk uppgift ur registret för att hitta en person. Beslut ska inte heller förutsättas för behandling enligt 15 f § 1 mom. av uppgifter som förts in i ett register med stöd av 131 § i utlänningslagen för att förhindra, avslöja och utreda brott som har ett nära samband med det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna (15 f § 1 mom.). Eftersom behandlingen av uppgifterna till denna del bedöms ha ett nära samband med det ursprungliga behandlingsändamålet, är det motiverat att även förutsättningarna för att behandla uppgifterna i så stor utsträckning som möjligt motsvarar det ursprungliga ändamålet med behandlingen. Även jämförelse av uppgifter vid militärunderrättelsemyndigheter (21 b §) samt jämförelse av uppgifter vid skyddspolisen (52 a §) förutsätter att ett beslut fattas om jämförelsen, men i fråga om dessa ändamål föreskrivs det inte om beslutets form.

I propositionen föreslås inga ändringar i de förutsättningar under vilka ansiktsbilder eller uppgifter om fingeravtryck får användas för att identifiera en person eller verifiera personens identitet i samband med brottmål. De föreslagna ändringar hänför sig endast till utvidgningen av det jämförelsematerial som används i samband med identifieringen. Vid identifieringen ska enligt förslaget utöver biometriska uppgifter som förts in i förundersökningsmyndigheternas register på grund av brott kunna användas uppgifter i passregistret och identitetskortsregister

samt biometriska uppgifter som insamlats med stöd av utlänningslagen. Den registrerades rättsskydd i samband med behandlingen av personuppgifter tryggas av ovannämnda rättsmedel enligt dataskyddslagstiftningen samt av de föreslagna exakta och noga avgränsade bestämmelserna om beslutsfattandet i samband med jämförelser och det förfarande som tillämpas därvid. I propositionen föreslås inte heller några ändringar i de rättsmedel som blir tillämpliga i samband med förundersökningen och straffprocessen och som fungerar som garanti för den misstänktes och övriga parter rättsskydd.

Med tanke på rättsskyddet är det också av betydelse att det föreskrivs om förutsättningar för och begränsningar av biometrisk fjärridentifiering för brottsbekämpande ändamål i EU:s direkt tillämpliga AI-förordning. Enligt artikel 5 om förbjudna AI-användningsområden är det förbjudet att släppa ut på marknaden, ta i bruk för detta specifika ändamål eller använda AI-system som skapar eller utvidgar databaser för ansiktsgenkänning genom oriktad skrapning av ansiktshalter från internet eller övervakningskameror. Däremot föreskrivs det inte i AI-förordningen om under vilka förutsättningar registeruppgifter som myndigheterna innehar får användas som jämförelsematerial vid biometrisk fjärridentifiering. Av förordningen följer alltså inga ramvillkor för de föreslagna bestämmelserna om behandling av uppgifter i polisens och Migrationsverkets register. Förutsättningarna enligt AI-förordningen och de nationella bestämmelser som i fortsättningen kompletterar den måste dock iaktas vid all biometrisk fjärridentifiering. För användningen av ett system för biometrisk fjärridentifiering i efterhand ska enligt förordningen bland annat begäras tillstånd av av rättslig myndighet eller en administrativ myndighet vars beslut är bindande och föremål för rättslig prövning. Systemet får användas utan förhandstillstånd endast för den inledande identifieringen av en potentiell misstänkt på grundval av objektiva och verifierbara fakta med direkt anknytning till brottet. Varje användning ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att utreda ett specifikt brott (se också avsnitt 2.1.3 om EU:s AI-förordning). Förhandstillstånd ska således med de undantag som anges i förordningen förutsättas även i situationer där biometriska uppgifter i passregistret eller identitetsregistret eller biometriska uppgifter om utlänningsregister används som jämförelsematerial för biometrisk fjärridentifiering i efterhand. Förfarandet med tillstånd för biometrisk fjärridentifiering i efterhand (artikel 26.10 i AI-förordningen) börjar tillämpas från och med den 2 augusti 2026.

11.6 Bedömning av lagstiftningsordningen

De i artiklarna 7 respektive 8 i stadgan garanterade rättigheterna avseende respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter inte utgör några absoluta rättigheter, utan måste bedömas utifrån deras funktion i samhället (se t.ex. *C-61/22, RL mot Landeshauptstadt Wiesbaden*). Enligt artikel 52.1 i stadgan ska varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter.

Enligt 1 kap. 1 § i polislagen är polisens uppgift att trygga rätts- och samhällsordningen, skydda den nationella säkerheten, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Grundlagsutskottet har ansett att med tanke på samhällsintresset är det viktigt att målen för polisverksamheten nås. I systemet med grundläggande fri- och rättigheter är det i extrema fall fråga om skydd av rätten till personlig trygghet enligt 7 § i grundlagen. Ett starkt intresse av detta slag har enligt grundlagsutskottet i allmänhet ansetts utgöra en med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna acceptabel grund som i konstitutionellt hänseende ger rätt att begränsa en grundläggande fri- eller rättighet,

förutsatt att även de övriga generella villkoren för inskränkningar uppfylls (se GrUU 99/2022 rd, GrUU 67/2010 rd, GrUU 5/1999 rd).

I ljuset av grundlagsutskottets praxis blir i synnerhet acceptabilitet och proportionalitet hos de föreslagna inskränkningarna i de grundläggande fri- och rättigheterna centrala med tanke på propositionen. Grundlagsutskottet har påpekat att inskränkningar av skyddet för privatlivet ska ha ett acceptabelt samhälleligt intresse och stå i rätt proportion till det eftersträlvade målet. Det betyder att inskränkningarna måste vara nödvändiga för att ett godtagbart syfte ska nås. Inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna är tillåtna bara om målet inte kan nås genom mindre ingrepp i rättigheterna. En inskränkning får inte heller vara mer genomgripande än vad som är motiverat med hänsyn till hur tungt vägande det bakomliggande intresset är i relation till det rättsobjekt som ska inskränkas (GrUB 25/1994 rd, se även t.ex. GrUU 56/2014 rd och GrUU 18/2013 rd). Grundlagsutskottet har ansett att särskilt tillåtande av behandling av känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter, vilket inneburit att till exempel inrättandet av register med sådana uppgifter måste bedömas mot villkoren för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna, särskilt lagstiftningens acceptabilitet och proportionalitet (se t.ex. GrUU 48/2018 rd och de utlåtanden som det hänvisas till där).

Grundlagsutskottet har också fäst uppmärksamhet vid att regleringen av polislagens befogenheter som berör förebyggandet av brott, i likhet med regleringen av tvångsmedel och förundersökning har karakteriserats av en utveckling där befogenheterna utökas eller utvidgas gradvis. De utvidgningar av befogenheterna som genomförs genom lagändringar kan i sig vara små, men vid den konstitutionella bedömningen av nödvändigheten och proportionaliteten måste också de befogenheter beaktas som redan tidigare föreskrivits. Även en liten utvidgning av en befogenhet som grundlagsutskottet i ett tidigare utlåtande bedömt vara oklanderlig i konstitutionellt hänseende kan ge anledning att ändra bedömningen av nödvändighet och proportionalitet (GrUU 99/2022 rd).

I propositionen föreslås polisen och andra säkerhetsmyndigheter få rätt att behandla vissa biometriska uppgifter i polisens och Migrationsverkets register för att förhindra, avslöja och utreda brott, förhindra betydande fara, skydda försvaret av landet samt skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. När det gäller brott är målet särskilt att effektivisera förhindrandet, avslöjandet och utredningen av sådana allvarliga brott som är av betydelse för individernas och samhällets säkerhet och vilkas bekämpning bedöms vara förenad med ett vägande samhällsintresse. Även skyddet av den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den, skyddandet av försvaret av landet samt förhindrandet av betydande fara bedöms på ovannämnda grunder bara förenat med ett vägande samhällsintresse. Den föreslagna behandlingen av personuppgifter förbättrar samhällets och individernas säkerhet. Propositionen stödjer också syftet med SIS-återvändandeförordningen att stärka genomförandet och effektiviteten hos EU:s återvändandepolitik och syftet med SIS enligt SIS-förordningen om polissamarbete att säkerställa en hög säkerhetsnivå inom området med frihet, säkerhet och rättvisa i unionen. Behandlingen av biometriska uppgifter ska genom exakta och noga avgränsade bestämmelser vara begränsad endast till situationer där den är nödvändig. Det ska vara tillåtet att lagra och använda uppgifterna endast inom ramen för de tidsfrister för radering av personuppgifter som föreskrivs i lagen. Det föreskrivs också exakt om det beslutsfattande och förfarande som behandlingen förutsätter. På behandlingen av personuppgifter ska tillämpas de allmänna dataskyddslagstiftningen och den registrerade ska förfoga över rättsmedel enligt dataskyddslagstiftningen.

Polisen brottsbekämpningsbefogenheter har utvecklats de senaste åren genom ändringar av bland annat förundersökningslagen, tvångsmedelslagen och polislagen. Dessa ändringar av befogenhetsbestämmelserna har ändå inte haft några direkta konsekvenser för polisens och

andra brottsbekämpande myndigheters rätt att behandla biometriska uppgifter i polisens och Migrationsverkets register för identifiering av personer eller verifiering av deras identitet. I propositionen föreslås inga ändringar i till exempel myndigheternas rätt att använda tvångsmedel eller i de befogenheter som gäller metoder för inhämtande av information med undantag av den ändring som föreslås i 2 kap. 1 § i polislagen. I propositionen handlar det om bestämmelser om behandling av personuppgifter i myndigheternas register. Centrala bestämmelser om behandlingen av biometriska uppgifter som innehas av Migrationsverket finns i polisens personuppgiftslag, migrationsförvaltningens personuppgiftslag och 131 § i utlänningslagen. Enligt de gällande bestämmelserna får biometriska uppgifter i passregistret och identitetskortsregistret eller sådana uppgifter om utlänningsregister som förts in i Migrationsverkets registret inte alls användas för de föreslagna nya användningsändamålen, dvs. för att förhindra betydande fara, för att förhindra, avslöja och utreda brott, för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den eller för att skydda försvaret av landet eller för att utreda identiteten i form av enskilda sökningar. Biometriska uppgifter som förts in i polisens register med stöd av 131 § i utlänningslagen får användas endast om det är nödvändigt för att förhindra, avslöja eller utreda ett brott som avses i 11–14 kap., 17 kap. 2–4, 7, 7 c eller 8 a §, 34 kap. 3 eller 5 §, 34 a kap. eller 46 kap. 1 eller 2 § i strafflagen. Av de uppgifter som avses i propositionen får endast uppgifter som samlats in med stöd av 131 § i utlänningslagen lämnas ut till Schengens informationssystem för införande av registreringar om nekad inresa och vistelse samt införande av sådana registreringar om försvunna eller sårbara personer som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete. De gällande bestämmelserna om behandling av biometriska uppgifter och ändringar som gjorts i dem senaste åren beskrivs mer ingående i avsnitt 2 (Nuläge och bedömning av nuläget) i propositionen. Även de ändringar som föreslås i denna proposition innebär endast att det jämförelsematerial som används i samband med identifieringen utvidgas jämfört med nuläget.

Det bedöms finnas ett vägande samhälleligt behov av de föreslagna bestämmelserna. Biometriska uppgifter ofta är det enda tillförlitliga sättet att identifiera en person som är föremål för myndigheternas verksamhet. Med stöd av säkerhetsmyndigheternas nuvarande befogenheter kan en persons identitet inte verifieras med hjälp av biometriska uppgifter med undantag av situationer där personens biometriska kännetecken har förts in i myndigheternas register på grund av brott. Förhindrandet av betydande fara för liv, hälsa eller frihet, förhindrandet, avslöjandet och utredningen av de allvarliga brott som avses i propositionen, skyddandet av försvaret av landet samt skyddet av den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den är förenade med så pass tungt vägande intressen med koppling till den personliga och allmänna säkerheten att den föreslagna begränsade behandlingen av biometriska uppgifter kan betraktas som nödvändig. Enligt propositionen ska behandlingen vara nödvändig med tanke på ändamålet med behandlingen. De uppgifter som avses i propositionen kan användas för att identifiera en person endast som en sista utväg i situationer där det inte är möjligt att identifiera en person med hjälp av andra metoder som står till buds.

EU-domstolen har ansett att kravet på nödvändighet när det gäller begränsning av de grundläggande rättigheterna är uppfyllt när det eftersträfvade målet av allmänt samhällsintresse inte rimligen kan uppnås på ett lika effektivt sätt genom andra medel som i mindre utsträckning inskränker de registrerades grundläggande rättigheter, särskilt rätten till respekt för privatlivet och rätten till skydd för personuppgifter enligt artiklarna 7 och 8 i stadgan (se t.ex. C-205/21, *Ministerstvo na vatreshnite raboti – Registrering av biometriska och genetiska uppgifter I*). Den föreslagna behandlingen av biometriska uppgifter har bedömts vara nödvändig, eftersom propositionens mål som gäller säkerheten i samhället och som beskrivs ovan inte kan uppnås med mindre begränsande metoder. Bestämmelserna om den behandling av personuppgifter som föreslås i propositionen har på de grunder som beskrivs ovan bedömts vara en nödvändig och proportionell åtgärd med beaktande av hur tungt vägande de syften som ligger bakom förslagen

är i förhållande till den grundläggande fri- och rättighet som ska begränsas (se avsnitten 11.1–11.5 samt avsnitt 4.2.5 om propositionens samhälleliga konsekvenser).

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Vid beredningen av propositionen har det dock uppstått frågor om de föreslagna grundrättighetsbegränsningarnas nödvändighet, proportionalitet, exakthet och noggranna avgränsning samt om rättsmedlens tillräcklighet. Regeringen anser det därför vara önskvärt att propositionen förs till grundlagsutskottet för behandling.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) 15 § 3 mom., sådant det lyder i lag 696/2021,
ändras 3 § 1 punkten, 15 § 2 och 4 mom., 16 § 1 mom. 8 punkten, 22 § 2 mom., 31 § 3 mom. och 38 § 2 mom. 7 punkten, av dem 3 § 1 punkten sådan den lyder i lag 818/2022, 15 § 2 och 4 mom. och 38 § 2 mom. 7 punkten sådana de lyder i lag 696/2021 samt 16 § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder i lag 632/2020, och
fogas till lagen nya 15 a–15 h §, till 21 § nya 2–5 mom., till lagen nya 21 a och 21 b §, till 27 §, sådan den lyder i lag 818/2022, ett nytt 4 mom., till 38 § 2 mom., sådant det lyder i lag 696/2021, en ny 8 punkt och till lagen nya 52 a och 60 a § som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *SIS-förordningarna* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006 samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU, nedan *SIS-förordningen om polissamarbete*,

2 kap.

Behandling av personuppgifter

15 §

Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter

Biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen får användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna endast med iakttagande av 15 a–15 e, 15 g och 15 h §.

Biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen (301/2004) får användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna endast med iakttagande av 15 b–15 d och 15 f–15 h §.

15 a §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen i syfte att identifiera sökanden och i samband med en ny ansökan

Polisen får jämföra biometriska uppgifter om den som ansöker om identitetskort eller pass med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen, om det är nödvändigt för att identifiera sökanden eller verifiera sökandens identitet när han eller hon ansöker om en identitetshandling. Med samtycke av den berörda personen får biometriska uppgifter i registret fogas till en sådan ansökan om en identitetshandling som personen lämnar in senare.

15 b §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att utreda identiteten

Polisen får jämföra biometriska uppgifter som tagits av en person i syfte att göra en jämförelse med sådana enskilda biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att verifiera personens identitet i en situation som avses i 2 kap. 1 § 2 mom. i polislagen och identiteten inte kan verifieras på ett tillförlitligt sätt genom en identitetshandling eller andra tillgängliga uppgifter.

Bestämmelser om verifiering av identiteten i situationer som gäller utlänningars inresa, utresa samt vistelse och arbete i Finland finns i utlänningslagen och lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020).

15 c §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att identifiera ett offer

Polisen får jämföra biometriska uppgifter som tagits av en person i syfte att göra en jämförelse med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att identifiera ett offer för en naturkatastrof, storolycka eller någon annan katastrof eller ett offer för ett brott eller ett offer som annars förblivit oidentifierat eller för att verifiera offrets identitet. Uppgifter som tagits för att göra en jämförelse får endast användas när jämförelsen görs och ska därefter omedelbart förstöras.

15 d §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att förhindra fara

Polisen får i syfte att identifiera en person eller verifiera personens identitet jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet.

En förutsättning för en jämförelse enligt 1 mom. är att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av de uppgifter som avses i 5–8 §.

15 e §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen i syfte att förhindra, avslöja och utreda brott

Polisen får jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen, om det är nödvändigt för att

1) förhindra, avslöja eller utreda ett brott som avses i 12 kap. 7, 8, 10 eller 11 §, 13 kap. 3 eller 4 §, 20 kap. 19 eller 21 §, 21 kap. 6 a §, 25 kap. 2 §, 31 kap. 4 §, 34 kap. 1, 2 eller 4 §, 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten, 2, 4 b, 5 c eller 5 e § eller 41 kap. 2 § i strafflagen,

2) förhindra, avslöja eller utreda ett brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst sex år.

Polisen får behandla resultaten av en jämförelse som avses i 1 mom. för att

1) utreda ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av en person eller verifiering av personens identitet, när det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett sådant brott som avses i 1 mom. eller under motsvarande förutsättningar för identifiering av en person som inte har fyllt 15 år eller för verifiering av personens identitet, när personen är misstänkt för en sådan brottslig gärning som avses i 3 kap. 5 § i förundersökningslagen (805/2011),

2) förhindra och avslöja ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av en person eller verifiering av personens identitet, när det med fog kan antas att personen har gjort sig eller gör sig skyldig till ett sådant brott som avses i 1 mom.,

3) förhindra, avslöja och utreda ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av offret för ett sådant brott som avses i 1 mom. eller för verifiering av offrets identitet.

En förutsättning för en jämförelse enligt 1 mom. är att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av de uppgifter som avses i 5–8 §.

Polisen får dessutom för de ändamål med behandlingen som anges i 1 mom. behandla sådana enskilda biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen, om det är nödvändigt för att kunna hitta en sådan person som avses i 2 mom.

15 f §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen i syfte att förhindra, avslöja och utreda brott

Polisen får behandla biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att förebygga, avslöja eller utreda ett brott som avses i 11 kap. 1–4, 4 a–4 c, 5–7, 7 a, 8, 9, 9 a, 10 eller 10 a §, 12–14 kap., 17 kap. 2–4, 7, 7 c eller 8 a §, 34 kap. 3 eller 5 §, 34 a kap. 1 eller 2 § i strafflagen.

Polisen får jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att

1) förhindra, avslöja eller utreda ett brott som avses i 20 kap. 19 eller 21 §, 21 kap. 6 a §, 25 kap. 2 §, 31 kap. 4 §, 34 kap. 1, 2 eller 4 § eller 41 kap. 2 § i strafflagen,

2) förhindra, avslöja eller utreda ett brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst sex år.

Polisen får behandla resultaten av en jämförelse som avses i 2 mom. för att

1) utreda ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av en person eller verifiering av personens identitet, när det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett sådant brott som avses i 2 mom. eller under motsvarande förutsättningar för identifiering av en person som inte har fyllt 15 år eller för verifiering av personens identitet, när personen är misstänkt för en sådan brottslig gärning som avses i 3 kap. 5 § i förundersökningslagen,

2) förhindra eller avslöja ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av en person eller verifiering av personens identitet, när det med fog kan antas att personen har gjort sig eller gör sig skyldig till ett sådant brott som avses i 2 mom.,

3) förhindra, avslöja eller utreda ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av offret för ett sådant brott som avses i 2 mom. eller för verifiering av offrets identitet.

En förutsättning för en jämförelse enligt 2 mom. är att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av andra i 5–8 § avsedda uppgifter.

Polisen får dessutom för det ändamål med behandlingen som anges i 2 mom. behandla sådana enskilda biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att kunna hitta en sådan person som avses i 3 mom.

15 g §

Beslut om behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen

Beslut om i 15 c § avsedd jämförelse av biometriska uppgifter för att identifiera ett offer, i 15 d § avsedd jämförelse av biometriska uppgifter för att förhindra fara och i 15 e § 1 mom. och 15 f § 2 mom. avsedd jämförelse av biometriska uppgifter för att förhindra, avslöja och utreda brott fattas av en anhållningsberättigad polisman.

Beslut enligt 1 mom. ska fattas skriftligen. Av beslutet ska framgå den tjänsteman som fattat beslutet, datum då beslutet meddelats, de uppgifter för vilka jämförelse begärs samt en utredning om att de förutsättningar för jämförelse av biometriska uppgifter som anges i 15 c–15 f § uppfylls.

15 h §

Förfarande som ska tillämpas vid jämförelse av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen

Endast en särskilt utsedd tjänsteman som är anställd vid centralkriminalpolisen och som har fått lämplig utbildning får jämföra biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att förhindra fara som avses i 15 d § och förhindra, avslöja och utreda brott som avses i 15 e § 1 mom. eller i 15 f § 2 mom. I 15 c § avsedd jämförelse av biometriska uppgifter i syfte att identifiera ett offer får dessutom göras av någon annan särskilt utsedd tjänsteman som är anställd vid polisen och har fått lämplig utbildning.

Med avvikelse från 1 mom. får även någon annan tjänsteman som är anställd vid polisen och som har fått lämplig utbildning jämföra biometriska ansiktsbilder som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att göra en preliminär identifiering av en person i situationer som avses i 15 c och 15 d §, 15 e § 1 mom. och 15 f § 2 mom. Resultaten av en jämförelse som gjorts för en preliminär identifiering får användas endast för inriktning av polisens verksamhet.

Den tjänsteman som gör jämförelsen ska före jämförelsen utifrån den utredning som lagts fram i det beslut som avses i 15 g § säkerställa att de förutsättningar för behandling av biometriska uppgifter som anges i 15 c–15 f § uppfylls och att personen inte kan identifieras eller personens identitet verifieras utifrån de uppgifter som avses i 5–8 §.

16 §

Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har polisen trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register genom en teknisk anslutning eller som en datamängd få information för att utföra sina uppgifter och föra sina personregister, på det sätt det avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige, enligt följande:

8) ur det ärendehanteringssystem för utlänningsärenden och det nationella informationssystemet för viseringar som avses i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen uppgifter för förhindrande och avslöjande av brott, för förundersökning och annan undersökning samt för utförande av de uppgifter som polisen har enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen (359/2003) och lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter (116/2002),

21 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen till Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten under de förutsättningar som anges i 15 c § för identifiering av ett offer, under de förutsättningar som anges i 15 d § för förhindrande av fara eller under de förutsättningar som anges i 15 e § 1 och 2 mom. för förhindrande, avslöjande eller utredning av ett brott.

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen till Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten under de förutsättningar som anges i 15 c § för identifiering av ett offer, under de förutsättningar som anges i 15 d § för förhindrande av fara eller under de förutsättningar som anges i 15 f § 1–3 mom. för förhindrande, avslöjande eller utredning av ett brott.

Polisen får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut enskilda biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen till Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten under de förutsättningar som anges i 15 e § 4 mom. och 15 f § 5 mom. för att en person ska kunna hittas eller under de förutsättningar som anges i 15 b § för verifiering av en persons identitet i en situation som avses i 36 § 2 mom. i gränsbevakningslagen, 2 kap. 15 § 2 mom. i lagen om

brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) eller 99 § 2 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten (89/2025).

Utlämnande av uppgifter enligt 2 och 3 mom. förutsätter att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av de uppgifter som innehas av den myndighet som begär uppgifterna eller med hjälp av de uppgifter som avses i 5–8 §. Andra än enskilda uppgifter får lämnas ut endast som en del av resultaten av en jämförelse som polisen gjort. Jämförelsen ska göras med iakttagande av förfarandet enligt 15 h §.

21 a §

Beslut om begäran om biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen

Beslut om begäran om uppgifter för ett ändamål som anges i 21 § 2 eller 3 mom. fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman som är anställd vid Gränsbevakningsväsendet eller Tullen, en tjänsteman vid Försvarsmaktens Huvudstab som förordnats till brottsbekämpningsuppdrag och som utövar de befogenheter som har föreskrivits för en anhållningsberättigad tjänsteman, eller en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information och som har förordnats till brottsbekämpningsuppdrag som gäller brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret.

Beslut om begäran om uppgifter ska fattas skriftligen. Av ett beslut ska framgå den tjänsteman som fattat beslutet, datum då beslutet meddelats, de uppgifter för vilka jämförelse begärs samt en utredning om att de förutsättningar för jämförelse och utlämnande av uppgifter som anges i 15 c–15 f och 21 § uppfylls.

21 b §

Utlämnande av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen till militärunderrättelsemyndigheter

Militärunderrättelsemyndigheter får jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen, om det är nödvändigt för att skydda försvaret av landet eller för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Beslut om jämförelse fattas av en militärjurist eller annan tjänsteman som är särskilt förtrogen med användningen av metoder för underrättelseinhämtning.

En jämförelse enligt 1 mom. förutsätter att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av andra uppgifter som innehas av militärunderrättelsemyndigheten.

22 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut endast till de myndigheter som avses i 1 mom. 4, 6, 8 och 9 punkten i denna paragraf för styrkande av identiteten och konstaterande av ett dokumentets äkthet, om det är nödvändigt för behandling av ärenden som gäller en persons inresa, vistelse i landet eller utresa. Enskilda uppgifter får

dessutom under de förutsättningar som anges i 15 b § lämnas ut till de myndigheter som avses i 1 mom. 4 och 6 punkten i denna paragraf för verifiering av en persons identitet i en situation som avses i 36 § 2 mom. i gränsbevakningslagen eller 17 § 4 mom. i tullagen (304/2016).

27 §

Utlämnande av personuppgifter till Europeiska unionens gemensamma informationssystem

Biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut till Schengens informationssystem

1) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete,

2) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett sådant brott som avses i 15 e §,

3) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.3 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller med fog kan antas göra sig skyldig till ett sådant brott som avses i 15 e §,

4) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete.

31 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till utlandet

Utöver det som föreskrivs i 25 och 27 § får biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen lämnas ut för de ändamål med behandlingen som anges i 15 c §.

38 §

Radering av personuppgifter som behandlas i polisens övriga lagstadgade uppgifter

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. ska

7) fingeravtrycksuppgifter som tagits av sökanden vid ansökan om identitetskort som avses i 17 § 3 mom. i lagen om identitetskort raderas senast 30 dygn från det att identitetskortet utfärdades,

8) biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen få behandlas för de ändamål som föreskrivs i 15 e § i denna lag i endast 10 år från det att uppgiften infördes.

52 a §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen i syfte att skydda den nationella säkerheten

Skyddspolisen får jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen, om det är nödvändigt för att förhindra eller avslöja ett brott som avses i 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen eller för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Beslut om jämförelse fattas av en polisman som hör till befälet vid skyddspolisen.

En jämförelse enligt 1 mom. förutsätter att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av andra uppgifter som innehas av skyddspolisen.

60 a §

Tillsyn över behandlingen av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen

Polisstyrelsen ska föra statistik över de beslut som avses i 15 g och 21 a § och de åtgärder som vidtagits med stöd av besluten samt över andra jämförelser som gjorts med stöd av 15 c–15 f § för identifiering av en person.

Polisstyrelsen ska årligen lämna dataombudsmannen en redogörelse för den behandling av biometriska uppgifter som avses i 15 c–15 f och 21 § och för tillsynen över behandlingen. Av redogörelsen ska framgå på vilka grunder och hur många gånger biometriska uppgifter har behandlats under året med stöd av de nämnda bestämmelserna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020) 9 § 2 mom. och 10 § 3 mom. samt
fogas till 14 § nya 2–5 mom. som följer:

9 §

Behandling av uppgifter om fingeravtryck som tagits för ansökningar om främlingspass och resedokument för flykting

Rätt att använda fingeravtrycksuppgifter har bara de personer vars arbetsuppgifter nödvändigtvis kräver det. Fingeravtryck får användas endast för fastställande av identitet och tillverkning av främlingspass eller resedokument för flykting. Polisen har dessutom rätt att använda fingeravtrycksuppgifter med iakttagande av 15 c och 15 g § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Den som har rätt att använda uppgifterna har rätt att ta fingeravtryck av en registrerad och jämföra dessa med registrerade fingeravtryck. Uppgifter som tagits för jämförelsen får användas endast när jämförelsen görs och ska därefter förstöras omedelbart.

10 §

Behandling av uppgifter om fingeravtryck som tagits för ansökningar om uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort eller uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem

Polisen har dessutom rätt att för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna använda i denna paragraf avsedda tidigare registrerade uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållstillstånd eller uppehållstillståndskort med iakttagande av 15 b–15 d, 15 f och 15 g § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Polisen har dessutom rätt att för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna använda i denna paragraf avsedda tidigare registrerade uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem med iakttagande av 15 b–15 e och 15 g § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

14 §

Utlämnande av uppgifter till Europeiska unionens gemensamma informationssystem

Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållstillstånd eller uppehållstillståndskort till det i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006, nedan *SIS-förordningen om in- och utresekontroller*, och i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU, nedan *SIS-förordningen om polissamarbete*, avsedda Schengens informationssystem

1) för införande av sådana registreringar om återvändande som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,

2) för införande av sådana registreringar om nekad inresa och vistelse som avses i artikel 24 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller.

Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem till det i SIS-förordningen om in- och utresekontroller och i SIS-förordningen om polissamarbete avsedda Schengens informationssystem för införande av sådana registreringar om nekad inresa och vistelse som avses i artikel 24 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller, med iakttagande av villkoren i artikel 26 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller.

Polisen får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållstillstånd eller uppehållstillståndskort till det i SIS-förordningen om in- och utresekontroller och i SIS-förordningen om polissamarbete avsedda Schengens informationssystem

1) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett brott som avses i 15 f § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

2) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete,

3) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.3 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott som avses i 15 f § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

4) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete.

Polisen får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem till det i SIS-förordningen om in- och utresekontroller och i SIS-förordningen om polissamarbete avsedda Schengens informationssystem

1) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett brott som avses i 15 e § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

2) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete,

3) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.3 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott som avses i 15 e § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

4) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 131 § i utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 131 § 5 mom., sådant det lyder i lag 472/2024, som följer:

131 §

Upptagande av signalement

Personuppgifter som avses i 1 mom. får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämnas ut till det i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenvärdet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006, nedan *SIS-förordningen om in- och utresekontroller*, och i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU, nedan *SIS-förordningen om polissamarbete*, avsedda SIS-systemet

1) för införande av sådana registreringar om återvändande som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,

2) för införande av sådana registreringar om nekad inresa och vistelse som avses i artikel 24 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller,

3) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete,

4) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett brott som avses i 15 f § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

5) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.3 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott som avses i 15 f § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

6) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 2 kap. 1 § i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i polislagen (872/2011) 2 kap. 1 § 2 mom. som följer:

2 kap.

Allmänna befogenheter

1 §

Identifiering

Om en person vägrar lämna uppgifter som avses i 1 mom. eller om personen inte kan identifieras på annat sätt har polismannen rätt att utreda identiteten med hjälp av signalement. Då ska i tillämpliga delar iaktas vad som i 8 kap. 33 § 2–4 mom. i tvångsmedelslagen föreskrivs om förrättande av genomsökning av personer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 25 september 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Inrikesminister Mari Rantanen

1.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) 15 § 3 mom., sådant det lyder i lag 696/2021,
ändras 3 § 1 punkten, 15 § 2 och 4 mom., 16 § 1 mom. 8 punkten, 22 § 2 mom., 31 § 3 mom. och 38 § 2 mom. 7 punkten, av dem 3 § 1 punkten sådan den lyder i lag 818/2022, 15 § 2 och 4 mom. och 38 § 2 mom. 7 punkten sådana de lyder i lag 696/2021 samt 16 § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder i lag 632/2020, och
fogas till lagen nya 15 a–15 h §, till 21 § nya 2–5 mom., till lagen nya 21 a och 21 b §, till 27 §, sådan den lyder i lag 818/2022, ett nytt 4 mom., till 38 § 2 mom., sådant det lyder i lag 696/2021, en ny 8 punkt och till lagen nya 52 a och 60 a § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med
1) *SIS-förordningarna* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006 samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU,

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med
1) *SIS-förordningarna* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006 samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU, *nedan SIS-förordningen* om

2 kap.

Behandling av personuppgifter

15 §

Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter

Biometrisk uppgifter som behandlas för utförande av de uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen får användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna endast om det är nödvändigt för att identifiera ett offer för en naturkatastrof, storolycka eller någon annan katastrof eller ett offer för ett brott eller ett offer som annars förblivit oidentifierat. Rätt att använda uppgifterna har endast den som nödvändigtvis måste använda dem för skötseln av sina arbetsuppgifter. Uppgifter som tagits för jämförelse får användas endast när jämförelsen görs och ska därefter omedelbart förstöras.

Biometrisk uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen får dessutom användas om det är nödvändigt för att identifiera en person som ansökt om identitetskort eller pass när han eller hon senare ansöker om en identitetshandling, och får med samtycke av den berörda personen användas också för framställning av en sådan handling.

Biometrisk uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen (301/2004) får användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna endast i de fall som avses ovan i 2 mom. samt om det är nödvändigt att använda uppgifterna för att förebygga, avslöja eller utreda ett brott som avses i 11–14 kap., 17 kap. 2–4, 7, 7 c eller 8 a §, 34 kap. 3 eller 5 §, 34 a kap. eller 46 kap. 1 eller 2 § i strafflagen. Rätt att använda uppgifterna har endast den som nödvändigtvis måste använda dem för skötseln av sina

2 kap.

Behandling av personuppgifter

15 §

Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter

Biometrisk uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen får användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna endast med iakttagande av 15 a–15 e, 15 g och 15 h §.

(upphävs)

Biometrisk uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen (301/2004) får användas för andra ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna endast med iakttagande av 15 b–15 d och 15 f–15 h §.

arbetsuppgifter. Uppgifter som insamlats för jämförelse får användas endast när jämförelsen görs och ska därefter omedelbart förstöras.

(ny)

15 a §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen i syfte att identifiera sökanden och i samband med en ny ansökan

Polisen får jämföra biometriska uppgifter om den som ansöker om identitetskort eller pass med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen, om det är nödvändigt för att identifiera sökanden eller verifiera sökandens identitet när han eller hon ansöker om en identitetshandling. Med samtycke av den berörda personen får biometriska uppgifter i registret fogas till en sådan ansökan om en identitetshandling som personen lämnar in senare.

(ny)

15 b §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att utreda identiteten

Polisen får jämföra biometriska uppgifter som tagits av en person i syfte att göra en jämförelse med sådana enskilda biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att verifiera personens identitet i en situation som avses i 2 kap. 1 § 2 mom. i polislagen och identiteten inte kan verifieras på ett tillförlitligt sätt genom en identitetshandling eller andra tillgängliga uppgifter.

Bestämmelser om verifiering av identiteten i situationer som gäller utlänningsars inresa, utresa samt vistelse och arbete i Finland finns i utlänningslagen och lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

(615/2020).

(ny)

15 c §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att identifiera ett offer

Polisen får jämföra biometriska uppgifter som tagits av en person i syfte att göra en jämförelse med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att identifiera ett offer för en naturkatastrof, storolycka eller någon annan katastrof eller ett offer för ett brott eller ett offer som annars förblivit oidentifierat eller för att verifiera offrets identitet. Uppgifter som tagits för att göra en jämförelse får endast användas när jämförelsen görs och ska därefter omedelbart förstöras.

(ny)

15 d §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att förhindra fara

Polisen får i syfte att identifiera en person eller verifiera personens identitet jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet.

En förutsättning för en jämförelse enligt 1 mom. är att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av de uppgifter som avses i 5–8 §.

(ny)

15 e §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen i syfte att förhindra, avslöja och utreda brott

Polisen får jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen, om det är nödvändigt för att

1) förhindra, avslöja eller utreda ett brott som avses i 12 kap. 7, 8, 10 eller 11 §, 13 kap. 3 eller 4 §, 20 kap. 19 eller 21 §, 21 kap. 6 a §, 25 kap. 2 §, 31 kap. 4 §, 34 kap. 1, 2 eller 4 §, 34 a kap. 1 § 1 mom. 2 punkten, 2, 4 b, 5 c eller 5 e § eller 41 kap. 2 § i strafflagen,

2) förhindra, avslöja eller utreda ett brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst sex år.

Polisen får behandla resultaten av en jämförelse som avses i 1 mom. för att

1) utreda ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av en person eller verifiering av personens identitet, när det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett sådant brott som avses i 1 mom. eller under motsvarande förutsättningar för identifiering av en person som inte har fyllt 15 år eller för verifiering av personens identitet, när personen är misstänkt för en sådan brottslig gärning som avses i 3 kap. 5 § i förundersökningslagen (805/2011),

2) förhindra och avslöja ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av en person eller verifiering av personens identitet, när det med fog kan antas att personen har gjort sig eller gör sig skyldig till ett sådant brott som avses i 1 mom.,

3) förhindra, avslöja och utreda ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av offret för ett sådant brott som avses i 1 mom. eller för verifiering av offrets identitet.

En förutsättning för en jämförelse enligt 1 mom. är att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av de uppgifter som avses i 5–8 §.

Polisen får dessutom för de ändamål med

behandlingen som anges i 1 mom. behandla sådana enskilda biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen, om det är nödvändigt för att kunna hitta en sådan person som avses i 2 mom.

(ny)

15 f §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen i syfte att förhindra, avslöja och utreda brott

Polisen får behandla biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att förebygga, avslöja eller utreda ett brott som avses i 11 kap. 1–4, 4 a–4 c, 5–7, 7 a, 8, 9, 9 a, 10 eller 10 a §, 12–14 kap., 17 kap. 2–4, 7, 7 c eller 8 a §, 34 kap. 3 eller 5 §, 34 a kap. eller 46 kap. 1 eller 2 § i strafflagen.

Polisen får jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att

1) förhindra, avslöja eller utreda ett brott som avses i 20 kap. 19 eller 21 §, 21 kap. 6 a §, 25 kap. 2 §, 31 kap. 4 §, 34 kap. 1, 2 eller 4 § eller 41 kap. 2 § i strafflagen,

2) förhindra, avslöja eller utreda ett brott för vilket det strängaste straffet enligt lag är fängelse i minst sex år.

Polisen får behandla resultaten av en jämförelse som avses i 2 mom. för att

1) utreda ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av en person eller verifiering av personens identitet, när det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett sådant brott som avses i 2 mom. eller under motsvarande förutsättningar för identifiering av en person som inte har fyllt 15 år eller för verifiering av personens identitet, när personen är misstänkt för en sådan brottslig gärning som avses i 3 kap. 5 § i förundersökningslagen,

2) förhindra eller avslöja ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av en person eller verifiering av personens identitet, när det med

fog kan antas att personen har gjort sig eller gör sig skyldig till ett sådant brott som avses i 2 mom.,

3) förhindra, avslöja eller utreda ett brott, om det är nödvändigt för identifiering av offret för ett sådant brott som avses i 2 mom. eller för verifiering av offrets identitet.

En förutsättning för en jämförelse enligt 2 mom. är att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av andra i 5–8 § avsedda uppgifter.

Polisen får dessutom för det ändamål med behandlingen som anges i 2 mom. behandla sådana enskilda biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen, om det är nödvändigt för att kunna hitta en sådan person som avses i 3 mom.

(ny)

15 g §

Beslut om behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen

Beslut om i 15 c § avsedd jämförelse av biometriska uppgifter för att identifiera ett offer, i 15 d § avsedd jämförelse av biometriska uppgifter för att förhindra fara och i 15 e § 1 mom. och 15 f § 2 mom. avsedd jämförelse av biometriska uppgifter för att förhindra, avslöja och utreda brott fattas av en anhållningsberättigad polisman.

Beslut enligt 1 mom. ska fattas skriftligen. Av beslutet ska framgå den tjänsteman som fattat beslutet, datum då beslutet meddelats, de uppgifter för vilka jämförelse begärs samt en utredning om att de förutsättningar för jämförelse av biometriska uppgifter som anges i 15 c–15 f § uppfylls.

(ny)

15 h §

Förfarande som ska tillämpas vid jämförelse av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen

Endast en särskilt utsedd tjänsteman som är

anställd vid centralkriminalpolisen och som har fått lämplig utbildning får jämföra biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att förhindra fara som avses i 15 d § och förhindra, avslöja och utreda brott som avses i 15 e § 1 mom. eller i 15 f § 2 mom. I 15 c § avsedd jämförelse av biometriska uppgifter i syfte att identifiera ett offer får dessutom göras av någon annan särskilt utsedd tjänsteman som är anställd vid polisen och har fått lämplig utbildning.

Med avvikelse från 1 mom. får även någon annan tjänsteman som är anställd vid polisen och som har fått lämplig utbildning jämföra biometriska ansiktsbilder som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen i syfte att göra en preliminär identifiering av en person i situationer som avses i 15 c och 15 d §, 15 e § 1 mom. och 15 f § 2 mom. Resultaten av en jämförelse som gjorts för en preliminär identifiering får användas endast för inriktning av polisens verksamhet.

Den tjänsteman som gör jämförelsen ska före jämförelsen utifrån den utredning som lagts fram i det beslut som avses i 15 g § säkerställa att de förutsättningar för behandling av biometriska uppgifter som anges i 15 c–15 f § uppfylls och att personen inte kan identifieras eller personens identitet verifieras utifrån de uppgifter som avses i 5–8 §.

16 §

Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har polisen trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register genom en teknisk anslutning eller som en datamängd få information för att utföra sina uppgifter och föra sina personregister, på det sätt det avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige, enligt följande:

8) ur det ärendehanteringssystem för utlänningsärenden och det nationella

16 §

Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har polisen trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register genom en teknisk anslutning eller som en datamängd få information för att utföra sina uppgifter och föra sina personregister, på det sätt det avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige, enligt följande:

8) ur det ärendehanteringssystem för utlänningsärenden och det nationella

informationssystemet för viseringar som avses i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020) uppgifter för förhindrande och avslöjande av brott, för förundersökning och annan undersökning samt för utförande av de uppgifter som polisen har enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen (359/2003) och lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter (116/2002),

21 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

(ny)

(ny)

(ny)

informationssystemet för viseringar som avses i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen uppgifter för förhindrande och avslöjande av brott, för förundersökning och annan undersökning samt för utförande av de uppgifter som polisen har enligt utlänningslagen, medborgarskapslagen (359/2003) och lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter (116/2002),

21 §

Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen till Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten under de förutsättningar som anges i 15 c § för identifiering av ett offer, under de förutsättningar som anges i 15 d § för förhindrande av fara eller under de förutsättningar som anges i 15 e § 1 och 2 mom. för förhindrande, avslöjande eller utredning av ett brott.

Polisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt 131 § i utlänningslagen till Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten under de förutsättningar som anges i 15 c § för identifiering av ett offer, under de förutsättningar som anges i 15 d § för förhindrande av fara eller under de förutsättningar som anges i 15 f § 1–3 mom. för förhindrande, avslöjande eller utredning av ett brott.

Polisen får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut enskilda biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen till Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Försvarsmakten under de förutsättningar som

anges i 15 e § 4 mom. och 15 f § 5 mom. för att en person ska kunna hittas eller under de förutsättningar som anges i 15 b § för verifiering av en persons identitet i en situation som avses i 36 § 2 mom. i gränsbevakningslagen, 2 kap. 15 § 2 mom. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) eller 99 § 2 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten (89/2025).

(ny)

Utlämnande av uppgifter enligt 2 och 3 mom. förutsätter att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av de uppgifter som innehas av den myndighet som begär uppgifterna eller med hjälp av de uppgifter som avses i 5–8 §. Andra än enskilda uppgifter får lämnas ut endast som en del av resultaten av en jämförelse som polisen gjort. Jämförelsen ska göras med iakttagande av förfarandet enligt 15 h §.

(ny)

21 a §

Beslut om begäran om biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort, passlagen och 131 § i utlänningslagen

Beslut om begäran om uppgifter för ett ändamål som anges i 21 § 2 eller 3 mom. fattas av en anställningsberättigad tjänsteman som är anställd vid Gränsbevakningsväsendet eller Tullen, en tjänsteman vid Försvarsmaktens Huvudstab som förordnats till brottsbekämpningsuppdrag och som utövar de befogenheter som har föreskrivits för en anställningsberättigad tjänsteman, eller en militärjurist eller någon annan tjänsteman vid Huvudstaben som är särskilt förtrogen med hemligt inhämtande av information och som har förordnats till brottsbekämpningsuppdrag som gäller brott som anknyter till underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finland på det militära försvarets område och till sådan verksamhet som äventyrar syftet med det militära försvaret.

Beslut om begäran om uppgifter ska fattas skriftligen. Av ett beslut ska framgå den tjänsteman som fattat beslutet, datum då beslutet meddelats, de uppgifter för vilka

jämförelse begärs samt en utredning om att de förutsättningar för jämförelse och utlämnande av uppgifter som anges i 15 c–15 f och 21 § uppfylls.

(ny)

21 b §

Utlämnande av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen till militärunderrättelsemyndigheter

Militärunderrättelsemyndigheter får jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen, om det är nödvändigt för att skydda försvaret av landet eller för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Beslut om jämförelse fattas av en militärjurist eller annan tjänsteman som är särskilt förtrogen med användningen av metoder för underrättelseinhämtning.

En jämförelse enligt 1 mom. förutsätter att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av andra uppgifter som innehas av militärunderrättelsemyndigheten.

22 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut endast till de myndigheter som avses i 1 mom. 4, 6, 8 och 9 punkten i denna paragraf för styrkande av identiteten och konstaterande av ett dokumentets äkthet, om det är nödvändigt för behandling av ärenden som gäller en persons inresa, vistelse i landet eller utresa.

22 §

Övrigt utlämnande av personuppgifter till myndigheter

Biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut endast till de myndigheter som avses i 1 mom. 4, 6, 8 och 9 punkten i denna paragraf för styrkande av identiteten och konstaterande av ett dokumentets äkthet, om det är nödvändigt för behandling av ärenden som gäller en persons inresa, vistelse i landet eller utresa. *Enskilda uppgifter får dessutom under de förutsättningar som anges i 15 b § lämnas ut till de myndigheter som avses i 1 mom. 4 och 6 punkten i denna paragraf för verifiering av*

	<i>en persons identitet i en situation som avses i 36 § 2 mom. i gränsbevakningslagen eller 17 § 4 mom. i tullagen (304/2016).</i>
27 §	27 §
<i>Utlämnande av personuppgifter till Europeiska unionens gemensamma informationssystem</i>	<i>Utlämnande av personuppgifter till Europeiska unionens gemensamma informationssystem</i>
(ny)	<i>Biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut till Schengens informationssystem</i> <i>1) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete,</i> <i>2) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett sådant brott som avses i 15 e §,</i> <i>3) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.3 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller med fog kan antas göra sig skyldig till ett sådant brott som avses i 15 e §,</i> <i>4) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete.</i>
31 §	31 §
<i>Övrigt utlämnande av personuppgifter till utlandet</i>	<i>Övrigt utlämnande av personuppgifter till utlandet</i>
<i>Biometriska uppgifter som behandlas för utförande av de uppgifter som föreskrivs i lagen om identitetskort och passlagen får lämnas ut endast för de ändamål som anges i 15 § 2 mom.</i>	<i>Utöver det som föreskrivs i 25 och 27 § får biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen lämnas ut för de ändamål med behandlingen som anges i 15 c §.</i>

38 §

Radering av personuppgifter som behandlas i polisens övriga lagstadgade uppgifter

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. ska

7) fingeravtrycksuppgifter som tagits av sökanden vid ansökan om identitetskort som avses i 17 § 3 mom. i lagen om identitetskort raderas senast 30 dygn från det att identitetskortet utfärdades.

(ny)

(ny)

38 §

Radering av personuppgifter som behandlas i polisens övriga lagstadgade uppgifter

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. ska

7) fingeravtrycksuppgifter som tagits av sökanden vid ansökan om identitetskort som avses i 17 § 3 mom. i lagen om identitetskort raderas senast 30 dygn från det att identitetskortet utfärdades,

8) biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen få behandlas för de ändamål som föreskrivs i 15 e § i denna lag i endast 10 år från det att uppgiften infördes.

52 a §

Behandling av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen i syfte att skydda den nationella säkerheten

Skyddspolisen får jämföra biometriska uppgifter som fås i samband med utförandet av ett enskilt uppdrag med sådana biometriska uppgifter i polisens register som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort och passlagen, om det är nödvändigt för att förhindra eller avslöja ett brott som avses i 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen eller för att skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Beslut om jämförelse fattas av en polisman som hör till befälet vid skyddspolisen.

En jämförelse enligt 1 mom. förutsätter att personen inte har identifierats eller att personens identitet inte har kunnat verifieras med hjälp av andra uppgifter som innehålls av skyddspolisen.

(ny)

60 a §

Tillsyn över behandlingen av biometriska uppgifter som behandlas för utförande av uppgifter enligt lagen om identitetskort,

passlagen och 131 § i utlänningslagen

Polisstyrelsen ska föra statistik över de beslut som avses i 15 g och 21 a § och de åtgärder som vidtagits med stöd av besluten samt över andra jämförelser som gjorts med stöd av 15 c–15 f § för identifiering av en person.

Polisstyrelsen ska årligen lämna dataombudsmannen en redogörelse för den behandling av biometriska uppgifter som avses i 15 c–15 f och 21 § och för tillsynen över behandlingen. Av redogörelsen ska framgå på vilka grunder och hur många gånger biometriska uppgifter har behandlats under året med stöd av de nämnda bestämmelserna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020) 9 § 2 mom. och 10 § 3 mom. samt
fogas till 14 § nya 2–5 mom. som följer:

Gällande lydelse

9 §

*Behandling av uppgifter om fingeravtryck
som tagits för ansökningar om främlingspass
och resedokument för flykting*

Rätt att använda fingeravtrycksuppgifter har bara de personer vars arbetsuppgifter nödvändigtvis kräver det. Fingeravtryck får användas endast för fastställande av identitet och tillverkning av främlingspass eller resedokument för flykting. Polisen har dessutom rätt att använda fingeravtrycksuppgifter med iakttagande av 15 § 2 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Den som har rätt att använda uppgifterna har rätt att ta fingeravtryck av en registrerad och jämföra dessa med registrerade fingeravtryck. Uppgifter som tagits för jämförelsen får användas endast när jämförelsen görs och ska därefter förstöras omedelbart.

10 §

*Behandling av uppgifter om fingeravtryck
som tagits för ansökningar om
uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort
eller uppehållskort för unionsmedborgares
familjemedlem*

Polisen har dessutom rätt att använda i denna paragraf avsedda tidigare registrerade

Föreslagen lydelse

9 §

*Behandling av uppgifter om fingeravtryck
som tagits för ansökningar om främlingspass
och resedokument för flykting*

Rätt att använda fingeravtrycksuppgifter har bara de personer vars arbetsuppgifter nödvändigtvis kräver det. Fingeravtryck får användas endast för fastställande av identitet och tillverkning av främlingspass eller resedokument för flykting. Polisen har dessutom rätt att använda fingeravtrycksuppgifter med iakttagande av 15 c och 15 g § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Den som har rätt att använda uppgifterna har rätt att ta fingeravtryck av en registrerad och jämföra dessa med registrerade fingeravtryck. Uppgifter som tagits för jämförelsen får användas endast när jämförelsen görs och ska därefter förstöras omedelbart.

10 §

*Behandling av uppgifter om fingeravtryck
som tagits för ansökningar om
uppehållstillstånd, uppehållstillståndskort
eller uppehållskort för unionsmedborgares
familjemedlem*

Polisen har dessutom rätt att för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med

Gällande lydelse

fingeravtryck med iakttagande av 15 § 2 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

Föreslagen lydelse

behandlingen av uppgifterna använda i denna paragraf avsedda tidigare registrerade uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållstillstånd eller uppehållstillståndskort med iakttagande av 15 b–15 d, 15 f och 15 g § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Polisen har dessutom rätt att för något annat ändamål än det ursprungliga ändamålet med behandlingen av uppgifterna använda i denna paragraf avsedda tidigare registrerade uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem med iakttagande av 15 b–15 e och 15 g § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

14 §

Utlämnande av uppgifter till Europeiska unionens gemensamma informationssystem

(ny)

14 §

Utlämnande av uppgifter till Europeiska unionens gemensamma informationssystem

Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållstillstånd eller uppehållstillståndskort till det i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006, nedan SIS-förordningen om in- och utresekontroller, och i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU, nedan

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

SIS-förordningen om polissamarbete, avsedda Schengens informationssystem

1) för införande av sådana registreringar om återvändande som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,

2) för införande av sådana registreringar om nekad inresa och vistelse som avses i artikel 24 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller.

(ny)

Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem till det i SIS-förordningen om in- och utresekontroller och i SIS-förordningen om polissamarbete avsedda Schengens informationssystem för införande av sådana registreringar om nekad inresa och vistelse som avses i artikel 24 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller, med iakttagande av villkoren i artikel 26 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller.

(ny)

Polisen får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållstillstånd eller uppehållstillståndskort till det i SIS-förordningen om in- och utresekontroller och i SIS-förordningen om polissamarbete avsedda Schengens informationssystem

1) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett brott som avses i 15 f § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

2) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete,

3) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.3 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(ny)

har gjort sig skyldig eller med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott som avses i 15 f § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

4) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete.

Polisen får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 10 § avsedda uppgifter om fingeravtryck som tagits av den som ansöker om uppehållskort för unionsmedborgares familjemedlem till det i SIS-förordningen om in- och utresekontroller och i SIS-förordningen om polissamarbete avsedda Schengens informationssystem

1) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett brott som avses i 15 e § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

2) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete,

3) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.3 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott som avses i 15 e § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

4) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 131 § i utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utlänningslagen (301/2004) 131 § 5 mom., sådant det lyder i lag 472/2024, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

131 §

131 §

Upptagande av signalement

Upptagande av signalement

Personuppgifter som avses i 1 mom. får dessutom trots sekretessbestämmelserna *och trots vad som föreskrivs i 15 § 4 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet* lämnas ut till det i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006, nedan *SIS-förordningen om in- och utresekontroller*, och i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU, nedan *SIS-förordningen om polissamarbete*, avsedda SIS-systemet

1) för införande av sådana registreringar om återvändande som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 om användning av Schengens informationssystem för

Personuppgifter som avses i 1 mom. får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämnas ut till det i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006, nedan *SIS-förordningen om in- och utresekontroller*, och i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1862 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete, om ändring och upphävande av rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1986/2006 och kommissionens beslut 2010/261/EU, nedan *SIS-förordningen om polissamarbete*, avsedda SIS-systemet

1) för införande av sådana registreringar om återvändande som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 om användning av Schengens informationssystem för

Gällande lydelse

återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,

2) för införande av sådana registreringar om nekad inresa och vistelse som avses i artikel 24 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller,

3) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete.

(ny)

(ny)

(ny)

Föreslagen lydelse

återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna,

2) för införande av sådana registreringar om nekad inresa och vistelse som avses i artikel 24 i SIS-förordningen om in- och utresekontroller,

3) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 32 i SIS-förordningen om polissamarbete,

4) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 26 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller det finns skäl att misstänka att personen har gjort sig skyldig till ett brott som avses i 15 f § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

5) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.3 i SIS-förordningen om polissamarbete, när den som ska registreras har gjort sig skyldig eller med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott som avses i 15 f § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet,

6) för införande av sådana registreringar som avses i artikel 36.4 i SIS-förordningen om polissamarbete.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 2 kap. 1 § i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i polislagen (872/2011) 2 kap. 1 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 kap.

Allmänna befogenheter

Allmänna befogenheter

1 §

1 §

Identifiering

Identifiering

Om en person vägrar lämna uppgifter som avses i 1 mom. och om personen inte kan identifieras på annat sätt har polismannen rätt att utreda identiteten med hjälp av signalement. Härvid ska i tillämpliga delar iakttas vad som i 8 kap. 33 § 2–4 mom. i tvångsmedelslagen föreskrivs om förrättande av genomsökning av personer.

Om en person vägrar lämna uppgifter som avses i 1 mom. *eller* om personen inte kan identifieras på annat sätt har polismannen rätt att utreda identiteten med hjälp av signalement. Då ska i tillämpliga delar iakttas vad som i 8 kap. 33 § 2–4 mom. i tvångsmedelslagen föreskrivs om förrättande av genomsökning av personer.

Denna lag träder i kraft den 20 .